11. 2. 22

NONNI
DIONYSIACORUM
LIBRI SEX,

AB OCTAVO AD DECIMUM TERTIUM,

RES BACCHICAS ANTE EXPEDITIONEM
INDICAM COMPLECTENTES.

EMENDAVIT

OMNIUM NONNI LIBRORUM ARGUMENTA
ET NOTAS MYTHOLOGICAS

ADJECIT

GEORGIUS HENRICUS MOSER,
ULMA-BAVARUS,
SEMINARII PHILOLOGICI HEIDELBERGENSIS SODALIS.

PRAEFATUS EST

FRIDERICUS CREUZER.

HEIDELBERGAE,
EX LIBRARIA MOHRII ET ZIMMERI ACADEMICA.
MDCCCIX.

Καδδύναμιν ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
Ἁγνῶς καὶ καθαρῶς.

Hes. opp. et dies 334. sq.

LECTORI AEQUO ET ERUDITO

S. P. D.

FRIDERICUS CREUZER.

Quanquam in Celeberrimi Ordinis auctoritate acquiescere poterat Editor, qua huic certaminis literarii decretum praemium est, ipseque mecum optime sentio, meam vocem parum commendationis habituram; tamen, quia in eligendo argumento nonnullae partes meae fuerant, equidem deesse nolui honestissimi adolescentis precibus, quo minus praefationis munus susciperem. Verum tamen illâ ipsâ ratione ductus perpaucis defungar.

Ac si quaeratur, cur in Nonno potissimum industriae specimen dari placuerit: nec eramus nescii, quam nihil ejus hominis auctoritati tributum vellet is, cujus auctoritati nihil non tribuendum est, TIBERIUS HEMSTERHUSIUS, ad Luciani Diall. Deor. XXV; et ipsi quoque nobis videbamur perspicere, jacere Nonnum, vel cum Alexandrinis compositum, nedum cum veteribus illis intemeratae elegantiae poëtis. Sed tamen ipsa gravitas argumenti Dionysiacorum, quo nullum unquam per universum fabularum orbem latius patuit, sibi hoc videbatur quodammodo poscere, ut illud poëma studiosius aliquanto tractaretur. Nam, ut novarit multa pro lubitu Nonnus, nec in vocibus solum, quod l. l. HEMSTERHUSIUS conqueritur, sed in metro quoque atque adeo in fabulis; nihilominus pro comperto haberi debet, eundem et luculentissimorum poëtarum vestigia legisse, et doctissimorum scriptorum compilasse scrinia. Neque vero in fabularum tractatione tantum sibi indulsit hic poëta, quantum vulgo credi accepimus. Itaque singulis fere paginis principum e veteribus commonefacere solet is, qui ipse posteriorum etiam extremus debet haberi. Inde consequens est, ut qui utiliter velit in eo poëtâ versari,

nunquam adhaerescat ad turbidos horum Dionysiacorum rivulos, sed ad limpidos Homericorum, Sophocleorum, Euripideorum similiumque carminum fontes pedem referat. Jam vero, quae alia res ei, qui in criticâ factitandâ tirocinium ponere instituat, tantopere prodesse judicanda est, quam haec ipsa comparandi opera et vero etiam necessitas? Namque et in singulis vocibus discet genuinas formas legitimasque internoscere ab adulterinis, et in universi cujusque aut loci aut carminis informatione ipsa ejus poëtae vitia in suum usum convertet, ut fugiat, quod in omnes partes nimium feratur et immodice turgescat, teneatque illud Ciceronianum: sapientis animum nunquam turgescere. Et vero, hoc ipso distinguitur sapiens a sophista, quod ille sibi ipse in omnibus rebus imperat, et suae vitae non minus moderatur, quam orationi: hic legem modumque servare nescit, ideoque nemini non molestiam exhibet. Ac sicut vel hoc uno argumento sophistarum fraudes aperiri posse magnus Bentleius docuit, in illa disputatione de Phalaridis epistolis: sic Nonni etiam hoc ipso indicio notari et aetas et ingenium potest. Caditque hactenus in eum illud Bacchicum, ut saepissime reperiatur in magnâ istâ

multitudine τῶν ναρθηκοφόρων; raro admodum in egregiâ paucitate τῶν βάκχων. Hinc frequens in his Dionysiacis iste παρένθυρσος, cui vitio tales thyrsigeri obnoxii esse solnt. Quicunque vero juvenis recte institutus fuerit, cum ratione tum exemplis, ille, nihil periculi est, ne Homero anteponendum censeat Nonnum, fucoque eminentem colorem magis adamet, quam infucatum candorem nativosque veneres.

Atque, ut huc redeam, hic ipse GEORGIUS HENRICUS MOSER hoc sibi faciendum duxerat, ut horum Dionysiacorum partem cum veterum carminibus componeret. Quo in argumento quum suam industriam probasset Ordini, cum aliis rebus, tum praesertim fabularum fontibus sectandis expromendâque lectionis beatâ satis copiâ: dignus visus est, qui constituto publice praemio publice afficeretur. Nec minus idem juvenis, ex quo noster factus est, collegis meis mihique commendabilis exstitit acerrimo ad summa quaevis contendendi studio, ut qui excolendi ingenii caussâ infinitis difficultatibus se objicere non recusaret. Quas quidem hoc loco non attinet exponere. Illud intelligi volo, simulatque spes ostensa esset edendae hujus commentationis, ita ut poëtae

textus adderetur, me quidem eam rem dissuadere noluisse. Nam primum, hoc pacto provisum quodammodo videri poterat horum rationibus, quorum in usum HEYNIUS ipse, in notis ad Apollodorum p. 232. Nonni selectorum volumen cupierat exhiberi. Deinde nec dimittenda videbatur occasio commendandi humanissimi juvenis; qui, cum naturam satis fautricem nactus esset, morumque facilitate plurimis placeret: minus tamen facilem fortunam expertus est, adeoque nihil fere non sibi ipsi debere videtur. Quocirca, ne ego quoque difficilis reperirer, malui me remittere, quam cum Horatio nonum annum poscere; praesertim cum Editorem vidissem non connivere in suis vitiis, neque, ut saepe fit partâ victoriâ, sibi ipsum placere, tanquam omnia jam summa consecutum. Itaque nunc quoque spero, fore, ut idem diligentis instar agricolae, ferro amputet assidue coërceatque quidquid serpere videatur multiplici erraticoque lapsu, ne materia ipsi silvescat sarmentis. Cumque adhuc argumento tractando plus tribuisse videatur, quam vertendo stilo, hoc agat, necesse erit, ut utramque curam conjungat, neque totum sese rerum indagationi tradat,

sed lectionis delectu usuque scriptionis orationem quoque comat et perpoliat.

His expositis, nihil est, quod diutius Te morer, Humanissime Lector! Itaque vale, honestisque hujus Juvenis conatibus fave.

Scribebam Heidelbergae ipsis Kalendis Martiis a. MDCCCIX.

DE NONNI VITA

INGENIO ET SCRIPTIS

COMMENTATIO.

NONNUS natus fuit Panopoli, Aegypti urbe [1]) quod testatur Eudocia in Violar. p. 311. Νόννος Πανοπολίτης ἐξ Αἰγύπτου λογιώτατος. ὁ καὶ τὸν παρθένον Ἰωάννην παραφράσας δι' ἐπῶν. Accedit epigramma incerti auctoris:

Νόννος ἐγώ, Πανὸς μὲν ἐμὴ πόλις, ἐν Φαρίῃ δὲ
Ἔγχεϊ φοινήεντι γονὰς ἤμησα γιγάντων.

Floruit seculo post Christum natum quinto, vel exeunte quarto; [2]) aetate provectior Christianus factus est et Johannis Evangelium me-

1) Nostrum non confundendum esse cum Nonno, Gregorii Nazianzeni Scholiasta, docuit Bentley ad Phalaridis epistolas p. 24 — 26. ed. Lond. 1699.

2) Antequam novi aperiantur fontes, Nonni aetas accuratius definiri nequit. Hoc, quod posuimus, prodit ex Agathia historico, qui teste Suida Justiniani imperatoris tempore floruit, quique L. IV, p. 128. sic: Ταῦτα γὰρ οἵ τε πρότερον ποιηταὶ ᾄδουσι καὶ οἱ νέοι παραλαβόντες συνᾴδουσιν, ὧν δὴ καὶ Νόννος ὁ ἐκ τῆς Πανὸς τῆς Αἰγυπτίας γεγενημένος ἔν τινι τῶν οἰκείων ποιημάτων, ὅπερ αὐτῷ Διονυσιακὰ ἐπωνόμασαι κ. τ. λ. collato Synesio (epist. 43 et 102.), qui ineunte seculo quinto vixit et filium cujusdam Nonni, Sosenam διὰ λόγων τραφέντα καὶ αὐξηθέντα, amicis suis Anastasio ac Pylaemeni commendat.

tro adstrinxit, Dionysiaca utrum iam Christianus an prius scripserit certis argumentis dijudicare non licet; ceterum haud absurde credideris, Nonnum ut prius Christianae fidei mysteria cecinisset, etiam profanae religionis mysticas fabulas tradere voluisse, ut sive ingenium in iis exponendis ostentaret, sive discrimen utriusque religionis descriptis primarii cujusdam Dei fatis declararet, sive quod in Bacchicis fabulis priscae humani generis historiae partem, philosophiae, religionis atque animi culturae ab India oriundarum vestigia contemplatus, haud indignum judicaret, quidquid de iis antiquitus traditum esset, perlegere et uno carmine comprehendere. Sed obstare videtur huic opinioni, quod plerique omnes ejus aevi Christiani ita quidem odio habuerunt paganorum, quos dicerent, errores, ut parum sit probabile hominem Christianum tantam in enarrandis et exornandis quas damnaret fabulis curam impendisse. Huic ergo sententiae non multum tribuerim. Itaque nisi aliae, quas compertas non habeo, rationes dissuadeant, statuere malim, Nonnum, cum paganismo nondum se abdicasset haec conscripsisse Dionysiaca, postea vero, Christianorum sacra amplexum, ad Johannis Evangelium, utpote excepta Apo-

Quos enim **n o v o s p o e t a s** appellat Agathias, ii non quidem ejus aequales, sed aliquo tempore non ita multo ante aetatem ipsius ponendi videntur mihi cum Fabricio.

calypsi, librorum novi foederis ποιητικώτατον et μυστικώτατον, paraphrasi exornandum animum appulisse.

Judicia de Nonni indole aliorum sunt alia, ita ut ambiguus haereat, qui nonnisi ab aliis quid de Nonno statuendum sit, edoceri velit. Si Falkenburgium Nonni editorem audimus, in Nonnum summa omnia conferemus, quem omnis sapientiae fontem largissime scaturientem, poeseos primarium sidus ille declarat: nam Homeri Nonnique poemata argumento atque inscriptione potius, quam elegantia aut virtutibus differre, neque quidquam in Homero eximium occurrere accurato lectori existimat, cujus non expressa in Nonno existant vestigia; amisso igitur utroque Homeri poemate, quidquid admirabile in iis aut praeclarum inveniatur, e Bacchicis Nonni peti et eodem haberi loco et posse et debere. Angelum illum Politianum et M. Antonium Muretum interrogantes, summum et praestantissimum scriptorem Nonnum esse docebimur, Janus quoque Lascaris mire eo legendo delectatus fuisse traditur, immo proximo anno Hermannus v. cl. in obss. de gr. L. dialectis [1]) epicam poesin, quae tum temporis paene jam interierat, praesertim a metrica ratione feliciter ab-

(1 p. X.

Nonno restauratam esse contendit. Sunt tamen alii viri, doctrina haud parum praestantes, Nicolaus Heinsius, Petrus Cunaeus et Josephus Scaliger cum P. Rapino, qui in Nonno despiciendo ne satisfacere quidem sibi posse videntur, quid? furorem illi, simul languorem, prolixitatem et communis sensus defectum objiciunt, addentes, non opus nobis Nonnum reliquisse sed chaos; immo C. Dinnerus (in praefat. ad epith. gr. Han. 1605.) Nonnum. Midam alterum epithetorum appellat. Quibus nuper accessit Nic. Schow, Danus, qui in commentatione de indole carminis Nonni ejusdemque argumento (Havniae 1807.) ait: Nonno fuisse ingenium, at ingenium incultum, sensuque veri et pulchri destitutum. Defendit tamen idem Nonnum ab eorum reprehensione, qui Quintum Smyrnaeum Nonno praeferant, addens, hosce poetas nullo modo inter se comparari posse, cum Quintus veteres poetas fere ubique exscripserit, Nonnus vero argumenta veterum poetarum et mythographorum pluribus in locis suo tractarit modo.

In tanta judiciorum diversitate quid aliud nobis restat, quam ut ipsi inspiciamus opus, si, quid de Nonno statuendum sit, scire velimus. Egregie igitur ii, qui sua, qua florent auctoritate, ita utuntur, ut in hunc scriptorem tam diu neglectum philologiae cultorum ocu-

los advertant, quo accuratior tandem prodeat ejus editio (quam quidem per biennium fere librariorum catalogis nobis promissam nondum comparuisse dolemus), quoque, quam ille tractat, fabula, qua non alia latius patet, quaque nullum pulchrius exstat ingenii graeci monumentum, penitius inspiciatur; cum per satis longam quidem annorum seriem agnoseant jam homines philologi, immo vero postulent, ut in antiquitatis mythologia tractanda tempora locaque distinguantur, neque summa imis confundantur, neque tamen adhuc prodierit opus, quod justo illo desiderio plane satisfaceret. Largum vero omnis generis fabularum fontem nisi primum, unicum tamen saepissime esse Nonni librum, quippe cujus auctori multo plura quam nobis patuerint opera, unicuique erit exploratum. Quot enim quantaque nobis temporum injuria e solo Bacchico genere deperdita sunt pera, quorum majori sane parte Nonno uti licuit! Nam ut de. tragicis exordiar, fuere, quales nunc Euripidis habemus, Bacchae, etiam ab Aeschylo,[1]) Cleophonte,[2]) Iophonte,[3]) Xenocle[4]) et Epigene[5]) conscriptae; con-

1) Catal. trag. Aesch. ap. ej. Schol.

2) v. Suidam h. v.

3) Suid. et Eudoc. p. 248. plura habet Böckhius de gr. Tr princc. p. 116.

4) Ael. V. H. II. 8.

5) Suid. et Eudoc. p. 166.

scripserat Bassaras sive Bassaridas Aeschylus, [1]) idem Διονύσου τροφὰς, [2]) Καβείρους, [3]) Lycurgum [4]) et Xantrias, (quas tragoediam esse docecuit Böckhius de graecae tragoed. princc. p. 28 sqq. qui universe super hac re conferendus p. 299.) fuit ejusdem Σεμέλη ἢ ὑδροφόρος [5]) ejusdemque nominis tragoediae Carcini [6]) et Diogenis Oenomai, [7]) exstabant plures fabulae Penthei nomine inscriptae, quales composuerant Aeschylus, [8]) Euripides [9]) et Iophon, [10]) (utraque vero cum eorundem Bacchis una eademque fuisse videtur [11])) Chaeremon, [12]) Ly-

1) Hesych. et Simplic. de coelo II. p. 125. b.

2) Schol. Eur. arg. Medeae.

3) Athen. IX. 4.

4) Schol. Theocr. X. Athen. X. 14. Hesych. et Schol. ad Soph. Oed. Col. 668.

5) Hesych. et Schol. Hom. Marcian. ad Il. IV. 319. p. 120.

6) Ath. XIII. p. 559. Suid. v. Καρκίνος ib. Kuster. p. 145.

7. Suid. et Eudocia p. 132.

8) Catal. trag. Aesch. ap. ej. Schol.

9) Plut. in Vita Crassi.

10) Suid. et Eudocia p. 148.

11) Valk. diatr. Eurip. p. 16. B.

12) Suid. h. v. Aristot. Rhet. II. 23.

phron [1]) et personatus Thespis,[2]) habuit sane Nonnus Sophoclis Ἀθάμαντα πρότερον et δεύτερον [3]) et Xenoclis ejusdem nominis drama satyricum, [4]) Sophoclis Διονυσιακὸν, [5]) Chaeremonis Διόνυσον [6]) et Neoptelemi Pariani Διονυσιάδα [7]), epico uti videtur carmine conscriptam, qualis fuit Euphorionis Διόνυσος, Dionysii Bassarica [8]) et Theolyti Βακχικὰ ἔπη. Non minor fuit fabularum comicarum copia. Conscripserant Bacchas Epicharmus, 9) Antiphanes, [10]) Diocles, [11]) Lysippus, [12]) Διόνυσον πρότερον et δεύτερον Magnes, [13]) Διόνυσον etiam Aristophanes vel Aristomenes, [14]) Eubulus [15]) et Timocles, [16]) idem Διονυσιαζού-

1) Suid. h. v.

2) Pollux VII. 2. cf. Bentleius resp. ad Boyl. p. 281 ed. Lps.

3) Hesych. et Schol. Pind. Pyth. IV.

4) Aelian V. H. II. 8.

5) Hesych. Plura suppeditat Böckhius l. c. p. 128.

6) Suid. h. v.

7) Ath. p. 82. d.

8) Heyn. ad Apollod. III. 5. 1. p. 576.

9) Ath. III. 23. p. 106.

10) Ath. p. 441. c.

11) Poll. X. 18. Suid. v. κακὰ κακῶν.

12) Poll. X. 154.

13) Ath. X. 1. p. 367 f. XIV. p. 646.

14) Ath. XIV. 17.

15) Clem. Al. Str. VII. p. 716.

16) Ath. IX. p. 707.

σας,[1]) Aristomenes Διονύσιον ἀσκητήν,[2]) Cratinus Διονυσαλέξανδρον, [3]) Sopater[4]) Βακχίδα, Βακχίδος γάμον, et Βακχίδος μνηστῆρας, reliquerant denique Amphis [5]) et Anaxandrides [6]) fabulas quibus nomen Διθύραμβος. Permulta praeterea fuere carmina dithyrambica, ex quibus Pindari, Philoxeni,[7]) διθύραμβοι, et Timothei Ὠδὴν sc. Σεμέλης maxime fuerant celebrata[8]). Fuit quoque Artemonis opus περί Διονυσιακοῦ συστήματος, Arignote Pythagorea reliquerat Βακχικά, restabant historicorum libri Bacchicam fabulam attingentes, Xanthus hoc fecerat in Lydiacis, Theopompus in rebus Thraciae historiae Philippi insertis; Pherecydes Lerius, Aristoteles et alii plurimi conscripserant festa Bacchica.

Ex his omnibus quid nobis restat, quam nomina aut exigua fragmenta ab Athenaeo,

1) Ath. VI. p. 323.

2) v. Fabric. B. Gr. II. p. 424. ed. nov.

3) Suid. et Etym. M. v. Βῆ. Ath. III. p. 119. et Schol. ad Arist. Vesp. 542.

4) Ath. XV. p. 656. IV. p. 160. XIV. p. 644.

5) Ath. IV. p. 175.

6) Ath. p. 374.

7) Suidas v. τεττατινελό, Schol. ad Aristoph. Plut. 290. 295.

8) Cf. Bentley Respons. ad Boyl. p. 321. ed. Lps. Beck ad Pind. p. 481. et ad Schol. Pind. p. 491.

Strabone aliisque servata? Grato igitur animo accipiamus Nonni opus, quod plura certe nobis ex iis servavit, quae illi antiqui tam larga sparserant manu. Confitendum quidem, Nonnum poetam non tanti faciendum, quanti Nonnum μυθογράφον vel potius μύθων κολλητῆρα, eumque nobis non tam sponte enatum ingenii fructum, quam artis opus procudisse; sed philologis saltim penum praestat, unde singulis propemodum historiae fabularis partibus lux afferri queat. De singulis, quae vel laudanda vel vituperanda videbuntur, sicubi librorum series tulerit, judicabimus.

Quas vero nunc habemus Nonni editiones, mire sunt librariorum negligentia depravatae, ut Herculeum opus aggredi videatur, qui hoc Augiae stabulum purgare susceperit. Sed exstant complura adjumenta, praesertim codices manuscripti in Vindobonae, Monachii, Venetiarum, Romae et Parisiorum bibliothecis reconditi; qui si quando collati fuerint, non dubium est, quin novus prodeat et castigatus Nonnus, quem legere ac relegere literarum cultores haud sint aspernaturi. Quae mihi praesto fuere adjumenta ad emendandam editionis Falkenburgianae (quae Hanoviae 1605. 8. prodiit) lectionem, operarum negligentia misere laceratam, sunt paucissima. Habui Falkenburgii lectiones et conjecturas, praeterea P. Cunaei

animadversiones in Nonni Dionysiaca cum Jos. Scaligeri conjectaneis (Lugd. Bat. 1610). Ceterum de plurimis rebus ad Nonni bibliographiam pertinentibus consulat Fabricii bibliothecam graecam T. VIII. p. 601 sqq. qui uberius edoceri velit.

Sed adeamus Nonnum, videamusque, qua via progrediatur ad Thebanam fabulae Bacchicae formam, septem priorum librorum summam paucis complectentes.

Lib. I.

Europam sororem a Jove raptam Cadmus quaesiturus in Arimorum speluncam defertur, ubi Typhoëus, dum Jupiter cum Plota Tantalum gignebat, fulmina reposita suffuratus fuerat. Nam per longum temporis spatium varia fortuna Typhoëus bellum intulerat Jovi, cui et coeli sidera auxilium ferebant: neque fulgura eandem in illius quam in Jovis manibus vim habuerant. Interea Jupiter succensente Junone Europam rapuerat. In Cadmum prope specum illam incidens hoc uti constituit ad fulmina recuperanda: pastoris igitur illi habitum induit eumque, ut Typhoëa tibiarum cantu demulceat, rogat. Prospere procedit commentum, Typhoëus Cadmo, ut tibiis canere pergat, fulgura, quae ille cantus pretium petierat, in manus tradit.

Lib. II.

His acceptis Cadmus aufugit, eaque Jovi reddit. Typhoëus bellum renovaturus cum frustra ablata quaesivisset immane quantum in mare terramque saevit. Dii deaeque lugent. Nice (Victoria) Jovem exhortatur suam opem pollicita. Typhoëus furibundus diis in fugam

conjectis Jovi ceterisque servitutem minatur. Gigantas armat. Jupiter quoque arma parat. Typhoëus montes montibus imponit, diu omnibus quoque elementis, excepta terra, contra ipsum insurgentibus resistit, tandem victus cadit, Jove ei insultante. Pace restituta Jupiter Cadmo pollicetur, Martis eum et Veneris generum fore.

Lib. III.

Cadmus ut promissa Harmonia potiatur in Thraciam navigat Suada (Πειθώ) comitante. Hortos Electrae magnificentissimos intranti Electra occurrit, genus ab eo atque fata sciscitans, suaque Cadmo exponens. Jupiter ad Electram mittit Mercurium, ei persuasurum, ut Cadmo conjugem det Harmoniam, quam una cum Emathione filio educaverat.

Lib. IV.

Harmonia vero Cadmum, utpote peregrinum, tanto honore indignum aspernatur. Venus, Peisinoës (i. e. deae mentem flectentis) specie induta, multis illam argumentis compellit; subito Harmonia Cadmi amore flagrat. Cadmus cum ea in Graeciam profectus oraculo admonetur, ut urbem condat, eo loco, ubi taurus, quem secum ducat, recubuerit. Cum prope Dircen taurus accubuisset, ab immensae magnitudinis Martis dei dracone Cadmi comites devorantur. Cadmus ab eodem invasus Pal-

ladis vero auxilio adjutus eum trucidat; eaque jubente draconis dentes in terram spargit. Subito inde gigantes enati se invicem armis jugulant.

Lib. V.

Sacrificio facto Cadmus Thebas septem portis inclytas condit; novam urbem Amphion moenibus circumdat. Portae diis consecrantur; Cadmus nuptias cum Harmonia init. Epulis nuptialibus dii intersunt, donaque nuptialia matrimonio junctis impertiuntur, in quibus Vulcani eximium collare eminet. Ex Harmonia nascuntur Cadmo Autonoë, Ino, Agave filiae et omnium pulcherrima Semela; filius Polydorus. Aristaeus, mellificii et olei inventor, Autonoë uxore ducta Actaeonem venatorem filium habet, qui, quod Dianam lavantem conspexerat in cervum conversus a suis canibus dilaceratur miserrimas querelas edens. Frustra a parentibus quaesitus patri in somniis apparens, quid factum sit, aperit. Autonoë ejus ossibus collectis justa peragit. Agave Echionis fit conjux et Penthei mater. Ex Inone Athamas maritus Learchum progenuit et Melicertem. Semela illustrioribus servatur hymenaeis, nam novum Jupiter Bacchum gignere constituerat. Zagreus enim Jove et Proserpina natus primus fuerat Bacchus. Proserpinae nempe connibium omnes ambierant dii.

Lib. VI.

Sed Ceres filiam occultans fatidicum de futuris percontatur et de iis certior fit. Quamvis curio-

sius reconditam Jupiter invenit et cum ea draconis formâ concumbit. Zagreus a Proserpina partu editus Junone impellente a Titanibus discerpitur multas formae mutationes expertus. Jupiter ira furens terram incendio vastat, Oceani vero precibus motus diluvio ignem exstinguit. Inundatur terrarum orbis, homines animaliaque suffocantur, aquae ad coelum usque ascendunt. Neptunus vero tridente terram findit, quo facto aquae sub terram per gurgitem se recondunt. Terra novis incolis patet; e prioribus Deucalion solus fuerat conservatus.

Lib. VII.

Novis hominibus quidem repletur terra, sed tristem agentibus vitam. Aeon (aevum, quod translate in personam cessit) hominum status misertus Jovem adit pro hominibus deprecans. Jupiter illis vinum laetificans pollicetur et Bacchum ejus inventorem. — Amor (Ἔρως) unâ ex duodecim, quas Jovi destinaverat, sagittis eum percutit, cum Jupiter Semelam lavantem videret, quae cum fata sibi imminentia in somniis vidisset, sacrificio facto sanguine adspersa lavatum ierat. Jupiter qui diei finem summa desideraverat impatientia, nocte ingruente Semelen aggreditur et variis animalium formis utens eam sibi conjugem facit.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER OCTAVUS.

ARGUMENTUM

LIBRI OCTAVI.

Semela gravida jám bacchanti similem sese gerit. Invidia (Φθονος) Martis specie assumta Junonem Pallademque adit, declarans, se coelum relicturum, si in posterum tot hominum liberi in coelum reciperentur. Juno a Dolo (Απάτη) cingulum petit quod formam induentis transmutandi vim habet: eoque accepto nutricis Semelae specie Semelam adit, eique persuadet, ut flagitet a Jove divinitatis argumentum fulmina, quibus instructus ad ipsam veniat. Semela decepta precibus fatigat Jovem, qui frustra eam dehortatus petita se facturum pollicetur. Intrat fulminibus circumdatus; Semela, flammarum impatiens interimitur. Jupiter vero semiperfectum Bacchum femori suo insuit, Semelae vero locum in coelo adsignat.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER OCTAVUS.

Ὣς εἰπὼν ἐς Ὄλυμπον ἔβη θεός· ἐν δὲ μελάθρῳ
Ὑψιρόφῳ νόον εἶχεν ἀλώμενον ἐγγύθι νύμφης,
Θήβης οἶστρον ἔχων πλέον αἰθέρος· ἱμερόεις γὰρ
Οὐρανὸς ἦν Κρονίδῃ Σεμέλης δόμος· ἀμφὶ δὲ πάσῃ
Ἀμφίπολοι Καδμοιο Διὸς πέλον εὔποδες Ὧραι·
Καὶ γαμίῃ ῥαθάμιγγι διïπετέων ὑμεναίων
Ὄγκῳ θλιβομένη Σεμέλης κυμαίνετο γαστήρ·
Μαρτυρίῃ δὲ τόκοιο φιλοστεφάνου Διονύσου
Στέμματι θυμὸν ἔτερπεν· ἐπ᾿ ἀνθοκόμου δὲ καρήνου
Θυάδος αὐτοέλικτον ἀνέπλεκε κισσὸν ἐθείρης,

v. 1. Pro ἠδὲ posui ἐν δὲ; opponere enim, neque vero conjungere vult poëta praecedentia sequentibus.

v. 2. Ex usu aliorum scriptorum reponendum videtur ὑψορόφῳ, cum ὑψιρεφὴς aut ὑψερεφὴς nonnisi tertiae declinationis typum sequentia occurrant. Sic et v 18.

Βασσαρίδων ἅτε μάντις· ἐπεσσομένῃσι δὲ νύμφαις
Ὄψιμον ἀγχιτόκοισιν ἐπωνυμίην πόρε κισσοῦ.
Καὶ βαρὺν ὄγκον ἔχουσα θεηγενέος τοκετοῖο
Εἴ ποτέ τις σύριγγι γέρων ἐμελίζετο ποιμὴν,
Γείτονος εἰσαΐουσα φιλαγραύλου μέλος ἠχοῦς,
Οἰοχίτων θαλάμοιο διέστιχε θυάδι φωνῇ·
Εἰ κτύπος ἐρεσίφοιτος ἀκούετο δίζυγος αὐλοῦ,
Ὑψιρόφων ἀπέδιλος ἀναθρώσκουσα μελάθρων
Εἰς ῥάχιν αὐτοκέλευστος ἐρημάδος ἔστιχεν ὕλης·
Κύμβαλον εἰ πλατάγησε, ποδῶν ἐλελίζετο παλμῷ,
Λοξῷ καμπύλον ἴχνος ὑποσκαίρουσα πεδίλῳ·
Εἰ δὲ τανυκραίροιο μεμυκότος ἔκλυε ταύρου,
Ἀντίτυπον μύκημα βοὸς μυκήσατο λαιμῷ.
Πολλάκι ποιμενίην ὑπὸ δειράδα θυάδι φωνῇ

v. 11. 12. Scribendum sine dubio pro ἀπεσσ. est ἐπεσσομένῃσι. Sed quamquam Nonnum sic scripsisse certus sim, tamen Cunaei emendationem mentione dignam puto, qni rescribendum putat ἀσωομένῃσι, vestigiis insistens Aristotelis L. VII. hist. anim. cap. 4. ubi sic: εἰώθασι δὲ ταῖς κυούσαις αἱ ἐπιθυμίαι γίνεσθαι παντοδαπαὶ, καὶ μεταβάλλειν ὀξέως, ὃ καλοῦσί τινες κισσᾷν· μάλιστα δὲ ἀσῶνται, ὅταν ἄρχωνται τὰ παιδία τρίχας ποιεῖν. Ceterum acerbissime invehitur Cunaeus in Nonnum, etymologiarum captationem reprehendens, fundamentis justis non nixam, quippe cum ἡ τῶν νεογάμων κίττα non ab hedera, sed ab avicula quadam, quae κίττα vocaretur, nomen acceperit. De voce κισσᾷν v. Schneid. Lex. et quem ille laudat Aristophanis locum cum Scholiasta. cf. nostram annot. ad h. l. in Commentario.

Πανὶ μέλος συνάειδε, καὶ ἔπλετο σύνθροος Ἠχώ·
Καὶ νόμιον κερόεντος ἀμειβομένη κτύπον αὐλοῦ
Εἰς χορὸν ἴχνος ἔκαμψε· πάϊς δ' ἀλόχευτος ἐχέφρων
Ἄλμασιν ἐνδομύχοισι συνεσκίρτησε τεκούσῃ
Αὐλομανὲς μίμημα, καὶ αὐτοδίδακτον ἀοιδὴν
Ἡμιτελὴς κελάδησε, χέων ὑποκόλπιον ἠχώ.
Ὣς ὁ μὲν ἀρσενόπαιδος ἀέξετο γαστέρος ὄγκῳ
Ἄγγελος εὐφροσύνης νοερὸν βρέφος· ἀμφὶ δὲ κούρῳ
Ἀμφίπολοι Κρονίωνος ἐπέσσεφον οὐρανὸν Ὧραι.
Καὶ Φθόνος ὑψιμέδοντος ὀπιπεύων Διὸς εὐνὴν,
Καὶ Σεμέλης ὠδῖνα θεηγενέος τοκετοῖο,
Βάκχου ζῆλον ἔδεκτο, καὶ ἔνδοθι γαστρὸς ἐόντος,
Αὐτοπαθὴς, ἄστοργος, ἑῷ βεβολημένος ἰῷ·
Καὶ φρενὶ κερδαλέῃ σκολίην ἐφράσσατο βουλὴν,
Ἄρεος ἀντιτύποιο φέρων ψευδήμονα μορφὴν
Ἔντεσι, μιμηλοῖσι, καὶ οἷά περ αἵματος ὁλκῷ,
Ἄνθεϊ φαρμακόεντι κατέγραφε νῶτα βοείης
Ποιητῇ ῥαθάμιγγι· καὶ, ὡς κταμένων ἀπὸ φωτῶν,
Βάψας ἰσοτύπῳ δεδολωμένα δάκτυλα μίλτῳ
Χεῖρας ἐρευθιόωντι νόθῳ φοινίσσετο λύθρῳ·
Καὶ κτύπον ἐννεάχιλον ἀνήρυγεν ἀνθερεῶνος,
Σμερδαλέοις στομάτεσσι φέρων ῥηξήνορα φωνὴν,
Κλεψινόοις δ' ὀάροισιν ἀνεπλείησεν Ἀθήνην,
Καὶ φθονερὴν οἴστρησεν ἔτι πλέον εἰς χόλον Ἥρην,
Ἀμφοτέρας δ' ἐρέθιζε· τόσῳ δ' ἠνίπαπε μύθῳ·

v. 25. Melius forsan καὶ ἔπλετο σ. Ἠ. —

Δίζεο σοι νέον ἄλλον ἐν αἰθέρι νυμφίον, Ἥρη,
Ἄλλον, ἐπεὶ Σεμέλη τεὸν ἥρπασεν, ἧς χάριν εὐνῆς
Θήβης ἑπταπύλοιο γαμήλιον οὖδας ἀμείβων
Οὐρανὸν ἑπτάζωνον ἀναίνεται· ἀντὶ σέθεν δὲ
Τέρπεται ἀγκὰς ἔχων χθονίην ἐγκύμονα νύμφην·
Πῆ μοι ζῆλος ἔβη μητρῷος; ἢ ῥα καὶ αὐτῆς
Εἰς Σεμέλης ὑμέναιον ἐθηλύνθη χόλος Ἥρης;
Πῆ σέο κέντρα μύωπος ἀφειδέος; οὐκέτι πόντῳ
Πόρτις ἀλιπτοίητος ἐλαύνεται, οὐκ ἔτι βούτης
Ἄργος ἀκοιμήτοισι πολυσπερέεσσιν ὀπωπαῖς
Κλεψιγάμου Κρονίδαο νεώτερα λέκτρα φυλάσσει.
Ἀλλὰ τί μοι δόμος οὗτος ὀλύμπιος; εἰς χθόνα βαίνων
Αἰθέρα καλλείψω πατρῷον· ἡμετέρην δὲ
Θρήκην ναιετάων, οὐ μητέρος ἄλγεα λεύσσω
Ἀχνυμένης, οὐ Ζῆνα γαμοκλόπον οὐδέ ποτ' ἔλθῃ
Γαῖαν ἐς ἡμετέρην ποθέων Βιστωνίδα κούρην·
Γνώσεται οἷος Ἄρης, ὅτε χώεται· ἡμετέρην γὰρ
Τιτήνων ὀλέτειραν ἔχων θανατηφόρον αἰχμὴν
Ἐκ Θρήκης Κρονίωνα γυναιμανέοντα διώξω·
Καὶ πρόφασιν μεθέπων, ὅτι παρθένον εἰς λέχος ἕλκει
Ἔσσομαι αὐτοκέλευστος ἐμῆς τιμήορος εὐνῆς,
Ὅττι χαμαιγενέεσσιν ὁμιλήσας ὑμεναίοις
Αἰθέρα ποικιλόνωτον ἑῶν ἔπλησεν ἐρώτων·
Οὐρανὸς ἰλήκοι μερόπων δόμος, ἄξονα βαίνω·

v. 55. Cur Mars Junoni *μοι* dicat, neque potius *σοι*, non video.

v. 73. *Ἰλήκω* alibi *favere* significat v. c. X. 314. ubi *ἰλήκοις* idem est quod *ἵλαθι*; Nonnus multis locis hoc verbo pro *valere* utitur v. c. h. l. et XXX. 287. — Eodem versu Cunaeus de voce *ἄξονα* ait: „Dolet Mars, mortalibus in „coelo locum dari et ipse igitur ad terram abire vult, ubi

Καλλιςῶ κατ' Ὄλυμπον ἑλίσσεται, ἧχι φαείνει
Κύκλος ἀεροιλόφοιο Φερώνυμος Ἀρκάδος ἄρκτου·
Πλειάδος ἑπ]απόρϐ ςυγέω δρόμον· ἐν γὰρ Ὀλύμπῳ
Ἠλέκτρη κλονέει με συναςράπ]ϐσα Σελήνῃ·
Νῦν πόθεν ἠρεμέεις ἐπικόλπιον υἱέα Λητϐς;
Ἤκαχες Ἀπόλλωνα, καὶ ϐ Διόνυσον ὀρίνεις;
Τικτομένης Ἥφαιςε μογοςόκε Τριτογενείης,
Τία νόθης ἀλόχοιο λοχεύσεται αὐτοτόκος Ζεύς,
Ὠδίνων τόκον ἄλλον ὑπέοτερον ἄρσενι μηρῷ·
Οὐδὲ τεϐ βϐπλῆγος ἔτι χρέος, εἶξον Ἀθήνῃ·
Λῆγε Διὸς βοόωσα λεχώϊον ἄντυγα κόρσης·
Ὅτ]ι σοφὴν ὠδῖνα τελεσσιγάμοιο καρήνϐ
Αἰσχύνει Διόνυσος, ὅτι χθονίης ἀπὸ φύτλης
Ἔσσεται αὐτολόχευτος Ὀλύμπιος ὥσπερ Ἀθήνη·
Κρύπ]ων Παλλάδος εὖχος ἀμήτορος· ἀλλὰ καὶ αὐτός
Αἰδέομαι πολὺ μᾶλλον, ὅταν μερόπων τις ἐνίψῃ·
Ζεὺς πόρε δῆριν Ἄρηϊ καὶ εὐφροσύνην Διονύσῳ·
Ἀλλὰ πόλον Κρονίδαο νόθοις τεκέεσσιν ἐάσσας
Ἵζομαι ϐρανόθεν μετανάςιος· ὑγροπαγὴς δὲ
Ἶςρος ἐὸν σκηπ]ϐχον ἀλητεύοντα δεχέσθω·
Πρὶν Διὸς οἰνοχόον Γανυμήδεα δεῦρο νοήσω,
Βϐκόλον εὐχαίτην μετὰ Πέργαμον ἀςὸν Ὀλύμπου,
Οὐρανίης ἄψαυςον ἀμειβόμενον δέπας Ἥβης·

„haec non videat neque audiat. Legendum εἰς χθόνα." Non male; sed quid si voce ἄξονα idem dicere voluit Nonnus?

v. 83. βουπλὴξ est apud Eustathium πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικός; nunquam fortasse, nisi nostro loco, pro Palladis hasta usurp atur.

v. 85. Cunaeus non inepte τελεσσιγόνοιο.

Πρὶν Σεμέλην καὶ Βάκχον ἴδω ναετῆρας Ὀλύμπου·
Καί στέφος ἀστερόφοιτον ἐπιχθονίης Ἀριάδνης,
Σύνδρομον Ἠελίοιο συνέμπορον Ἠριγενείης.
Κεῖθι μένω, μὴ κῆτος ἴδω, μὴ Περσέος ἅρπην,
Μὴ τύπον Ἀνδρομέδης, μὴ Γοργόνος ὄμμα Μεδούσης,
Οὓς Κρονίδης μετόπισθεν ἐνιστήσειεν Ὀλύμπῳ.
Εἶπε, καὶ αὐτογόνοιο νόον συνέχευσεν Ἀθήνης,
Καὶ πλέον ἠέξησε βαρυζήλου χόλον Ἥρης.
Καὶ Φθόνος ὀξὺς ὄρουσε, καὶ ἀγκύλα γούνατα πάλλων,
Ἤιε λοξὰ κέλευθα δι' ἠέρος· ἀνδρομέοις δὲ
Ὄμμασι καὶ πραπίδεσσιν ὁμοίιος ἔσσυτο καπνῷ,
Εἰς δόλον, εἰς κακότητα νόον τελχῖνα κορύσσων·
Οὐδὲ Διὸς βαρύμηνις ἐλώφεεν εὐνέτις Ἥρη·
Ἀλλὰ θυελλήεντι παραΐξασα πεδίλῳ
Ποικίλον εὐφαέεσσι κεκασμένον οὐρανὸν ἄστροις
Ἄσπετα φοιτητῆρι διέδραμεν ἄστεα ταρσῷ,
Κερδαλέην Ἀπάτην διζημένη, εἴ που ἐφεύρῃ·
Ἀλλ' ὅτε Δικταίης Κορυβαντίδος ὑψόθι πέτρης

v. 105. Quod h. l. est adjectivum, *callide malignum* significans (neque vero furiosum, ut vult Lubinus, interpres latinus) τελχίς, infra XXIV. 114 est nomen proprium, uti et apud Strabonem XIV. p. 966. Alm. et apud Diod. Sic. V. 56. p. 374. Telchinas Rhodum incoluisse (cujus una ex tribus urbibus Jalysus fuit; unde ap. Ovid. Met. VII. 365. Telchines Jalysii vocantur) certum est, quamquam non satis constet unde venerint aut quorsum Rhodo relicta migraverint. v. Meursii Rhod. I. g. Spanh. ad Callim. Hymn. in Del. 39. Stob. Serm. 140. p. 406. ed. Wechel cf. nostr. Comm. ad IX. 162.

Γείτονος Ἀμνησσοῖο λεχώϊον ἔδρακεν ὕδωρ,
Ἔνθα οἱ ἀλλοπρόσαλλος ὀρεσιὰς ἤντετο δαίμων·
Ἦ γὰρ ἀεὶ παρέμιμνε Διὸς ψευδήμονι τύμβῳ,
Τερπομένη Κρήτεσσιν, ἐπεὶ πέλον ἠπεροπῆες·
Ἀμφὶ δὲ οἱ λαγόνεσσι Κυδωνιὰς ἔρρεε μίτρη,
Τῇ ἔνι δαίδαλα πάντα βροτῶν θελκτήρια κεῖται·
Ἐν μὲν Ἐπικλοπίη πολυμήχανος· ἐν δ' ὀαριστὺς
Πάρφασις· ἐν δὲ Δόλοι πολυειδέες· ἐν δὲ καὶ αὐτὸς
Σύνδρομος ἠερίης ἀπατήλιος Ὅρκος ἀήταις.
Καὶ δολίην Ἀπάτην δολίῳ μειλίξατο μύθῳ
Ἥρη ποικιλόμητις ἀμυνομένη παρακοίτην·
Χαῖρε θεὰ δολόμητι, δολοπλόκος, ἥ σε καὶ αὐτὸς
Κλεψινόοις ὀάροισι παρέρχεται αἵμυλος Ἑρμῆς·
Δὸς καὶ ἐμοὶ ζωστῆρα πανναίολον, ὅν ποτε Ῥείη
Δῆσεν ἑαῖς λαγόνεσσιν, ἕως ἀπάφησεν ἀκοίτην·
Οὐ μὲν ἐγὼ Κρονίωνι φέρω πετρώδεα μορφήν,
Οὐδὲ λίθῳ δολόεντι παρακλέπτω παρακοίτην·
Ἀλλὰ γυνὴ χθονίη με βιάζεται, ἧς χάριν εὐνῆς

v. 117. Cun. pro οὐ legi vult ἣ, addita ratione: „Deam quandam Ἀπάτην fingit, cujus sedem in Creta constituit. „Cretenses enim prae ceteris amabat, quia mendaces „erant. v. v. sq." Quod nequaquam rejiciendum videtur. Cf. Pauli epist. ad Tit. I. 12. ubi est Epimenidis Cretensis fragmentum. Add. Meursii Creta p. 143. qui universe de Cretensium mendacia quae in proverbium cessit (κρητίζειν enim i. q. mentiri) consulendus.

v. 120. Alibi hiatum semper fere vitat] Nonnus, exceptis locis, quibus Homerum expressit. Hermannus in Orphicis p. 755. sqq. plures emendatione sustulit. Noster locus ad Homeri normam effictus v. Herm. l. l. L. XII. 381. digamma accipiendum videtur.

Θοῦρος Ἄρης βαρύμηνις ἀναίνεται αἰθέρα ναίειν·
Τί πλέον, εἰ γενόμην θεὸς ἄμβροτος; οὐτιδανὴ γάρ
Θνητὴ ἐμὸν πόσιν ἔσχε, τὸν οὐ θεὸς ἥρπασε Λητώ·
Οὐ Δανάῃ παρίαυε τὸ δεύτερον ὑέτιος Ζεύς,
Ἀλλὰ σιδηροφόροιο μετὰ σφρηγῖδα μελάθρου
Μεμφομένη χρυσέοισι γάμοις ναυτίλλετο νύμφη,
Καὶ λάχεν ἔδνον ἔρωτος ὕδωρ ἁλός· ἐν δὲ θαλάσσῃ
Σύμπλοος ἀσταθέεσσιν ἐνήχετο χηλὸς ἀήταις·
Οὐδὲ μετὰ Κρήτην πάλιν ἔπλεε ταῦρος Ὀλύμπου·
Οὐκ ἴδεν Εὐρώπην μετὰ δέμνιον· ὑγροβαφὴς δέ
Οἰστρηθεῖσα μύωπι κερασφόρος ἔπλεεν Ἰώ·
Οὐδὲ θεὰ γάμον εἶχεν ἐλεύθερον· ἀλλὰ καὶ αὐτή
Γαστέρι φόρτον ἔχουσα πολύστροφος ἔτρεχε Λητώ,
Ἄστατα πεπταίνουσα πολυπλανέων σφυρὰ νήσων,
Καί σάλον οὐ μίμνοντα κακοξείνοιο θαλάσσης·
Καὶ λοχίης μόγις εἶδεν ἐλεύθερον ἔρνος ἐλαίης·
Λητώ τόσσα μόγησε, καὶ οὐ χραίσμησεν ἀκοίτης·
Θνητῆς δ' ὠκυμόροιο μιῆς διὰ δέμνια νύμφης
Οὐρανίης ἀπέειπε κασιγνήτης λέχος Ἥρης·
Δείδια, μὴ Κρονίδης με πόσις καὶ γνωτὸς ἀκούων,
Αἰθέρος ἐξελάσειε γυναικείης χάριν εὐνῆς,
Μὴ Σεμέλην τελέσειεν ἐοῦ βασίλειαν Ὀλύμπου.
Εἰ δὲ Διὶ Κρονίωνι χαρίζεαι, ἠέπερ Ἥρῃ,
Μηδὲ τεὴν ὀπάσειας ἐμοὶ πανθελγέα μίτρην,
Ὄφρα μόλω πρὸς Ὄλυμπον ἐμὸς πάλιν υἱὸς ἀλήτης,
Ὑστατίην ἐπὶ πέζαν ἐλεύσομαι Ὠκεανοῖο·
Αἰθέρα καλλείψασα χάριν βροτέων ὑμεναίων,

v. 144. Melius forsan θεᾶς.

v. 156. Incongrua orationis tenori Falkenburgii lectio νῦν δέ; optime Cunaeus retinendum censet μηδέ.

Τηθύος ἀρχεγόνοιο συνέστιος· ἔνθεν ἱκάνω
Εἰς δόμον Ἁρμονίης, καὶ Ὀφίονος ἐγγύθι μίμνω·
Ἀλλὰ σὺ κυδαίνουσα Διὸς παμμήτορα νύμφην,
Δός μοι ἔχειν ζωστῆρα βοηθόον, ὄφρα φυγόντα
Θέλξω θοῦρον Ἄρηα, τὸ δεύτερον αἰθέρα ναίειν.
Ὣς φαμένης, ἀπάμειπτο θεὰ πειθήμονι μύθῳ·
Μῆτερ Ἐνυαλίοιο, Διὸς πρωτόθρονε νύμφη,
Δώσω ἐμὸν ζωστῆρα, καὶ εἰ πλέον ἄλλο κελεύεις·
Πείθομαι, ὅττι θεοῖσι μετὰ Κρονίωνος ἀνάσσεις,
Δέχνυσο τοῦτον ἱμάντα· περισφίγξασα δὲ κόλπῳ
Ἄρεα μὲν κομίσειας ἐς οὐρανόν· ἢν δ' ἐθελήσῃς,
Θέλγε νόον Κρονίδαο, καὶ, εἰ χρέος, Ὠκεανοῖο
Χωομένου· χθονίων δὲ λιπὼν ὑμέναιον ἐρώτων
Ἵξεται αὐτοκέλευστος ἐς οὐρανὸν ὑψιμέδων Ζεύς,
Ὑμετέρῳ δολόεντι περιγνάμψας φρένα κεστῷ·
Οὗτος ἐμῆς Παφίης φρενοθελγέα κεστὸν ἐλέγχει·
Ὣς φαμένη δολόμητις ὑπηνέμιος φύγε δαίμων,
Ἠέρα πωτήεντι διαστείχουσα πεδίλῳ·
Δικταίης δὲ λιποῦσα σακέσπαλον ἄντρον ἐρίπνης,
Καὶ λοχίην σπήλυγγα τελεσσιγόνοιο θεαίνης
Εἰς θάλαμον Σεμέλης ἀπατήλιος ἤλυθεν Ἥρη,
Ζήλῳ φυσιόωσα· μελιγλώσσῳ δὲ γεραιῇ
Ἰσοφανὴς φιλόπαιδι δέμας μορφοῦτο τιθήνῃ,
Παιδοκόμῳ, τὴν αὐτὸς ἀνηέξησεν Ἀγήνωρ,
Καί οἱ κλῆρον ἔδωκε, καὶ ὤπασεν ἀνδρὶ γυναῖκα,
Οἷα πατήρ· κομιδῆς δὲ χάριν τίνουσα καὶ αὐτή
Νήπιον εἰσέτι Κάδμον ἑῷ μαιώσατο μαζῷ,
Καὶ βρέφος Εὐρώπην φιλίῳ πήχυνεν ἀγοστῷ·

v. 175. ἐλέγχει non est h. l. reprehendit, ut Lubinus vertit, sed praestat (cingulo.)

Τῆς δέμας ἶσον ἔχουσα διέστιχεν ἐς δόμον Ἥρη,
Χωομένη Σεμέλῃ καὶ Κύπριδι καὶ Διονύσῳ,
Μήπω φέγγος ἰδόντι, καὶ ἀρτιγάμῳ παρὰ παστῷ
Τοῖχον ἐς ἀντικέλευθον ἑὴν ἔκλινεν ὀπωπὴν,
Ὄμμα παραστρέψασα, Διὸς μὴ λέκτρα νοήσῃ.
Τὴν μὲν Πειθιάνασσα καθίζανεν ὑψόθι δίφρου,
Ἀμφίπολος Σεμέλης, Τυρίης βλάστημα γενέθ-
λης
Θελξινόη δὲ τάπητας ἐνήρμοσεν οἴνοπι δίφρῳ,
Ἔνθα θεὰ σχεδὸν ἧστο δολοπλόκος· εὗρε δὲ κούρην
Βριθομένην ὠδῖνι πεπαινομένου τοκετοῖο·
Καὶ τόκον οὐ ψαύοντα τελεσσιγόνοιο Σελήνης
Γαστρὸς ἀστημάντου χλοερῇ κήρυξε παρειῇ,
Καὶ χλόος ἦν ἐπιὼν μελέων πάρος· ἑζομένης δὲ
Ἥρης ψευδομένης δολόεν δέμας ἔτρεχε παλμῷ
Ἀντιτύπῳ, καὶ νέρθεν ἐπὶ χθόνα κάμπτετο νεύων
Ὤμοις θλιβομένοισι γέρων κυρτούμενος αὐχὴν,
Καὶ πρόφασιν μόγις εὗρεν· ἐπεστενάχιζε δὲ μύθῳ
Δάκρυον εὐποίητον ἀποψήσασα προσώπου·
Καὶ δολόεν κατέλεξεν ἔπος φρενοθελγέϊ φωνῇ·
Εἰπὲ πόθεν βασίλεια τεαὶ χλοάουσι παρειαί;
Πῇ σέο κάλλος ἐκεῖνο; τίς εἴδεϊ σεῖο μεγαίρων
Πορφυρέους σπινθῆρας ἀπημάλδυνε προσώπου;
Καὶ ῥόδα τίς μετάμειψεν ἐς ὠκυμόρους ἀνεμώνας;
Καὶ σὺ κατηπιόωσα, τί τήκεαι; ἦ ῥα καὶ αὐτὴ
Ἔκλυες αἴσχεα κεῖνα, τά περ βοόωσι πολῖται;
Ἐῤῥέτω ἀρχεκάκων ὀλοὸν στόμα θηλυτεράων·

v. 199. Melius forsan: χλοερὴ — παρειή.

201. Obtulit se ἔτρεμε, sed et stare potest lectio vulgata.

Εἰπὲ δέ μοι, μὴ κρύπτε τεῆς συλήτορα μίτρης.
Τίς σε θεῶν ἐμίηνε, τίς ἥρπασε σεῖο κορείην;
Εἰ μὲν Ἄρης λαθραῖος ἐμὴν νυμφεύσατο κούρην,
Καὶ Σεμέλη παρίαυεν ἀφειδήσας Ἀφροδίτης·
Ἐλθέτω ἐς σέο λέκτρα γαμήλιον ἔγχος ἀφάσσων·
Γινώσκει μενέχαρμον ἑὸν γενέτην σέο μήτηρ·
Εἰ δέ σοι ὠκυπέδιλος ἐκώμασε νύμφιος Ἑρμῆς,
Καὶ Σεμέλης διὰ κάλλος ἑὴν ἠρνήσατο Πειθώ,
Ῥάβδον ἑὴν ὀπάσειε τεῆς αὐτάγγελον εὐνῆς·
Ἠέ σε κοσμήσειεν ἑοῖς χρυσέοισι πεδίλοις,
Δῶρον ἄγων λεχέων σέθεν ἄξιον, ὄφρα καὶ αὐτὴ
Εἴης χρυσοπέδιλος, ἅπερ Διὸς εὐνέτις Ἥρη·
Εἰ δέ σοι οὐρανόθεν πόσις ἤλυθε καλὸς Ἀπόλλων,
Καὶ Σεμέλης ὑπ᾽ ἔρωτι λελασμένος ἔπλετο Δάφνης·
Νόσφι δόλου κρυφίοιο δι᾽ ἠέρος εἴς σε χορεύσῃ,
Ἁβρὸς ἀσιγήτων ἐποχημένος ἅρματι κύκνων,
Ἕδνα τεῆς φιλότητος ἑὴν φόρμιγγα κομίζων,
Πιστὸν ἑῶν θαλάμων σημήϊον· εἰσορόων γὰρ
Κάδμος ἐπουρανίην κιθάρην Φοίβοιο νοήσει,
Ἣν ἴδεν αἰολόφωνον ἑῆς παρὰ δεῖπνα τραπέζης
Ἁρμονίης μέλπουσαν ἐπιχθονίους ὑμεναίους·

v. 214. *μίτρη* h. l. est virginitas, ut et infra v. 282. pro *ζώνη*· cf. Apoll. Rh. I. 28. Apud Homerum nondum haec vox hac occurrit significatione, sed nonnisi cingulum supra vel sub *χιτῶνι* designat. Il. IV., 137. 187. V. 857. cf. Nonn. V. 312. VIII. 119. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. p. 818. ita: *μίτρα διάδημα ἢ ζώνη. ταῦτα δὲ εἴδη ἐσθήτων ἐστὶν ἁρμόττοντα ταῖς γυναιξὶν, οὐ τοῖς ἀνδράσι.* Nonnullis *μίτρη* a *μίτος*, filum derivandum videtur. Ceterum v. quae in Commentario de mitra uuiverse monuimus.

Εἰ δὲ γυναιμανέων ἐπεβήσατο Κυανοχαίτης,
Καί σε σοφῆς προβέβουλεν ἀειδομένης Μελανίππης·
Ἀμφαδὰ κωμάσειε, παρὰ προπύλαια δὲ Κάδμου
Νυμφιδίης πήξειεν ἑῆς γλωχῖνα τριαίνης,
Ξυνώσας γέρας ἶσον ἐχιδνοκόμῳ παρὰ Δίρκῃ·
Οἷα παρ᾽ Ἀργείοισι λεοντοβότῳ παρὰ Λέρνῃ
Σῆμα γάμων ἔστησεν Ἀμυμώνης, ὅθι νύμφης
Λερναίης ἔτι χῶρος ἐπώνυμός ἐστι τριαίνης·
Ἀλλὰ τί κικλήσκω σε παρευνέτιν Ἐννοσιγαίου;
Ποῖα Ποσειδάωνος ἔχεις σημήϊα λέκτρων;
Ὑδρηλαῖς παλάμῃσι χυθεὶς ἠγκάσσατο Τυρώ,
Παφλάζων δολόεντι ῥόῳ μιμηλὸς Ἐνιπεύς·
Εἰ δὲ καὶ, ὡς ἐνέπεις, σέο νυμφίος ἐστὶ Κρονίων
Ἐλθέτω εἰς σέο λέκτρα σὺν ἱμερόεντι κεραυνῷ,
Ἀστεροπῇ γαμίῃ κεκορυθμένος, ὄφρα τις εἴπῃ·
Ἥρης καὶ Σεμέλης νυμφοστόλοι εἰσὶ κεραυνοί·
Ζηλήμων περ ἐοῦσα Διὸς δάμαρ οὔ σε χαλέψει·
Οὐ γὰρ ἐπιτρέψειε τεὸς μητρώϊος Ἄρης·
Ὀλβίη Εὐρώπη Σεμέλης πλέον, ἣν ὑπὲρ ὤμων
Ζεὺς κερόεις ἀνάειρε· ποθοβλήτοιο δὲ ταύρου

v. 235. Mavnlt Cunaeus σὲ βιήσατο, quia hoc est εὐφημότερον. Hoc quidem verum; sed Nonnum nonnunquam minime εὔφημον deprehendimus, ideo non mutandam lectionem censerem, nisi hoc quoqne Cunaei lectionem commendaret, quod vox σὲ apte inseritur; qnae tamen non nimis desideratur, cum v. subsequens illam exhibear. Ceterum cf. Orph. Arg. 1195 ib. intprr. ubi vero interpretandum: aggressus est (rapere). Alium sensum hoc verbum habet in Hom. Hymn. in Merc. 166. et 173. ubi est τέχνης ἐπιβήσομαι et ὁσίης sc. τιμῆς ἐπιβήσομαι et in ej. Hymn. in Cererem, 211. ubi pro vulgato ἕνεκεν optime posuit Vossius: ἐπέβη ὁσίης: sacro honore frui coepit.

Ἄβροχος ἀκροτάτοιο δἰ ὕδατος ἔτρεχε χηλή,
Καὶ σκάφος ἦεν ἔρωτος ὁ τηλίκος. Ἆ μέγα θαῦμα,
Παρθένος ἡνιόχευε τὸν αἰθέρος ἡνιοχῆα·
Ὀλβίζω Δανάην Σεμέλης πλέον, ἧς διὰ κόλπου
Χρύσεος ἐξ ὀρόφοιο κατέῤῥεεν ὑέτιος Ζεύς,
Ἀφνειῇ ῥαθάμιγγι γυναιμανέος νιφετοῖο·
Οὐ μὲν χρύσεα δῶρα μακαρτάτη ᾔτεε νύμφη,
Εἶχε γὰρ ἕδνον ἔρωτος ὅλον πόσιν· ἀλλά τις εἴη
Σιγὴ ἐφ' ἡμείων, γενέτης μὴ Κάδμος ἀκέσῃ.
Ὣς φαμένη λίπε δῶμα καὶ ἀχνυμένην ἔτι νύμφην,
Ἥρης ζῆλον ἔχουσαν ἀμιμήτων ὑμεναίων,
Μεμφομένην Κρονίωνι· παλιννόστῳ δὲ κελεύθῳ
Αἰθέρος ἔνδον ἵκανε, καὶ οὐρανίῳ παρὰ θώκῳ
Κείμενα δερκομένη Διὸς ἔντεα νόσφι φορῆος,
Οἷά περ εἰσαΐοντα φίλῳ μειλίξατο μύθῳ·
Βροντὴ καί σε λέλοιπεν ἐμὸς νεφεληγερέτα Ζεύς;
Τίς πάλιν ἁρπάξας σεο νῦν γύμνωσε φορῆα;
Βροντὴ ἐσυλήθης· οὐκ αἴτιός ἐστι Τυφωεύς,
Ἥρης ξυνὰ παθοῦσα παρήγορε· νυμφοκόμος γὰρ
Ἡμέας ἀμφοτέρους ἀπαναίνεται ὑέτιος Ζεύς·
Οὐ νιφετοῖς ἔτι γαῖα παλύνεται, ὑγροχύτου δὲ
Ὄμβρου λειπομένου περιβόσκεται αὐχμὸς ἀρούρης,
Αὔλακι καρπὸν ἔχων ἀχρήϊον· ἀγρονόμος δὲ
Ἀντὶ κελαινεφέος κικλήσκεται ἀννέφελος Ζεύς,
Ἀστεροπαὶ Κρονίωνι πυράδεα ῥήξατε φωνήν,

v. 263. Expressit h. l. Nonnus Homerum Il. VII. 195; sed inepte exhibebat editio vulgata ὑμείων.

v. 273. Sine dubio βροντὴ est Junonis παρήγορος, quia solamen est miseris socios habuisse malorum.

Ζηνὶ γυναιμανέοντι φίλοι φθέγξασθε κεραυνοί·
Ἀλλὰ βαρυζήλων ἀχέων ποινήτορες Ἥρης
Εἰς Σεμέλην ἔρχεσθε γαμοστόλοι· ἕδνα δὲ μίτρης
Λισσομένη φλογόεντας ἑοὺς δέξοιτο φονῆας·
Τοῖα μὲν ἀφθόγγοις Διὸς ἔντεσιν ἴαχεν Ἥρη
Ἀχνυμένη· φθονερῷ δὲ χόλῳ κυμαίνετο δαίμων·
Καὶ Σεμέλη βαρύθυμος ἑῷ νεοπενθέϊ θυμῷ
Ἀστεροπὴν ποθέουσα, πυραυγέα πομπὸν ἐρώτων,
Μεμφομένοις στομάτεσσιν ἑὸν λιτάνευεν ἀκοίτην,
Ἡραίης ἐθέλουσα πυριστεφέος τύπον εὐνῆς·
Πρὸς Δανάης λίτομαί σε ῥυηφενέων ὑμεναίων,
Δὸς χάριν Εὐρώπης κερόεις πόσις· αἰδέομαι γὰρ
Κικλήσκειν Σεμέλης σε, τὸν ὡς ὄναρ εἶδον ἀκοίτην;
Ἀκρίσιος Κάδμοιο μακάρτερος· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
Ἤθελον, εἰ χρύσειον ἴδον γάμον ὑέτιε Ζεῦ·
Εἰ μὴ τοῦτο γέρας σέο Περσέος ἥρπασε μήτηρ·
Ἤθελον, εἴ με κόμισσας ἐν ὕδασι ταῦρος ὁδίτης
Ὤμοις ὑμετέροισιν, ἵνα πλάζοιτο καὶ αὐτὸς
Γνωτὸς ἐμὸς Πολύδωρος, ἀλήμονος ἅρπαγα νύμφης
Μαστεύων ἅτε Κάδμος ἐμὸν Κρονίωνα φορῆα·
Ἀλλὰ τί μοι βοέοιο γάμου τύπος ἢ νιφετοῖο;
Οὐκ ἐθέλω γέρας ἶσον, ὅπερ χθονίη λάχε νύμφη·
Εὐρώπη λίπε ταῦρον, ἔα Δανάῃ χύσιν ὄμβρου·
Ἥρης μοῦνος ἔχει με γάμων φθόνος· εἴ με γεραίρεις,

v. 283. Nulla urgente necessitate, immo contra sensum Lubinus legit λυσσομένη. Eod. v. in archetypo ad marginem notatum est ἰοὺς, quod stare nequit, eum priorem syllabam habeat longam v. VIII. 37. X. 287. Falk. proposuit ἑὰς, inepte sane, nisi hoc vitio typographico tribuendum, et F. ἑοὺς, quod habemus imprimi voluit.

Παστὸν ἐμὸν κόσμησον ἐπουρανίῳ σέο πυρσῷ,
Αἰθύσσων νεφέων ἐρόεν σέλας· ἀστεροπὴν δὲ
Ἕδνον ἐμῆς φιλότητος ἀπειθέϊ δεῖξον Ἀγαύῃ·
Αὐτονόη φρίξειεν ἐμῷ παρὰ γείτονι παστῷ
Νυμφοκόμων ἀΐουσα βέλος βρονταῖον ἐρώτων,
Σύμβολον αὐτοβόητον ἀκηρύκτων σέο λέκτρων·
Δὸς δὲ περιπλύξαιμι φίλην φλόγα, καὶ φρένα τέρψω.
Ἀστεροπῆς ψαύουσα, καὶ ἀμφαφόωσα κεραυνούς·
Δός μοι σῶν θαλάμων ζυγίη φλόγα· πᾶσα δὲ νύμφη
Πυρσὸν ἔχει πομπῆα τελεσσιγάμων ὑμεναίων·
Ἦ ῥὰ τεῶν γαμίων οὐκ ἄξιος εἰμὶ κεραυνῶν,
Ἄρεος αἷμα φέρουσα καὶ ὑμετέρης Ἀφροδίτης;
Δειλὴ ἐγὼ, Σεμέλης μὲν ἔχει γάμος ὠκύμορον πῦρ,
Καὶ χθονίους λαμπῆρας· ἐφαπτομένη δὲ κεραυνοῦ
Καὶ στεροπῆς ψαύουσα τεὴ νυμφεύεται Ἥρη·
Νυμφίε τερπικέραυνε, σὺ μὲν πολυφεγγέϊ παστῷ
Ἔνθεον εἶδος ἔχων ἐπὶ δέμνιον ἔρχεαι Ἥρης,
Ἀστεροπαῖς γαμίῃσι καταυγάζων σέο νύμφην,
Ζεὺς πυρόεις· Σεμέλῃ δὲ δράκων ἢ ταῦρος ἱκάνεις.
Κείνη μὲν βαρύδουπον ὀλύμπιον ἦχον ἐρώτων
Εἰσαΐει· Σεμέλη δὲ τύπῳ σκιοειδέϊ μορφῆς

v. 310. Forsan περιπτύξαι με legendum.

v. 312. Legendum videtur ζυγίην; sed et quod habemus stare potest.

v. 318. Pro κούρη, quod est in codd., Falk. posuit Ἥρη, a sensu quidem non aberrans sed a Nonni dictione; vocibus enim κούρη et νύμφη saepius Nonnus utitur pro uxore. cf. Nonn. IX. 37.

Ταύρου ψευδαλέοιο νόθον μυκηθμὸν ἀκούει·
Ἄψοφος εἰς ἐμὰ λέκτρα κατέρχεται ἀννέφελος Ζεύς,
Καὶ Νεφεληγερέτης ὑψαύχενι μίγνυται Ἥρη.
Κούρης δ' αἰνογάμοιο πατὴρ ἐμὸς αἴσχεα φεύγων,
Ἐνδόμυχος σέο Κάδμος ἀλυσκάζει πάτον ἀνδρῶν.
Αἰδόμενος ναέτησι φανήμεναι, ὅττι πολῖται
Πάντες ἐπιβρίζουσι τεοῖς κρυφίοις ὑμεναίοις,
Μεμφόμενοι Σεμέλην, ὅτι φώριον ἔσχεν ακοίτην.
Καλὸν ἐμοὶ πόρες ἕδνον ὀνείδεα θηλυτεράων·
Καὶ χορὸς ἀμφιπόλων ἐμὲ μέμφεται· ἔξοχα δ' ἄλλων
Δειμαίνω στόμα λάβρον ἀσιγήτοιο τιθήνης:
Μνώεο, τίς Τυφῶνι δολόφρονα πότμον ὑφαίνων,
Σοὶ πόρεν ἁρπαμένοιο πάλιν σπινθῆρα κεραυνοῦ,
Δεῖξον ἐμῷ γενετῆρι, τάπερ πόρε· γηραλέος γὰρ
Κάδμος ἀπαιτίζει μὲ τεῆς σημήϊον εὐνῆς·
Οὔπω ἐγὼ Κρονίωνος ἀληθέος εἶδον ὀπωπήν,
Οὐ βλεφάρων ἀκτῖνα σελασφόρον, οὐδὲ προσώπου
Μαρμαρυγὰς ἐνόησα καὶ ἀστράπτουσαν ὑπήνην·
Οὔπω ἴδον τεὸν εἶδος ὀλύμπιον· ἀλλὰ δοκεύω
Πόρδαλιν ἠὲ λέοντα, θεὸν δ' οὐκ εἶδον ἀκοίτην·
Ὡς βροτὸν εἰσορόω σε θεὸν, μέλλουσα λοχεύειν·
Ἄλλον ἐγὼ πυθόμην φλογερὸν γάμον· Ἥλιος γὰρ
Σὺν πυρὶ νυμφιδίῳ Κλυμένην ἠγκάσσατο νύμφην.
Ἔννεπεν αἰτίζουσα φίλον μόρον· ἶσα γὰρ Ἥρη
Εἰς γάμον ἀθρῆσαι μινυώριον ἔλπετο νύμφη

v. 329. Scribere volui νῦν aut μέο, μεῦ; sed non plane rejiciendum quod habemus, cum arcta quondam fuerit conjunctio inter Jovem et Cadmum. v. Nonn. I et II. passim.

Μειλίχιον σπινθῆρα γαληναίοιο κεραυνοῦ·
Ζεὺς δὲ πατὴρ αΐων φθονεραῖς ἐπιμέμφετο
Μοίραις.
Καὶ Σεμέλην ἐλέαιρεν ἀώριον· ἀμφὶ δὲ Βάκχῳ
Κερδαλέον γίνωσκεν ἀμειλίκτου χόλον Ἥρης·
Ἑρμείῃ δὲ κέλευεν ἀπὸ φλογεροῖο κεραυνοῦ
Ἁρπάξαι νέον υἷα πυριβλήτοιο Θυώνης·
Καί τινα μῦθον ἔλεξε πατὴρ ὑψαύχενι κούρῃ·
Ὦ γύναι, ἦ σε δόλοις φθονερὸς νόος ἤπαφεν Ἥρης;
Ἦ ῥα γύναι δοκέεις, ὅτι μείλιχοί εἰσι κεραυνοί;
Τλῆθι μένειν χρόνον ἄλλον, ἕως ἔτι φόρτον ἀείρεις·
Τλῆθι μένειν χρόνον ἄλλον, ἕως ἐμὸν υἷα λοχεύεις·
Μὴ πρὸ τόκου πυρόεντας ἀπαιτίζῃς με φονῆας·
Οὐ στεροπὴν μεθέπων Δανάης σύλησα κορείην·
Οὐ βροντῆς κελάδημα, καὶ οὐ Τυρίης σέο νύμφης
Εὐρώπης ὑμέναιον ἐνυμφεύσαντο κεραυνοί·
Οὐκ ἴδεν Ἰναχίη δαμάλη σέλας· ἀλλὰ σὺ μούνη
Θνητὴ ἀπαιτίζεις με τὰ μὴ θεὸς ᾔτεε Λητώ·
Τοῖον ἔπος κατέλεξε, καὶ οὐ μενέαινεν ἐρίζειν
Νεύμασι μοιριδίοισι. δι' αἰθερίοιο δὲ κόλπου
Ἀστράπτων πεφόρητο, καὶ ἱκεσίην ἔο νύμφης

v. 361. Sic et XI. 200. praesens conjunctivi imperativi vim habet; illo loco adductus scribendum putavi ἀπαιτίζῃς pro ἀπαιτίζεις. Sic et Piersonus emendavit Verisim. p. 52.

v. 365. Si optime Piersonus l. l. posuit pro Λανάῃ, quod ineptissimum erat, laudans Virg. Georg. III. 152. Val. Flacc. Argon. IV. 350. 351. Ov. Fast. III. 657. cui correctioni Nonnus ipse suffragatur L. III. 268. ubi de Jo:

Καὶ δαμάλης ἄγρυπνον ἐδήκατο βουκόλον Ἥρη.

v. 366. Cunaeus, ut versus numerum expleret, recte apposuit με, quod aberat.

Οὐκ ἐθέλων ἐτέλεσσε πόσις στεροπηγερέτα Ζεύς.
Εἰς Σεμέλην δ' ἐχόρευε κατηφέϊ χειρὶ τιταίνων
Νυμφιδίους σπινθῆρας ἀμερσιγάμοιο κεραυνοῦ·
Καὶ θάλαμος στεροπῇσιν ἐλάμπετο, καὶ πυρὸς ἀτμῷ
Ἰσμηνὸς σελάγιζεν, ὅλη δ' ἀμαρύσσετο Θήβη·
Καὶ Σεμέλη φλογόεντας ἐοὺς ὁρόωσα φονῆας,
Αὐχένα γαῦρον ἄειρε, καὶ ὑψινόῳ φάτο φωνῇ·
Πηκτίδος οὐ χατέω λιγυηχέος, οὐ χρέος αὐλοῦ,
Βρονταὶ ἐμοὶ γεγάασι Διὸς σύριγγες ἐρώτων·
Αὐλὸς ἐμοὶ κτύπος οὗτος ὀλύμπιος· αἰθερίης δέ
Δαλὸς ἐμῶν θαλάμων στεροπῆς σέλας· οὐτιδανῶν δέ
Οὐκ ἀλέγω δαΐδων· δαΐδες δέ μοι εἰσὶ κεραυνοί·
Εἰμὶ δάμαρ Κρονίωνος, Ἐχίονός ἐστιν Ἀγαύη·
Αὐτονόην καλέσωσιν Ἀρισταίοιο γυναῖκα·
Ἰνὼ ἔχει Νεφέλην, Σεμέλη λάχε σύγγαμον Ἥρην.
Οὐ γενόμην Ἀθάμαντος ἐγὼ δάμαρ ὠκύμορον δέ
Οὐ τέκον Ἀκταίωνα κυνοσπάδα σύννομον ὕλης·
Οὐ χατέω φόρμιγγος ὀλίζονος· οὐρανίη γάρ
Ἀστραίη κιθάρη Σεμέλης ὑμέναιον ἀείδει·
Ἔννεπε κυδιόωσα, καὶ ἤθελε χερσὶν ἀφάσσειν
Ἀστεροπὴν ὀλέτειραν· ἀφειδήσασα δὲ Μοίρης
Τολμηρῇ παλάμῃ φονίων ἔψαυσε κεραυνῶν·
Καί γάμος ἦν Σεμέλης θανατηφόρος, ἧς ἐνὶ θεσμῷ

v. 378. sqq. Similia profert Typhoeus apud Nonnum II. 321. 328.

v. 380. Sic rescripsi pro οὐτιδανῇ, non enim video, cur h. l. se ipsam vilem appellare debeat Semele.

v. 384. Σύγγαμος i. e. h. l. cui idem contigit maritus, a Nonno solo hac significatione usurpari videtur.

Πυρκαϊὴν καὶ τύμβον ἐθήκατο πασῶν Ἐριννύς·
Καὶ λοχίαις ἀκτῖσι γαμήλιον ἆσθμα κεραυνοῦ
Ζηνὸς ἀφειδήσαντος ὅλην τεφρώσατο νύμφην·
Καὶ στεροπὴ πέλε μαῖα, καὶ Ἐλείθυια κεραυνοί·
Κόλπου δ' αἰθομένοιο διαθρώσκοντα τεκέσης
Βάκχον ἐπουρανίη μαιώσατο φειδομένη φλόξ
Μητροφόνῳ σπινθῆρι μαραινομένων ὑμεναίων·
Καὶ βρέφος ἠλιτόμηνον ἀδηλήτου τοκετοῖο
Ἄσθμασι φειδομένοισιν ἐχυτλώσαντο κεραυνοί·
Καὶ Σεμέλη πυρόεσσαν ἐσαθρήσασα τελευτὴν
Ὤλετο τερπομένη λόχιον μόρον· ἣν δὲ νοῆσαι
Ἵμερον, Εἰλείθυιαν, Ἐριννύας εἶν ἐνὶ παστῷ,
Καὶ βρέφος ἡμιτέλεστον ἑῷ γενετῆρι λοχεῦσαι
Οὐρανίῳ πυρὶ γυῖα λελουμένον ἤγαγεν Ἑρμῆς·
Ζεὺς δὲ βαρυζήλοιο μετατρέψας νόον Ἥρης
Ἄγριον ἐπρήϋνε παλίλλυτον ὄγκον ἀπειλῆς·
Καὶ φλογερὴν Σεμέλην μετανάστιον εἰς πόλον ἄστρων,
Οὐρανὸν οἶκον ἔχουσαν ἀνήγαγε μητέρα Βάκχου,
Αἰθερίοις ναέτῃσιν ὁμέστιον, ὡς γένος Ἥρης·
Ὡς τόκον Ἁρμονίης ἐξ Ἄρεος ἐξ Ἀφροδίτης·
Καὶ καθαρῷ λούσασα νέον δέμας αἴθετο πυρσῷ,

v. 400. ἀδήλητος illaesus est et ap. Ap. Rhod. II. 710.

v. 413. Recte Cun. monuit sic scribendum esse pro λύσασα et αἴθοπι.

Καὶ βίον ἄφθιτον ἔσχεν ὀλύμπιον· ἀντὶ δὲ Κάδμου
Καὶ χθονίου θαπέδσιο καὶ Αὐτονόης καὶ Ἀγαύης
Σύνδρομον Ἄρτεμιν εὗρε καὶ ὡμίλησεν Ἀθήνη
Καί πόλον ἔδνον ἔδεκτο, μιῆς ψαύουσα τραπέζης
Ζηνὶ καὶ Ἑρμαωνι καὶ Ἄρεϊ καὶ Κυθερείῃ.

v. 418. De forma Ἑρμαων, quam primus habet Hesiodus ap. Strabonem I. p. 72. vide Hermanni Orphica p. 816.

NONNI DIONYSIACORUM
LIBER NONUS.

ARGUMENTUM

LIBRI NONI.

Bacchus secundo editus partu a Mercurio ad Lami filias defertur ab iis educandus. Qua re cognita Juno furorem eis injicit, quo viso Mercurius Bacchum in Inus custodiam tradit. Vix autem nutricis munus haec subiit, cum Juno et hoc detegit latibulum, quare Mercurius infantem, ne perdatur, ad Rheam defert. Ibi puer juveniliter ludens vigore plenus adolescit. Semela hoc animadverso fastu inflatur. Ino vero pro officiis Baccho praestitis a Junone in furorem conversa varias percurrit regiones, omnibus terrorem injicit, tandem ab Apollonine sanitati restituitur. Inus maritus Athamas frustra uxore quaesita Themistus nuptias petit et consequitur. Sed haec quoque in rabiem conversa suos filios imprudens trucidat.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER NONUS.

Ζεὺς δὲ πατὴρ Σεμέλης φλογερῶν νωμήτορα κόλπων
Ἡμιτελῆ, λοχίοιο διαθρώσκοντα κεραυνοῦ,
Δεξάμενος Διόνυσον ἐπεῤῥάφεν ἄρσενι μηρῷ·
Μαρμαρυγὴν δ' ἀνέμιμνε τελεσσιγόνοιο Σελήνης.
Καὶ παλάμη Κρονίδαο κυβερνήτειρα λοχείης
Αὐτομάτη πέλε μαῖα πολυῤῥαφέος τοκετοῖο,
Παιδοτόκου λύσασα μογοστόκα νήματα μηροῦ·
Καὶ Διὸς ὠδίνοντος ἴτυς θηλύνετο μηροῦ,
Καὶ πάϊς ἠλιτόμηνος ἀμήτορι τίκτετο θεσμῷ·
Ἄρσενα θηλυτέρην μετὰ γαστέρα γαστέρα βαίνων·
Τὸν μὲν ὑπερκύψαντα θεηγενέος τοκετοῖο
Στέμμασι κισσήεντι λεχωΐδες ἔστεφον Ὧραι,
Ἐσσομένων κήρυκες· ἐπ' ἀνθοκόμῳ δὲ καρήνῳ
Εὐκεράων σκολιῇσιν ὑπὸ σπείρῃσι δρακόντων
Ταυροφυῆ Διόνυσον ἐμιτρώσαντο κεράστην·
Καί μιν ἔσω Δρακάνοιο λεχώϊον ἀμφὶ κολώνην
Πήχεϊ κολπωθέντι λαβὼν Μαιήϊος Ἑρμῆς,

Ἠερόθεν πεπότητο. λοχευομένῳ δὲ Λυαίῳ
Πατρῴην ἐπέθηκεν ἐπωνυμίην, τοκετοῖο,
Κικλήσκων Διόνυσον, ἐπεὶ ποδὶ φόρτον ἀείρων
Ἤϊε χωλαίνων Κρονίδης βεβριθότι μηρῷ·
Νῦσος ὅτι γλώσσῃ Συρακοσσίδι χωλὸς ἀκούει·
Καὶ θεὸν ἀρτιλόχευτον ἐφήμισαν Εἰραφιώτην,
Ὅττι μιν εὐώδινι πατὴρ ἐῤῥάψατο μηρῷ·
Καὶ μιν ἀχυτλώτοιο διαΐσσοντα λοχείης
Πήχεϊ κοῦρον ἄδακρυν ἐκούφισε σύγγονος Ἑρμῆς·
Καί βρέφος, εὐκεράοιο φυῆς ἴνδαλμα Σελήνης,
Ὤπασε θυγατέρεσσι Λάμου ποταμηΐσι νύμφαις,
Παῖδα Διὸς κομέειν σταφυληκόμον· αἱ δὲ λαβοῦσαι
Βάκχον ἐπηχύναντο, καὶ εἰς στόμα παιδὸς ἑκάστη
Ἀθλιβέων γλαγόεσσαν ἀνέβλυεν ἰκμάδα μαζῶν.
Καὶ παῖς ἀντικέλευθον ἐς οὐρανὸν ὄμμα τιταίνων,
Ὕπτιος ᾖεν ἄϋπνος· ἀμοιβαίῃσι δὲ ῥιπαῖς
Ἠέρα λακτίζων διδυμάονι τέρπετο παλμῷ,
Καὶ πόλον ἐσκοπίαζεν ἀήθεα· θαμβαλέος δὲ
Πατρῴην ἐγέλασσεν ἴτυν δεδοκημένος ἄστρων.
Καὶ βρέφος ἀθρήσασα Διὸς μαστίζετο νύμφη·
Θυγατέρες δὲ Λάμοιο χόλῳ βαρυμήνιος Ἥρης
Δαιμονίης κακότητος ἐβακχεύθησαν ἱμάσθλῃ·
Ἐν δὲ δόμῳ δμώησιν ἐπέχραον· ἐν τριόδοις δὲ
Ξεινοφόνῳ δαΐτρευον ὁδοιπόρον ἄνδρα μαχαίρῃ·
Φρικαλέαι δ' ἀλάλαζον· ὑπὸ στροφάλιγγι δὲ
ῥιπῇ

v. 22. Meminit hujus etymologiae autor Etymologici Magni siv. Διόνυσος his verbis: ἐγὼ δὲ ἀνέγνων παρά τινι πόθεν ἐκλήθη Διόνυσος ἐν ἐννάτῳ Διονυσιακῶν. — Quod h. v. est ἀκούω, alibi est ἀκόνομαι v. c. XXI. 187.

Ὀφθαλμοὺς ἐλέλιζον ἀκοσμήτοιο προσώπου·
Πάντῃ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα νοοπλανέεσσι μενοιναῖς
Ἔτρεχον ἀςαθέων τροχαλῷ σκιρτήματι ταρσῶν·
Καὶ πλοκάμοις βάκχευον ἐς ἠέρα θυάδες αὖραι
Πλαζομένους· κροκόεις δὲ περὶ ςέρνοισιν ἑκάςης
Ἀφροκόμῳ ῥαθάμιγγι χιτὼν λευκαίνετο κούρης·
Καί νύ κε φοιταλέης ἑτερόφρονι κύματι λύσσης
Νήπιον εἰσέτι Βάκχον ἐμιςύλλοντο μαχαίρῃ·
Εἰ μὴ ἀσημάντοιο ποδὸς ληΐςορι ταρσῷ
Βάκχον ὑποκλέψας πτερόεις πάλιν ἥρπασεν Ἑρμῆς,
Καὶ βρέφος αἰγικόμιςον ἔχων ζωαρκέϊ κόλπῳ
Εἰς δόμον ἀρτιτόκοιο λεχώϊον ἤγαγεν Ἰνοῦς·
Ἡ μὲν ἀνηέρταζεν ἑῆς προθορόντα λοχείης
Νήπιον εἰσέτι Βάκχον ἐπωλένιον Μελικέρτην
Παιδοκόμοις παλάμῃσιν, ἀνοιδαίνοντο δὲ μαζοὶ
Θλιβομένοιο γάλακτος ἀναβλύζοντες ἐέρσην·
Καὶ φιλίοις ςομάτεσσι θεὸς μειλίξατο νύμφην,
Θέσκελον ὀμφήεντι χέων ἔπος ἀνθερεῶνι·
Δέξο γύναι τεὸν υἷα· τεῷ δ' ἐνὶ κάτθεο κόλπῳ
Παῖδα κασιγνήτης Σεμέλης σέθεν, ὃν παρὰ παςῷ
Οὐ ςεροπῆς ἀμάθυνεν ὅλον σέλας· οὐδέ μιν αὐτοὶ
Μητροφόνοι σπινθῆρες ἐδηλήσαντο κεραυνοῦ·
Καὶ βρέφος ἀχλυόεντι δόμῳ πεφυλαγμένον ἔσω·
Μηδέ μιν ἀθρήσειεν ἔσω γλαφυροῖο μελάθρου
Ἠμάτιον Φαέθοντος, ἢ ἔννυχον ὄμμα Σελήνης·

v. 56. Locus fere desperatus, nisi cum Jos. Scaligero legamus *μικρὸν* vel simile verbum pro Βάκχον, quae vox facile e. v. 50. irrepsisse potest.

Μηδέ ἑ κερίζοντα, καὶ εἰ Ταυρῶπις ἀκέει,
Ζηλήμων βαρύμηνις ἴδῃ κεκαλυμμένον Ἥρη·
Δέξο κασιγνήτης σέθεν υἱέα, σοὶ δὲ Κρονίων
Ἄξια σῶν καμάτων ὀπάσει θρεπτήρια Νείλε·
Ὀλβίη ἐν πάσῃσι θυγατράσιν ἔπλεο Κάδμου·
Ηδη γὰρ Σεμέλη φλογερῷ δέδμητο βελέμνῳ,
Αὐτονόην δὲ θανόντι σὺν υἱέϊ γαῖα καλύψει·
Ἀμφοτέροις δ' ἕνα τύμβον ἀναστήσειε Κιθαιρών·
Καὶ μόρον ἐρεσίφοιτις ἐσαθρήσειεν Ἀγαύη
Πενθέος ὀλλυμένοιο νόθης ψαύσασα κονίης,
Παιδοφόνος γεγαυῖα λιπόπτολις· ἀλλὰ σὺ μούνη
Ἔσσεαι αὐχήεσσα τόσης ναέτειρα θαλάσσης,
Οἶκον ἀμειβομένη Ποσιδήϊον· εἰναλίη δὲ
Ὡς Θέτις, ὡς Γαλάτεια φατίζεται ὑδριὰς Ἰνὼ
Οὐ χθονίῳ κενεῶνι κατακρύψει σε Κιθαιρών,

v. 68. Vocem Ταυρῶπις ex analogia vocabuli βοῶπις effictam, non exhibent lexica, sed solummodo Ταυρωπὸς ex Hymn. Orph. V. et XXIX.

v. 71. Cunaeus. loci hujus obscuritate perspecta, pro Νείλου posuit κούρου, quod sane aptum praebet sensum. Sed si tali modo mutare velimus antiquorum scriptorum lectionem, mox nihil certi firmique supererit. Neque vero, donec codices fortasse medeantur, ego habeo, quo defendam vel explicem vel corrigam lectionem vulgatam.

v. 77. Scaliger vult ψάυσαντα; sed hoc locus non desiderare videtur; si quid mutandum, potius a Cunaei partibus steterim, qui scripsit νόθης ψαύσειε δὲ κόρσης. Est plane hoc ipsum, quod multo post evenit; nam XLVI. 288. sunt matris ipsius verba:

θῆρα βαλεῖν ἐδόκησα, νεοτμήτοιο δὲ κόρσης
Ἀντὶ λεοντείης κεφαλὴν Πενθῆος ἀείρω.

Ἀλλὰ σὺ, Νηρεΐδων μία γίνεαι· ἀντὶ δὲ Κάδμου
Ἐλπίδι λωϊτέρῃ καλέσῃς Νηρῆα τοκῆα,
Παιδὶ τεῷ ζώουσα σὺν ἀθανάτῳ Μελικέρτῃ·
Λευκοθέη κρατέουσα χυτῆς κληῗδα γαλήνης·
Εὐπλοΐης μεδέουσα μετ' Αἰόλον· εὐδιόων δὲ
Σοὶ πίσυνος πλεύσειε φιλέμπορος εἰν ἁλὶ ναύτης,
Βωμὸν ἕνα στήσας Ἐνοσίχθονι καὶ Μελικέρτῃ,
Ῥέζων ἀμφοτέροισι· θαλασσαίοιο δὲ δίφρου
Δέξεται ἡνιοχῆα Παλαίμονα Κυανοχαίτης.
Ὣς εἰπὼν ἀκίχητος ἐς οὐρανὸν ἔδραμεν Ἑρμῆς,
Ἠέρι δινεύων ἀνεμώδεα ταρσὰ πεδίλων·
Ἰνὼ δ' οὐκ ἀπίθησε· φιλοστόργῳ δὲ μενοινῇ
Παιδοκόμῳ πήχυνεν ἀμήτορα Βάκχον ἀγοστῷ·
Πήχεϊ δ' ἀπλάστατα συνωρίδα δίζυγα παίδων
Δίζυγα μαζὸν ὄρεξε Παλαίμονι καὶ Διονύσῳ·
Καὶ βρέφος ἀμφιπόλῳ παρεθήκατο Μύστιδι νύμφῃ,
Μύστιδι καλλικόμῳ Σιδωνίδι, τὴν ἔτι κούρην
Κάδμος ἀνηέξησε πατὴρ θαλαμηπόλον Ἰνοῦς,
Ἣ τότε Βάκχον ἑλοῦσα θεοτρεφέων ἀπὸ μαζῶν
Ἀπροϊδῆ ζοφόεντι κατεκλήϊσσε βερέθρῳ·
Καὶ Διὸς αὐτοβόητος ἀπαγγέλλουσα λοχείην
Μαρμαρυγὴ σελάγιζε καταυγάζουσα προσώπου·
Τοῖχοι δ' ἀχλυόεντες ἐλευκαίνοντο μελάθρου·
Καὶ ζόφον ἔκρυφε φέγγος ἀθηήτου Διονύσου·
Καὶ Βρομίῳ παίζοντι παρέζετο πάννυχος Ἰνώ.

v. 100. Cur Cadmus θαλαμηπόλος, ut habet ed. vulg.? Immo vero legendum θαλαμηπόλον.

v. 102 — 105. Eosdem fere verborum pedes habent. quod apud Homerum occurrere vix crediderim.

Πολλάκι δ' ἀστήρικτος ἀναθρώσκων Μελικέρτης
Χείλεσιν ἀντιτύποισιν ἀνέσπασε γείτονα θηλήν,
Εὔϊα παππάζοντι παρερπύζων Διονύσῳ·
Καὶ θεὸν ἔτρεφε Μύστις ἑῆς μετὰ μαζὸν ἀνάσσης,
Ὄμμασιν ἀγρύπνοισι παρεδρήσσουσα Λυαίῳ·
Καὶ πινυτὴ θεράπαινα φερώνυμα μύστιδι τέχνῃ,
Ὄργια νυκτελίοιο διδασκομένη Διονύσου,
Καὶ τελετὴν ἄγρυπνον ἐπεντήνασα Λυαίῳ,
Πρώτη ῥόπτρον ἔσασεν· ἐπεπλατάγησε δὲ Βάκχῳ
Κύμβαλα δινεύουσα περίκροτα δίζυγι χαλκῷ·
Πρώτη νυκτιχόρευτον ἀναψαμένη φλόγα πεύκης
Εὔϊον ἐσμαράγησεν ἀκοιμήτῳ Διονύσῳ·
Πρώτη κωμπύλον ἄνθος ἀναθρέψασα κορύμβῳ
Ἄπλοκον ἀμπελόεντι κόμην μιτρώσατο δεσμῷ·
Αὕτη δ' ἔπλεκε θύρσον ὁμόζυγον οἴνοπι κισσῷ·
Ἀκροτάτῳ δὲ σίδηρον ἐπεσφήκωσε κορύμβῳ
Κευθόμενον πετάλοισιν, ὅπως μὴ Βάκχον ἀμύξῃ
Καὶ φιάλας γυμνοῖσιν ἐπὶ στέρνοισι καθάψαι
Χαλκείας ἐνόησε, καὶ ἰξύϊ δέρματα νεβρῶν·
Καὶ τελετῆς ζαθέης ἐγκύμονα μύστιδα κίστην
Παίγνια κουφίζοντι διδασκομένῳ Διονύσῳ·
Πρώτη ἐχιδνήεντα κατὰ χροὸς ἧψεν ἱμάντας

v. 111. 113. Hoc loco Nonnus iterum etymologiarum amator comparet, immo hujus creator: neque enim occurrit apud poetas antiquos haec Mystis, tanquam singularis persona et Bacchi nutrix.

v. 116. Cunaeus legi vult ἔπαλλεν, aut simile quid: cui lectioni non adversor; quid enim sibi vult ῥόπτρον ἔσασεν?

v. 128. Scaliger vult κουρίζοντι, non contemnendis rationibus Sed et stare potest, quam habemus. lectio.

Σύμπλοκον· εἱλικόεις δὲ δράκων περὶ δίπλακα μίτρην
Ἅμματα κυκλώσας ὀφιώδεϊ κάμπτετο δεσμῷ·
Τὸν δὲ πολυκλήϊστον ὑπὸ σφρηγῖδα μελάθρου
Ὄμμασιν ἀπλανέεσσιν ἴδεν πανεπόψιος Ἥρη,
Μύστιδος ἀφράστοιο μυχῷ πεφυλαγμένον οἴκου·
Καὶ Στυγὸς ὑστερόποινον ἐπώμνυε νέρτερον ὕδωρ,
Παντοίῃ κακότητι κατακλύζειν δόμον Ἴνους·
Καὶ νύ κεν ἠμάλδυνε Διὸς γόνον· ἀλλά μιν Ἑρμῆς
Ἁρπάξας ἐκόμισσε Κυβηλίδος εἰς ῥάχιν ὕλης·
Ἥρη δ' ὠκυπέδιλος ἐπέδραμεν εὔποδι ταρσῷ
Ὑψόθεν ἀστήρικτος· ὁ δὲ δρόμον ἔφθασεν Ἥρης·
Πρωτογόνου δὲ Φάνητος ἀτέρμονα δύσατο μορφήν,
Καὶ θεὸν ἀζομένη πρωτόσπορον εἴκαθεν Ἥρη,
Ψευδομένας ἀκτῖνας ὑποπλήσσουσα προσώπου·
Οὐδὲ νόθης ἐνόησε δολοπλόκον εἰκόνα μορφῆς·
Κουφοτέροις δὲ πόδεσσιν ὀρειάδα πέζαν ἀμείβων,
Χερσὶ περιπλεκέεσσι κερασφόρον υἷα κομίζων,
Μητρὶ Διὸς γενέταο λεοντοβότῳ πόρε Ῥείῃ·

v. 140. ἀτήρικτος non est debilis, ut Lubinus vult, sed per aërem volans, pedibus non in terra aut solido quodam nixis.

v. 147. Quid sibi vult Rhea leonibus pasta, ut vertit Lubinus? Melius Zoëga (bassi-rilievi antichi di Roma IV. p. 97. not. 82.) interpretatus est: nutrix leonum. Equidem, nisi attica costaret correptio, quam nequaquam amat Nonnus, proposuerim λεοντοδίφρῳ, quod idem dicitur de Rhea Analect. II. p. 213; facilius quoque esset λεοντοβάτῃ, ad analogiam vocis ἱπποβάτης et loci Sophoclei in Philoct. 403 auctoritate:

Καί τινα μῦθον ἔειπεν ἀριςώδινι θεαίνῃ·
Δέξο θεὰ νέον υἷα τεοῦ Διὸς, ὃς μόθον Ἰνδῶν
Ἀθλεύσας μετὰ γαῖαν ἐλεύσεται εἰς πόλον ἄςρων,
Ἥρῃ χωομένῃ μεγάλη χάρις· οὐ γὰρ ἐῴκει
Ὃν Κρονίδης ὤδινεν ἔχειν κουροτρόφον Ἰνώ·
Μαῖα Διωνύσοιο Διὸς γενέτειρα γενέσθω,
Μήτηρ Ζηνὸς ἐοῦσα καὶ υἱωνοῖσι τιθήνη.
Ὣς εἰπὼν ταχύγουνος ἐς οὐρανὸν ἤλυθεν Ἑρμῆς,
Κυκλώσας βαλίῃσιν ὑπηνέμιον πτερὸν αὔραις·
Αὐτογόνου δὲ Φάνητος ὑπέρτερον εἶδος ἀμείψας
Ἀρχαίην παλίνορσος ἑὴν ἀνεδύσατο μορφήν,
Μητέρι παιδοκόμῳ παλιναυξέα Βάκχον ἐάσσας.
Τὸν δὲ θεὰ κομέεσκε, καὶ εἰσέτι κοῦρον ἐόντα
Ἅρματος ὠμοβόρων ἐπιβήτορα θῆκε λεόντων·
Καὶ τροχαλοὶ Κορύβαντες ἔσω θεοδέγμονος αὐλῆς
Παιδοκόμῳ Διόνυσον ἐμιτρώσαντο χορείῃ·
Καὶ ξίφεα κτυπέεσκον. ἀμοιβαίῃσι δὲ ῥιπαῖς
Ἀσπίδας ἐκρούσαντο κυβιςητῆρι σιδήρῳ,

Ἰὼ μάκαιρα ταυροκτόνων λεόντων
ἔφεδρε —

nisi α in voce λεοντοβάτης producendum esset. Ceterum erroris arguit hic Sophoclis locus Zoëgam, qui l.c. not. 79. ad Plinii locum quendam (H. N. XXXV, 10. Nicomachus [qui Euripidis temporibus vixit] pinxit Deûm matrem in leone sedentem) ait: Visse Nicomacô intorno al tempo d'Alessandro Magno. — Forse è questo l'unico passo, dove mentovi Cibele su leone assisa, nel tempo, che con tanta frequenza si parla del suo cocchio tirato da leoni.

v. 151. Falk. vult μεγάλῃ, sed non est quod sollicitemus lectionem.

Κουροσύνην κλέπτοντες ἀεξομένου Διονύσου·
Καὶ παῖς εἰσαΐων σακέων μαιήϊον ἠχώ
Πατρῴαις κομιδῇσιν ἀεξήθη Κορυβάντων·
Καὶ νέος ἐνναέτηρος ἔχων θηροκτόνον οἶστρον
Ποσσὶ μὲν ὠκυτέροισι παρέστιχεν ἴθμα λαγωοῦ·
Χειρὶ δὲ νηπιάχῳ μεθέπων κεμαδοσσόον ἀλκήν
Ποικίλον ἠώρησεν ἐπ᾽ αὐχένι νεβρὸν ἀείρων·
Καὶ θρασὺν αἰολόνωτον ἔχων τετανυσμένον ὤμῳ
Τίγριν ἄνω κούφιζε μετάρσιον ἐκτόθι δεσμοῦ,
Σκύμνους χερσὶν ἔχων ἐπεδείκνυε μητέρι Ῥείῃ,
Ἁρπάξας νέα τέκνα πολυγλαγέων ἀπὸ μαζῶν·
Σμερδαλέους δὲ λέοντας ἔτι ζώοντας ἐρύσσας
Μητέρι δῶρα τίταινεν, ἵνα ζεύξειεν ἀπήνῃ,
Δίζυγας ἀμφοτέρῃσι πόδας παλάμῃσι πιέζων·
Θαμβαλέῃ δὲ γέλωτι γεγηθότι δέρκετο Ῥείη
Ἠνορέην καὶ ἄεθλα νεηγενέος Διονύσου·
Καὶ βλοσυρῶν Ἰόβακχον ἰδὼν ὀλετῆρα λεόντων,
Ομμασι φαιδροτέροισι πατὴρ ἐγέλασσε Κρονίων.
Καὶ χροῒ λαχνήεντας ἀνεχλαίνωσε χιτῶνας
Εὔϊος, ἀρτιτέλεστον ἔχων παιδήϊον ἥβην·
Δαιδαλέην ἐλάφοιο φέρων ὤμοισι καλύπτρην,
Αἰθερίων μιμηλὸν ἔχον τύπον αἰόλον ἄστρων·

v. 169. Non male (quamvis lectio vulgata non desiderat medelam) Scaliger ἐυαστῆρος ab ἐυαστὴρ i. q. ἐυαστὴς i. q. ἐυάζων. Orph Hy. XXIX, 1. XXX, 2. LIII. 3 et 11. Sed quid sibi velit Falk., ponens ἄστρον pro οἶστρον, non facile intellexerim.

v. 184. Optime Codex Oporinianus hunc versum (ubi erat βλοσυρὸν Διόβακχον) correxit, et v. sequ. addito lacunam lectorem offendentem explevit.

Καὶ Φρυγίης ὑπὸ πέζαν ἐς αὔλια λύγκας ἐλάσσας
Στικτοῖς παρδαλίεσσιν ἑὴν ἔζευξεν ἀπήνην·
Οἷά τε πατρῴων δαπέδων ἴνδαλμα γεραίρων,
Πολλάκι δ' ἀθανάτης ἐποχήμενος ἅρματι Ῥείης,
Βαιῇ χειρὶ φέρων ἁπαλόχροϊ κύκλα χαλινοῦ,
Κραιπνὸν ἐπειγομένων ἀνεσείρασεν ἅρμα λεόντων.
Καὶ Διὸς ὑψιμέδοντος ἐνὶ φρεσὶ θάρσος ἀέξων
Δεξιτερὴν ἐτίταινεν ἐπὶ στόμα λυσσάδος ἄρκτου
Σμερδαλέαις γενύεσσιν ἀταρβέα δάκτυλα βάλλων,
Δάκτυλα κουφίζοντα· καὶ ἵστατο μειλιχίη θήρ,
Νηπιάχῳ στόμα δοῦλον ἐπιτρέψασα Λυαίῳ·
Καὶ κύσε καρχαλέοισι φιλήμασι δάκτυλα Βάκχου·
Ὣς ὁ μὲν ἠέξητο φιλοσκοπέλῳ παρὰ Ῥείῃ
Ἀρτιθαλὴς ἔτι κοῦρος ὀρίτροφος· ἀμφὶ δὲ πέτρου
Πᾶνες ἐκυκλώσαντο χοροίτυπον υἷα Θυώνης,
Ποσσὶ δασυκνήμοισι περισκαίροντες ἐρίπναις,
Βάκχον ἀνευάζοντες, ἑλισσομένων δὲ χορείῃ
Αἰγείη κροτάλιζε ποδῶν σκιρτήματι χηλή·
Καὶ Σεμέλη κατ' Ὄλυμπον ἔτι πνείουσα κεραυνοῦ,
Αὐχένα γαῦρον ἄειρε, καὶ ὑψινόῳ φάτο φωνῇ·

v. 198. Nequaquam in Cunaei sententiam pedibus ire velim, dicentis: facit Nonni fatalis barbarismus, ut credam primitus scriptum fuisse *κουρίζοντα*, nam et puer erat, et inter ludendum ursarum ori manum suam immittebat; est insolens, fateor, et novum, sed tamen solet interdum a communi usu etiam multo longius recedere. — Cunaeus permultis in locis *Νοννομάστιγα* se exserit, nonnumquam optimo quidem jure, v. c. ad v. 207, quia hoc *ἐστυλήθης* ubique nobis occinat. quoties impares facit duorum laudes.

Ἥρη ἐσυλήθης, Σεμέλης τόκος ἐστὶν ἀρείων·
Ζεὺς ἐμὸν υἷα λόχευσε, καὶ ἀντ' ἐμέθεν πέλε μήτηρ,
Σπεῖρε πατήρ, καὶ ἔτικτε τὸν ἤροσεν· αὐτοτόκῳ δὲ
Γαστρὶ νόθῃ τέκε παῖδα· φύσιν τ' ἤλλαξεν ἀνάγκη·
Βάκχος Ἐνυαλίου πέλε φέρτερος· ὑμέτερον γὰρ
Ἤροσε μοῦνον Ἄρηα, καὶ οὐ τεκνώσατο μηρῷ·
Θήβη δ' Ὀρτυγίης κλέος ἔκρυφε· οὐρανίη γὰρ
Λάθριον Ἀπόλλωνα διωκομένη τέκε Λητώ·
Λητὼ Φοῖβον ἔτικτε. καὶ οὐκ ὤδινε Κρονίων·
Ἑρμείαν τέκε Μαῖα, καὶ οὐκ ἐλόχευσεν ἀκοίτης·
Ἀμφαδίην δ' ἐμὸν υἷα πατὴρ τέκεν· ὤ, μέγα θαῦμα,
Δέρκεο σαῖς Διόνυσον ἐν ἀγκαλίδεσσι τεκούσης,
Πήχεϊ παιδοκόμῳ περικείμενον· ἀενάου δὲ
Νῦν ταμίη κόσμοιο, θεῶν πρωτόσπορος ἀρχή,
Παμμήτωρ Βρομίου τροφὸς ἔπλετο· νηπιάχῳ γὰρ
Βάκχῳ μαζὸν ὄρεξε, τὸν ἔσπασεν ὑψιμέδων Ζεύς·
Τίς Κρονίδης ὤδινε, τίς ἔτρεφεν Ἄρεα Ῥείη
Παῖδα τεόν; Κυβέλη δὲ φατιζομένη σεο μήτηρ
Ζῆνα τέκεν, καὶ Βάκχον ἀνέτρεφεν εἰν ἐνὶ κόλπῳ·

v. 213. Hic locus exemplo esse potest, quantopere molles Nonnus amet numeros, cum parvo interjecto spatio plures occurrant versus, qui caesuram habent, quam dicunt, bucolicam v. c. 212. 214. 220. 232. 233. 237. 239. Neque inepte h. l. Nonnus hoc utitur rhythmo.

v. 222. Apud Homerum Il. VI, 390 et Nonn. XI, 126. XII, 36. ταμίη est anapaestus; posui ergo νῦν in fronte versus, quod (vel simile quid) sane exciderat.

Ἀμφοτέρους ἤειρε καὶ υἱέα καὶ γενετῆρα·
Οὐδὲ τόκῳ Σεμέλης ἀπάτωρ Ἥφαιστος ἐρίζοι
Ἄσπορος ἐκ γενετῆρος, ὃν αὐτογόνος τέκεν Ἥρη,
Λεπταλέων σκάζοντα ποδῶν ἑτεραλκέϊ ταρσῷ,
Μητρώην ἀτέλεστον ὑποκλέπτοντα λοχείην·
Οὐ Σεμέλῃ πέλε Μαῖα πανείκελος· ἧς πάϊς
Ἑρμῆς
Ἰσοφανὴς δολόεις κεκορυθμένος, οἷά περ Ἄρης
Ἥρην ἠπερόπευσεν, ἕως γλάγος ἔσπασε μαζῶν·
Εἴξατέ μοι· Σεμέλη γὰρ ἐον πόσιν ἔλλαχε μούνη
Τὴν αὐτὴν ἀρόωντα καὶ ὠδίνοντα γενέθλην·
Ὀλβίστη Σεμέλη χάριν υἱέος· ἡμέτερος γὰρ
Νόσφι δόλου Διόνυσος ἐλεύσεται εἰς χορὸν ἄστρων
Αἰθέρα ναιετάων πατρώϊον, ὅττι θεαίνης
Τοσσατίης ὑπέδεκτο θεοτρεφέος γάλα θηλῆς,
Ἵξεται αὐτοκέλευστος ἐς οὐρανὸν, οὐδὲ χατίζει
Ἡραίοιο γάλακτος, ἀρείονα μαζὸν ἀμέλξας.
Εἶπεν ἀγαλλομένη καὶ ἐν αἰθέρι· χωομένη δὲ
Ζηνὸς ἀνεπτοίησε δάμαρ μετανάστιον Ἰνώ,
Ἀπροϊδὴς Ἀθάμαντος ἐπιβρίσασα μελάθρῳ,
Εἰσέτι κουρίζοντι χολωομένη Διονύσῳ.
Ἐκ θαλάμου δὲ φυγοῦσα διέδραμε δύσγαμος
Ἰνώ
Τρηχαλέας ἀπέδιλος ἐπισκαίρουσα κολώνας·
Ἴχνος ἀκηρύκτοιο μετεσσυμένη Διονύσου.
Φοιταλέη δὲ βέβηκε δι' οὔρεος οὔρεα νύμφη·
Ἄχρι χαραδρήεσσαν ἐδύσατο Δελφίδα Πυθώ·

v. 239. νόσφι δόλου seorsim a dolo, i. e. 1) sine fraude 2) non obstante machinatione. Posterior sensus h. l. commodior, sed non item usui loquendi accommodatior.

Καὶ μόγις ἴχνος ἔκαμψε δρακοντοβότῳ περὶ λόχμῃ,
Ἄσχετα παιφάσσουσα· κατὰ στέρνοιο δὲ γυμνοῦ
Πενθαλέον κήρυκα διαῤῥήξασα χιτῶνα,
Αἰνομανὴς πεφόρητο· κακοπλάγκτοιο δὲ νύμφης
Οἰμωγὴν ἀΐων ἑτερόθροον ἔτρεμε ποιμήν.
Πολλάκι θεσπεσίῃ τριποδηΐδι σύμπλοκον ἕδρην
Αὐχμηραῖς τριέλικτον ὄφιν σπειρηδὸν ἐθείραις
Ἥρπασε, λεπταλέῳ δὲ περισφίγξασα καρήνῳ
Μηκεδανὴν μίτρωσε δρακοντείῳ τρίχα δεσμῷ·
Παρθενικὰς δ' ἐδίωκε θεωρίδας, οὐ τότε λοιβὴ
Οὐδὲ θυηπολίη μεταδήμιος, οὐ παρὰ νηῷ
Δελφὸς ἀνὴρ ἐχόρευε· τανυπλέκτοιο δὲ κισσοῦ
Γυιοβόροις ἕλίκεσσιν ἐμαστίζοντο γυναῖκες·
Θηρητὴρ δ' ἀλέεινεν ἰδὼν ὀρεσίδρομον Ἰνώ,
Καλλείψας σταλίκων λίνεον δόλον· ὑψιλόφου δὲ
Αἰπόλος ἤλασεν αἶγας ὑπὸ πτύχα Φωλάδα πέτρης,
Καὶ βόας ἱδρώοντας· ὑπὸ ζυγόδεσμον ἐλαύνων
Ἅλμασιν Ἰνώοισι γέρων ἔφριξεν ἀροτρεύς·
Καὶ χθονίης φρίξασα βοῆς ἀλλόθροον ἠχὼ
Πυθιὰς ὀμφήεσσα δι' ἔρεος ἔτρεχε κούρη,
Ἠθάδα σεισαμένη κεφαλὴν Πανοπηΐδι φωνῇ·
Δυσαμένη δὲ κάρηνα βαθυκνήμιδος ὑπήνης,
Δελφικὸν ἄντρον ἔναιε φόβῳ λυσσώδεος Ἰνοῦς·

v. 273. Aut gravi laborat vulnere hic versus, aut ὑπήνη pro dumeto vel monte saltuoso sumendum, quod a Nonni locutione non plane alienum videtur, cum et Theocritus Id. XX. 22. barbam cum hedera circa arboris stirpem comparet, unde facilis erat transitus ad metaphoram illam sane satis audacter positam. cf. Pausan. X. 4 et Etym. M. v. Δαυλίς.

Ἀλλὰ διεσσυμένη πολυκαμπέος ἔνδιον ὕλης
Οὐ λάθεν Ἀπόλλωνα πανόψιον· ἄγχι δὲ λόχμης
Οἰκτείρων ταχὺς ἦλθε καὶ εἰς βροτὸν εἶδος ἀμείψας,
Νύμφης ἐγγὺς ἵκανε, καὶ ἀκρότατον δέμας Ἰνοῦς
Φειδομένης παλάμῃσι σοφῇ ἐπλέξατο Δάφνῃ·
Καί οἱ νήδυμον ὕπνον ἐπήγαγεν· ἀμβροσίῃ δὲ
Ὑπναλέης ἔχρισεν ὅλον χρόα πενθάδος Ἰνοῦς,
Λυσιπόνῳ ῥαθάμιγγι μεμηνότα γυῖα διαίνων·
Καὶ χρόνον αὐτόθι μίμνεν ἔσω Παρνησσίδος ὕλης
Τέτρατον εἰς λυκάβαντα, καὶ ὀμφαίῃ περὶ πέτρῃ
Εἰσέτι νηπιάχοιο χοροὺς ἱδρύσατο Βάκχου
Φοίβου μαντοσύνῃσι· σὺν ἀγρύπνοισι δὲ πεύκαις
Κωρυκίδες θύοντα μετέσιχον ὄργια Βάκχαι·
Καὶ ζαθέαις παλάμῃσιν ἀλεξητήρια λύσσης
Φάρμακα συλλέξαντο, καὶ ἰήσαντο γυναῖκα·
Κεκλομένου δ' Ἀθάμαντος ὀπάονες ἦσαν ἀλῆται,
Πάντοθι μαστεύοντες· ὀριπλανέες δὲ καὶ αὐταὶ
Δμωΐδες ἐστιχόωντο πολυστρέπτοισι πορείαις,
Διζόμεναι περίφοιτον ἀπευθέος ἴχνος ἀνάσσης,
Πλαζομένης ἀκίχητα· φιλοθρήνων δὲ γυναικῶν
Στυγνὸς ἐρευθιόωσαν ὄνυξ ἤμυσσε παρειήν,

v. 288. **Acerbissime invehitur Cunaeus h. l. in Nonnum, quia pro** *ἐστήσατο χοροὺς* **scripserit** *ἱδρύσατο*. **Illud sane proprietati sermonis accommodatius, sed ideo non dici oportuit utinam de Dionysiacis nunquam cogitasset Nonnus!**

Καὶ ῥοδέοις ἐκόρυσσαν ἐκούσια δάκτυλα μαζοῖς·
Καὶ πολὺν οἰμωγῇσι δι᾽ ἄστεος ἦχον ἰάλλων
Πενθαλέης ὀλόλυξε βεβυσμένος οἶκος ἀνίης·
Καὶ πλέον αἰολόμητις ἐδέχνυτο Μύστις ἀνάγκην·
Εἶχε δὲ διπλόον ἄλγος ἀλωομένης ἔτι δειλῆς
Ἰνοῦς τλησιπόνοιο καὶ ἁρπαμένου Διονύσου·
Οὐ μὲν ἄναξ Ἀθάμας κινυρὴν ὠδύρετο νύμφην·
Ἀλλὰ λιπὼν ἄμνηστον ἀκηρύκτου πόθον Ἰνοῦς,
Δισσοτόκου Νεφέλης προτέρης μετὰ δέμνια νύμφης,
Ἁβρὰ βαθυζώνοιο μετέστιχε λέκτρα Θεμιστοῦς·
Καὶ τρίτον εἰς ὑμέναιον ἄγων Ὑψηΐδα κούρην
Ἰνοῦς ῥίψεν ἔρωτα, καὶ, ὡς βροτὸς ἁβρὸν ἀθύρων,
Ὑψιπόρῳ στροφάλιγγι μετάρσιον ἠέρι πέμπων,
Κέφιστε παππάζοντα παρηγορέων Μελικέρτην·
Καὶ οἱ δακρυχέοντι γαλακτοφόρου περὶ θηλῆς
Ἄρσενα μαζὸν ὄρεξε· πόθον δ᾽ ἀνέκοψε τεκούσης·
Ἐκ λεχέων δ᾽ Ἀθάμαντος ἀνηέξησε Θεμιστὼ
Υἱέας εὐθώρηκας ἀλεξητῆρας Ἐνυοῦς·
Σχοινέα καὶ Λεύκωνα νέην εὐήνορα φύτλην,
Πρωτοτόκοις ὠδῖσιν· ἐπ᾽ ἀμφοτέροισι δὲ μήτηρ
Ξυνῆς δισσὰ γένεθλα μιῆς βλάστημα λοχείης
Γείνατο Πορφυρέωνα, καὶ ἔτρεφε πίονι μαζῷ

v. 297. Scaliger vult ἐνόρυσσον, quod sane actum magis, sed forsan nimis depingeret.

v. 308. Cunaeus vult τρόφος pro βροτὸς, vir, dicens, enim esset, tamen nutricis munere functus est. Sed omnia sana videntur, si uti fecimus interpungamus, et vertamus: Inus abjecit amorem, et, uti mortalis molliter ludens, altigrado turbine sublimem aëri mittens (amorem) etc.

Πτοῖον ἀλεξικάκοιο θάλος παιδήϊον ἥβης,
Ἄμφω τηλυγέτους καὶ ὁμήλικας, οὓς ποτε μήτηρ
Μητρυιῆς ἅτε παῖδας ἀπηλοίησε Θεμιςὼ
Δίπτυχον ἀγλαόπαιδος ὀϊομένη γένος Ἰνοῦς.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER DECIMUS.

A R G U M E N T U M

LIBRI DECIMI.

His rebus Athamas insania corripitur er immaniter furit, filium Learchum occidit; alterum Melicertam, in lebetem a patre conjectum vix Ino reversa servat, ut cum eo in Ponto se submergat. Quo facto in Leucotheam deam marinam convertitur, Melicerta vero in maris et portuum deum. Semela superbissime Leucotheae insultat. Bacchus interea in Lydia educatus cum Satyris, inprimis cum Ampelo adolescente ludit. Mox Ampeli pulchritudine Bacchus captus amore flagrat, solus cum eo versari vult, cum eo ludit et luctatur, cursus certameu inter Satyros instituit, in eoque Ampelo victoriam procurat.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER DECIMUS.

῏Ως ἡ μὲν φονίη παιδοκτόνος ἔπλετο μήτηρ
Μαινομένη· τεκέων δὲ πατὴρ ὑπὸ μάρτυρι ποινῇ
Ὅττι γονῆς ὀλέτειραν ὁμέστιον εἶχε Θεμιστώ,
Οἰστρηθεὶς Ἀθάμας μανιώδεϊ Πανὸς ἱμάσθλῃ,
Ποίμνης εἰς μέσον ἦλθε, καὶ ὡς θεράποντας ἱμάσσων
Εἰροπόκων ἐδίωκεν ἀναίτια πώεα μήλων·
Καὶ μίαν ἠέρταζεν ἑὴν ἅτε σύζυγα νύμφην
Σὺν διδύμοις βρεφέεσσι νεογλαγέων ἔτι μαζῶν.
Ταῦτα λαβὼν λασιοὺς δὲ πόδας σφηκώσατο δεσμῷ
Διχθαδίῳ· λύσας δὲ παρ' ἰξύϊ κυκλάδα μίτρην,
Σφιγγομένης μάστιζε δέμας ψευδήμονος Ἰνοῦς,
Μὴ νοέων νόθον εἶδος· ἀεὶ δέ οἱ ἔνδον ἀκουῆς
Πανιάδος Κρονίης ἐπεβόμβεε δοῦπος ἱμάσθλης.

v. 4. 13. Cf. Eurip. Bacch. 305. ib. Barnes. Derivandum inde tritum illud Procerbium de *terrore panico*, i. e. a Pane, uti de subito terrore credebatur, injecto.

v. 9. Scaliger vult αἶγα λαβών; haud absone quidem, peqire vero urgente necessitate.

Πολλάκι δ' ἀστήρικτος ἐὼν ἀνεπάλλετο θώκων
Οὔασι ταρβαλέοισι δεδογμένος ἄσθμα δρακόντων·
Πυκνὰ δὲ τόξα τίταινε· βέλος δ' ἐπὶ κυκλάδι νευρῇ
Εἰς κενεὸν σκοπὸν εἷλκεν ἀνέστατον ἠέρα βάλλων·
Ταρταρίης δ' ὀφιώδες ἰδὼν ἴνδαλμα θεαίνης,
Πάλλετο δειμαίνων ἑτερόχροα φάσματα μορφῆς,
Ἀφρὸν ἀκοντίζων χιονώδεα μάρτυρα λύσσης·
Ὀφθαλμοὺς μεθύοντας ἀπειλητῆρας ἑλίσσων·
Καί οἱ ὀπιπεύοντι πολυπλανέεσσιν ἐρωαῖς
Ὄμματα φοινίσσοντο· διὰ κροτάφοιο δὲ λεπταί
Ἀσταθέες μήνιγγες ἐδινεύοντο καρήνου·
Ὤλετο δὲ ψυχῆς τρίτατον λάχος· ἀπλανέες γάρ
Ἄφρονος ἐγκεφάλοιο μετατρωπῶντο μενοιναί
Καὶ σφαλεραῖς ἑλίκεσσιν ἐβακχεύθησαν ὀπωπαί
Ἀνέρος οἰστρηθέντος· ἀπεπλάζοντο δὲ χαῖται
Σειόμεναι περὶ νῶτον ἀκερσικόμοιο καρήνου·
Καὶ στόμα οἱ βάμβαινε, καὶ ἠέρι χείλεα λύσσας
Πέμπεν ἀσημάντων ἐπέων ἑτερόθροον ἠχώ·
Καὶ βροτέας βιότοιο μεληδόνας ἥρπασαν αὖραι
Εὐμενίδων, καὶ γλῶσσα βαρύνετο θυιάδι φωνῇ·
Παπταίνων δ' ἑλικηδὸν ὑπὸ στροφάλιγγι προσώπου,
Ἀλλοφυὴς νόθον εἶδος ἀθηήτοιο Μεγαίρης,
Οἰστρομανὴς Ἀθάμας ἑτερόφρονι σείετο παλμῷ·
Καὶ βλοσυρῆς ἀπὸ χειρὸς ἀμερσινόοιο θεαίνης,

v. 25. Hoc forsan ex antiqua quadam philosophia explicandum, animam in tres partes distribuente: animam nempe, corpus moventem, intellectum et mentem, quarum alteram Athamas amiserit.

Ἁρπάξαι μενέαινεν ἐχιδνήεσσαν ἱμάσθλην·
Γυμνώσας δὲ μάχαιραν Ἐριννύος ἀντία κόρσης
Ἤθελε Τισιφόνης ὀφιώδεα βόστρυχα τέμνειν·
Καὶ κενεοῖς ἀόροισιν ὁμίλεε γείτονι τοίχῳ,
Παπταίνων σκιόεσσαν ἐπίκλοπον εἰκόνα μορφῆς
Ἀρτέμιδος, καὶ κοῦφον ἰδὼν εἴδωλον ὀπωπῆς,
Φάσμασιν ἀντιτύποισιν ἐς ἵμερον ἤλυθεν ἄγρης·
Ὀψὲ δὲ ποικιλόδακρυς ἔτος μετὰ τέτρατον Ἰνὼ
Νόστιμος εἰς δόμον ἦλθεν· ὀπιπεύουσα δὲ νύμφη
Καὶ πόσιν οἰστρηθέντα καὶ ἀρσενόπαιδα Θεμιστὼ
Δίπλοον ἄλγος ἔδεκτο, καὶ οὐ γίνωσκεν ἀκοίτης
Εὐνέτιν ἀθρήσας χρονίην παλινάγρετον Ἰνώ·
Ἀλλὰ πόθον ταχύγουνον ἔχων κεμαδοσσόον ἄγρης
Εἰς σκοπιὰς ἤϊξε θυελλήεντι πεδίλῳ,
Υἱὸν ἰδὼν ἅτε θῆρα κερασφόρον· ἰθυτενὲς δὲ
Τόξον ἔχων ἀκίχητος ἐπεσκίρτησε Λεάρχῳ·
Ὑψίκερων ἔλαφον δοκέων ψευδήμονι μορφῇ,
Θηρείοις μελέεσσιν ὁμοίϊον· αὐτὰρ ὁ φεύγων
Ταρβήεις πεπότητο θοώτερα γούνατα πάλλων·
Χερσὶ δὲ λυσσαλέῃσιν ὑπηνέμιον βέλος ἕλκων,
Παιδοφόνῳ νέον υἷα πατὴρ ἐπέδησε βελέμνῳ·
Καὶ κεφαλὴν ἄγνωστον ἀπηλοίησε μαχαίρῃ,
Φάσματι νεβρωθεῖσαν· ἀσημάντου δὲ προσώπου
Αἱμαλέης ἐγέλασσε γενειάδος ἄκρον ἀφάσσων·
Ἀμφαφόων ἅτε θῆρα, καὶ ἔδραμεν ἅλματι λύσσης,
Παιδὸς ἔτι σπαίροντος ἀτυμβεύτοιο Λεάρχου,
Μητέρα μαστεύων. στροφάδας δ' ἐλέλιξεν ὀπωπάς,
Οὐδέ τις ἀμφιπόλων σχεδὸν ἤϊε· φοιταλέος δὲ
Ἐπταμύχου θαλάμοιο διέστιχεν ὠκέϊ ταρσῷ,

Ξεινοδόκος Γλαύκοιο Ποσειδάων σε σαώσει·
Δείδια, μὴ μετὰ πότμον ἀτυμβεύτοιο Λεάρχου
Νεκρὸν ἄθαπτον ἄδακρυν ὀλωλότα καί σε νοήσω,
Αἱμαλέῃ γενετῆρος ἐπισπαίροντα μαχαίρῃ·
Σπεῦδε φυγεῖν Ἀθάμαντα μεμηνότα· μὴ δὲ νοήσῃς
Παιδοφόνον γενετῆρα τεῆς ὀλετῆρα τεκούσης·
Δέξο με καὶ σὺ θάλασσα, μετὰ χθόνα δέχνυσο Νηρεῦ
Χειρὶ φιλοξείνῳ μετὰ Περσέα καὶ Μελικέρτην·
Δέχνυσο καὶ Δανάης μετὰ λάρνακα σύμπλοον Ἰνώ·
Ἄξια δυσσεβίης καὶ ἐγὼ πάθον, ὅττι καὶ αὐτήν
Ἄσπορον ἡμετέρην γενεὴν ποίησε Κρονίων·
Ἄσπορον ὡς ἐτέλεσσα φερέσβιον αὔλακα γαίης·
Μητρυιή τις ἔοσα νόθην Ἀθαμαντίδα φύτλην
Ἀμῆσαι προβέβουλα, καὶ εἰς ἐμὲ χώεται Ἥρη,
Μητρυιὴ γεγαυῖα νεοτρεφέος Διονύσου.
Ὣς φαμένη τρομεροῖσιν ὑπ' ἴχνεσιν ἥλατο πόντῳ,
Κραιπνὰ κυβιστήσασα σὺν υἱέϊ· Λευκοθέην δέ
Πεπταμέναις παλάμῃσιν ἐδέξατο Κυανοχαίτης
Δαίμοσιν ὑγροπόροισιν ὁμέστιον· ἔνθεν ἀρήγει
Ναύταις πλαζομένοισι, καὶ ἔπλετο ποντιὰς Ἰνώ
Νηρεῒς ἀφλοίσβοιο κυβερνήτειρα γαλήνης·
Τὴν μὲν ἄναξ Κρονίδης ἐπεδείκνυε μητρί Λυαίου·

v. 116. Falkenburgius ad hunc locum explicandum haec addit: Παρέπεισε γὰρ ἡ Ἰνὼ τὰς τῶν ἐγχωρίων γυναῖκας φρύγειν τὰ σπέρματα. ἡ γῆ δὲ πεφρυγμένον τὸν σπόρον δεχομένη καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἀπεδίδου.

Ὄττι χάριν Βρομίοιο θεὰ πέλεν· Ἡ δὲ χαρεῖσα
Γνωτῇ ποντοπόρῳ φιλοκέρτομον ἴαχε φωνήν·
Ἰνὼ πόντον ἔχεις, Σεμέλη λάχε κύκλον Ὀλύμπου·
Εἶξον ἐμοὶ, Κρονίδην γὰρ ἐμῆς ἀροτῆρα γενέθλης
Ἀθάνατον πόσιν ἔσχον, ἐμῆς ὠδῖνα λοχείης
Ἀντ' ἐμέθεν τίκτοντα· σὺ δὲ χθονίῳ παρακοίτῃ
Νυμφεύθης Ἀθάμαντι τεῆς ὀλετῆρι γενέθλης·
Σός παῖς ἔλλαχε πόντον, ἐμὸς τόκος αἰθέρα ναίειν
Ἵξεται εἰς Διὸς οἶκον ὑπέρτερον· οὐ γὰρ ἐΐσκω
Οὐράνιον Διόνυσον ὑποβρυχίῳ Μελικέρτῃ·
Τοῖα μεν αἰθερίη Σεμέλη μυκήσατο νύμφη,
Γνωτῆς κερτομέουσα θαλασσονόμου βίον Ἰνοῦς·
Τόφρα δὲ καὶ Διόνυσος ὑπὸ κλίμα Λυδὸν ἀέξης,
Εὔϊα δινεύων Κυβεληΐδος ὄργανα Ῥείης,
Ἤνθεε μῆκος ἔχων, ὅσον ἤθελεν· ὑψιπόρου δὲ
Φείγων ἠελίοιο μεσημβρίζουσαν ἱμάσθλην,
Ησυχα παφλάζοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ
Μῃονίου ποταμοῖο· χαριζόμενος δὲ Λυαίῳ
Πακτωλὸς κελάρυζε χέων χρυσόσπορον ὕδωρ
Πορφυρέαις ψαμάθοισι· βαθυπλούτων δὲ μετάλλων
Ἀφνειῷ κεκύλιστο βυθῷ χρυσούμενος ἰχθύς·
Καὶ Σάτυροι παίζοντες ἐν ἠέρι ταρσὰ μεθέντες
Εἰς ποταμὸν προχέοντο κυβιστητῆρι καρήνῳ·
Ὧν ὁ μὲν αὐτοφόρητος ἐνήχετο χερσὶν ἐρέσσων·
Πρηνὴς δ' ἐν ῥοθίοισι καὶ οἴδμασιν ἴχνος ἐρείσας,

v 130. Jure eadem reprehensione in verba εἶξον ἐμοὶ, Nonno tam usitata, invehi possemus, qua Cunaeus in verbum ἐσυλήθης; quavis enim occasione arrepta hoc epiphonemate lectores offendit.

Ποσσὶν ὀπισθοτόνοισιν ὀπίστερον ἔσχισεν ὕδωρ·
Καί τις ὑποβρυχίων κατεδύσατο βένθος ἐναύλων·
Νειόθι μαστεύων νεπόδων ἑτερόχροον ἄγρην·
Τυφλὴν νηχομένοισιν ἐπ' ἰχθύσι χεῖρα λιταίνων·
Καὶ βυθὸν αὖθις ἔλειπε καὶ ἰχθύας ὤρεγε Βάκχῳ
Ἰλύϊ φοινίσσοντας ἐχεκτεάνου ποταμοῖο.
Συμπλέγδην δὲ πόδεσσιν ἀεηρότα ταρσὰ συνάπτων,
Κυφὸς ἐριδμαίνων Σατύρων Σειληνὸς ἀλήτης
Κύμβαχος αὐτοκύλιστος ἐπεσκίρτησε ῥεέθρῳ,
Ὑψόθεν εἰς βαθὺ λαῖτμα, καὶ ἰλύος ἔπλετο χαίτη·
Καὶ διδύμοις στίλβοντι πόδας στηρίξατο πηλῷ·
Ὄλβον εὐψήφιδα μεταλλεύων ποταμοῖο·
Καί τις ἐνὶ προχοῇσι μετάφρενον ἠέρι φαίνων,
Ἄβροχον ὦμον ἔλειπε δι' ὕδατος ἰσχία βάπτων
Ἀγχιβαθὴς ἀτίνακτος. ὁ δ' οὔατα γυμνὰ λιταίνων
Χεύματι μαρμαρέῳ λασίους ἐδιήνατο μηρούς·
Καὶ ῥόον αὐτοέλικτος ἐμάστιε σύμφυτος οὐρή.
Καὶ θεὸς ὀρθώσας κεφαλὴν καὶ στέρνα πετάσσας
Χεῖρας ἐρετμώσας χρυσέην ἐχάραξε γαλήνην·
Καὶ ῥόθον αὐτοτέλεστον ἀκύμονες ἔπτυον ὄχθαι·
Καὶ κρίνον ἐβλάστησε, καὶ ἤνοας ἔστεφον Ὧραι
Βάκχου λουομένοιο. καὶ ἀστράπτοντι ῥεέθρῳ
Ἄπλοκα κυανέης ἐρυθαίνετο βόστρυχα χαίτης·
Καί ποτε θηρεύων ὑπὸ ῥωγάδα δάσκιον ὕλης

v. 152. Cf. Nonn. VII, 189. ubi sic:
Ποσσὶν ἀμοιβαίοισιν ὀπίστερον ὤθεεν ὕδωρ.

v. 175. Zoëga, (bassirilievi II. p. 32.) hunc locum laudans, pro *ῥωγάδα* scribit *μιγάδα*, minus feliciter, uti videtur.

Ἥλικος ἠϊθέοιο ῥοδώπιδι θέλγετο μορφῇ·
Ἤδη γὰρ Φρυγίης ὑπὸ δειράδα κεῖρος ἀθύρων
Ἄμπελος ἠέξητο νεοτρεφὲς ἔρνος Ἐρώτων·
Οὐδέ οἱ ἁβρὸς ἴουλος ἐρευθομένοιο γενείου,
Ἄχνοα χιονέης ἐχαράσσετο κύκλα παρειῆς,
Ἥβης χρύσεον ἄνθος· ὀπισθοπόροιο δὲ χαίτης
Βότρυες εἱλικόεντες ἐπ᾽ ἀργυφέων θέον ὤμων
Ἀπλεκέες· λιγυρῷ δὲ συναιθύσσοντες ἀήτῃ
Ἄσθματι κουφίζοντο. παρελκομένων δὲ κομάων
Ἀκροφανὴς ἀνέτελλε μέσος γυμνούμενος αὐχήν,
Καὶ σέλας ἠκόντιζε λιπόσκιος, οἷά τε λάμπει
Μεσσοφανὴς νέφος ὑγρὸν ἀνασχίζουσα Σελήνη·
Καὶ στόματος ῥοδέοιο μελίπνοος ἔρρεε φωνή·
Ἐκ μελέων δ᾽ ὅλον εἶαρ ἐφαίνετο· νεισσομένου δέ
Ἐκ ποδὸς ἀργυρέοιο ῥόδων ἐρυθαίνετο λειμών·

v. 188. Imitatus esse videtur Nonnus h. l. Homerum in Il. I. 249.

v. 189. 190. Optime sane lectionem vulgatam: *ἐκ μελέων γὰρ ὀνέιαρ*, plane distortam atque absurdam Cunaeus ita uti exhibuimus emendavit, addens: Feliciter assecutus est *τὸ χαρίεν*. Tale est illud in epigrammate quodam:

Εὕδεις ἐν φθιμένοισιν Ἀνάκρεον ἐσθλὰ πονήσας·
Εὕδει δ᾽ (θ᾽) ἡ γλυκερὴ νυκτιλάλος κιθάρα.
Εὕδει καὶ Σμέρδις τὸ πόθων ἔαρ. — —

et apud Theocritum pari venustate Idyll. XIII. 44. sq.

Νύμφαι ἀκοίμητοι, δειναὶ θεαὶ ἀγροιώταις,
Εὐνίκα, καὶ Μαλὶς, ἔαρ θ᾽ ὁρόωσα Νυχεία.

Plautus in Truculento II, 4, 2, 3:

— — — Ver vide
Ut tota floret! ut olet! ut nitide nitet!

Scaligeri lectio *πτῶν* pro *ποδῶν*, cui Cunaeus substituit *ῥόδων*, non respicienda videtur.

Εἰ δὲ βοογλήνων ἀνέμων εὐφέγγεϊ κύκλῳ
Ὀφθαλμοὺς ἐλέλιξεν, ὅλη σελάγιζε Σελήνη·
Τὸν μὲν ἔχων Διόνυσος ὁμέψιον ἁβρὸς ἀθύρων,
Εἴρετο θαμβαλέην προχέων ἐπὶ κάλλεϊ φωνὴν,
Ὡς βροτὸς· ἀθανάτην δὲ δολοπλόκος ἔκρυφε μορφήν·
Τίς σε πατὴρ ἐφύτευσε; τίς οὐρανίη τέκε γαστήρ;
Τίς χαρίτων σε λόχευσε; τίς ἤροσε καλὸς Ἀπόλλων;
Εἰπὲ φίλος, μὴ κρύπτε τεὸν γένος, εἰ μὲν ἱκάνεις
Ἄπτερος ἄλλος Ἔρως, βελέων δίχα, νόσφι φαρέτρης·
Τίς μακάρων σε φύτευσε παρευνάζων Ἀφροδίτη;
Καὶ γὰρ ἐγὼ τρομέω σέο μητέρα Κύπριν ἐνίψαι·
Μὴ γενέτην Ἥφαιστον, ἢ Ἄρεα σεῖο καλέσσω·
Εἰ δὲ σὺ, τὸν καλέουσιν ἀπ' αἰθέρος ἤλυθες Ἑρμῆς,
Δεῖξον ἐμοὶ πτερὰ κοῦφα, καὶ ἔμπνοα ταρσὰ πεδίλων·
Πῶς μεθέπεις ἄτμητον ἐπήορον αὐχένι χαίτην·
Μὴ σύ μοι αὐτὸς ἵκανες ἄτερ κιθάρης, δίχα τόξου
Φοῖβος ἀκερσεκόμης κεχαλασμένα βόστρυχα σείων
Εἰ Κρονίδης με φύτευσε· σὺ δὲ χθονίου ἀπὸ φύτλης
Βουκεράων Σατύρων μινυώριον αἷμα κομίζεις·
Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε θεῷ βροτὸς· οὐ γὰρ ἐλέγξει
Οὐράνιον τεὸν εἶδος ὀλύμπιον αἷμα Λυαίου·

v. 192. Scaliger pro ἀνέμων haud absurde φαέων.

Ἀλλὰ τί κικλήσκω σε μινυνθαδίης ἀπὸ φύτλης;
Γινώσκω τεὸν αἷμα, καὶ εἰ κρύπτειν μενεαίνεις,
Ἠελίῳ σε λόχευσε παρευνηθεῖσα Σελήνη,
Ναρκίσσῳ χαρίεντι πανείκελον· αἰθέριον γὰρ
Ἴκελον εἶδος ἔχεις κεραῆς ἴνδαλμα Σελήνης.
Τοῖον ἔπος κατέλεξε· νέος δ' ἠγάλλετο μύθῳ,
Κυδιόων ὅτι κάλλος ὑπέρβαλεν ἥλικος ἥβης,
Εἴδεϊ φαιδροτέρῳ καὶ ὀρειάδος ἔνδοθι λόχμης·
Εἰ μέλος ἔπλεκε κοῦρος, ἐτέρπετο Βάκχος ἀκούων·
Εἰ νέος ἐκτὸς ἔμιμνεν, ἀμειδέας ἔσχε παρειάς·
Εἰ Σάτυρος παρὰ δαῖτα φιλοσκάρθμοιο τραπέζης
Τύμπανα χερσὶν ἔτυπτε περίκροτον ἦχον ἀράσσων,
Καὶ νέος ἐκτὸς ἔην μεθέπων ἐλαφηβόλον ἄγρην·
Κούρου μὴ παρεόντος, ἀναίνετο δίκτυπον ἠχώ·
Εἴ ποτε Πακτωλοῖο παρ' ἀνθεμόεντι ῥεέθρῳ
Δηθύνων ἀνέμιμνεν, ὅπως ἐπιδόρπιον εἴη,
Αὐτὸς ἑῷ βασιλῆϊ φέρων γλυκερώτερον ὕδωρ·
Κούρου νόσφι μένοντος, ἱμάσσετο Βάκχος ἀνίῃ·
Εἰ θρασὺν αὐλὸν ἄειρε Λιβυστίδος ὄργανον Ἠχοῦς,
Οἰδαλέῃ φύσημα παρηΐδι λεπτὸν ἰάλλων,
Μυγδόνος αὐλητῆρος ὀΐετο Βάκχος ἀκούειν·
Ὃν τέκε θεῖος Ὕαγνις, ὃς εἰς κακὸν ἤρισε Φοίβῳ
Τρητὸν ἐπιθλίβων διδυμόθροον αὐλὸν Ἀθήνης·
Εἰ δὲ σὺν ἡβητῆρι μιῆς ἔψαυσε τραπέζης,
Κούρου φθεγγομένου πολυτερπέας εἶχεν ἀκουάς·
Παυομένου δὲ νέοιο, κατηφέας εἶχε παρειάς·
Εἰ δὲ βαθυσκάρθμοιο πόθου πεφορημένος οἴστρῳ,
Ἄμπελος ὀρχηστῆρι ποδῶν ἐλελίζετο παλμῷ·
Καὶ Σατύρῳ παίζοντι συνέπλεκε χεῖρα χορεύων,
Δόχμιον ἐκ ταρσοῖο μετήλυδα ταρσὸν ἀμείβων,

Βάκχος ὀπιπεύων φθονερῇ δεδόνητο μερίμνῃ·
Εἴ ποτε Σειληνοῖσιν ὁμίλεεν, εἴ τινι κούρῳ
Ἥλικι θηρητῆρι συνέτρεχεν ἐς δρόμον ἄγρης,
Ζηλήμων Διόνυσος ἐρήτυε, μή τις ὀϊστῷ
Βλήμενος ἰσοτύπῳ φρενοθελγέϊ λάτρις ἐρώτων
Παιδὸς ἐλαφρονόοιο παραπλάγξειε μενοινήν,
Καὶ νέον ἱμερόεντα μεταστήσειε Λυαίου,
Ἀρτιθαλὴς ἅτε κοῦρος ὁμόχρονον ἥλικα τέρπων·
Ἀλλ' ὅτε θύρσον ἄειρε καταντία λυσσάδος ἄρκτου,
Ἢ βριαρῷ νάρθηκι κατηκόντιζε λεαίνης·
Εἰς δύσιν ὄμμα τίταινεν ἐς ἠέρα λοξὰ δοκεύων·
Μὴ Ζεφύρου πνεύσειε πάλιν θανατηφόρος αὔρη·
Ὡς πάρος ἡβητῆρα κατέκτανε πικρὸς ἀήτης,
Δίσκον ἀκοντιστῆρα καταστρέψας Ὑακίνθου.
Δείδιε μὴ Κρονίδου ἐρασίπτερος ὄρνις ἐρώτων,
Ἀπροϊδὴς ἀκίχητος ὑπὲρ Τμώλοιο φανείη,
Φειδομένοις ὀνύχεσσιν ἐς ἠέρα παῖδα κομίζων
Τρώϊον οἷά τε κοῦρον ἑῶν δραστῆρα κυπέλλων·
Ἔτρεμε καὶ δυσέρωτα κυβερνητῆρα θαλάσσης·
Μὴ μετὰ Ταντολίδην χρυσέων ἐπιβήτορα δίφρων
Εἰς δρόμον ἠερόφοιτον ἄγων πτερόεσσαν ἀπήνην,
Ἄμπελον ἁρπάξειεν ἐρωμανέων Ἐνοσίχθων·
Καὶ γλυκὺν εἶχεν ὄνειρον ὀνειροτόκων ἐπὶ λέκτρων·
Καὶ φιλίους ὄαριζε νέῳ ψευδήμονι μύθους,
Μιμηλῆς ὁρόων σκιοειδέα φάσματα μορφῆς·

v. 264. 265. Inepte Lubinus vertit εἶχεν haberet et ὄαριζε narraret. Poeta enim dicit, Bacchum de Ampelo somniasse et somniantem juveni fabulas narrasse. Sed vetat multitudo errorum Lubini omnes detegere.

Εἰ δέ τι οἱ δύσμορφον ἐπήρατος εἶχεν ὀπωπήν,
Ἱμερόεν πέλε τοῦτο ποθοβλήτῳ Διονύσῳ·
Φίλτερον ἡβητῆρος ὅλου χροός· εἰ δέ οἱ ἄκρη
Συμφερτὴ κεχάλαστο δὶ ἰξύος ὄρθιος ἐρὴ,
Καὶ μέλιτος γλυκεροῖο μελιχροτέρη πέλε Βάκχῳ.
Καὶ πλοκάμοι ῥυπόωντες ἀκηδέστοιο καρήνου
Αὐτοὶ μᾶλλον ἔτερπον ἐρωμανέοντος ὀπωπήν,
Ἤματι μὲν κεχάρητο συνέμπορος· ἄχνυτο δ' αἰεὶ
Νυκτὸς ἐπερχομένης, ὅτε μηκέτι παιδὸς ἀκούων
Οὔασι θελγομένοισιν, ἐθήμονα δέχνυτο φωνήν,
Ῥείης ὀβριμόπαιδος ἐνὶ σπήεσσιν ἰαύων·
Καὶ μιν ἰδὼν Σατύρων τις ἐθέλγετο θέσπιδι μορφῇ,
Καὶ κρυφίην ἐρόεσσαν ὑποκλέπτων φάτο φωνήν·
Ἀνδρομέης κραδίης ταμίη Φιλότητι Πειθώ,
Μοῦνος ἐμοὶ νέος οὗτος ἐπήρατος ἵλαος εἴη·
Καὶ μιν ἔχων ἅτε Βάκχος ὁμέστιον οὐ μενεαίνω
Αἰθέρα ναιετάειν μετανάστιος, οὐ θεὸς εἶναι
Ἤθελον· οὐ Φαέθων φαεσίμβροτος, οὐ πότον ἕλκω
Νέκταρος· ἀμβροσίης δ' οὐ δεύομαι· οὐκ ἀλεγίζω,
Ἄμπελος εἰ φιλέει με, καὶ ἐχθαίρει με Κρονίων.
Ὣς ὁ μὲν ἀμφιέπων ὑποκάρδιον ἰὸν ἐρώτων,
Κρυπτὸν ἀνηύτησεν ἔπος ζηλήμονι φωνῇ,
Θαύματι φίλτρον ἔχων κεκερασμένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Εὔιος ἠϊθέου βεβολημένος ἡδέϊ κέντρῳ,
Ἴαχε μειδιόων Κρονίδῃ δυσέρωτι τοκῆϊ·

Πολλάκι δ' ἀστήρικτος ἐὼν ἀνεπάλλετο θώκων
Οὔασι ταρβαλέοισι δεδογμένος ἆσθμα δρακόντων·
Πυκνὰ δὲ τόξα τίταινε· βέλος δ' ἐπὶ κυκλάδι νευρῇ
Εἰς κενεὸν σκοπὸν εἷλκεν ἀνέστατον ἠέρα βάλλων·
Ταρταρίης δ' ὀφιώδεας ἰδὼν ἴνδαλμα θεαίνης,
Πάλλετο δειμαίνων ἑτερόχροα φάσματα μορφῆς,
Ἀφρὸν ἀκοντίζων χιονώδεα μάρτυρα λύσσης·
Ὀφθαλμοὺς μεθύοντας ἀπειλητῆρας ἑλίσσων·
Καί οἱ ὀπιπεύοντι πολυπλανέεσσιν ἐρωαῖς
Ὄμματα φοινίσσοντο· διὰ κροτάφοιο δὲ λεπταί
Ἀσταθέες μήνιγγες ἐδινεύοντο καρήνου·
Ὤλετο δε ψυχῆς τρίτατον λάχος· ἀπλανέες γάρ
Ἄφρονος ἐγκεφάλοιο μετατρωπῶντο μενοιναί
Καὶ σφαλεραῖς ἑλίκεσσιν ἐβακχεύθησαν ὀπωπαί
Ἀνέρος οἰστρηθέντος· ἀπεπλάζοντο δὲ χαῖται
Σειόμεναι περὶ νῶτον ἀκερσικόμοιο καρήνου·
Καὶ στόμα οἱ βάμβαινε, καὶ ἠέρι χείλεα λύσας
Πέμπεν ἀσημάντων ἐπέων ἑτερόθροον ἠχώ·
Καὶ βροτέας βιότοιο μεληδόνας ἥρπασαν αὖραι
Εὐμενίδων, καὶ γλῶσσα βαρύνετο θυιάδι φωνῇ·
Παπταίνων δ' ἑλικηδὸν ὑπὸ στροφάλιγγα προσώπου,
Ἀλλοφυὴς νόθον εἶδος ἀθηήτοιο Μεγαίρης,
Οἰστρομανὴς Ἀθάμας ἑτερόφρονι σείετο παλμῷ·
Καὶ βλοσυρῆς ἀπὸ χειρὸς ἀμερσινόοιο θεαίνης,

v. 25. Hoc forsan ex antiqua quadam philosophia explicandum, animam in tres partes distribuente: animam nempe, corpus moventem, intellectum et mentem, quarum alteram Athamas amiserit.

Ἁρπάξαι μενέαινεν ἐχιδνήεσσαν ἱμάσθλην·
Γυμνώσας δὲ μάχαιραν Ἐριννύος ἀντία κόρσης
Ἤθελε Τισιφόνης ὀφιώδεα βόστρυχα τέμνειν·
Καὶ κενεοῖς ὀάροισιν ὁμίλεε γείτονι τοίχῳ,
Παπταίνων σκιόεσσαν ἐπίκλοπον εἰκόνα μορφῆς
Ἀρτέμιδος, καὶ κοῦφον ἰδὼν εἴδωλον ὀπωπῆς,
Φάσμασιν ἀντιτύποισιν ἐς ἵμερον ἤλυθεν ἄγρης·
Ὀψὲ δὲ ποικιλόδακρυς ἔτος μετὰ τέτρατον Ἰνὼ
Νόσιμος εἰς δόμον ἦλθεν· ὀπιπεύουσα δὲ νύμφη
Καὶ πόσιν οἰστρηθέντα καὶ ἀρσενόπαιδα Θεμιστὼ
Δίπλοον ἄλγος ἔδεκτο, καὶ οὐ γίνωσκεν ἀκοίτης
Εὐνέτιν ἀθρήσας χρονίην παλινάγρετον Ἰνώ·
Ἀλλὰ πόθον ταχύγουνον ἔχων κεμαδοσσόον ἄγρης
Εἰς σκοπιὰς ἤϊξε θυελλήεντι πεδίλῳ,
Υἱὸν ἰδὼν ἅτε θῆρα κερασφόρον· ἰθυτενὲς δὲ
Τόξον ἔχων ἀκίχητος ἐπεσκίρτησε Λεάρχῳ·
Ὑψίκερων ἔλαφον δοκέων ψευδήμονι μορφῇ,
Θηρείοις μελέεσσιν ὁμοίϊον· αὐτὰρ ὁ φεύγων
Ταρβήεις πεπότητο θοώτερα γούνατα πάλλων·
Χερσὶ δὲ λυσσαλέῃσιν ὑπηνέμιον βέλος ἕλκων,
Παιδοφόνῳ νέον υἷα πατὴρ ἐπέδησε βελέμνῳ·
Καὶ κεφαλὴν ἄγνωστον ἀπηλοίησε μαχαίρῃ,
Φάσματι νεβρωθεῖσαν· ἀσημάντου δὲ προσώπου
Αἱμαλέης ἐγέλασσε γενειάδος ἄκρον ἀφάσσων·
Ἀμφαφόων ἅτε θῆρα, καὶ ἔδρακεν ἅλματι λύσσης,
Παιδὸς ἔτι σπαίροντος ἀτυμβεύτοιο Λεάρχου,
Μητέρα μαστεύων. στροφάδας δ' ἐλέλιξεν ὀπωπάς,
Οὐδέ τις ἀμφιπόλων σχεδὸν ἤϊε· φοιταλέος δὲ
Ἐπταμύχου θαλάμοιο διέστιχεν ὠκέϊ ταρσῷ,

Κικλήσκων ἑὸν υἷα τὸν ἔκτανεν· ἐν δὲ μελάθρῳ
Νήπιον ἀρτικόμιστον ἐσαθρήσας Μελικέρτην·
Στηρίξας δὲ λέβητα πυρίπνοον ἐσχαρεῶνι,
Εἰς μέσον υἱέα θῆκεν. ἀναπτομένοιο δὲ πυρσοῦ
Φοίνιος ὑδατόεντι λέβης ἐπεπάφλασεν ἀτμῷ,
Παππάζων δ' ἰάχησεν ἑὸς παῖς, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀμφιπόλων χραίσμησεν· ἀελλήεσσα δὲ μήτηρ
Ἡμιδαῆ πυρίκαυτον ἀφαρπάξασα λεβήτων,
Ἅλμασι φοιταλέοισι ποδήνεμος ἔτρεχεν Ἰνώ·
Καὶ λευκοῦ πεδίοιο διατμήγουσα κονίην,
Λευκοθέη πεφάτιστο φερώνυμος· ἐκ δὲ μελάθρου
Αἰνομανὴς Ἀθάμας ἀνεμώδεα γούνατα πάλλων,
Ὠκυτέρην ἐδίωκε μάτην ἱερσίδρομον Ἰνώ·
Ἀλλ' ὅτε οἱ σχεδὸν ἦλθε πολυπτοίητος ἀκοίτης,
Ἄστατον ἴχνος ἔχων σφαλερῷ ποδὶ, δὴ τότε δειλὴ
Ἀγχιπόρῳ στήσασα διαινόμενον πόδα πόντῳ,
Παιδὶ φιλοθρήνῳ κινυρῇ βρυχήσατο φωνῇ
Μεμφομένη Κρονίωνα καὶ ἄγγελον υἱέα Μαίης·
Καλά μοι Ἀργικέραυνε πόρες θρεπτήρια
Βάκχου·
Ἡμιδαῆ σκοπίαζε συνήλικα παῖδα Λυαίου·
Ἢν ἐθέλῃς πρήνιξον ἀφειδέϊ σεῖο κεραυνῷ
Μητέρα καὶ νέον υἷα, τὸν ἔτρεφον εἰν ἑνὶ κόλπῳ,
Σύντροφον ὑμετέροιο θεηγενέος Διονύσου·
Τέκνον ἀναγκαίῃ μεγάλῃ θεὸς εἰν ἑνὶ φεύγεις·

v. 86. συνήλιξ aeque ac συνήλικος vox est nonnisi in novo Testamento occurrens; antiquior forma est συνηλικιώτης. — Melius forsan scriberetur Λυαίῳ.

v. 90. Locus non facile interpretationem admittit commodam. Bene Cunaeus:

Ποῖον ὄρος δέχεταί σε φυλαγμένον ἐγγύθι πόντου;
Τίς σκοτίῳ κενεῶνι κατακρύψει σε Κιθαιρών;
Τίς βροτὸς οἰκτείρει σε, τὸν ȣ̓ γενέτης ἐλεαίρει;
Ἢ ξίφος ἢ σε θάλασσα δεδέξεται, εἴπερ ἀναγκη,
Λώϊον ἐν πελάγεσσι δαμήμεναι, ἠὲ μαχαίρῃ·
Οἶδα πόθεν τόδε πῆμα τεῇ κεκύλιςο τεκέσῃ·
Οἶδα πόθεν, Νεφέλη γὰρ Ἐριννύας εἰς ἐμὲ πέμπει·
Ὄφρα θάνω κατὰ πόντον, ὅπη πέσε παρθένος Ἕλλη·
Ἔκλυον ἠερόθεν πεφορημένον εἰς χθόνα Κόλχων
Ἅρπαγος ἀρνειοῖο μετήορον ἡνιοχῆα,
Φρίξον ἔτι ζώειν μεταναέτιον· αἴθε, καὶ αὐτός
Χρυσοπόκου κριοῖο μετάρσιος οἶμον ὁδεύοι
Υἱὸς ἐμὸς λιπόπατρις ἀλυσκάζων Μελικέρτης·
Αἴθε δὲ καὶ μετὰ Φοῖβον ἐποικτείρων σέθεν Ἰνώ,

Τέκνον ἀναγκαίη μεγάλη θεός· εἰς τίνα φεύγεις;
Ποῖον ὄρος δέχεται σὲ πεφυγμένον ἐγγύθι πόντου;

Partem horum mutuatus est a Callimacho IV. 122.

Λητοῖ, ἀναγκαίη μεγάλη θεός, οὐ γὰρ ἔγωγε,
Πότνια, σὰς ὠδῖνας ἀναίνομαι· ἀλλά μοι Ἥρη
Δαψιλὲς ἠπείλησεν.

v. 94. Cunaeum Nonni vituperatorem novimus: en eundem ejusdem laudatorem: Haec admirabilia sunt et magni ejusdam spiritus. Apparet enim vehementissimum πάθος ὑπὸ μανίας τινὸς ἐνθουσιαστικῶς ἐκπνέον, καὶ οἱονεὶ φοιβάζον τοὺς λόγους. Valde perturbat animos et concitat. Deinde casta sunt omnia, plena et rei accommodata. Pauca Nonni enumerare possumus talia κατορθώματα.

Ξεινοδόκος Γλαύκοιο Ποσειδάων σε σαώσει·
Δείδια, μὴ μετὰ πότμον ἀτυμβεύτοιο Λεάρχου
Νεκρὸν ἄθαπτον ἄδακρυν ὀλωλότα καί σε νοήσω,
Αἱμαλέῃ γενετῆρος ἐπισπαίροντα μαχαίρῃ·
Σπεῦδε φυγεῖν Ἀθάμαντα μεμηνότα· μὴ δὲ νοήσῃς
Παιδοφόνον γενετῆρα τεῆς ὀλετῆρα τεκούσης·
Δέξο με καὶ σὺ θάλασσα, μετὰ χθόνα δέχνυσο Νηρεῦ
Χειρὶ φιλοξείνῳ μετὰ Περσέα καὶ Μελικέρτην·
Δέχνυσο καὶ Δανάης μετὰ λάρνακα σύμπλοον Ἰνώ·
Ἄξια δυσσεβίης καὶ ἐγὼ πάθον, ὅττι καὶ αὐτὴν
Ἄσπορον ἡμετέρην γενεὴν ποίησε Κρονίων·
Ἄσπορον ὡς ἐτέλεσσα φερέσβιον αὔλακα γαίης·
Μητρυιὴ τις ἐοῦσα νόθην Ἀθαμαντίδα φύτλην
Ἀμῆσαι προβέβουλα, καὶ εἰς ἐμὲ χώεται Ἥρη,
Μητρυιὴ γεγαυῖα νεοτρεφέος Διονύσου.
Ὣς φαμένη τρομεροῖσιν ὑπ' ἴχνεσιν ἥλατο πόντῳ,
Κραιπνὰ κυβιστήσασα σὺν υἱέϊ· Λευκοθέην δὲ
Πεπταμέναις παλάμῃσιν ἐδέξατο Κυανοχαίτης
Δαίμοσιν ὑγροπόροισιν ὁμέστιον· ἔνθεν ἀρήγει
Ναύταις πλαζομένοισι, καὶ ἔπλετο ποντιὰς Ἰνώ
Νηρεῒς ἀφλοίσβοιο κυβερνήτειρα γαλήνης·
Τὴν μὲν ἄναξ Κρονίδης ἐπεδείκνυε μητρὶ Λυαίου·

v. 116. Falkenburgius ad hunc locum explicandum haec addit: Παρέπεισε γὰρ ἡ Ἰνὼ τὰς τῶν ἐγχωρίων γυναῖκας φρύγειν τὰ σπέρματα. ἡ γῆ δὲ πεφρυγμένον τὸν σπόρον δεχομένη καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἀπεδίδου.

Ὅττι χάριν Βρομίοιο θεὰ πέλεν· Ἡ δὲ χαρεῖσα
Γνωτῇ ποντοπόρῳ φιλοκέρτομον ἴαχε φωνήν·
Ἰνὼ πόντον ἔχεις, Σεμέλη λάχε κύκλον Ὀλύμπου·
Εἶξον ἐμοὶ, Κρονίδην γὰρ ἐμῆς ἀροτῆρα γενέθλης
Ἀθάνατον πόσιν ἔσχον, ἐμῆς ὠδῖνα λοχείης
Ἀντ᾽ ἐμέθεν τίκτοντα· σὺ δὲ χθονίῳ παρκοίτῃ
Νυμφεύθης Ἀθάμαντι τεῆς ὀλετῆρι γενέθλης·
Σός πάϊς ἔλλαχε πόντον, ἐμὸς τόκος αἰθέρα ναίειν
Ἵξεται εἰς Διὸς οἶκον ὑπέρτερον· οὐ γὰρ ἐΐσκω
Οὐράνιον Διόνυσον ὑποβρυχίῳ Μελικέρτῃ·
Τοῖα μεν αἰθερίη Σεμέλη μυκήσατο νύμφη,
Γνωτῆς κερτομέουσα θαλασσονόμου βίον Ἰνοῦς·
Τόφρα δὲ καὶ Διόνυσος ὑπὸ κλίμα Λυδὸν ἀέξης,
Εὔϊα δινεύων Κυβεληΐδος ὄργανα Ῥείης,
Ἤνθεε μῆκος ἔχων, ὅσον ἤθελεν· ὑψιπόρου δὲ
Φεύγων ἠελίοιο μεσημβρίζουσαν ἱμάσθλην,
Ἥσυχα παφλάζοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ
Μηονίου ποταμοῖο· χαριζόμενος δὲ Λυαίῳ
Πακτωλὸς κελάρυζε χέων χρυσόσπορον ὕδωρ
Πορφυρέαις ψαμάθοισι· βαθυπλούτων δὲ μετάλλων
Ἀφνειῷ κεκύλιστο βυθῷ χρυσούμενος ἰχθύς·
Καὶ Σάτυροι παίζοντες ἐν ἠέρι ταρσὰ μεθέντες
Εἰς ποταμὸν προχέοντο κυβιστητῆρι καρήνῳ·
Ὧν ὁ μὲν αὐτοφόρητος ἐνήχετο χερσὶν ἐρέσσων·
Πρηνὴς δ᾽ ἐν ῥοθίοισι καὶ οἴδμασιν ἴχνος ἐρείσας,

v. 130. Jure eadem reprehensione in verba εἶξον ἐμοὶ, Nonno tam usitata, invehi possemus, qua Cunaeus in verbum ἐσυλήθης; quavis enim occasione arrepta hoc epiphonemate lectores offendit.

Ποσσὶν ὀπισθοτόνοισιν ὀπίστερον ἔσχισεν ὕδωρ·
Καί τις ὑποβρυχίων κατεδύσατο βένθος ἐναύλων·
Νειόθι μαστεύων νεπόδων ἑτεξόχροον ἄγρην·
Τυφλὴν νηχομένοισιν ἐπ' ἰχθύσι χεῖρα λιταίνων·
Καὶ βυθὸν αὖθις ἔλειπε καὶ ἰχθύας ὤρεγε Βάκχῳ
Ἰλύϊ φοινίσσοντας ἐχεκτεάνου ποταμοῖο.
Συμπλέγδην δὲ πόδεσσιν ἀερηρότα ταρσὰ συνάπτων,
Κυφὸς ἐριδμαίνων Σατύρων Σειληνὸς ἀλήτης
Κύμβαχος αὐτοκύλιστος ἐπεσκίρτησε ῥεέθρῳ,
Ὑψόθεν εἰς βαθὺ λαῖτμα, καὶ ἰλύος ἤπλετο χαίτη·
Καὶ διδύμοις σίλβοντι πόδας στηρίξατο πηλῷ·
Ὄλβον εὐψήφιδα μεταλλεύων ποταμοῖο·
Καί τις ἐνὶ προχοῇσι μετάφρενον ἠέρι φαίνων,
Ἄβροχον ὦμον ἔλειπε δι' ὕδατος ἰσχία βάπτων
Ἀγχιβαθὴς ἀτίνακτος. ὁ δ' αὖτε γυμνὰ λιταίνων
Χεύματι μαρμαρέῳ λασίους ἐδιήνατο μηρούς·
Καὶ ῥόον αὐτοέλικτος ἐμάστιε σύμφυτος οὐρή.
Καὶ θεὸς ὀρθώσας κεφαλὴν καὶ στέρνα πετάσσας
Χεῖρας ἐρετμώσας χρυσέην ἐχάραξε γαλήνην·
Καὶ ῥόδον αὐτοτέλεστον ἀκύμονες ἔπτυον ἰχθαι·
Καὶ κρίνον ἐβλάστησε, καὶ ἤονας ἔστεφον Ὧραι
Βάκχου λουομένοιο. καὶ ἀστράπτοντι ῥεέθρῳ
Ἄπλοκα κυανέης ἐρυθαίνετο βόστρυχα χαίτης·
Καί ποτε θηρεύων ὑπὸ ῥωγάδα δάσκιον ὕλης

v. 152. Cf. Nonn. VII, 189. ubi sic:

Ποσσὶν ἀμοιβαίοισιν ὀπίστερον ὤθεεν ὕδωρ.

v. 175. Zoëga, (bassirilievi II. p. 32.) hunc locum laudans, pro ῥαγάδα scribit μιγάδα, minus feliciter, uti videtur.

Ἥλικος ἠϊθέοιο ῥοδώπιδι θέλγετο μορφῇ·
Ἤδη γὰρ Φρυγίης ὑπό δειράδα κῦρος ἀθύρων
Ἄμπελος ἠέξητο νεοτρεφὲς ἔρνος ἐρώτων·
Οὐδέ οἱ ἁβρὸς ἴουλος ἐρευθομένοιο γενείου,
Ἄχνοα χιονέης ἐχαράσσετο κύκλα παρειῆς,
Ἥβης χρύσεον ἄνθος· ὀπισθοπόροιο δὲ χαίτης
Βότρυες εἱλικόεντες ἐπ' ἀργυφέων θέον ὤμων
Ἀπλεκέες· λιγυρῷ δὲ συναιθύσσοντες ἀήτῃ
Ἄσθματι κουφίζοντο. παρελκομένων δὲ κομάων
Ἀκροφανὴς ἀνέτελλε μέσος γυμνούμενος αὐχήν,
Καὶ σέλας ἠκόντιζε λιπόσκιος, οἷά τε λάμπει
Μεσσοφανὴς νέφος ὑγρὸν ἀνασχίζουσα Σελήνη·
Καὶ στόματος ῥοδέοιο μελίπνοος ἔρρεε φωνή·
Ἐκ μελέων δ' ὅλον εἶαρ ἐφαίνετο· νισσομένου δὲ
Ἐκ ποδὸς ἀργυρέοιο ῥόδων ἐρυθαίνετο λειμών·

v. 188. Imitatus esse videtur Nonnus h. l. Homerum in Il. I. 249.

v. 189. 190. Optime sane lectionem vulgatam: *ἐκ μελέων γὰρ ὀνείαρ*, plane distortam atque absurdam Cunaeus ita uti exhibuimus emendavit, addens: Feliciter assecutus est *τὸ χαρίεν*. Tale est illud in epigrammate quodam:

Εὕδεις ἐν φθιμένοισιν Ἀνάκρεον ἐσθλὰ πονήσας·
Εὕδει δ' (θ') ἡ γλυκερὴ νυκτιλάλος κιθάρα.
Εὕδει καὶ Σμέρδις τὸ πόθων ἔαρ. — —

et apud Theocritum pari venustate Idyll. XIII. 44. sq.

Νύμφαι ἀκοίμητοι, δειναὶ θεαὶ ἀγροιώταις,
Εὐνίκα, καὶ Μαλὶς, ἔαρ θ' ὁρόωσα Νυχεία.

Plautus in Truculento II, 4, 2, 3:

— — — Ver vide
Ut tota floret! ut olet! ut nitide nitet!

Scaligeri lectio *πεῶν* pro *ποδῶν*, cui Cunaeus substituit *ῥόδων*, non respicienda videtur.

Εἰ δὲ βοογλήνων ἀνέμων εὐφέγγεϊ κύκλῳ
Ὀφθαλμοὺς ἐλέλιξεν, ὅλη σελάγιζε Σελήνη·
Τὸν μὲν ἔχων Διόνυσος ἐμέμψιον ἁβρὸς ἀθύρων,
Εἴρετο θαμβαλέην προχέων ἐπὶ κάλλεϊ φωνὴν,
Ὡς βροτός· ἀθανάτην δὲ δολοπλόκος ἔκρυφε μορφήν·
Τίς σε πατὴρ ἐφύτευσε; τίς οὐρανίη τέκε γαστήρ;
Τίς χαρίτων σε λόχευσε; τίς ἤροσε καλὸς Ἀπόλλων;
Εἰπὲ φίλος, μὴ κρύπτε τεὸν γένος, εἰ μὲν ἱκάνεις
Ἄπτερος ἄλλος Ἔρως, βελέων δίχα, νόσφι φαρέτρης·
Τίς μακάρων σε φύτευσε παρευνάζων Ἀφροδίτῃ;
Καὶ γὰρ ἐγὼ τρομέω σέο μητέρα Κύπριν ἐνίψαι·
Μὴ γενέτην Ἥφαιστον, ἢ Ἄρεα σεῖο καλέσσω·
Εἰ δὲ σὺ, τὸν καλέουσιν ἀπ' αἰθέρος ἤλυθες Ἑρμῆς,
Δεῖξον ἐμοὶ πτερὰ κοῦφα, καὶ ἔμπνοα ταρσὰ πεδίλων·
Πῶς μεθέπεις ἄτμητον ἐπήορον αὐχένι χαίτην·
Μὴ σύ μοι αὐτὸς ἵκανες ἄτερ κιθάρης, δίχα τόξου
Φοῖβος ἀκερσεκόμης κεχαλασμένα βόστρυχα σείων
Εἰ Κρονίδης με φύτευσε· σὺ δὲ χθονίου ἀπὸ φύτλης
Βουκεράων Σατύρων μινυώριον αἷμα κομίζεις·
Ἶσον ἐμοὶ βασίλευε θεῷ βροτός· οὐ γὰρ ἐλέγξει
Οὐράνιον τεὸν εἶδος ὀλύμπιον αἷμα Λυαίου·

v. 192. Scaliger pro ἀνέμων haud absurde φαέων.

Ἀλλὰ τί κικλήσκω σε μινυνθαδίης ἀπὸ φύτλης;
Γινώσκω τεὸν αἷμα, καὶ εἰ κρύπτειν μενεαίνεις,
Ἠελίῳ σε λόχευσε παρευνηθεῖσα Σελήνη,
Ναρκίσσῳ χαρίεντι πανείκελον· αἰθέριον γὰρ
Ἴκελον εἶδος ἔχεις κεραῆς ἴνδαλμα Σελήνης.
Τοῖον ἔπος κατέλεξε· νέος δ' ἠγάλλετο μύθῳ,
Κυδιόων ὅτι κάλλος ὑπέρβαλεν ἥλικος ἥβης,
Εἴδεϊ φαιδροτέρῳ καὶ ὀρειάδος ἔνδοθι λόχμης·
Εἰ μέλος ἔπλεκε κοῦρος, ἐτέρπετο Βάκχος ἀκούων·
Εἰ νέος ἐκτὸς ἔμιμνεν, ἀμειδέας ἔσχε παρειάς·
Εἰ Σάτυρος παρὰ δαῖτα φιλοσκάρθμοιο τραπέζης
Τύμπανα χερσὶν ἔτυπτε περίκροτον ἦχον ἀράσσων,
Καὶ νέος ἐκτὸς ἔην μεθέπων ἐλαφηβόλον ἄγρην·
Κούρου μὴ παρεόντος, ἀναίνετο δίκτυπον ἠχώ·
Εἴ ποτε Πακτωλοῖο παρ' ἀνθεμόεντι ῥεέθρῳ
Δηθύνων ἀνέμιμνεν, ὅπως ἐπιδόρπιον εἴη,
Αὐτὸς ἑῷ βασιλῆϊ φέρων γλυκερώτερον ὕδωρ·
Κούρου νόσφι μένοντος, ἱμάσσετο Βάκχος ἀνίῃ·
Εἰ θρασὺν αὐλὸς ἄειρε Λιβυστίδος ὄργανον Ἠχοῦς,
Οἰδαλέῃ φύσημα παρηΐδι λεπτὸν ἰάλλων,
Μυγδόνος αὐλητῆρος ὀΐετο Βάκχος ἀκούειν·
Ὃν τέκε θεῖος Ὕαγνις, ὃς εἰς κακὸν ἤρισε Φοίβῳ
Τρητὸν ἐπιθλίβων διδυμόθροον αὐλὸν Ἀθήνης·
Εἰ δὲ σὺν ἡβητῆρι μιῆς ἔψαυσε τραπέζης,
Κούρου φθεγγομένου πολυτερπέας εἶχεν ἀκουάς·
Παυομένου δὲ νέοιο, κατηφέας εἶχε παρειάς·
Εἰ δὲ βαθυσκάρθμοιο πόθου πεφορημένος οἴστρῳ,
Ἄμπελος ὀρχηστῆρι ποδῶν ἐλελίζετο παλμῷ·
Καὶ Σατύρῳ παίζοντι συνέπλεκε χεῖρα χορεύων,
Δόχμιον ἐκ ταρσοῖο μετήλυδα ταρσὸν ἀμείβων,

Βάκχος ὀπιπεύων φθονερῇ δεδόνητο μερίμνῃ·
Εἴ ποτε Σειληνοῖσιν ὁμίλεεν, εἴ τινι κούρῳ
Ἥλικι θηρητῆρι συνέτρεχεν ἐς δρόμον ἄγρης,
Ζηλήμων Διόνυσος ἐρήτυε, μή τις ὀϊστῷ
Βλήμενος ἰσοτύπῳ φρενοθελγέϊ λάτρις ἐρώτων
Παιδὸς ἐλαφρονόοιο παραπλάγξειε μενοινήν,
Καὶ νέον ἱμερόεντα μεταστήσειε Λυαίου,
Ἀρτιθαλὴς ἅτε κοῦρος ὁμόχρονον ἥλικα τέρπων·
Ἀλλ᾽ ὅτε θύρσον ἄειρε καταντία λυσσάδος ἄρκτου,
Ἢ βριαρῷ νάρθηκι κατηκόντιζε λεαίνης·
Εἰς δύσιν ὄμμα τίταινεν ἐς ἠέρα λοξὰ δοκεύων·
Μὴ Ζεφύρου πνεύσειε πάλιν θανατηφόρος αὔρη·
Ὡς πάρος ἡβητῆρα κατέκτανε πικρὸς ἀήτης,
Δίσκον ἀκοντιστῆρα καταστρέψας Ὑακίνθου.
Δείδιε μὴ Κρονίδου ἐρασίπτερος ὄρνις ἐρώτων,
Ἀπροϊδὴς ἀκίχητος ὑπὲρ Τμώλοιο φανείη,
Φειδομένοις ὀνύχεσσιν ἐς ἠέρα παῖδα κομίζων
Τρώϊον οἷά τε κοῦρον ἑῶν δραστῆρα κυπέλλων·
Ἔτρεμε καὶ δυσέρωτα κυβερνητῆρα θαλάσσης·
Μὴ μετὰ Ταντάλίδην χρυσέων ἐπιβήτορα δίφρων
Εἰς δρόμον ἠερόφοιτον ἄγων πτερόεσσαν ἀπήνην,
Ἄμπελον ἁρπάξειεν ἐρωμανέων Ἐνοσίχθων·
Καὶ γλυκὺν εἶχεν ὄνειρον ὀνειροτόκων ἐπὶ λέκτρων·
Καὶ φιλίους ὄαριζε νέῳ ψευδήμονι μύθους,
Μιμηλῆς ὀρέων σκιοειδέα φάσματα μορφῆς·

v. 264. 265. Inepte Lubinus vertit εἶχεν haberet et ὄαριζε narraret. Poeta enim dicit, Bacchum de Ampelo somniasse et somniantem juveni fabulas narrasse. Sed vetat multitudo errorumLubini omnes detegere.

Εἰ δέ τι οἱ δύσμορφον ἐπήρατος εἶχεν ὀπωπήν,
Ἱμερόεν πέλε τοῦτο ποθοβλήτῳ Διονύσῳ,
Φίλτερον ἡβητῆρος ὅλου χροός· εἰ δέ οἱ ἄκρη
Συμφερτὴ κεχάλαστο διʼ ἰξύος ὄρθιος ἐρή,
Καὶ μέλιτος γλυκεροῖο μελιχροτέρη πέλε Βάκχῳ.
Καὶ πλοκάμοι ῥυπόωντες ἀκηδέστοιο καρήνου
Αὐτοὶ μᾶλλον ἔτερπον ἐρωμανέοντος ὀπωπήν,
Ἤματι μὲν κεχάρητο συνέμπορος· ἄχνυτο δʼ αἰεὶ
Νυκτὸς ἐπερχομένης, ὅτε μηκέτι παιδὸς ἀκούων
Οὔασι θελγομένοισιν, ἐθήμονα δέχνυτο φωνήν,
Ῥείης ὀβριμόπαιδος ἐνὶ σπήεσσιν ἰαύων·
Καὶ μιν ἰδὼν Σατύρων τις ἐθέλγετο θέσπιδι μορφῇ,
Καὶ κρυφίην ἐρόεσσαν ὑποκλέπτων φάτο φωνήν·
Ἀνδρομέης κραδίης ταμίη φιλοτήσιε Πειθώ,
Μοῦνος ἐμοὶ νέος οὗτος ἐπήρατος ἵλαος εἴη·
Καὶ μιν ἔχων ἅτε Βάκχος ὁμέστιον οὐ μενεαίνω
Αἰθέρα ναιετάειν μεταναστιος, οὐ θεὸς εἶναι
Ἤθελον· οὐ Φαέθων φαεσίμβροτος, οὐ πότον ἕλκω
Νέκταρος· ἀμβροσίης δʼ οὐ δεύομαι· οὐκ ἀλεγίζω,
Ἄμπελος εἰ φιλέει με, καὶ ἐχθαίρει με Κρονίων.
Ὣς ὁ μὲν ἀμφιέπων ὑποκάρδιον ἰὸν ἐρώτων,
Κρυπτὸν ἀνηΰτησεν ἔπος ζηλήμονι φωνῇ,
Θαύματι φίλτρον ἔχων κεκερασμένον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Εὔϊος ἠϊθέου βεβολημένος ἡδέϊ κέντρῳ,
Ἴαχε μειδιόων Κρονίδῃ δυσέρωτι τοκῆϊ·

Νεῦσον ἐμοὶ φιλέοντι μίαν χάριν, ὦ Φρύγιε Ζεῦ·
Νηπιάχῳ μὲν ἔειπεν ἐμὴ τροφὸς εἰσέτι Ῥείη·
Ὡς στεροπὴν Ζαγρῆϊ πόρες, προτέρῳ Διονύσῳ,
Εἰσέτι παππάζοντι τεὴν πυρόεσσαν ἀκωκήν,
Καὶ βροντῆς κελάδημα, καὶ ἠερίου χύσιν ὄμβρου·
Καὶ πέλε δεύτερος ἄλλος ἔτι βρέφος ὑέτιος Ζεύς·
Σεῖο δ' ἐγὼ πρηστῆρος ἀναίνομαι αἰθέριον πῦρ·
Οὐ νέφος, οὐ βροντῆς ἐθέλω κτύπον· ἢν δ' ἐθελήσῃς,
Ἡφαίστῳ πυρόεντι δίδου σπινθῆρα κεραυνοῦ·
Ἄρης σῶν νεφέων ἐχέτω θώρηκα καλύπτρην·
Δὸς χάριν Ἑρμάωνι διιπετέος χύσιν ὄμβρου,
Καὶ στεροπὴν γενετῆρος ἀερτάζοι μὲν Ἀπόλλων·
Μοῦνον ἐμοὶ λίπε παῖδα φιλοσκάρθμῳ Διονύσῳ·
Καλὸν ἐμοὶ Σεμέλης στεροπὴν ἐλάχειαν ἀείρειν·
Μητροφόνοι σπινθῆρες ἀτερπέες εἰσὶ κεραυνοῦ·
Ναίω Μαιονίην· τί γὰρ αἰθέρι καὶ Διονύσῳ;
Κάλλος ἐμοῦ Σατύροιο φιλαίτερόν ἐστιν Ὀλύμπου·
Εἰπέ πάτερ, μὴ κρύπτε, τεὸς νέος ὅρκιος ἔστω·
Αἰετὸς ὁππότε κοῦρον ὑπὸ σφυρὰ Τευκρίδος Ἴδης,
Φειδομένῳ κούφιζες ἐς οὐρανὸν ἅρπαγι ταρσῷ·
Τηλίκον ἤλλαξε κάλλος ὁ βουκόλος, ὃν σὺ τραπέζῃ

v. 304. Scaliger pro φίλε δῶμα ponens λίπε δῶμα, non omnino satisfecit correctionis desiderio; bene igitur Cunaeus, qui ita uti posuimus legit. L. XVII. 19. παῖδα pro δῶμα legitur, hic contra.

Αἰθερίῃ ξυνώτας, ἔτι πνείοντα βοαύλων.
Ζεῦ πάτερ ἠλήκοις τανυσίπτερε, μή μοι ἐνίψῃς
Τρώϊον οἰνοχοῆα, τεῶν δεπαστῆρα κυπέλλων·
Ὅττι φαεινοτέροιο φέρων ἀμάρυγμα προσώπου,
Ἄμπελος ἱμερόεις Γανυμήδεος εἶδος ἐλέγχει,
Τμώλιος Ἰδαίου πέλε φέρτερος· εἰσὶ δὲ πολλαί
Ἄλλων ἠϊθέων ἐραταὶ στίχες, οὓς ἅμα πάντας,
Ἢν ἐθέλῃς, ἀγάπαζε λιπὼν ἕνα παῖδα Λυαίῳ·
Τοῖον ἔπος κατέλεξε πόθου δεδονημένος οἴστρῳ·
Οὐχ οὕτω λασίης Μαγνησσίδος ἔνδοθεν ὕλης
Βουκόλος Ἀδμήτοιο βόας ποίμαινεν Ἀπόλλων,
Παιδὸς ἐρωτοτόκου λελιημένος ἡδέϊ κέντρῳ·
Ὅσσον ἐπ' ἠϊθέῳ φρένα τέρπετο Βάκχος ἀθύρων·
Ἄμφω δ' ἐψιόωντο συνήλυδες ἔνδοθι λόχμης·
Πῆ μὲν ἀκοντίζοντες ἐς ἠέρα θύρσον ἀλήτην·
Πῆ δὲ παρὰ πλαταμῶνα λιπόσκιον, ἄλλοτε πέτραις
Ἔστιχον ἀγρώσσοντες ὀρίτροφα τέκνα λεόντων·
Καί ποτε μουνωθέντες ἐρημάδος ὑψόθεν ὄχθης
Ἐν ψαμάθοις παίζοντες ἐϋκροκάλου ποταμοῖο
Ἀμφὶ παλαισμοσύνης φιλοπαίγμονος εἶχον ἀγῶνα·

v. 314. Nonnus Jovem âlatum fingit, qualis est apud Winkelmannum in gemma antiqua, cujus mentionem injeci in commentario myth. ad VIII. 371.

v. 318. Olim legebatur Τμώλιος εἶδαι οὐ πέλε φέρτερος, quod et metro et sensui repugnabat. Bene Falk. Ἰδαίου sc. παιδὸς v. κούρου restituit.

Τοῖσι μὲν οὐ τρίπος ἦεν ἀέθλιον, οὐδ' ἐπὶ νίκῃ
Ἀνθεμόεις παρέκειτο λέβης, οὐ Φορβάδες ἵπποι·
Ἀλλὰ λιγυφθόγγων διδυμόθροος αὐλὸς ἐρώτων·
Ἀμφοτέροις δ' ἔρις ἦεν ἐπήρατος· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ
Ἵστατο μάργος Ἔρως πτερόεις ἐναγώνιος Ἑρμῆς,
Στέμμα πόθου νάρκισσον ἐπιπλέξας ὑακίνθῳ·
Ἄμφω δ' εἰς μέσον ἦλθον ἀεθλητῆρες ἐρώτων·
Καὶ παλάμας στεφανηδὸν ἑλιξάμενοι διὰ νώτου,
Ἀμφοτέρων σφίγξαντες ἐπ' ἰξύϊ δεσμὸν ἀγοστῶν,
Πλευρὰ διεσφήκωσαν ὁμόζυγι πήχεος ὁλκῷ·
Καὶ δέμας ἀλλήλων ἀνεκούφισαν ὑψόθι γαίης
Χερσὶν ἀμοιβαίῃσι, καὶ ἥσσετο Βάκχος Ὀλύμπου
Ἀμφὶ παλαισμοσύνης μελιηδέος· εἶχε δὲ δισσὴν
Τερπωλὴν ἐρόεσσαν ἀειρόμενος καὶ ἀείρων·
Καὶ παλάμην Βρομίου παλάμης περὶ καρπὸν ἑλίξας,
Χερσὶ συναπτομέναις ἑτερόζυγον ἅμμα πιέζων
Διχθαδίῳ συνέεργεν ἀρηρότα δάκτυλα δεσμῷ,
Δεξιτερὴν ἐθέλοντος ἐπισφίγγων Διονύσου·
Ἔνθα μὲν ἡβητῆρος ἐπ' ἰξύϊ χεῖρας ἑλίσσων
Βάκχος ἐρωμανέεσσι δέμας παλάμῃσι πιέζων
Ἄμπελον ἠέρταζεν· ὁ δὲ Βρομίοιο τυχήσας
Κόψε ποδὸς κώληπα, καὶ Εὔϊος ἡδὺ γελάσσας,
Ἥλικος ἠϊθέοιο τυπεὶς ἁπαλόχροϊ ταρσῷ,
Ὕπτιος αὐτοκύλιστος ἐπωλίσθησε κονίῃ·
Καὶ χθονὶ κεκλιμένοιο θελήμονος ὑψόθι Βάκχου,
Γυμνῇ νηδύϊ κοῦρος ἐφίζανεν· αὐτὰρ ὁ χαίρων

Ἐκταδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα χυθεὶς ἐπεκέκλιτο γαίῃ,
Γαστέρι κουφίζων γλυκερὸν βάρος· ἰθυτενὲς δὲ
Ἄκρον ὑπὲρ ψαμάθοιο πεδοτριβὲς ἴχνος ἐρείσας,
Νῶτον ἀνηώρησε μετάτροπον· ἠνορέην δὲ
Φειδομένην ἀνέφαινεν· ἀμιλλητῆρι δὲ παλμῷ
Χειρὸς ἀναινομένης ἀπεσείσατο φόρτον ἐρώτων·
Πλευρὰ δὲ δοχμώσας πετάσας δ' ἀγκῶνα κονίῃ,
Ἡβητὴρ πολυΐδρις ἐπ' ἀντιπάλου θόρε νώτου,
Λοξὸς ἐπὶ πλευρῇσιν· ὑπὲρ λαγόνος δὲ καθάψας
Ἄκρα ποδὸς κώληπι παρὰ σφυρὸν ἴχνος ἐρείσας,
Γαστέρι διχθαδίῳ μεσάτῳ μιτρώσατο δεσμῷ,
Πλευρὰ περιθλίβων ὑπὸ γούνατι ταρσὸν ἑλίξας
Ὄρθιον ἀπλωθέντα· κυλινδομένων δὲ κονίῃ
Ἀμφοτέρων καμάτοιο προάγγελος ἔῤῥεεν ἱδρώς·
Ὀψὲ δὲ νικηθέντος, ἀνικήτου περ ἐόντος
Ζηνὸς ἀεθλητῆρος ἔχων μίμημα τοκῆος,
Νικήθη Διόνυσος ἑκούσιος, ὅττι καὶ αὐτὸς
Ζεὺς μέγας αὐτοκύλιστος ἐπ' Ἀλφειοῖο παλαίων
Ὤκλασεν Ἡρακλῆι θελήμονα γούνατα κάμψας·
Τοῖος ἀγὼν τετέλεστο φιλέψιος· ἠϊθέου δὲ
Δίθροον αὐλὸν ἄεθλον ἐκούφισε τερπομένη χείρ·
Καὶ νέος ἱδρώων φαιδρύνετο γυῖα ῥεέθρῳ·
Καὶ κόνιν ἱκμαλέην ἀπενίψατο· λουομένου δὲ
Ἐκ χροὸς ἱδρώοντος ἐπήρατος ἔῤῥεεν αἴγλη·
Οὐδὲ παλαισμοσύνης τελέσαι γυιαλκέα νίκην
Σύννομος ἡβητῆρος ἐπαύετο Βάκχος ἀέθλων·

Ἀλλὰ ποδωκείης ἀνεμώδεα θῆκεν ἀγῶνα·
Καὶ βαλίους ἐς ἔρωτα φέρων μνηστῆρας ἀγῶνος
Πρώτῳ μὲν θέτο δῶρα Κυβηλίδος ὄργανα Ῥείης,
Κύμβαλα χαλκεόνωτα, καὶ αἰόλα δέρματα νεβρῶν·
Νίκης δ' ἦεν ἄεθλα τὰ δεύτερα Πανὸς ἑταίρη·
Σύριγξ ἡδυέπεια, καὶ ἠχήεσσα βοείη
Χαλκοβαρής· ἀρότῳ δὲ τίθει Διόνυσος ἀθύρων
Ψάμμον ἐρευθιόωσας ἑτοιμοτάτην ποταμοῖο·
Καὶ Βρόμιος σταδίῳ μεμερισμένον οὖδας ὁρίζων,
Δισσὰ διαινομένης διεμέτρεεν ἄκρα κελεύθου,
Ὀρθώσας δεκάδωρον ἐπὶ χθονὶ σῆμα πορείης,
Στήσας τέρμα δρόμου τανάον ξύλον· ἀντιπόρου δὲ
Πῆξε τύπον βαλβῖδος ἐπ' ἤονι θύρσον ἀείρας
Καὶ Σατύρους ὤτρυνεν ἀεθλεύειν περὶ νίκης·
Ὀξὺ δὲ κεκλομένοιο Φιλοσκάρθμοιο Λυαίου
Ληνεὺς πρῶτον ὄρουσε ποδήνεμος· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
Κισσὸς ἀερσιπόδης καὶ ἐπήρατος Ἄμπελος ἔστη·
Καὶ ποδὸς ἰθυπόροιο πεποιθότες ὠκέϊ ταρσῷ,
Κεκλιμένοι στιχηδὸν ἐπέστασαν· ἐκ δαπέδου δὲ
Ἄκρῳ χαρασσομένοιο μετάρσιον ἴχνος ἐρείσας
Κισσὸς ἀελλήεντι ποδῶν κουφίζετο παλμῷ·

v. 389. Sic sine dubio scribendum pro vulgato ἑταίρῃ, ut sit i. q. συρίγξ. Syringa enim nympham a Pane amatam sed fuga se subtrahentem εἰς δόνακα conversam esse, unde Pan sibi fistulam fecerit, tritum est. V. Ov. Met. I, 689. sq. Nonn. LXII. 352 et XXIV, 38—40.

Τοῦ μὲν ἐπειγομένοιο μετάφρενον ἄσθματι θάλπων·
Ληνεὺς ἠερίῃσιν ἐπέτρεχε σύνδρομος αὔραις
Ἀγχιφανὴς προθέοντος· ὀπισθοπόροιο δὲ ταρσοῦ
Ἴχνεσιν ἴχνια τύψε χυτῆς ψαύοντα κονίης·
Καὶ τόσον ἀμφοτέρων ἀπελείπετο μέσσον ὁρίζων,
Ὁππόσον ἰσοπόνοιο κανὼν πρὸς στήθεϊ κούρης
Μεσσοφανὴς λάχε χῶρον ἀκαμπέϊ γείτονι μαζῷ·
Καὶ τρίτος Ἄμπελος ἦεν ὀπίσθερος· εἰσορόων δὲ
Ζηλήμων Διόνυσος ἐτήκετο λοξὰ δοκεύων
Διχθαδίους προθέοντας ἀεθλητῆρας ἀγώνων,
Μή ποτε νικήσωσι, καὶ Ἄμπελος ὕστερος ἔλθῃ·
Ἀλλὰ θεὸς χραίσμησεν· ἐνιπνεύσας δὲ οἱ ἀλκὴν
Κοῦρον ἐϋτροχάλοιο ταχίονα θῆκεν ἀέλλης·
Καὶ διδύμων πρώτιστος ἀεθλοφόρων ἐν ἀγῶνι
Σπερχομένων διερῇ μὲν ἐπ' ἠόνι γούνατα πάλλων,
Κισσὸς ἐπωλίσθησε πεσὼν ψαμαθώδεϊ πηλῷ·
Καὶ σφαλερὴ Ληνῆος ἐσύρετο γούνατος ὁρμή,
Ἄψ ἀνασειράζουσα ποδῶν δρόμον· ἀθλοφόροι δὲ
Ἀμφότεροι λείποντο, καὶ Ἄμπελος ἥρπασε νίκην·
Σειληνοὶ δὲ γέροντες ἀνίαχον Εὔιον ἠχώ,
Νίκην ἠιθέοιο τεθηπότες· ἁβροκόμης δὲ

v. 411. Cf. Nonn. XXXVII, 664, sqq. Nonnus his locis Homerum imitatus est Il. XXIII, 760 — 764.

Δέκτο νέος τὰ πρῶτα, τὰ δεύτερα δέχνυτο Ληνεύς,
Ζῆλον ἔχων· φθονερὸν δὲ δόλον γίνωσκε Λυαίου
Καὶ πόθον· αἰδομένη δὲ συνήλικαὐ εἶδεν ὀπωπῇ
Λοίσθια Κισσὸς ἄεθλα κατηφέϊ χειρὶ κομίζων.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER UNDECIMUS.

ARGUMENTUM

LIBRI UNDECIMI.

Bacchus cum Ampelo natandi certamen init, et in hoc quoque ei victoriam concedit. Ampelus audacior factus cum feris ludit: quo viso Bacchus eum monet et animo mali quid praesagiente ubique comitatur. Ate vero Ampelum hortatur, ut taurum conscendat. Ampelus facile illectus exultat gaudio et Lunam bicornem, quatuor nunc ipse cornua gerens, deridet. Quo irata Luna oestrum tauro immittit, qui eo rabidus factus Ampelum dejicit, neglectis Satyri precibus, cervicemque ejus frangit. Misere queritur Bacchus cognita Ampeli morte, omnibus feris minatur et Ampeli vitam a Diis reposcit. Amor eum historia Calami et Carpi consolatur. — Interea Horae Solis palatium adeunt.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER UNDECIMUS.

Λῦτο δ' ἀγὼν, ἐρόεις δὲ νέος φιλοπαίγμονι νίκῃ
Κυδιόων σκίρτησεν ὁμέψιος ἥλικι Βάκχῳ,
Εἰλιπόδην περὶ κύκλον ἀλήμονα ταρσὸν ἀμείβων,
Δεξιτερὴν πάνλευκον ἐπικλίνων Διονύσῳ·
Καὶ μιν ἰδὼν Ἰόβακχος ἀγήνορα δίζυγι νίκῃ,
Ποσσὶ περισκαίροντα φίλῳ μειλίξατο μύθῳ·
Σπεῦδε πάλιν φίλε κοῦρε ποδωκείης μετὰ νίκην·
Καὶ μετὰ δεύτερον ἆθλον ἔχων τρίτον ἄλλον ἀγῶνα,
Νηχομένων ἀκίχητος ὁμήλικι νήχεο Βάκχῳ·
Ἄμπελε νικήσας με παρὰ ψαμάθοισι παλαίων·
Ἔσσο καὶ ἐν προχοῇσιν ἐλαφρότερος Διονύσου·
Καὶ Σατύρους παίζοντας ἐνὶ σκαρθμοῖσιν ἐάσσας
Εἰς τρίτατον πάλιν ἄλλον ἐπείγεο μοῦνος ἀγῶνα·
Ἐν χθονὶ νικήσας καὶ ἐν ὕδασι, καὶ μετὰ νίκην
Σοὺς ἐρατοὺς πλοκάμους διδύμοις στέψαιμι κορύμβοις,

v. 8. 9. Sic equidem pro ἔχειν legendum censeo; nam alio modo loci structura nequaquam clara videtur.

v. 14. Claudicabat versus tertio pede. Scaliger et Falk. apte addiderunt καί.

Διπλόα νικηθέντος ἀνικήτοιο Λυαίου·
Ἔπρεπέ σοι ῥόος οὗτος ἐπήρατος, ἔπρεπε μούνῳ
Κάλλεϊ σῶν μελέων, ἵνα δίπλοος Ἄμπελος εἴη,
Χρυσείῃ παλάμῃ χρυσαυγέα ῥεύματα τέμνων·
Καὶ γυμνοῖς μελέεσσι τιταινομένου περὶ νίκης
Κοσμήσει σέο κάλλος ὅλον Πακτώλιον ὕδωρ·
Δὸς ποταμῷ γέρας ἶσον ὀλύμπιον, ὅττι καὶ αὐτὸς
Ὠκεανῷ Φαέθων ῥοδέας ἀκτῖνας ἰάλλει·
Πακτωλῷ πόρε καὶ σὺ τεὸν σέλας, ὄφρα φανείη
Ἄμπελος ἀντέλλων ἅτε φωσφόρος· ἀμφότερα γὰρ
Ἀστράπτει ῥόος οὗτος ἐρευθιόωντι μετάλλῳ,
Ὡς σὺ τεοῖς μελέεσσι· βαθυπλούτῳ δὲ ῥεέθρῳ
Σύγχροον εἶδος ἔχοντα καὶ ἡβητῆρα δεχέσθω,
Μίξας κάλλεϊ κάλλος. ὅπως Σατύροισι βοήσω·
Πῶς ῥόδον εἰς ῥόδον ἦλθε, πόθεν μία κίρναται αἴγλη
Καὶ χροῒ φοινίσσοντι, καὶ ἀστράπτοντι ῥεέθρῳ·
Αἴθε καὶ ἐνθάδε κοῦρε πέλεν ῥόος Ἠριδανοῖο
Ἡλιάδων ὅθι δάκρυ ῥυηφανές, ὄφρα κεν ἄμφω
Καὶ χρυσῷ σέο γυῖα καὶ ἠλέκτροισι λοέσσω.
Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἑσπερίου ποταμοῦ μάλα τηλόθι ναίω·
Ἵξομαι εἰς Ἀλύβην ἀγχίπτολιν, ὁππόθι γείτων
Γεῦδις ἐχεκτεάνων ὑδάτων λευκαίνεται ὁλκῷ·
Ὄφρα σε Πακτωλοῖο λελουμένον ἐκ ποταμοῖο
Ἄμπελε φαιδρύνοιμι καὶ ἀργυρέοισι ῥεέθροις·

v. 32. Sic bene Scal. pro προΐ, quod absurdum erat.

v. 37. Idem versus, ubi vero Εὔδις scriptum est flumen, occurrit L. XVII. 35 et L. XLIII, 416. Geudis metallis abundare dicitur. Gamma hoc a digammate aeolico, quod nonnunquam sic scribi solebat, derivandum videtur.

Ερμος εὐῤῥείτης ἑτέροις Σατύροισι μελέσθω·
Οὐ γὰρ ἀπὸ χρυσοῖο φέρει ῥόον· ἀλλὰ σὺ μοῦνος
Χρύσεος ἔπλεο κοῦρος, ἔχεις καὶ χρύσεον ὕδωρ.
Ὣς εἰπὼν πεφόρητο δι' ὕδατος· ἐκ δαπέδου δὲ
Ἄμπελος ἠώρητο καὶ ὡμάρτησε Λυαίῳ·
Καὶ γλυκὺς ἀμφοτέροισιν ἔην δρόμος ἄκρον ἀπ' ἄκρου
Νηχομένοις ἑλικηδὸν ἐρικτεάνου ποταμοῖο·
Καὶ θεὸς ὑδατόεντα φέρων ταχυπῆτος ἀγῶνα,
Ετρεχεν ἀστήρικτος ἐν ὕδασι, γυμνὰ ῥεέθροις
Στέρνα βαλών· δονέων δὲ πόδας καὶ χεῖρας ἐρέσσων
Ἀφνειῆς ἀτίνακτα κατέγραφε νῶτα γαλήνης·
Πῆ μὲν ἔχων ὁμόφοιτον ἑὸν δρόμον ἥλικι κούρῳ,
Πῆ δὲ παραΐσσων πεφυλαγμένος, ὅσσον ἐάσσῃ
Ἄμπελον ἀγχικέλευθον ὁμήλυδα γείτονα Βάκχου.
Ἀλλ' ὅτε κυκλώσας παλάμας ἅτε κύματι κάμνων,
Ὑγροπόρῳ ταχύγουνος ἑκούσιος ὤπασε νίκην·
Καὶ ποταμοῦ μετὰ χεῦμα μετήϊεν ἔνδια λόχμης
Ἄμπελος αὐχένα γαῦρον ἔχων ποταμηΐδι νίκῃ·
Καὶ πλοκάμους μίτρωσεν ἐχιδνήεντι κορύμβῳ,
Φρικτὸν ἔχων μίμημα δρακοντοκόμοιο Λυαίου·
Πολλάκι δ' αἰολόνωτον ἰδὼν Βρομίοιο χιτῶνα,
Δαιδαλέην μελέεσσι νόθην ἐσθῆτα καθάψας,
Πορφυρέῳ πόδα κοῦφον ἐπεσφήκωσε κοθόρνῳ,
Στικτὸν ἔχων χροῒ πέπλον· ὀρεσσαύλῳ δ' ἐνὶ δίφρῳ
Πορδαλίων Ἰόβακχον ὀπιπεύων ἐλατῆρα,
Γλαυκὰ φιλοσκεπέλων ἐπεδείκνυε παίγνια θηρῶν.

Πῆ μὲν ὀρεσσιάδος λαφύης ἐπιβήμενος ἄρκτου
Θηρὸς ἐπειγομένης βλοσυρὴν ἀνεσείρασε χαίτην·
Πῆ δὲ λεοντείην λασίην ἐπεμάστιε δειρήν·
Ἄλλοτε δαιδαλέην ἐποχημένος ὑψόθι νώτων.
Ἀστεμφὴς ἀχάλινον ἐτέρπετο τίγριν ἐλαύνων·
Καί μιν ἰδὼν Διόνυσος ἔχων πρηεῖαν ἀπειλήν,
Εἶπε παρηγορέων φιλίῳ μαντώδεϊ μύθῳ,
Μεμφομένοις στομάτεσσι χέων οἰκτίρμονα φωνήν·
Πῆ φέρεαι φίλε κοῦρε; τί σοι τόσον εὔαδεν ὕλη;
Μίμνε μοι ἀγρώσσοντι συναγρώσσων Διονύσῳ·
Εἰλαπίνης ψαύοντι συνειλαπίναζε Λυαίῳ,
Κωμάζων, ὅτε κῶμον ἐγὼ Σατύροισιν ἐγείρω·
Πόρδαλις οὐ κλονέει με καὶ ἀγροτέρη γένυς ἄρκτου
Μὴ τρομέοις στόμα λάβρον ὀρεσσινόμοιο λεαίνης·
Μοῦνον ἀμειλίκτοιο κεράατα δείδιθι ταύρου·
Ἔννεπεν οἰκτείρων θρασὺν Ἄμπελον· ἠΐθεος δὲ
Οὔασι μῦθον ἄκουε; νόος δέ οἱ ἔνδοθι παίζεν.
Ἔνθα φάνη μέγα σῆμα φιλοστόργῳ Διονύσῳ,
Ἄμπελον ἀγγέλλον μινυώριον· ἐκ σκοπέλου γὰρ
Ἀργιθαλῆ τινα νεβρὸν ὑπὲρ νώτοιο κομίζων,
Ἀμφιλαφὴς φολίδεσσι δράκων ἀνέτελλε κεραστής.

v. 82. Sic reposui pro vulgato παίζων, ut post οὔασι nobis fingamus μέν.

v. 86. Mire et injuste Cunaeus in Nonnum invehitur, et poetae fingenti portenta historiam animalium neglectam objicit, dicens: Narrat portenta quaedam, quae fidem excedunt: Cerastes serpens, inquit, hinnulum dorso ferebat, et tandem cornibus suis interficit. Hoc ridiculum est. Nam et cornicula ejus, sicut cochlearum, tenera et mollia esse ait Plinius H. N. XI, 45 cf. 44, et Aristoteles L. II. hist. Animal. c. 1. negat ullas animantes esse κερατοφόρους nisi

Καί μιν ὑπὲρ βωμοῖο φέρων ἐφύπερθε θεμέθλων
Σμερδαλέη πρήνιζεν ἀλοιηθέντα κε ῥαίη
Κύμβαχον αὐτοκύλιστον· ἐρεσσινόμοιο δὲ νεβροῦ
Ὀξὺ μέλος κλάγξαντος ἀπέπλατο θυμὸς ἀλήτης·
Σπονδῆς δ' ἐσσομένης αὐτάγγελος αἵματος ὁλκῷ
Λάϊνος αἱμαλέης ἐρυθαίνετο βωμὸς ἐέρσης,
Οἴνου λειβομένοιο φέρων τύπον· εἰσορόων δὲ
Εὔϊος ἑρπυστῆρα κερασφόρον ἅρπαγα νεβροῦ,
Ἄφρονος ἠϊθέοιο μαθὼν ὀλετῆρα κεράστην,
Πένθος μίξε γέλωτι, καὶ ἄστατον εἶχε μενοινήν
Διχθαδίην· κραδίη δὲ μερίζετο, γείτονα πότμου
Ἡβητὴν στενάχων, γελόων χάριν ἥδεος οἴνου·
Ἕρπης δ' ἱμερόεντι συνέμπορος ἤϊε κούρῳ
Εἰς ὄρος, εἰς πλαταμῶνα καὶ εἰς δρόμον ἠθάδος ἄγρης·
Καί μιν ἰδὼν ἔτι Βάκχος ἐτέρπετο· καὶ γὰρ ὀπωπαί
Οὔ ποτε δερκομένοισι κόρον τίκτουσιν ἐρώτων·
Πολλάκι καὶ Βρομίοιο παρεζομένοιο τραπέζῃ
Ἠΐθεος σύριζεν ἀήθεα μοῦσαν ἀμείβων,
Καὶ δονάκων συνέχευεν ὅλον μέλος· οἷα δὲ κούρου
Καλὰ μελιζομένοιο, καὶ εἰ τόνον ἔκλασε μολπῆς,
Βάκχος ὑπὲρ δαπέδοιο θορὼν ἀνεμώδεϊ παλμῷ
Χερσὶ συνεπλατάγησε πολύκροτος· ἠϊθέου δὲ
Εἰσέτι μελπομένοιο περὶ στόμα χεῖρας ἐρείσας,

quadrupedes. Fieri tamen, ut serpentes quidam dicantur ἐπαιάστασιν quandam habere et cornutas appellari κατὰ μεταφορὰν καὶ λόγου χάριν.

v. 109. Scaliger pro χεῖρας vult χεῖλος, quod placet. Sensus certe prodit aptissimus.

Ἁρμονίης πρόφασιν φιλίῳ προσπλύξατο δεσμῷ·
Ὤμοσε καὶ Κρονίδην, ὅτι τηλίκον ὑμνοπόλος Πὰν
Οὔποτε ῥυθμὸν ἄεισε, καὶ οὐ λιγύφωνος Ἀπόλλων.
Καὶ θρασὺν εἰσορόωσα νέον θανατηφόρος Ἄτη,
Οὔρεσιν ἀγρώσσοντος ἀποπλαγχθέντα Λυαίου,
Ἠϊθέου χαρίεντος ὁμόιιον ἥλικι ταρσῷ·
Ἄμπελον ἠπεροπῆϊ τόσῳ μειλίξατο μύθῳ,
Μητρυιῇ Φρυγίοιο χαριζομένη Διονύσου·
Σὸς φίλος, ἄτρομε κοῦρε, μάτην Διόνυσος ἀκούει.
Ποῖον ἑταιρείης γέρας ἔλλαχες; οὐ σὺ Λυαίου
Θέσκελον ἅρμα φέρεις, οὐ πόρδαλιν ἡνιοχεύῃ·
Δίφρα τεοῦ Βρομίοιο Μάρων ἔλλαχε τιταίνων
Θηρονόμῳ μάστιγι καὶ εὐλαΐγγι χαλινῷ·
Ποῖον ἔχεις τίδε δῶρον ἀπ᾽ εὐθύρσοιο Λυαίου;
Πηκτίδα Πᾶνες ἔχουσι, καὶ εὐκελάδων θρόον αὐλῶν·
Καί Σατύροις πόρε κύκλον ἐρισμαράγοιο βοείης

v. 110. Pro *θεσμῷ* ponere volenti *δεσμῷ* commode obtulit se Lennepii conjectura eadem sentientis ad Coluthum L. II. c. 7. p. 103. ubi universe de horum verborum confusione sermo est.

v. 115. Cunaeus hunc versum ita legi vult:

ἠϊθέου χαρίεντος ὁμοΐος ἥλικι μορφῇ·

non male quidem, sed tamen nihil mutaverim, *ὁμοΐον* adverbialiter positum statuens; *ταρσῷ* autem Nonnus scripsit Homerum sequens, qui Il. XIX. 92. Aten *ἁπαλοῖσι ποσσὶ* super hominum capitibus incedentem fingit. Cf. Il. IX, 505. ubi eadem Ate occurrit, a qua distinguendae *Ἆται* Il. X, 391. etc. et Ate quae est apud Rhianum in Stob. Serm. 4. p. 115 vel Analect. I. p. 479.

v. 121. *ἔλλαχε* h. l. Palimbacchium constituit, cum v. 119. sit Dactylus. Mendum subesse suspicor. *Ἔλῃχε* proposuerim vel *εἴληφε*, si has formas ex Nonni et reliquorum epicorum usu esse compertum haberem.

Σὸς ταμίης Διόνυσος· ὀρεστιάδες δὲ καὶ αὐταί
Βασσαρίδες ῥαχίῃσιν ἐφεδρήσσουσι λεόντων·
Ποῖα τεῆς φιλότητος ἐπάξια δῶρα κομίζεις,
Πορδαλίων ἐλατῆρι μάτην πεφιλημένε Βάκχῳ;
Πολλάκι, Φοιβείοιο καθήμενος ὑψόθι δίφρου,
Ὑψιφανὴς ἤλαυνεν Ἀτύμνιος ἠέρα τέμνων·
Ἔκλυες αὐτὸν Ἄβαριν, ὃν εἰς δρόμον ἠεροφοίτην
Ἱπταμένῳ πόμπευεν ἀλήμονι Φοῖβος ὀϊστῷ·
Αἰετὸν ἡνιόχευεν ἐν αἰθέρι καὶ Γανυμήδης
Ζῆνα νόθον πτερόεντα τεοῦ γενετῆρα Λυαίου·
Ἄμπελον οὔ ποτε Βάκχος ἐκούφισεν ὄρνις ἐρώτων
Σὸν δέμας ἀδρύπτοισιν ἑοῖς ὀνύχεσσιν ἀείρων·
Τρώϊος οἰνοχόος πέλε φέρτερος, ὃς Διὸς αὐλήν
Οἶκον ἔχει· οὐδὲ κοῦρε φέρων πόθον εἰσέτι δίφρου,
Εἰς δρόμον ἀστήρικτον ἀναίνεο πῶλον ἐλαύνειν·
Ὄττι ποδῶν στροφάλιγγι ποδῶν δεδονημένος ὁπλῇ
Ἵππος ἀελλήεις ἀποσείεται ἡνιοχῆα·
Γλαῦκον ἀπεσυφέλιξαν ἐπὶ χθονὶ λυσσάδες
ἵπποι·
Καὶ ξυνῆς μεθέπων Ποσιδήϊον αἷμα γενέθλης,
Ἠερόθεν προκάρηνον ἀπόσπορον Ἐννοσιγαίου,
Πήγασος ὠκυπετὴς ἀπεσείσατο Βελλεροφόντην·
Δεῦρό μοι εἰς ἀγέλην, λιγυηχέες ἧχι νομῆες

v. 137. Cunaeus Nonnum reprehendit, quod contra grammaticorum sanctiones voce ἄδρυπτος utatur, quasi sit: *non lacerans*, quod alibi dicitur φειδομένοις ὀνύχεσσιν; additque servere: Qui neque analogiam sequitur, neque usum, is ineptus est, et sibi, non aliis canit.

v. 141. Scal. vult ὁλκῇ. Sane mirum sensum id, quod habemus praebet: sed talia non semper curat Nonnus.

Καὶ βόες ἱμερόεντες· ἐφεδρήσσοντα δὲ ταύρῳ
Ὑψιφανῆ τελέσω σε βοσσόον ἡνιοχῆα·
Σὲς γὰρ ἄναξ πολὺ μᾶλλον ἐπαινήσει σε δοκεύων,
Ταυροφυὴς Διόνυσος, ἐφήμενον ἰξύϊ ταύρου·
Νόσβι φόβου δρόμος οὗτος, ἐπεὶ καὶ θῆλυς ἐοῦσα,
Παρθένος Εὐρώπη βοέων ἐπεβήσατο νώτων,
Χερσὶ κέρας κρατέουσα καὶ οὐ χατέουσα χαλινοῦ·
Ὣς φαμένη παρέπεισε, καὶ ἠέρα δύσατο δαίμων·
Καί τις ἀπὸ σκοπέλοιο κατέδραμε ταῦρος ἀλήτης
Ἀπρεϊδὴς, καὶ γλῶσσαν ἑῆς ἐπιμάρτυρα δίψης
Χείλεσιν οἰγομένοισι προΐσχανεν ἀνθερεῶνος·
Καὶ πίεν· ἀμφὶ δὲ κοῦρον, ἅπερ παρεόντα νομῆα,
Ἵσατο γινώσκοντι πανείκελος, οὐδὲ μετώπου
Λοξὸν ἐὸν κεραὸς εἶχεν· ἀμαιμακέτοιο δὲ ταύρου
Πυκνὸν ἐρευγομένοιο ποτὸν πολυχανδέϊ λαιμῷ
Ἡβητὴν ἐδίηνε καταῤῥυτος ἰκμὰς ἐέρσης,
Ἐσσομένων ἅτε μάντις· ὅτι χθονίῳ βόες ὁλκῷ
Ἀμφὶ μίῃ μογέοντες ἀτέρμονι κυκλάδι κισσοῦ,
Ὕδασιν ἀμπελόεσσαν ἐπαρδεύουσιν ὀπώρην·
Καὶ θρασὺς ἵσατο κοῦρος ὑπὲρ βοέοιο μετώπου,
Ἀμφαφέων ἐπίκυρτον ἀτάρβεϊ χειρὶ κεραίην·
Καὶ βοὸς ὑλονόμοιο τεθηγμένος ἠδέϊ κέντρῳ

v. 152. Bene evitatur *κακοφανία* scribendo *νόσβι* pro *νόσφι*. Permutare solebant φ cum β Macedones; ejusmodi mutatio occurrit in nomine Βρίγες, quod, postquam hic populus in Asiam migraverat, Φρύγες sonuit. Conf. Valk. ad Callim. Eleg. p. 34.

v. 162. De voce *πολυχανδὴς*, Orphico in Argonauticis, Theocrito, Quinto Smyrnaeo et Nonno usitata v. Hermanni Orphica p. 821.

Ἤθελεν ἄζυγα ταῦρον ὀρίδρομον ἡνιοχεύειν·
Δρεψάμενος δὲ πέτηλα βαθυχοίνῳ παρὰ ποίῃ,
Ψευδαλέην χλοεροῖσι λύγοις ἔπλεξεν ἱμάσθλην,
Μόσχοις ὀξυτέροισι· πολυστρέπτῳ δὲ κορύμβῳ
Γνάμψας ἀγκύλα κύκλα τύπον ποίησε χαλινοῦ·
Καὶ δροσεροῖς πετάλοισι δέμας διεκόσμεε ταύρου,
Καὶ ῥόδα φοινίσσοντα πέριξ ἐπεδήσατο νώτῳ·
Καὶ κρίνα καὶ νάρκισσον ἐπῃώρησε μετώπῳ,
Αὐχένι πορφύρουσαν ἐπικρεμάσας ἀνεμώνην·
Καὶ διδύμην ἑκάτερθε κατεσφήκωσε κεραίην,
Χερσὶ βαθυνομέναις ξανθόχροα πηλὸν ἀφύσσαν
Γείτονος ἐκ ποταμοῖο. καὶ αἰόλου ὑψόθι νώτου
Δέρμα περιστορέσας ῥαχίης ἐπεβήσατο ταύρου·
Καὶ βοέαις πλευρῇσι νόθον μάστιγα τιταίνων,
Εὐχαίτην ἅτε πῶλον ἐὸν μάστιζε φονῆα·
Καὶ θρασὺς ἠύτησεν ἔπος ταυρώπιδι Μήνῃ·
Εἶξον ἐμοὶ, κερόεσσα βοῶν ἐλάτειρα Σελήνη·
Ἄμφω γὰρ κερόεις γενόμην, καὶ ταῦρον ἐλαύνω.
Τοῖον ἐπαυχήσας ἔπος ἴαχε κυκλάδι Μήνῃ.
Καὶ φθονερὴ σκοπίαζε δι' ἠέρος ὄμμα Σελήνη
Ἄμπελον ἀνδροφόνῳ πεφορημένον ἅρπαγι ταύρῳ,

v. 179. Cunaeus ad verbum κατεσφήκωσε bene ita: Male hoc de constrictione et praeter rem est. Illud enim tamtummodo dicit, auro eum oblevisse hujus cornua. Legendum igitur κατεχρύσωσε, trahebat enim aureas arenas fluvius ille: hinc post ait v. 200. μὴ etc., ubi ταῦρε leg. pro vulgato κοῦρε.

v. 189. Defendi quidem potest vulgata lectio, sed forsan melius scriberetur φθονερὸν aut φθονερῆς — Σελήνης.

Καὶ οἱ πέμπε μύωπα βοόσσοον· αὐτὰρ ὁ πικρῷ
Ἄστατα φοιτητῆρι δέμας κεχαραγμένος οἴστρῳ,
Δύσβατον ἀμφὶ τένοντα κατέτρεχεν ἴκελος
ἵππῳ·
Καὶ νέος ἄζυγα ταῦρον ἰδὼν λυσσώδεϊ κέντρῳ
Ἴχνος ἀερσιλόφοισιν ἐπιῤῥήσσοντα κολώναις,
Ταρβαλέος πρὸ μόθοιο γοήμονι λίσσετο φωνῇ·
Σήμερον ἵστασο ταῦρε, καὶ αὔριον ὠκὺς ὁδεύεις·
Μή με κατακτείνειας ἐρημάδος ὑψόθι πέτρης,
Πότμον ἐμὸν νήπυστον ὅπως μὴ Βάκχος ἀκούσῃ·
Μὴ κοτέῃς ὅτι, ταῦρε, τεὴν χρύσωσα κεραίην·
Μὴ φθονέσῃς ὅτι Βάκχος ἐμὴν φιλότητα φυλάσσει·
Εἰ δὲ κατακτείνεις με, καὶ οὐκ ἀλέγεις Διονύσου,
Οὐδέ τις οἶκτος ἔχει σε γοήμονος ἡνιοχῆος,
Ὅττι νέος γενόμην, ὅτι καὶ φίλος εἰμὶ Λυαίου·
Εἰς Σατύρους με κόμιζε, καὶ αὐτόθι ταῦρε
δαμάσσεις,
Ὄφρα τύχω μετὰ πότμον ἐρικλαύτοιο κονίης·
Ναὶ λίτομαι φίλε ταῦρε· παραιφασίην δὲ νοήσω
Πότμον ἐμὸν στενάχοντος ἀδακρύτου Διονύσου·
Εἰ τεὸν ἡνιοχῆα κερασφόρον ἡνιοχεύεις,
Ἴκελον εἶδος ἔχοντα τεῇ ταυρώπιδι μορφῇ,
Γίνεο φωνήεις, καὶ ἐμὸν μόρον εἰπὲ Λυαίῳ·
Ταῦρε τεῆς Δήμητρος ἀνάρσιε καὶ Διονύσου,
Ἀχνυμένου Βρομίοιο συνάχνυται ὄμπνια Δηώ.
Τοῖον ἔπος ῥοδόεις νέος ἔννεπεν αἴδι γείτων
Δύσμορος· αἴσσων δὲ ποδῶν διδυμάονι χηλῇ

v. 206. κονίη h. l. insolenter pro sepultura ponitur.

v. 212. Cur τεῆς Δήμητρος? Forsan, quod Ceres tauros nutriat terrae frugibus.

Οὔρεος ἄκρα κάρηνα δυϛέμβατα λυσσαλέος βοῦς,
Ἡβητὴν προκάρηνον ἑῶν ἀπεσείσατο νώτων·
Ἤριπε δ᾽ αὐτοκύλιϛος· ἐπ᾽ ἀϛραγάλου δὲ πεσόντος
Λεπτὸς ὑποτρίζων ἐδιχάζετο δόχμιος αὐχήν·
Καί μιν ὑπὲρ δαπέδοιο παλινδίνητον ἑλίξας,
Θηγαλέῃ γλωχῖνι κατεπρήνιξε κεραίης·
Καὶ νέκυς ἦν ἀκάρηνος· ἀτυμβεύτοιο δὲ νεκροῦ
Λευκὸν ἐρευθιόωντι δέμας φοινίσσετο λύθρῳ·
Καί τις ἰδὼν Σατύρων κεκονιμένον ὑψόθι γαίης,
Ἄμπελον ἱμερόεντα δυσάγγελος ἤλυθε Βάκχῳ·
Καὶ θεὸς εἰσαΐων, ταχὺς ἔδραμεν ἴκελος αὔραις.
Οὐ τόσον Ἡρακλέης δρόμον ἤνυεν, ὁππότε νύμφαι
Ἁβρὸν Ὕλαν φθονεροῖσι κατεκρύψαντο ῥεέθροις,
Νυμφίον ἰκμαλέῃ πεφυλαγμένον ἅρπαγι κούρῃ·
Ὡς τότε Βάκχος ὄρουσεν ὀρίδρομος· ἐν δὲ κονίῃ
Κείμενον ἔϛενε κοῦρον ἅτε ζώοντα δοκεύων·
Καί μιν ἀνεχλαίνωσε τὸν ἄπνοον ὑψόθεν ὤμου
Νεβρίδα καὶ ψυχροῖσιν ἐπὶ ϛέρνοισι καθάψας·
Καὶ νεκυός περ ἐόντος ἐδύσατο ταρσὰ κοθόρνοις·
Καὶ ῥόδα καὶ κρίνα πάσσε κατὰ χροός· ἀμφὶ δὲ χαίταις
Οἷα μινυνθαδίοιο δεδουπότος ὀξέϊ κέντρῳ,
Ἄνθος ἀνηώρησε ταχὺ φθιμένης Ἀνεμώνης·
Καὶ παλάμῃ πόρε θύρσον, ἕῳ δέ μιν ἔσκεπε πέπλῳ
Πορφυρέῳ, καὶ δῶρον ἀκερσικόμοιο καρήνου
Πλοχμὸν ἕνα τμήξας ἐπεθήκατο μάρτυρι νεκρῷ

v. 236. De voce *δεδουπότος*, quae ex Il. XXIII, 679 transiit in poemata Apollonii, Dioscoidis, Quinti Smyrnaei, Nonni et Tryphiodori v. Hermanni Orphica, p. 819.

v. 240. Bene Cunaeus pro *νεβρῷ* posuit *νεκρῷ*, addens: mortuo puero justa facit, et de more imponit cadaveri crines.

Λοίσθιον· ἀμβροσίην δὲ λαβὼν παρὰ μητέρι Ῥείῃ
Ὠτειλαῖς ἐπέχευεν, ὅθεν νέος εἶδος ἀμείψας
Ἀμβροσίην εὔοδμον ἑῇ μετέθηκεν ὀπώρῃ·
Καὶ νέκυος χαρίεντος ὑπὲρ δαπέδοιο ταθέντος
Οὗ χλόος ἀμφεχύθη ῥοδόεν δέμας· ὠκυμόρου δὲ
Καὶ πλοκάμοι χαρίεντες ἐρωτοτόκοιο καρήνου
Αὔραις φειδομένῃσιν ἐπαιθύσσοντο προσώπου·
Ἦν δέ τις ἱμερόεις κεκονισμένος· ἀμφὶ δὲ νεκρῷ
Σειληνοὶ στενάχιζον· ἐπωδύροντο δὲ Βάκχοι·
Οὐδε ἑ κάλλος ἔλειπε καὶ εἰ θάνεν· ὡς Σάτυρος δὲ
Κεῖτο νέκυς γελόωντι πανείκελος, οἷά περ αἰεὶ
Χείλεσιν ἀφθόγγοισι χέων μελιηδέα φωνήν,
Καὶ νέκυν εἰσορόων κινυρὴν ἀνενείκατο φωνήν
Νηπενθὴς Διόνυσος, ἔχων ἀγέλαστον ὀπωπήν·
Μοιράων πεσέτω φθονερὸν λίνον· ἦ ῥὰ καὶ αὐτοὶ
Ταῦροι ἐπ' ἠϊθέοις ζηλήμονες, ὥσπερ ἀῆται·
Τίς Ζέφυρος μετὰ Φοῖβον ἐπέχραε καὶ Διονύσῳ;
Ὄλβιος ἔπλετο Φοῖβος Ἀτύμνιος· ἠϊθέου γὰρ
Ἔλλαχεν οὔνομα τοῦτο· Θεραπναίου δὲ καὶ αὐτοῦ
Φάρμακον ἡβητῆρος ἐπώνυμον ἄνθος ἀείρει,
Αἴλινον ἐν πετάλοισιν ἐπιγράψας Ὑακίνθῳ·
Ποῖον ἔχω καὶ ἐγὼ πλοκάμοις στέφος, ἢ τίνα πάλλων
Ἄνθεα φωνήεντα παρήγορα παιδὸς ἀνίης;

v. 242. Pro νέος Cunaeus haud abs re posuit θεὸς, addito epiphonemate: In tota loci ratione est acumen sophisticum et minuta observatio.

v. 249. Falk. vult Βάκχαι quod et Zoëga praefert l. c. II. p. 32. Equidem nihil mutaverim, et Βάκχους h. l. pro Satyris acceperim, cum nondum apud puerum Bacchum Baccharum mentio injecta sit.

v. 262. Lubens pro στεφάνοις, Cunaei πλοκάμοις amplector.

Ἀλλὰ τεῦ θανάτοιο τιμήορος εἰς φόνον ἕλκων
Ἄξομαι εἰς σέο τύμβον, ἀώριε, ταῦρον ἀλήτην·
Οὐ μὲν ἐγὼ βουπλῆγι τεὸν κτείνοιμι φονῆα,
Ὄφρα λάχῃ μόρον ἶσον ἀγασσαμένοιο μετώπου
Ταύροις σφαζομένοισιν· ἀναῤῥήξαιμι δὲ πικρὴν
Ταύρου γαστέρα πᾶσαν ἐμῆς γλωχῖνι κεραίης·
Ὅττι τανυκραίρῳ σε κατεπρήνιξεν ἀκωκῇ.
Ὄλβιος Ἐννοσίγαιος, ἐπεί τινα γείτονα πάτρης
Παιδὸς ἐμοῦ Φρύγα κοῦρον ἐφίλατο· τὸν δὲ κομίζων
Χρύσεον εἰς Διὸς οἶκον ἀνήγαγεν ἀστὸν Ὀλύμπου.
Καί οἱ, ὅτε σπεύδεσκεν ἐς ἱπποσύνην Ἀφροδίτης,
Ὤπασεν ἄβροχον ἅρμα γαμοστόλον Ἱπποδαμείης·
Μοῦνος ἐγὼ νέον ἔσχον ἀώριον· ἱμερόεις γὰρ
Ἄμπελος οὐ γάμον εἶδε βιοσσόον, οὐδ' ἐπὶ παστῷ
Νυμφιδίην νέος οὗτος ἐμὴν ἔζευξεν ἀπήνην·
Ἀλλὰ θανὼν λίπε πένθος ἀπενθήτῳ Διονύσῳ.
Οὔπω μοι φίλε κοῦρε τεὸν στόμα κάλλιπε Πειθώ,
Ἀλλὰ σέθεν φθιμένοιο καὶ ἄπνοα χείλεα ναίει·
Καὶ νέκυός περ ἐόντος ἔτι στίλβουσι παρειαί,
Ὀφθαλμοὶ γελόωσι καὶ εἰσέτι· διχθαδίης δὲ
Εἰσέτι σῆς παλάμης, χιονώδεές εἰσιν ἀγοστοί·
Σοὺς δ' ἐρατοὺς πλοκάμους λιγυροὶ δονέουσιν ἀῆται·
Οὐ ῥόδα σῶν μελέων θανατηφόρος ἔσβεσεν αὔρη·
Ἀλλ' ἔτι σοι τάδε πάντα φυλάσσεται· ὤμοι ἐρώτων·
Τί χρέος ἦν ἵνα ταῦρον ἀμείλιχον ἡνιοχεύῃς,
Εἴ σε διεπτοίησεν ἀελλοπόδων πόθος ἵππων,
Τίπτέ μοι οὐκ ἀγόρευες ὅπως ἀπὸ γείτονος Ἴδης
Ἐνθάδε δίφρον ἄγοιμι, καὶ ἀρχαίης ἀπὸ φάτνης

v. 264. Sic bene correxit Scal. lectionem vulgat: τιμήορον εἰς φόβον.

Τρώϊον εἷς σε κόμιζον ἐπουρανίων γένος ἵππων,
Πατρίδα συλήσας Γανυμήδεος, ὃν τρέφεν Ἴδη
Σοὶ δέμας ἶσον ἔχοντα, τὸν ἀνδροφόνων ἀπὸ ταύρων
Φειδομένοις ὀνύχεσσιν ἐκούφισεν ὑψιπέτης Ζεύς·
Εἰ ἐτεὸν μενέαινες ἐν οὔρεσι θῆρας ἐναίρειν,
Τίπτε μοι οὐ κατέλεξας, ὅτι χρέος ἔπλετο δίφρου;
Καί κεν ἐμῆς ἤλαυνες ἀπήμονα κύκλον ἀπήνης,
Καί κεν ἐμῆς ἄψαυστα δεδεγμένος ἡνία Ῥείης,
Μειλιχίων ἀδόνητος ἱμάστιες ἅρμα δρακόντων·
Οὐκ ἔτι σὺν Σατύροισιν ἐπόινιον ὕμνον ἀείδεις·
Οὐκ ἔτι Βασσαρίδεσσι φιλοκροτάλοισι κελεύεις·
Οὐκ ἔτι θηρεύοντι συναγρώσσεις Διονύσῳ·
Ὤ μοι ὅτ' οὐκ Ἀΐδης πέλεν ἤπιος, οὐδ' ἐπὶ νεκρῷ
Δέχνυται ἀγλαὰ δῶρα βαθυπλέτοιο μετάλλου·
Ἄμπελον ὄφρα θανόντα πάλιν ζώοντα τελέσσω·
Ὢ μοι ὅτ' οὐκ Ἀΐδης ποτὲ πείθεται· ἢν δ' ἐθελήσῃ
Ὄλβον ὅλον σίλβοντα χαρίζομαι Ἠριδανοῖο,
Δένδρεα συλήσας ποταμήϊα· μαρμαρέην δὲ
Ἄζομαι ἀστράπτουσαν ἐρυθραίην λίθον Ἰνδῶν·
Ἀφνειῆς τ' Ἀλύβης ὅλον ἄργυρον· ἀντὶ δὲ νεκροῦ
Παιδὸς ἐμοῦ χρύσειον ὅλον Πακτωλὸν ὀπάσσω·
Ὣς εἰπὼν στενάχιζε νέκυν νέον· ἐν κονίῃ δὲ
Κείμενον εἰσορόων, πάλιν ἴαχε πενθάδι φωνῇ·
Ζεῦ πάτερ, εἰ φιλέεις με, καὶ εἰ πόνον οἶδας ἐρώτων,

v. 300. Cun. bene ad h. l. ita: Non satis cogitavit Nonnus, quid diceret: debebat scripsisse ἅρμα λεόντων. Nam et sic ipse alibi, et ceteri omnes.

v. 310. Quid sibi velit ἄζομαι considerans Scaliger posuit λάζομαι; felicior fuit Cunaeus conjiciendo ἄξομαι; dona enim, quae allaturus est, Bacchus enumerat.

Ἄμπελον αὐδήεντα τίθει πάλιν εἰς μίαν ὥρην,
Ὑστάτιον καὶ μοῦνον ὅπως ἕνα μῦθον ἐνίψῃ·
Τί στενάχεις Διόνυσε, τὸν οὐ στοναχῇσιν ἐγείρεις;
Οὔατά μοι παρέασι, καὶ οὐ βοόωντος ἀκούω·
Ὄμματά μοι παρέασι καὶ οὐ στενάχοντα δοκεύω·
Νηπενθὴς Διόνυσος ἐμοὶ μὴ δάκρυα λείβῃς·
Ἀλλὰ τεὸν λίπε πένθος, ἐπεὶ φονίῃ παρὰ πηγῇ
Νηϊάδες στενάχουσι καὶ οὐ Νάρκισσος ἀκούει·
Ἡλιάδων Φαέθων κινυρὴν οὐκ οἶδεν ἀνίην·
Ὤιμοι. ὅτ' οὐ μ' ἐφύτευσε πατὴρ βροτὸς, ὄφρα κεν εἴην
Σύννομος ἠϊθέῳ καὶ ἐν ἀΐδι· μὴ δ' ἐνὶ λήθῃ
Ἄμπελον ἱμερόεντα δεδουπότα μοῦνον ἐάσσω·
Εἰς πόθον ἠιθέοιο μακάρτερός ἐστιν Ἀπόλλων,
Οὔνομα παιδὸς ἔχων πεφιλημένον· αἴθε καὶ αὐτὸς
Εἴην ἀμπελόεις, Ὑακίνθιος ὥσπερ Ἀπόλλων·
Ὑπνώεις τέο μέχρι καὶ οὐκέτι, κοῦρε, χορεύεις;
Εἰς προχοὰς ποτάμοιο τί σήμερον οὐκέτι βαίνεις,
Κάλπιν ἔχων εὔδενδρον· ὀρεσσαύλῳ δ' ἐνὶ λόχμῃ,
Ἠθάδος ὀρχηθμοῖο τεὴ πάλιν ἤλυθεν ὥρη·
Εἰ κοτέεις, φίλε κοῦρε, ποθοβλήτῳ Διονύσῳ;
Φθέγγεο Σειληνοῖσιν, ὅπως σέο μῦθον ἀκούσω·
Εἴ σε λέων ἐδάμασσεν, ἐγὼ ξύμπαντας ὀλέσσω·
Πάντας, ὅσους Τμώλοιο φέρει λέπας, οὐδὲ λεόντων
Ῥείης ἡμετέρης ποτὲ φείσομαι, ἀλλὰ δαμάσσω,
Εἰ βλοσυροῖς γενύεσσι τεοὶ γεγάασι φονῆες·
Πόρδαλις εἰ πρήνιξε τεὸν δέμας ἄνθος ἐρώτων·
Οὐκ ἔτι πορδαλίων δέμας αἰόλον ἡνιοχεύσω·

v. 333. Inusitate sane et contra analogiam εὔδενδρος h. l. est ex bona arbore confectus. Correctionis desiderio bene occurrit Scaliger scribens εὔυδρον.

Ἥν ἐθέλῃς ἐρέεινε Φυτηκόμον· ἐν δαπέδῳ γάρ
Κείμενον ἀθρήσας κεκονιμένον ἄνθος ἀροτρεύς,
Φάρμακον ὀλλυμένοιο νεώτερον ἄλλο φυτεύει.
Κλῦθι παλαιγενέων μερόπων ἵνα μῦθον ἐνίψω·
Ἁβρὸς ἔην ποτὲ κοῦρος ὑπέρτερος ἥλικος ἥβης,
Μαιάνδρου παρὰ χεῦμα πολυσχιδέος ποταμοῖο,
Εἴδεϊ λεπταλέῳ ταναὸς, πόδας ὀξὺς, ἐθείρας
Ἰθυτενὴς, ἀνίουλος ἐπ᾽ ἀμφοτέραις δὲ παρειαῖς
Αὐτοφυὴς χάρις ἦεν ἐπισκαίρουσα προσώπῳ
Ὄμμασιν αἰδομένοισιν· ἀπὸ βλεφάρων δέ οἱ αἰεί
Κάλλος ὀϊστεύοντι ἑκηβόλος ἔῤῥεεν αἴγλη·
Καὶ δέμας εἶχε γάλακτι πανείκελον ἀμφὶ δὲ λευκῷ
Ἀκροφανὲς πόρφυρε ῥέθος διδυμόχροϊ ταρσῷ·
Τὸν Κάλαμον καλέεσκε πατὴρ φίλος, ὃς διὰ γαίης
Νειόθι κυμαίνων σκολιὸν ῥόον εἰς φάος ἕλκων,
Ἑρπύζων δ᾽ ἀΐδηλος ὑπὸ χθόνα λοξὸς ὁδίτης,
Ὀξὺς ἀναθρώσκων ὑπερίσχεται αὐχένα γαίης,
Ἐνδόμυχος Μαίανδρος ἄγων ὑποκόλπιον ὕδωρ.
Τοῖος ἔην ἐρόεις Κάλαμος ταχύς· ἠΐθεος δέ
Ἱμερτῷ ῥοδόπηχυς ὁμήλικι τέρπετο Καρπῷ·
Ὃς τόσον ἔλλαχε κάλλος, ὃ μὴ βροτὸς ἔλλαχεν ἀνήρ,
Εἰ γὰρ ἔην νέος οὗτος ἐπὶ προτέρων ποτὲ φωτῶν,
Καί κεν ἐϋσμήριγγος ἐγίνετο νυμφίος Ἠοῦς,
Φέρτερον εἶδος ἔχων· ῥοδέῳ χροΐ μοῦνος ἐλέγξας
Ἀγλαΐην Κεφάλοιο καὶ Ὠρίωνος ὀπωπήν·
Οὐδέ κεν εὐκάρπῳ παλάμῃ πηχύνατο Δηώ,
Νυμφίον Ἰασίωνα καὶ Ἐνδυμίωνα Σελήνη·

v. 375. Cf. Herm. Orph. p. 807.
v. 380. Nulla urgente necessitate Scal. vult *δειμαίνων*.

Ἀλλὰ νέος τάχα κεῖνος, ἀρείονος εἵνεκα μορφῆς,
Εἷς πόσις ἀμφοτέρων νυμφεύσατο λέκτρα θεάων,
Δηοῦς ξανθοκόμου μεθέπων πολυλήϊον εὐνὴν,
Καὶ ξυνὴν ὁμόλεκτρον ἔχων ζηλήμονα Μήνην·
Τοῖος ἔην ἐρόεις Καλάμῳ φίλος, ἄνθος ἐρώτων
Κάλλος ἔχων· ἄμφω δὲ συνήλικες ὑψόθεν ὄχθης
Γείτονος ἑψιόωντο πολυγνάμπτου ποταμοῖο·
Τοῖσι μὲν ἔσκε δίαυλος ἕλιξ δρόμος· ἀμφοτέροις δὲ
Ἦεν ἔρις, Κάλαμος μὲν ἐπέτρεχεν ἴκελος αὔραις·
Καὶ πτελέην βαλβῖδα φέρων, καὶ νύσσαν ἐλαίην,
Ἠϊόνας ποταμοῖο διέδραμεν ἄκρον ἀπ' ἄκρου·
Καὶ Κάλαμος ταχύγουνος ἑκούσιος ἤριπε γαίῃ·
Καὶ Καρπῷ χαρίεντι θελήμονα κάλλιπε νίκην·
Παιδὶ δὲ λουομένῳ συνελύετο κοῦρος ἀθύρων·
Καὶ πάλιν ἴκελον ἄλλον ἐν ὕδασιν εἶχον ἀγῶνα·
Καὶ βραδὺς ἐν προχοῇσιν ἐνήχετο, Καρπὸν ἐάσσας
Πρόσθε μολεῖν, ἵνα χερσὶν ὀπίσθερος οἴδματα
τέμνων
Κάρπου νηχομένοιο παρὰ σφυρὰ δεύτερος ἔλθῃ,
Ἠϊθέου προθέοντος ἐλεύθερα νῶτα δοκεύων·
Καὶ διερῆς βαλβῖδος ἔην δρόμος· ἤρισαν ἄμφω,
Τίς τινα νικήσειεν, ὅπως παλινόσιμος ἔλθῃ,
Ὄχθης ἀμφοτέρης διδυμάονα νύσσαν ἀμείβων,
Γαῖαν ἐς ἀντιπέραιαν ἐρεσσομένων παλαμάων.
Καὶ προχοὴν ὁδὸν εἶχεν· ἀεὶ δέ οἱ ἐγγὺς ἱκάνων
Κοῦρος ἐπειγομένης παλάμης πεφιδημένος ὁρμῆς,
Νηχομένων σκοπίαζε ῥοδόχροα δάκτυλα χειρῶν·
Καὶ Κάλαμος προκέλευθος ἑὴν ἀνεσείρασεν ὁρμήν,
Ἠϊθέῳ δ' ὑπόειξε, καὶ ἔδραμε χεῖρας ἐρέσσων
Κοῦρος ἀελλήεις ὑπὲρ οἴδματος αὐχένα τείνων.

Καί νύ κεν ἐκ ῥοθίων ἐπεβήσατο Καρπὸς ἀέρρης,
Καὶ μετὰ χερσαίην ποταμηΐδα δύσατο νίκην,
Ἀλλά μιν ἀντικέλευθος ἀνεστυφέλιξεν ἀήτης,
Καὶ γλυκὺν ἔκτανε κοῦρον ἀμείλιχος· ἠϊθέυ γάρ
Οἰγομένῳ νήριθμον ὕδωρ ἐπεσύρετο λαιμῷ·
Καὶ Κάλαμος φθονεροῖο φυγὼν ἀνέμοιο θυέλλας,
Ἔκτοθεν ἡβητῆρος ἐδύσατο γείτονας ἀκτάς,
Καὶ φίλον ὐ παρέοντα, καὶ ὐκ ἀΐοντα νοήσας
Ἱμερόεν στενάχων κινυρῇ βρυχήσατο φωνῇ·
Νηϊάδες φθέγξασθε τίς ἥρπασε Καρπὸν ἀήτης;
Ναὶ λίτομαι, πυμάτην δότε μοι χάριν, ἔλθετε πηγήν
Εἰς ἑτέρην, καὶ πατρὸς ἐμοῦ θανατηφόρον ὕδωρ
Φεύγετε, μηδὲ πίητε ῥόον, Καρποῖο φονῆα·
Οὐ μὲν ἐμὸς γενέτης νέον ἔκτανεν, ἀλλὰ μεγαίρων
Καὶ Καλάμῳ μετὰ Φοῖβον ἀπώλεσε Καρπὸν ἀήτης·
Καὶ τάχα μιν ποθέων ζηλήμονι νύξεν ἀέλλῃ,
Ἠϊθέῳ μετὰ δίσκον ἄγων ἀντίπνοον αὔρην·
Οὔπω ἐμὸς προχοῇσι λελουμένος ἄνθορεν ἀστήρ·
Οὔπω ἐμὸς σελάγιζεν ἑωσφόρος· ἀλλὰ ῥεέθροις
Καρπῦ δυομένοιο, τί μοι φάος εἰσέτι λεύσσειν;
Νηϊάδες φθέγξασθε, τίς ἔσβεσε φέγγος ἐρώτων;
Καὶ Καλάμῳ δυσέρωτι κασιγνήτῳ παρεόντι
Βαιὸν ἕνα θνήσκοντι δαΐξατε βότρυν ἐθείρης·

v. 428. Pro ἐδείσατο Scaliger bene: ἐδύσατο. Nonnus enim dicere vult: Sine (amato) juvene subiit vicina littora, (ea perlustrans.)

v. 437. Versus non sibi constat, si legimus τύχεν, nam Nonnus non ea qua priores poetae libertate utitur, ut brevem syllabam arsi longam faciat. Haud male Falkenb. νύξεν aut τόξεν proposuit.

Καὶ πλοκάμους ξύμπαντας ὀλωλότι κείρατε Καρπῷ·
Δηθύνεις ἔτι κοῦρε, τί σοι τόσον εὔαδεν ὕδωρ;
Κρείσσονά μου φίλον εὗρες ἐν ὕδασι, τῷ παραμίμνων
Δειλαίου Καλάμοιο πόθους ἔῤῥιψας ἀήταις,
Εἰ μία Νηϊάδων σε δυσίμερος ἥρπασε νύμφη;
Ἔννεπε, καὶ πάσῃσι κορύσσομαι· εἰ δέ σε τέρπει
Γνωτῆς ἡμετέρης γαμίων ὑμέναιος ἐρώτων,
Εἰπὲ, καὶ ἐν προχοῇσιν ἐγὼ σέο παστὸν ἀνάψω·
Καρπὲ παραπλώεις με λελασμένος ὕδατος ὄχθης·
Κάμνον ἐγὼ καλέων σε, καὶ οὐ βοόωντος ἀκούεις·
Εἰ νότος, εἰ θρασὺς Εὖρος ἐπέπλεεν, οὗτος ἀλάσθω
Νηλείης ἀχόρευτος ἀτάσθαλος ἐχθρὸς ἐρώτων·
Εἰ Βορέης ἐδάμασσεν, ἐς Ὠρείθυιαν ἱκάνω·
Εἰ δέ σε κῦμα κάλυψε, καὶ οὐκ ἠδέσσατο μορφὴν,
Καί σε πατὴρ ἐμὸς εἷλεν ἀφειδέϊ κύματος ὁλκῷ,
Ὕδασιν ἀνδροφόνοισιν ἐὸν καὶ παῖδα δεχέσθω,
Καὶ Κάλαμον κρύψειεν ὀλωλότος ἐγγύθι Καρποῦ.
Ἀλλὰ πεσὼν προκάρηνος ὅπῃ θάνε Καρπὸς ἀλήτης,
Σβέσσω θερμὸν ἔρωτα πιὼν Ἀχερούσιον ὕδωρ·
Εἶπεν ἀναβλύζων βλεφάρων ῥόον· ἀμφὶ δὲ νεκρῷ
Κυανέην πλοκαμῖδα κατηφέϊ τάμνε σιδήρῳ·
Ἣν τρέφεν, ἣν κόσμει καὶ ὤρεγε πενθάδα χαίτην
Μαιάνδρῳ γενετῆρι, καὶ ὑστατίην φάτο φωνήν·
Δέξο μετὰ πλοκάμους καὶ ἐμὸν δέμας· οὐ δύναμαι γὰρ
Εἰς μίαν ἠριγένειαν ἰδεῖν φάος ἔκτοθι Καρποῦ·
Καρπῷ καὶ Καλάμῳ βιοτὴ μία, καὶ λάχον ἄμφω,
Ἴκελον οἶστρον ἔρωτος ἐπὶ χθονός· ὑδατόεις δὲ

v. 450. Male Lubinus et metro adversante legit κηρύσσομαι.

Εἷς μόρος ἀμφοτέροισι καὶ ἐν προχοῇσι γενέσθω·
Τεύξατε Νηϊάδες ποταμηΐδος ὀψόθεν ὄχθης
Ἄκριτον ἀμφοτέροισι κενήριον· ἀμφὶ δὲ τύμβῳ
Γράμμασι πενθαλέοισιν ἔπος κεχαραγμένον ἔστω·
Καρποῦ καὶ Καλάμοιο πέλω τάφος, οὓς πάρος ἄμφω,
Ἀλλήλους ποθέοντας ἀμείλιχον ἔκτανεν ὕδωρ·
Εἶπε, καὶ αὐτοκύλιστος ἐπωλίσθησε ῥεέθρῳ,
Πατρὸς ἀναινομένοιο πιὼν παιδοκτόνον ὕδωρ·
Καὶ Κάλαμος καλάμοισιν ἐπώνυμον ὤπασε μορφὴν
Ἰσοφυῆ, καὶ Καρπὸν ἀέξατο καρπὸς ἀρούρης·
Τοῖα παρηγορέων φιλίῳ μειλίξατο μύθῳ
Θοῦρος Ἔρως· γλυκὺ κέντρον ἐλαφρίζων Διονύσῳ·
Καὶ κινυρῇ πολὺ μᾶλλον ἱμάσσετο θυμὸν ἀνίῃ
Ἠϊθέου διὰ πότμον ἀώριον· ἀσταθέος δὲ
Θυγατέρες λυκάβαντος ἀελλοπόδοιο τοκῆος
Εἰς δόμον ἠϊθέοιο ῥοδώπιδες ἤϊον Ὧραι·
Ὧν ἡ μὲν νιφόεντι κατάσκιον ἀμφὶ προσώπῳ
Λεπταλέῳ πέμπουσα κελαινεφέος σέλας αἴγλης·
Ψυχρὰ χαλαζήεντι συνήρμοσε ταρσὰ πεδίλῳ·
Καὶ διερῷ πλοκαμῖδας ἐπισφίγξασα καρήνῳ,
Ὀμβροτόκῳ κρήδεμνον ἐπεσφήκωσε μετώπῳ·
Καὶ χλοερὸν στέφος εἶχε καρήατι· χιονέῃ δὲ
Στήθεα παχνήεντα κατέσκεπε λευκάδι μίτρῃ·

v. 481. Scriberetur sane melius: καὶ καρπὸν ἀέξατο Καρπὸς ἀρούρης; clarius esset: καὶ Καρπὸς ἀέξατο καρπὸν ἀρούρης.

v. 486. Cunaeus h. l. Nonni desperatam, quam vocat, ἀγραμματησίαν incusat quia a Genitivo vocis ἀελλόπους secundae declinationis adjectivum ἀελλόποδος procuderit, quasi etiam dici posset, Apollinem ἐκ τριπόδου vaticinatum esse. In hoc quidem Cunaeus vere.

Ἡ δὲ χελιδονίων ἀνέμων τερψίμβροτον αὔρην
Ἔπνυε φυσιόωσα· φιλοζεφύρου δὲ καρήνου
Εἰαρινὴν δροσόεντι κόμην μιτρώσατο δεσμῷ,
Ἀνθεμόεν γελόωσα· διαιθύσσουσα δὲ πέπλου
Ὄρθιον οἰγομένοιο ῥόδου δολιχόσκιον ὀδμήν,
Διπλόον ἔπλεκε κῶμον Ἀδώνιδι καὶ Κυθερείῃ·
Ἄλλη ἅμα γνωτῇσι θαλυσιὰς ἔστιχεν Ὥρη·
Καὶ στάχυν ἀκροκόμοισι περιφρίσσοντα κορύμβοις
Δεξιτερῇ κούφιζε, καὶ εὐτόμου γένυν ἅρπης,
Ἄγγελον ἀμητοῖο· δέμας δὲ σφίγγετο κούρη
Ἀργενναῖς ὀθόνῃσιν· ἑλισσομένη δὲ χορείῃ
Φαίνετο λεπταλέοιο δι' εἵματος ὄμπνια μήτηρ·
Καὶ νοτεροὺς ἱδρῶτας ἀνιεμένοιο προσώπου
Θερμοτέρῳ Φαέθοντι καθικμαίνοντο παρειαί·
Ἄλλη δ' εὐαρότοιο προηγήτειρα χορείης
Θαλλὸν ἐλαιήεντα λιπότριχι δήσατο κόρσῃ,
Ἑπταπόρου ποταμοῖο διάβροχον ὕδασι Νείλου·
Καὶ ψεδνὴν μεθέπουσα μαραινομένην τρίχα κόρσης,
Καρφαλέον δέμας εἶχεν, ἐπεὶ φθινοπωρὶς ἐοῦσα
Φυλλοχόοις ἀνέμοις ἀπεκείρατο δενδράδα χαίτην·
Οὔπω γὰρ χρυσέων ἑλίκων πλεκτοῖσι κορύμβοις
Βότρυες ἀμπελόεντες ἐπέῤῥεον αὐχένι νύμφης·
Οὐδέ μιν οἰνωθεῖσα φιλακρήτῳ παρὰ ληνῷ
Πορφυρέης ἐμέθυσσε Μαρωνίδος ἰκμὰς ἐέρσης,
Οὐδὲ παλινδίνητος ἀνέδραμε Κισσὸς ἀλήτης·
Ἀλλὰ τότε χρόνος ἦλθε μεμορμένος· οὐ χάριν αὗται
Εἰς δόμον Ἠελίοιο συνήλυδες ἔδραμον Ὧραι.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER DUODECIMUS.

ARGUMENTUM

LIBRI DUODECIMI.

Autumni Hora Solem rogat, ut sibi quoque terram dotare liceat. Sol fati tabulas demonstrat, in quarum tertia vitis donum terrae fuerat promissum. Perlecto priorum tabularum argumento laeta Hora discedit. — Bacchus lugere pergens animum commovet Parcarum, quarum tertia, Atropos, Ampeli vitam Baccho sub nova forma pollicetur. Vitis (ἄμπελος) progerminat uvarum plena. Bacchus vino invento exsultat. superbiusque se et potum effert. — Inserit poëta antiquiorem narrationem de vini origine, cui ἰχὼρ deorum prima fuerit caussa. — Satyri vindemiatorum vices obeunt, bibunt saltant, inebriantur, neque ebrii a Bacchis abstinent.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER DUODECIMUS.

Ὣς αἱ μὲν δυτικοῖο παρ' ὀφρύσιν ὠκεανοῖο
Ἠελίου γονόεντος ἐναυλίζοντο μελάθροις·
Τῇσι δὲ νεισσομένῃσι συνήντεεν Ἕσπερος ἀστὴρ,
Θρώσκων ἐκ μεγάροιο· διεσσυμένη δὲ καὶ αὐτὴ
Αἰγλιφανὴς ἀνέτελλε βοῶν ἐλάτειρα Σελήνη·
Αἱ δὲ Φερεζώοιο παρ' ὄμμασιν ἡνιοχῆος
Κάρπιμον ἴχνος ἔκαμψαν· ὁ μὲν δρόμον ἄρτι τελέσσας,
Ἠερόθεν νόησε· πυριγλήνου δ' ἐλατῆρος
Φωσφόρος αἰγλήεις τετράζυγος ἐγγύθι δίφρου
Θῆκε τὰ θερμὰ λέπαδνα, καὶ ἀστερόεσσαν ἱμάσθλην,
Γείτονες ὠκεανοῖο παρὰ προχοῇσι καθῆρας
Μυδαλέων ἱδρῶτι πυριτρεφέων δέμας ἵππων·
Πῶλοι δ' αὐχενίας νοτερὰς δονέοντες ἐθείρας,
Μαρμαρέοις ὀνύχεσσιν ἐπέκτυπον αἴθοπι φάτνῃ,
Θυγατέρες δὲ Χρόνοιο πέριξ φλογεροῖο θοώκου
Ἱστάμεναι στεφανηδὸν ἀτειρέος ἡνιοχῆος
Τέσσαρες ἠσπάζοντο δυώδεκα κυκλάδες Ὧραι,
Δμωΐδες Ἠελίοιο συνήλυδες αἴθοπι δίφρῳ,
Μυστιπόλοι Λυκάβαντος ἀμοιβάδες· Ἠελίῳ γὰρ

v. 1. Male Lubinus δίττοιο legit.

Αὐχένα δοῦλον ἔκαμψαν ὅλου νωμήτορι κόσμου·
Καί οἱ ἀνηΰτησεν ἔπος σταφυληκόμος Ὥρη,
Μάρτυρον ἱκεσίης σχομένη Φθινοπωρίδος Ὥρην·
Ἥλιε ζείδωρε, φυτηκόμε κοίρανε καρπῶν,
Οἰνοτόκον πότε βότρυν ἀεξήσουσιν ἀλωαί;
Καὶ μακάρων τίνι τοῦτο γέρας μνηστεύεται Αἰών;
Ναὶ λίτομαι, μὴ κρύπτε κασιγνήτῃ· ὅτι μούνη
Πασάων ἀγέραστος ἐγὼ πέλον· οὐ γὰρ ὀπώρην,
Οὐ στάχυν, οὐ λειμῶνα, καὶ οὐ Διὸς ὄμβρον ἀέξω·
Ἔννεπεν· ἐσσομένης δὲ τιθηνήτειραν ὀπώρης
Ἥλιος θάρσυνε, καὶ ἀντιπόρῳ παρὰ τοίχῳ
Δάκτυλον ὀρθώσας ἐπεδείκνυε κυκλάδι κούρῃ
Κύρβιας Ἁρμονίης ἑτερόζυγας· αἷς ἔνι κεῖται
Εἰν ἑνὶ θέσφατα πάντα, τάπερ πεπρωμένα κόσμῳ
Πρωτογόνοιο Φάνητος ἐπέγραφε μαντιπόλῳ χείρ·
Καὶ γραφίδων ποίκιλλεν ἐφαρμένον οἶκον ἑκάστῃ·
Καί τινα μῦθον ἔειπε πυρὸς ταμίης Ὑπερίων·
Κύρβιδι μὲν τριτάτῃ πόθεν ἔσσεται οἰνὰς ὀπώρη,
Γνώσεαι ἧχι λέων καὶ παρθένος· ἐν δὲ τετάρτῃ
Τὶς σταφυλῆς σκηπτοῦχος, ὅπῃ γλυκὺ νέκταρ ἀφάσσων,
Γραπτῷ χειρὶ κύπελλον ἀερτάζει Γανυμήδης·
Τοῖα θεοῦ φαμένοιο Φιλάμπελος ἔτρεχε κούρη,
Ὄμματα δινεύουσα, καὶ ὀμφαίῳ παρὰ τοίχῳ
Πρώτην κύρβιν ὄπωπεν ἀτέρμονος ἥλικα κόσμου,
Εἰν ἑνὶ πάντα φέρουσαν, ὅσα σκηπτοῦχος Ὀφίων
Ἤνυσεν, ὅσσα τέλεσσε γέρων Κρόνος, ὁππότε τέμνων

v. 32. De voce κύρβις et κύρβεις v. Schol. in Aristoph. Nubes p. 152. g. et in Aves p. 604. g. qui longus est super hac re.

Ἄρσενα πατρὸς ἄροτρα λεχώϊον ἤροσεν ὕδωρ,
Σπείρων ἄσπορα νῶτα θυγατρογόνοιο θαλάσσης,
Ὅς ποτε λάϊνον ὗια κεχήνοτι δέξατο λαιμῷ.
Ζηνὸς ψευδομένοιο νόθον δέμας εἰλαπινάζων·
Καὶ λίθος ἐνδομύχων τεκέων μαιώσατο φύτλην,
Φόρτον ἀκοντίζων ἐγκύμονος ἀνθερεῶνος·
Ἀλλ' ὅτε μαρναμένοιο Διὸς πυριλαμπέα νίκην,
Καὶ Κρονίου νιφετοῖο χαλαζήεσσαν Ἐνυώ,
Ἀμφίπορος Φαέθοντος ἀελλόπος ἔδρακεν Ὥρη·
Γείτονα δέρκετο κύρβιν ἀμοιβαδίς· εἶχε δὲ κείνη
Πῶς βροτέην ὤδινε γονὴν πίτυς, ἢ πόθεν ἄφνω
Δενδρείην γονόεσσαν ἀναπτύξασα λοχείην,
Ἄσπορον αὐτοτέλεστον ἀνήρυγεν υἱέα πεύκης·
Καὶ πόθεν ἄστεα πάντα κατέκλυσεν ὑέτιος Ζεύς
Ἠλιβάτοις πελάγεσσιν ἄγων ὑψούμενον ὕδωρ·
Πῶς Νότος ἐκ Βορέαο καὶ ἐκ Λιβὸς Εὖρος ἱμάσσων
Λάρνακα Δευκαλίωνος ἀλήμονα γείτονα Μήνης,
Εἰς πλόον ἠερόφοιτον ἐκούφισεν ἄμμορον ὅρμον·
Καὶ τριτάτην ὅτε κύρβιν ἐσέδραμεν εὔποδι ταρσῷ
Μυστιπόλος Λυκάβαντος, ἕλιξ ἐστηρίζετο κούρη
μόρσιμα παπταίνουσα πολύτροπα θέσφατα κόσμου,
Γράμματα φοινίσσοντι σοφοῖς κεχαραγμένα μίλτῳ,
Ὁππόσα ποικιλόμυθος ἐπέγραφεν ἀρχέγονος Φρήν·
Τοῖα προθεσπίζοντα, καὶ ἐν πινάκεσσιν ἀνέγνω·
Ἥρης βουκόλος Ἄργος ἐς ὄρνεον εἶδος ἀμείψει,
Φαιδρὸν ἔχων βλεφάρων ἑκατὸν τύπον· ἀλλὰ καὶ αὐτή

v. 72. Falk. poni vult aut: ἑκατὸν βλεφάρων τύπον, aut πολλῶν βλ. τ. Prior lectio praeferenda videtur: poetae enim

Ἁρπαλύκη μετὰ λέκτρον ἀλιτροβίων ὑμεναίων
Υἱέα δαιτρεύσασα θυγατρογάμῳ γενετῆρι,
Ἠερίην πτερόεσσαν ἐρετμώσειε πορείην
Ὄρνις ἀελλήεσσα, καὶ ἰσοπόνος Φιλομήλη·
Ἔσσεται αἰολόδειρος ὑποτρύζουσα χελιδὼν,
Μαρτυρίην βοόωσα λιπογλώσσοιο σιωπῆς.
Δαίδαλα φωνήεντα σοφῷ γράψασα χιτῶνι·
Καὶ Νιόβη Σιπύλοιο παρὰ σφυρὰ πέτρος ἐχέφρων
Δάκρυσι λαϊνέοισιν ὀδυρομένη στίχα παίδων,
Στήσεται οἰκτρὸν ἄγαλμα· καὶ ἔσσεται αὐτόθι γείτων
Πυῤῥὸς ἐρωμανέων Φρύγιος λίθος εἰσέτι Λητοῦς
Οἶστρον ἔχων ἀθέμιστον ἀνυμφεύτων ὑμεναίων·
Θίσβη δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ Πύραμος ἥλικες ἄμφω
Ἀλλήλων ποθέοντες· ἐϋστεφ[.]ένοιο δὲ κούρης
Μίλακος ἱμείρων Κρόκος ἔσσεται ἄνθος ἐρώτων·

malunt numerum referre multitudinis, quam loqui de multitudine. Ceterum nec plane contemnenda Scaligeri lectio, proponentis βλεφάρων τύπον ἄιολον; sed malim minus mutari corrigendo.

v. 83. 84. Si quid unquam, necessaria est Cunaei correctio qui pro Ῥείης scripsit Λητοῦς. Qualis enim hic Rheae locus?

v. 87. Promiscue σμίλαξ occurrit et μίλαξ; ita enim XXVII. 90. XLII, 310. Plin. H. N. XVI, 34. Eurip. Bacch. 108 et 702. Athen. V. p. 199. e. Salmasius quidem Exercitatt. Plinian. p. 733. docere vult, differre smilacem a milace, sed v. quae contra Munkerus ad Lactant. Ares. 2. Sic apud Nonnum XL, 290. legimus μαράγδου pro σμαράγδου ut evitetur positio; sic et infra XII, 394. βαθυσμήριγξ, quod nude positum et μήριγξ scribitur. — Erat in ed. vulg. κρόνος, sed jure mihi Κρόκος scripsisse videor. v. Comment. nostr. myth. ad h. l.

Καὶ γαμίην μετὰ λύσσαν ἀελλοπόδων ὑμεναίων,
Καὶ Παφίης μετὰ μῆλα λεοντείην ἔτι μορφήν
Ἄρτεμις οἰστρήσειεν ἀμειβομένην Ἀταλάντην·
Καὶ τὰ μὲν εἰν ἑνὶ πάντα παρέστιχεν ἄστατος Ὥρη·
Εἰσόκε χῶρον ἵκανεν, ὅπη πυρόεις Ὑπερίων
Σύμβολα μαντοσύνης ἀνεμώδεϊ πέφραδε κούρη·
Ἧχι λέων ἐτέτυκτο σελασφόρος, ἧχι καὶ αὐτή
Παρθένος ἀστερόεσσα, νόθη ποικίλλετο μορφῇ,
Οἴνοπα βότρυν ἔχουσα θερειγενὲς ἄνθος ὀπώρης·
Κεῖθι Χρόνου θυγάτηρ πόδας εὔνασε· ταῦτα δ' ἀνέγνω
Κισσὸς ἀερσιπότης ἐρόεις νέος ἐς φυτὸν ἕρπων·
Ἔσται Κισσὸς ἕλιξ καὶ ἐν ἔρνεσιν· ἠϊθέου δέ
Ὄρθιος ἐκ Καλάμοιο δόναξ κυρτούμενος αὔραις,
Λεπτὸν ἀεξιφύτοιο φανήσεται ἔρνος ἀρούρης,
Ἡμερίδων στήριγμα, καὶ εἰς φυτὸν εἶδος ἀμείψας
Ἄμπελος, ἀμπελόεντι χαρίζεται οὔνομα καρπῷ·
Ἀλλ' ὅτε θέσφατα ταῦτα θαλυσιὰς ἔδρακε κούρη
Δίζετο χῶρον ἐκεῖνον, ὅπη παρὰ γείτονι τοίχῳ
Ποιητῷ κεχάρακτο τύπῳ Γανυμήδεος εἰκών.
Ἰκμάδα νεκταρέην χρυσέῳ στάζουσα κυπέλλῳ·
Ἧχι χαρασσομένων ἐτέων τετράζυγος ὀμφή,
Κεῖθι θεὰ φιλόβοτρυς ἐκώμασεν· εὗρε δὲ νύμφη
Θέσφατα κισσοφόρῳ πεφυλαγμένα ταῦτα Λυαίῳ·
Φοίβῳ Ζεὺς ἐπένευσεν ἔχειν μαντώδεα δάφνην·
Καὶ ῥόδα φοινίσσοντα ῥοδόχροϊ Κυπρογενείῃ·
Γλαυκὸν Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι θαλλὸν ἐλαίης·
Καὶ στάχυας Δήμητρι· καὶ ἡμερίδας Διονύσῳ·
Τοῖα μὲν ἐν γραφίδεσσι φιλεύϊος ἔδρακε κούρη·
Τερπομένη δ' ἤϊξε· κασιγνήτας δὲ λαβοῦσα
Εἰς ῥόον Ἠῷοιο διέστιχεν Ὠκεανοῖο

Ἱπποσύνης Φαέθοντος ὁμόδρομος· οὐδὲ Λυαίῳ
Φάρμακον ἦν ἑτάροιο δεδυπότος οὐδὲ χορείης
Μνῆστις ἔην· φιλίῳ δὲ νόον δεδονημένος οἴστρῳ
Αἴλινα πικρὰ λίγαινεν· ἀκηδέστῳ δὲ σιωπῇ
Χάλκεα νῶτα λέλοιπεν ἀδουπήτοιο βοείης·
Οὐδὲ ἓ πηκτὶς ἔτερπεν· ἀμειδήτῳ δὲ προσώπῳ
Οἰκτρὰ κινυρομένοιο φιλωστόργου Διονύσου·
Ἔσχετο μὲν Λυδοῖο ῥόος δονακώδεος Ἕρμου.
Κραιπνὰ κυλινδομένης προχοῆς ἀνεμώδεϊ παλμῷ·
Οὐδὲ ῥέειν μενέαινε βαθυκτεάνῳ δὲ ῥεέθρῳ
Πακτωλὸς κροκόεις ἀνεσείρασε πένθιμον ὕδωρ,
Ἀνδρὸς ἔχων μίμημα κατηφέος· ἀμφὶ δὲ νεκρῷ
Πηλαίων ἀνέκοψε παλίσσυτον ὁλκὸν ἐναύλων·
Σαγγάριος προχέων Φρύγιον ῥόον· αἰνοτόκου δὲ
Ταντάλίδος στοναχῇσι διάβροχος ἄπνοος εἰκὼν
Διπλόα δάκρυα χεῦεν ὀδυρομένου Διονύσου·
Καὶ Πίτυς αἰάζουσα συνέμπορος ἥλικι Πεύκῃ,
Λεπταλέον ψιθύριζεν· ἀκερσικόμου δὲ καὶ αὐτὴ
Φοίβου δένδρον οὖσα κόμην ἀπεσείσατο Δάφνη
Πενθαλέοις ἀνέμοις· λιπαρὴ δ' ἄτμητος ἐλαίη
Φύλλα χαμαὶ κατέχευε, καὶ εἰ φυτὸν ἦεν Ἀθήνης·
Τοῖα πόθῳ στενάχοντος ἀδακρύτου Διονύσου,
Φρικτὰ μετετρέψαντο παλίλλυτα νήματα Μοῖραι·

v. 130. Cf. Il. XVI, 71 et XXI, 312.

v. 132. Bene Cunaeus voci ἕλκων substituit εἰκών,

v. 139. 140. Sic Cunaeus optime omnia concinnavit, et melius sane quam Scaliger, qui a vulgari lectione, στενάχοντα et Μοίρας, eo tantum discedit, quod scribat: ἀδάκρυτον Διόνυσον.

Καὶ γόον ἀχνυμένοιο παραιφαμένη Διονύσου
Ἄτροπος ἐμπεδόμυθος ἀνήρυγεν ἔνθεον ὀμφήν.
Ζώει τοι Διόνυσε τεὸς νέος, οὐδὲ περήσει
Πικρὸν ὕδωρ Ἀχέροντος· ἀκαμπέα δ᾽ εὗρε τελέσσαι
Σὸς γόος ἀτρέπτου παλινάγρετα νήματα Μοίρης·
Ἄμπελος οὐ τέθνηκε καὶ εἰ θάνεν· ἱμερόεν γὰρ
Εἰς ποτὸν, οὐ γλυκὺ νέκταρ ἐγὼ σέο κοῦρον ἀμείψω,
Τὸν μὲν εὐτροχάλου παλάμης βητάρμονι παλμῷ,
Δόρπιον Ἁρμονίην διδυμόχροος αὐλὸς ἀράσσων,
Ὑμνήσει Φρύγα ῥυθμὸν ἔχων ἢ Δωρίδα μολπήν·
Ἠέ μιν ἐν θυμέλῃσιν ἀνὴρ εὔρυθμος ἀείσει,
Ἀονίου καλάμοιο χέων Ἰσμήνιον ἠχώ,
Ἢ ναέτης Μαραθῶνος· ἀνευάσσουσι δὲ Μοῦσαι
Ἄμπελον ἱμερόεντα σὺν ἀμπελόεντι Λυαίῳ·
Καὶ σκολιὴν πλοκάμοιο λιπὼν ὀφιώδεα μίτρην,
Στέμματα βοτρυόεντα περιπλέξεις σέο χαίτῃ,
Φοίβῳ ζῆλον ἄγων, ὅτι πένθιμα χειρὶ τιταίνῃ
Αἴλινα δενδρήεντα φιλοκλαύτων Ὑακίνθων·

v. 147. Nonnus scribens *οὐ γλυκὺ νέκταρ* sibi magis constare videtur, cum v. 160. vinum *νέκταρος οὐρανίου χθόνιον τύπον* appellet. Attamen suspicor, eum Baccho ex ore Parcae majus solatium affluere voluisse, ideoque scripsisse: *εἰς γλυκὺ* vel *ὡς γλυκὺ νέκταρ*, praesertim si conferamus vv. 208 et 224. qui hoc aperte dicunt.

v. 153. Cunaeus ait, nihil diversum dicere velle poetam ab his quae antea posuerit, legendum igitur esse *ἐνναέτης*. Non male. Eodem versu bene Zoëga l. l. II. p. 32. nostrum laudans locum, uti exhibuimus scripsit, pro *ἀνευάζουσι*, et v. 156. pro *περιπλέξῃς*.

v. 157. Scribendum videtur *ὅτε*, quod et Il. XXI, 323. cum conjunctivo conjungitur. V. Vigerum de idiotism. L. gr.

Καὶ σὺ ποτὸν μεθέπεις βροτέης ἄμπαυμα γενέθλης
Νέκταρος ἐρανίου χθόνιον τύπον· ἀνθεμόεν δὲ
Παιδὸς Ἀμυκλαίοιο τεὸς νέος εὖχος ἐλέγξει·
Εἰ δὲ πόλις κείνοιο μαχήμονα χαλκὸν ἀείρει·
Καὶ σέθεν ἠϊθέοιο φεραυγέα πατρὶς ἀέξει
Ὑγρὸν ἐρευθομένης ποταμηΐδος ὄμβρον ἐέρσης,
Χρυσῷ ὅλη κομόωσα, καὶ οὐ χαίρουσα σιδήρῳ·
Εἰ ποταμοῦ κελάδοντος ἀγάλλεται ἀμφὶ ῥεέθρῳ·
Φέρτερον Εὐρώταο πέλει Πακτώλιον ὕδωρ·
Ἄμπελε πένθος ὄπασσας ἀπενθήτῳ Διονύσῳ,
Ὄφρα μελιῤῥαθάμιγγος ἀεξομένου σέθεν οἴνου
Τερπωλὴν ὀπάσειας ὅλῳ τετράζυγι κόσμῳ·
Καὶ σπονδὴν μακάρεσσι, καὶ εὐφροσύνην Διονύσῳ·
Βάκχος ἄναξ δάκρυσε, βροτῶν ἵνα δάκρυα λύσῃ.
Ὣς φαμένη γνωτῇσι συνέμπορος ἔστιχε δαίμων·
Καὶ κινυρῷ μέγα θάμβος ἐφαίνετο μάρτυρι Βάκχῳ·
Καὶ γὰρ ἀναΐξας ἐρόεις νέκυς, ὡς ὄφις ἕρπων,
Ἄμπελος αὐτοτέλεστος ἑὴν ἠλλάξατο μορφήν,
Καὶ πέλε νήδυμον ἄνθος· ἀμειβομένοιο δὲ νεκροῦ
Γαστὴρ θάμνος ἔην περιμήκετος. ἄκρα δὲ χείρων

p. 437. ed. Herm. et Hoogeveenium de particul. p. 573. ed. Schütz.

v. 159. Bene Falk. pro βροντὶς scripsit βροτέης.

v. 161 — 163. Sane Homerus repetitam ter caesuram κατὰ τρίτον τροχαῖον in οιο desinentem vitasset, eodemque modo IX, 85 — 87. tres easdem caesuras in ουσα.

v. 170. Amat Nonnus epitheton τετράζυγος v. supra v. 108.

v. 178. 179. Vel coecus hic mendum conspiciat, ait Cunaeus. Videre sane Falk. et Scal. quorum ille mederi voluit scribens v. 179. Ἀκρέμονας, hic v. 178. ἄκρα δ᾽ ἐθειρῶν, quod admitti poterat, nisi subjiceretur mox: βόστρυχα βό-

Ἀκρέμονες βλάστησαν· ἐνερρίζοντο δὲ ταρσοί·
Βόστρυχα βότρυες ἦσαν· ἐμορφώθη δὲ καὶ αὐτή
Νεβρὶς ἀεξομένης πολυδαίδαλον ἄνθος ὀπώρης·
Ἀμπελόεις δὲ κόρυμβος ἔην δολιχόσκιος αὐχήν·
Ἰσοφυὴς δ᾽ ἀγκῶνι τιταίνετο καμπύλος ὄρπηξ
Οἰδαίνων σταφυλῆσιν· ἀμειβομένου δὲ κορύμβου
Γναμπτὴρ σκιρτὰ κόρυμβα τύπον μιμεῖτο κεραίης·
Κεῖθι φυτῶν στίχες ἦσαν ἀπείρονες· αὐτοτελὴς δέ
Ὄρχατος ἀμπελόεις χλοεροὺς ὄρπηκας ἑλίσσων,
Οἴνοπι γείτονα δένδρα νέῳ μιτρώσατο καρπῷ·
Καὶ νέον ἔπλετο θάμβος· ἐπεὶ τότε κοῦρος ἀθύρων
Εἰς φυτὸν ὑψιπέτηλον ἑὸν πόδα λοξὸν ἑλίσσων,
Κισσὸς ἀερσιπότητος ἑὴν δενδρώσατο μορφήν·
Καὶ πέλεν ἀγκύλον ἔρνος ἐπώνυμον· ἀρτιφυῆ δέ
Ὄρχατον ἡμερίδων σκολιῷ μιτρώσατο δεσμῷ·
Καὶ φιλίοις πετάλοισι κατάσκιον ἔσκεπε κόρσην·
Καὶ πλοκάμοις ἐμέθυσσε φιλακρήτων ἀπὸ φύλλων
Κυδίων Διόνυσος· ἀεξιφύτοιο δὲ κούρου
Ἄρτι πεπαινομένης ἐδρέψατο καρπὸν ὀπώρης·
Καὶ θεὸς αὐτοδίδακτος ἄτερ ποδὸς ἔκτοθι ληνοῦ
Βότρυν ἐπισφίγγων παλάμης. βεβριθότι καρπῷ
Χερσὶ περιπλεκέεσσι μέθης ὠδῖνα πιέζων,

τρυες ἦσαν. Optime ergo Cunaeus pro vulgato: ἄκρα δ᾽ ἐνείρων ea posuit quae nos recepimus. Nam de manibus nihil nisi hic.

v. 184. 185. Falk. nonnisi alterum sanat versum: scribens γναμπτῆς κυρτὰ pro γναμπτὴρ σκιρτά. Sed bene vidit Cunaeus, in priori quoque emendandum aliquid restare, dicit igitur: Est odiosa palilogia; lege: ἀμειβομένου δὲ καρήνου pro κορύμβου, fuerat enim et ipse e satyris unus quibus cornua in fronte surgunt.

Πορφυρέης ἀνέφηνε νεόῤῥυτον ὄγκον ὀπώρης·
Καὶ γλυκερὸν ποτὸν εὗρε· καὶ οἰνοχύτου Διονύσου
Λευκὰ διαινομένων ἐρυθαίνετο δάκτυλα χειρῶν·
Καὶ δέπας ἀγκύλον εἶχε βοὸς κέρας· ἡδυπότου δέ
Χείλεσιν ἀκροτάτοισιν ἐγεύσατο Βάκχος ἐέρσης·
Γεύσατο καὶ καρποῖο καὶ ἀμφοτέροις φρένα τέρπων
Μῦθον ἀγηνορέοντος ἀνήρυγεν ἀνθερεῶνος·

Ἀμβροσίην καὶ νέκταρ ἐμοῦ Διὸς Ἄμπελε τίκτεις,
Ἔρνεα δισσὰ φέρων πεφιλημένα· καρπὸν Ἀπόλλων
Οὐ φάγε δαφνήεντα, καὶ οὐ πίεν ἐξ Ὑακίνθου·
Οὐ στάχυς ὠδίνει γλυκερὸν ποτόν· ἵλαθι Δηώ·
Εἶδαρ ἐγὼ μερόπεσσι, καὶ οὐ πόμα μοῦνον ὀπάσσω·
Ἄμπελε καὶ σέο πότμος ἐπήρατος· ἦ ρα καὶ αὐτῆς
Εἵς σε καὶ εἰς σέο κάλλος ἐθηλύνθη λίνα Μοίρης·
Εἵς σε καὶ οἰκτίρμων Ἀΐδης πέλεν· εἵς σε καὶ αὐτὴ
Περσεφόνη τρηχεῖαν ἑὴν ἤμειψε μενοινήν·
Καί σε νέκυν ζώγρησε κασιγνήτῳ Διονύσῳ·
Οὐ θάνες ὡς τέθνηκεν Ἀτύμνιος· οὐ Στυγὸς ὕδωρ,
Οὐ φλόγα Τισιφόνης, οὐκ ἔδρακες ὄμμα Μεγαίρης·
Ζώεις μοι γ' ἔτι κοῦρε, καὶ εἰ θάνες· οὐδέ σε Λήθης
Κρύψεν ὕδωρ, οὐ ξυνὸς ἔχει τάφος· ἀλλὰ καὶ αὐτήν
Μορφὴν ὑμετέρην ἠδέσσατο γαῖα καλύψαι,

v. 202. Mire sane, neque ex analogiae legibus *οἰνόχυτος* positum est. Sed idem occurrit et alio loco L. XIII, 256. 273. imo v. 431. ej. libri: *νήπιον ἀρτιφύτῳ μεμελημένον εἰσέτι μαζῷ*, nisi forte malis legere: *ἀρτίχυτον.*

v. 211. Bene Falk. pro *καὶ* legi vult *οὐ.*

v. 217. *ζωγρέω* h. l. non derivandum a *ζωὸς* et *ἀγρέω*, ut sit vivum capio, uti est semper apud Homerum, sed a *ζωή* et *ἀγείρω* s. *ἄγρω*, vitam excito.

Ἀλλὰ Φυτόν σε τέλεσσε πατὴρ ἐμὸς, υἷα γεραίρων·
Σὸν δέμας εἰς γλυκὺ νέκταρ ἄναξ ἤμειψε Κρονίων·
Οὐ φύσις ὡς γραπτοῖσι Θεραπναίοισι κορύμβοις
Αἴλινον ἀκλαύτοισι τεοῖς ἐχάραξε πετήλοις·
Χροιὴν ἡμετέρην καὶ ἐν ἔρνεσι κοῦρε φυλάσσεις·
Σῶν μελέων ἀκτῖνα τεὴ κήρυξε τελευτή·
Οὔπω σε προλέλοιπε ἐρευθαλέη σέο μορφή·
Ἀλλὰ τεοῦ θανάτου λιμήορος οὔ ποτε λήξω,
Θυομένῳ τεὸν οἶνον ἐπισπένδων ὀλετῆρι
Ἀνδροφόνῳ· οὐδὲ μῶμον Ἀμαδρυάδεσσιν ἀνάπτῃς
Σοῖς ἐρατοῖς πετάλοισιν· ἀπ᾽ εὐόδμων δὲ κορύμβων
Ἰκμάδες ἡμετέρων με περιπνείουσιν ἐρώτων·
Καρπὸν ἐγὼ μήλοιό ποτε κρητῆρι κεράσσω·
Νεκταρέῳ ποτὲ σῦκον ἐπιστάξαιμι κυπέλλῳ·
Σῦκον ἐμοῦ καὶ μῆλον ἔχει χάριν, ἄχρις ὀδόντων·
Οὐ δύναται Φυτὸν ἄλλο τεαῖς σταφυλῇσιν ἐρίζειν·
Οὐ ῥόδον, οὐ νάρκισσος εὔχροος, οὐκ ἀνεμώνη·
Οὐ κρίνον, οὐχ ὑάκινθος ἰσάζεται ἔρνεϊ Βάκχου·
Ὅττι πολυτρίπτοισι νέαις λιβάδεσσιν ὀπώρης
Σὸν ποτὸν ἄνθεα πάντα δεδέξεται· ἓν ποτὸν ἔσται
Μιγνύμενον πάντεσσι· καὶ εἰς μίαν ἵξεται ὀδμήν,
Ἄνθεσι παντοίοις κεκερασμένον· εἰαρινὴν γὰρ
Κοσμήσει τεὸν ἄνθος ὅλην λειμωνίδα ποίην·

v. 227. Monente sensu et structura sic posui pro ὑμετέρην,

v. 228. Scal. haud absurde: τεῆς κήρυκα τελευτῆς, Sed malui cum Cunaeo nil mutare, sed solummodo verborum et phrasium distinctiones, ut nunc sunt, ponere.

v. 237. Rarissime vel nunquam ἄχρις ita positum videtur a veteribus, ut sit: p r a e t e r. Nonnus enim dicere vult: Ficus aeque ac mali gustum habet uva, sed non opus est dentibus ad hanc comedendam, uti ad illa.

Εἶξον ἐμοὶ Κλυτότοξε· πολυθρήνων ὅτι φύλλων
Πενθαλέῳ μίτρωσας ἀπενθέα βόστρυχα δεσμῷ
Αἴλινα σοῖς πετάλοισι χαράσσεται· εἰ δ' ἐνὶ κήπῳ
Στέμμα φέρει Κλυτότοξος, ἐγὼ γλυκὺν οἶνον ἀφύσσω
Καὶ στέφος ἱμερόεν περιβάλλομαι· ἡδυπότην δὲ
Ἔνδον ἐμῆς κραδίης ὅλον Ἄμπελον αὐτὸν ἀείρων·
Εἶξον Ἐρισταφύλῳ Κορυθαιόλος· αἱματόεις γὰρ
Σπένδεις λύθρον Ἄρηϊ, καὶ ἀμπελόεις Διονύσῳ
Βότρυος οἰνωθέντος ἐρευθιόωσαν ἐέρσην.
Δηὼ ἐσυλήθης μετὰ Παλλάδος· οὐ γὰρ ἐλαῖαι
Εὐφροσύνην τίκτουσι, καὶ οὐ στάχυς ἀνέρα θέλγει·
Ὄχνη καρπὸν ἔχει μελιηδέα· μύρτος ἀέξει
Ἄνθεα κηώεντα· καὶ οὐ φρενοθελγέϊ καρπῷ
Ἀνδρομέας ἀνέμοισιν ἀκοντίζουσι μερίμνας·
Ὑμείων γενόμην πολὺ φέρτερος· ἡμετέρου γὰρ
Οἴνου μὴ παρεόντος, ἀτερπέα δεῖπνα τραπέζης·
Οἴνου μὴ παρεόντος, ἀθελγέες εἰσὶ χορεῖαι·
Εἰ δύνασαι Γλαυκῶπι, τεῆς πίε καρπὸν ἐλαίης
Σὸν φυτὸν ἀγλαόδωρον ἐμὴ νίκησεν ὀπώρη,

v. 226. 248. Αἴλινος est cantilena quaedam lugubris v. Aeschyl. Agam. 123. cf. Schweigh. ad Athen. XIV. p. 618. d. Eurip. Orest. 1395. ib. Schol.

v. 252. Forsan κορυθαιόλος ad Palladem referendum et legendum αἱματόεν.

v. 253. Vocem ἀμπελόεις pro Ἄμπελος novum idiotismum Nonnicum appellat Cunaeus; nemo, ait, tam infans aut puer est, ut si civem aliquem designare velit, civicum eum appellet. Perinde enim erit ac si pro imperatore diceret imperatorium, pro paraphraste paraphrasticum. At noster his gaudere visus est. Ἀμπελόεις illi est ἀμπελουργὸς s. vinitor etc. Ceterum legi vult σπένδει.

Ὅττι τεῷ λιπόωντι δέμας χρίουσιν ἐλαίῳ
Ἄνδρες ἀεθλητῆρες ἀτερπέες· αἰνοπαθὴς δέ
Εὐνέτιν ἠὲ θυγατρα βαλὼν ξυνήονι πότμῳ·
Ἢ τεκέων φθιμένων, ἢ μητέρος, ἢ γενετῆρος
Ἀνὴρ πένθος ἔχων, ὅτε γεύσεται ἡδέος οἴνου,
Στυγνὸν ἀεξομένης ἀποσείσεται ὄγκον ἀνίης·
Ἄμπελε καὶ μετὰ πότμον ἐϋφραίνεις φρένα Βάκχου·
Πᾶσιν ἐμοῖς μελέεσσιν ἐγὼ σέο πῶμα κεράσσω·
Ἀμφὶ δὲ δένδρεα πάντα κάτω νεύοντα καρήνῳ
Ἴκελα λισσομένῳ κυρτούμενον αὐχένα κάμπτει·
Ὑψιτενῆ δὲ πέτηλα γέρων ἐκλίνατο φοῖνιξ·
Ἀμφὶ δὲ μηλείῃ τανύεις πόδας· ἀμφὶ δὲ συκῇ
Χεῖρας ἐφαπλώσας ἐπερείδεαι· ὑμετέρην δέ
Δμωΐδες ὡς δέσποιναν ἐλαφρίζουσιν ὀπώρην·
Εἴτε τιταινομένων πετάλων ἑλικώδεϊ παλμῷ
Ἀμφιπόλων ὑπὲρ ὦμον ἀνέρχεαι· ἀγχιφύτων δέ
Ἁβρὰ πολυσπερέων ἑτερόχροα φύλλα κορύμβων,
Οἷα σέθεν κνώσσοντος ἐπαιθύσσουσι προσώπῳ
Αὔραις φειδομένῃσι καταψύχοντες ἀῆται·
Λεπταλέην ἅτε λάτρις ἐθήμονα ῥιπίδα σείει,
Ψυχρὸν ἑῷ βασιλῆι φέρων ποιητὸν ἀήτην·
Εἰ δὲ μεσημβρίζουσαν ἄγεις Φαέθοντος ἀπειλὴν,

v. 270. Cunaeus probare vult, Nonnum scribere debuisse ἄχθος pro ὄγκος. Non male, sed nunc non id volumus, quid scribere potuerit Nonnus, sed quid scripserit.

v. 276. 277. Turbatum hunc esse locum vult Lubinus. Immo ipse fuit turbatus, ita censens; plana enim omnia et expedita neque quid mutandum, nisi velis forsan scribere μηλείῃ aut μηλείην et σύκην. Ceterum de phrasi χεῖρας ἐφαπλῶσαι v. Hermann. Orph. p. 816.

v. 286. Graviter accusat Cunaeus Nonnum et h. l. ἀγραμματ-

Σῆς ϛαφυλῆς προκέλευθος ἐτησιὰς ἔρχεται αὔρη,
Δίψιον εὐνάζουσα πυρώδεος ἀστέρα μαίρης·
Ὁππότε θερμαίνει σε θερειγενέος δρόμος Ὥρης,
Θάλπων σειριόεντι πιαινομένην δρόσον ἀτμῷ·
  Ἔννεπε κυδίσων· προτέρας δ' ἔῤῥιψε μερίμνας,
Φάρμακον ἡβητῆρος ἔχων εὔοδμον ὀπώρην·
  Καὶ τὰ μὲν ἀμπελόεντος ἀείδεται ἀμφὶ κορύμβου.
Πῶς πέλεν ἡβητῆρος ἐπώνυμος· Ὑμνοπόλων δὲ
Ἄλλη πρεσβυτέρη πέλεται φάτις· ὥς ποτε γαίῃ
Οὐρανόθεν φερέκαρπος ὀλύμπιος ἔῤῥεεν ἰχώρ·
Καὶ τέκε Βακχιάδος ϛαφυλῆς ποτόν· ἐν σκοπέλοις δὲ
Αὐτοφυὴς ἀκόμιστος ἀέξετο καρπὸς ὀπώρης·
Οὔπω δ' ἡμερὶς ἦεν ἐπώνυμος· ἀλλ' ἐνὶ λόχμαις
Ἀγριὰς ἡβώουσα πολυγνάμπτοισι σελίνοις
Οἰνοτόκων βλάστησε φυτῶν εὐάμπελος ὕλη,
Ὑγρὸν ἀναβλύζουσα βεβυσμένον ὄγκον ἐέρσης·
Καὶ πολὺς ὄρχατος ἦεν, ὅπῃ στοιχηδὸν ἀνέρπων
Σείετο φοινίσσων ἐπὶ βότρυϊ βότρυς ἀλήτης.
Ὧν ὁ μὲν ἡμιτέλεστος ἑὰς ὠδῖνας ἀέξων,
Αἰόλα πορφύρων ἑτερόχροϊ φαίνετο καρπῷ·
Ὃς δὲ φαληριόων ἐπεπαίνετο σύγχροος ἀφρῷ·
Καὶ πολὺς ὤθεεν ἄλλος ὁμόζυγα γείτονα γείτων
Ξανθοφυής· ἕτερος δὲ μέλας ἰνδάλλετο πίσσῃ
Περκάζων ὅλον ἄνθος· ἀπ' οἰνοτόκων δὲ πετήλων

σίας, quod *ἄγειν* scripserit pro *φέρειν*; neque ego Nonno patrocinari velim,

v. 290. Falk. vult *διαινομένην*, quod magis cum *δρόσῳ* convenire videtur.

v. 310—328. En caesuram tertii pedis trochaicam, quae Grammaticis dicitur *κατὰ τρίτον τροχαῖον*, undevicies se exci-

Σύμφυτον ἀγλαόκαρπον ὅλην ἐμέθυσσεν ἐλαίην·
Ἄλλε δ' ἀρτιχάρακτος ἐπέτρεχεν ὄμφακι καρπῷ
Βότρυος ἀργυρέοιο μέλας αὐτόσσυτος ἀήρ;
Ὄγκῳ βοτρυόεντι φέρων σφριγόωσαν ὀπώρην·
Καὶ πίτυν ἀντικέλευθον ἕλιξ ἔστεψεν ὀπώρης,
Συμφερτοῖς σκιόωσα περισκεπὲς ἔρνος ἰάμνοις·
Καὶ φρένα Πανὸς ἔτερπε· τινασσομένες δὲ Βορῆϊ
Ἀκρέμονας πελάσασα παρ' ἀμπελόεντι κορύμβῳ,
Αἱμοβαφὴς ἐλέλιζε κόμην εὐώδεα πεύκη·
Ἀμφὶ δέ μιν σκολιῇσι δράκων δινωτὸς ἀκάνθαις
Λαρὸν εὐῤῥαθάμιγγος ἀμέλγετο νέκταρ ὀπώρης·
Καὶ βλοσυραῖς γενύεσσι ποτὸν βακχεῖον ἀμέλξας,
Βότρυος οἰνωθέντος ἐπιστάζων πόμα λαιμῷ·
Πορφυρέην ῥαθάμιγγι δράκων φοίνιξεν ὑπήνην·
Καὶ θεὸς ὑρεσίφοιτος ὄφιν θάμβησε δοκεύων,
Οἰνωπῇ ῥαθάμιγγι πεφυρμένον ἀνθερεῶνα·
Καὶ στικταῖς φολίδεσσι μετάτροπον ὁλκὸν ἑλίξας,
Πετραίην βαθύκολπον ἐδύσατο γείτονα χειὴν,
Εὔϊον ἀθρήσας ὄφις αἰόλος· εἰσορόων δὲ
Βάκχος ἐρευθαλέης ἐγκύμονα βότρυν ἐέρσης,
Ὀμφαίης ἐνόησε παλαίτερα θέσφατα Ῥείης·
Καὶ σκοπέλες ἐλάχηνε· πεδοσκαφέος δὲ σιδήρε
Θηγαλέῃ γλωχῖνι μυχὸν κοιλήνατο πέτρης·

pientem! Quod item cadit in L. VIII. 8 — 23. XI, 154 — 179. IX. 193 206: Tam molles numeri apud Homerum nusquam occurrunt. Neque vero haec aequalitas nimis onerosa est auribus, cum variae occurrant aliae incisiones et verborum pedum vicissitudines.

v. 328. Bene Falk. pro χυτήν proposuit κοίτην! melius Scaliger χειήν.

Ἁρπαλύκη μετὰ λέκτρον ἀλιτρεβίων ὑμεναίων
Υἱέα δαιτρεύσασα θυγατρογάμῳ γενετῆρι,
Ἠερίην πτερόεσσαν ἐρετμώσειε πορείην
Ὄρνις ἀελλήεσσα, καὶ ἰσοπόνος Φιλομήλη·
Ἔσσεται αἰολόδειρος ὑποτρύζουσα χελιδών,
Μαρτυρίην βοόωσα λιπογλώσσοιο σιωπῆς.
Δαίδαλα φωνήεντα σοφῷ γράψασα χιτῶνι·
Καὶ Νιόβη Σιπύλοιο παρὰ σφυρὰ πέτρος ἐχέφρων
Δάκρυσι λαϊνέοισιν ὀδυρομένη στίχα παίδων,
Στήσεται οἰκτρὸν ἄγαλμα· καὶ ἔσσεται αὐτόθι γείτων
Πυῤῥὸς ἐρωμανέων Φρύγιος λίθος εἰσέτι Λητοῦς
Οἶστρον ἔχων ἀθέμιστον ἀνυμφεύτων ὑμεναίων·
Θίσβη δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ Πύραμος ἥλικες ἄμφω
Ἀλλήλων ποθέοντες· ἐϋστεφάνοιο δὲ κούρης
Μίλακος ἱμείρων Κρόκος ἔσσεται ἄνθος ἐρώτων·

malunt numerum referre multitudinis, quam loqui de multitudine. Ceterum nec plane contemnenda Scaligeri lectio, proponentis βλεφάρων τύπον αἰολον; sed malim minus mutari corrigendo.

v. 83. 84. Si quid unquam, necessaria est Cunaei correctio qui pro ῥείης scripsit Λητοῦς. Qualis enim hic Rheae locus?

v. 87. Promiscue σμίλαξ occurrit et μίλαξ; ita enim XXVII. 90. XLII, 310. Plin. H. N. XVI, 34. Eurip. Bacch. 108 et 702. Athen. V. p. 199. e. Salmasius quidem Exercitatt. Pliuian. p. 733. docere vult, differre smilacem a milace, sed v. quae contra Munkerus ad Lactant. Ares. 2. Sic apud Nonnum XL, 290. legimus μαράγδου pro σμαράγδου ut evitetur positio; sic et infra XII, 394. βαθυσμήριγξ, quod nude positum et μήριγξ scribitur. — Erat in ed. vulg. κρόνος, sed jure mihi Κρόκος scripsisse videor. v. Comment. nostr. myth. ad h. l.

Καὶ γαμίην μετὰ λύσσαν ἀελλοπόδων ὑμεναίων,
Καὶ Παφίης μετὰ μῆλα λεοντείην ἔτι μορφήν
Ἄρτεμις οἰστρήσειεν ἀμειβομένην Ἀταλάντην·
Καὶ τὰ μὲν εἰν ἑνὶ πάντα παρέσχεν ἄστατος Ὥρη·
Εἴσοκε χῶρον ἵκανεν, ὅπη πυρόεις Ὑπερίων
Σύμβολα μαντοσύνης ἀνεμώδεϊ πέφραδε κούρη·
Ἧχι λέων ἐτέτυκτο σελασφόρος, ἧχι καὶ αὐτή
Παρθένος ἀστερόεσσα, νόθη ποικίλλετο μορφῇ,
Οἴνοπα βότρυν ἔχουσα θερειγενὲς ἄνθος ὀπώρης·
Κεῖθι Χρόνου θυγάτηρ πόδας εὔνασε· ταῦτα δ' ἀνέγνω
Κισσὸς ἀερσιπότης ἐρόεις νέος ἐς Φυτὸν ἕρπων·
Ἔσται Κισσὸς ἕλιξ καὶ ἐν ἔρνεσιν· ἠΐθεος δέ
Ὄρθιος ἐκ Καλάμοιο δόναξ κυρτούμενος αὔραις·
Λεπτὸν ἀεξιφύτοιο φανήσεται ἔρνος ἀρούρης,
Ἡμερίδων στήριγμα, καὶ εἰς Φυτὸν εἶδος ἀμείψας
Ἄμπελος, ἀμπελόεντι χαρίζεται οὔνομα καρπῷ·
Ἀλλ' ὅτε θέσφατα ταῦτα θαλυσιὰς ἔδρακε κούρη
Δίζετο χῶρον ἐκεῖνον, ὅπη παρὰ γείτονι τοίχῳ
Ποιητῷ κεχάρακτο τύπῳ Γανυμήδεος εἰκών.
Ἰκμάδα νεκταρέην χρυσέῳ στάζουσα κυπέλλῳ·
Ἧχι χαρασσομένων ἐτέων τετράζυγος ὀμφή,
Κεῖθι θεὰ φιλόβοτρυς ἐκώμασεν· εὗρε δὲ νύμφη
Θέσφατα κισσοφόρῳ πεφυλαγμένα ταῦτα Λυαίῳ·
Φοίβῳ Ζεὺς ἐπένευσεν ἔχειν μαντώδεα δάφνην·
Καὶ ῥόδα φοινίσσοντα ῥοδόχροϊ Κυπρογενείῃ·
Γλαυκὸν Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι θαλλὸν ἐλαίης·
Καὶ στάχυας Δήμητρι· καὶ ἡμερίδας Διονύσῳ·
Τοῖα μὲν ἐν γραφίδεσσι φιλεύϊος ἔδρακε κούρη·
Τερπομένη δ' ἤϊξε· κασιγνήτας δὲ λαβοῦσα
Εἰς ῥόον Ἠῴοιο διέστιχεν Ὠκεανοῖο

Ἱπποσύνης Φαέθοντος ὁμόδρομος· οὐδὲ Λυαίῳ
Φάρμακον ἦν ἑτάροιο δεδουπότος οὐδὲ χορείης
Μνῆστις ἔην· φιλίῳ δὲ νόον δεδονημένος οἴστρῳ
Αἴλινα πικρὰ λίγαινεν· ἀκηδέστῳ δὲ σιωπῇ
Χάλκεα νῶτα λέλοιπεν ἀδουπήτοιο βοείης·
Οὐδὲ ἑ πηκτὶς ἔτερπεν· ἀμειδήτῳ δὲ προσώπῳ
Οἰκτρὰ κινυρομένοιο φιλωστόργου Διονύσου·
Ἔσχετο μὲν Λυδοῖο ῥόος δονακώδεος Ἕρμου.
Κραιπνὰ κυλινδομένης προχοῆς ἀνεμώδεϊ παλμῷ·
Οὐδὲ ῥέειν μενέαινε βαθυκτεάνῳ δὲ ῥεέθρῳ
Πακτωλὸς κροκόεις ἀνεσείρασε πένθιμον ὕδωρ,
Ἀνδρὸς ἔχων μίμημα κατηφέος· ἀμφὶ δὲ νεκρῷ
Πηλαίων ἀνέκοψε παλίσσυτον ὁλκὸν ἐναύλων·
Σαγγάριος προχέων Φρύγιον ῥόον· αἰνοτόκου δὲ
Ταντάλιδος στοναχῇσι διάβροχος ἄπνοος εἰκὼν
Διπλόα δάκρυα χεῦεν ὀδυρομένου Διονύσου·
Καὶ Πίτυς αἰάζουσα συνέμπορος ἥλικι Πεύκῃ,
Λεπταλέον ψιθύριζεν· ἀκερσικόμου δὲ καὶ αὐτὴ
Φοίβου δένδρον ἐοῦσα κόμην ἀπεσείσατο Δάφνη
Πενθαλέοις ἀνέμοις· λιπαρὴ δ' ἄτμητος ἐλαίη
Φύλλα χαμαὶ κατέχευε, καὶ εἰ φυτὸν ἦεν Ἀθήνης·
Τοῖα πόθῳ στενάχοντος ἀδακρύτου Διονύσου,
Φρικτὰ μετετρέψαντο παλίλλυτα νήματα
Μοῖραι·

v. 130. Cf. Il. XVI, 71 et XXI, 312.

v. 132. Bene Cunaeus voci ἕλκων substituit εἰκών,

v. 139. 140. Sic Cunaeus optime omnia concinnavit, et melius sane quam Scaliger, qui a vulgari lectione, στενάχοντα et Μοίρας, eo tantum discedit, quod scribat: ἀδάκρυτον Διόνυσον.

Καὶ γόον ἀχνυμένοιο παραιφαμένη Διονύσου
Ἄτροπος ἐμπεδόμυθος ἀνήρυγεν ἔνθεον ὀμφήν.
  Ζώει τοι Διόνυσε τεὸς νέος, οὐδὲ περήσει
Πικρὸν ὕδωρ Ἀχέροντος· ἀκαμπέα δ' εὗρε τελέσσαι
Σὸς γόος ἀτρέπτου παλινάγρετα νήματα Μοίρης·
Ἄμπελος οὐ τέθνηκε καὶ εἰ θάνεν· ἱμερόεν γὰρ
Εἰς ποτὸν, οὐ γλυκὺ νέκταρ ἐγὼ σέο κοῦρον ἀμείψω,
Τὸν μὲν εὐτροχάλου παλάμης βητάρμονι παλμῷ,
Δόρπιον Ἁρμονίην διδυμόχροος αὐλὸς ἀράσσων,
Ὑμνήσει Φρύγα ῥυθμὸν ἔχων ἢ Δωρίδα μολπήν·
Ἠέ μιν ἐν θυμέλῃσιν ἀνὴρ εὔρυθμος ἀείσει,
Ἀονίου καλάμοιο χέων Ἰσμήνιον ἠχώ,
Ἢ ναέτης Μαραθῶνος· ἀνευάσσουσι δὲ Μοῦσαι
Ἄμπελον ἱμερόεντα σὺν ἀμπελόεντι Λυαίῳ·
Καὶ σκολιὴν πλοκάμοιο λιπὼν ὀφιώδεα μίτρην,
Στέμματα βοτρυόεντα περιπλέξεις σέο χαίτῃ,
Φοίβῳ ζῆλον ἄγων, ὅτι πένθιμα χειρὶ τιταίνῃ
Αἴλινα δενδρήεντα φιλοκλαύτων Ὑακίνθων·

v. 147. Nonnus scribens *οὐ γλυκὺ νέκταρ* sibi magis constare videtur, cum v. 160. vinum *νέκταρος οὐρανίου χθόνιον τύπον* appellet. Attamen suspicor, eum Baccho ex ore Parcae majus solatium affluere voluisse, ideoque scripsisse: *εἰς γλυκὺ* vel *ὡς γλυκὺ νέκταρ*, praesertim si conferamus vv. 208 et 224. qui hoc aperte dicunt.

v. 153. Cunaeus ait, nihil diversum dicere velle poetam ab his quae antea posuerit, legendum igitur esse *ἐνναέτης*. Non male. Eodem versu bene Zoëga l. l. II. p. 32. nostrum laudans locum, uti exhibuimus scripsit, pro *ἀνευάζουσι*, et v. 156. pro *περιπλέξῃς*.

v. 157. Scribendum videtur *ὅτε*, quod et Il. XXI, 323. cum conjunctivo conjungitur. V. Vigerum de idiotism. L. gr.

Καὶ σὺ ποτὸν μεθέπεις βροτέης ἄμπαυμα γενέθλης
Νέκταρος ἐρανίου χθόνιον τύπον· ἀνθεμόεν δὲ
Παιδὸς Ἀμυκλαίοιο τεὸς νέος εὖχος ἐλέγξει·
Εἰ δὲ πόλις κείνοιο μαχήμονα χαλκὸν ἀείρει·
Καὶ σέθεν ἠϊθέοιο Φεραυγέα πατρὶς ἀέξει
Ὑγρὸν ἐρευθομένης ποταμηΐδος ὄμβρον ἐέρσης,
Χρυσῷ ὅλη κομόωσα, καὶ οὐ χαίρουσα σιδήρῳ·
Εἰ ποταμοῦ κελάδοντος ἀγάλλεται ἀμφὶ ῥεέθρῳ·
Φέρτερον Εὐρώταο πέλει Πακτώλιον ὕδωρ·
Ἄμπελε πένθος ὅπασσας ἀπενθήτῳ Διονύσῳ,
Ὄφρα μελιῤῥαθάμιγγος ἀεξομένου σέθεν οἴνου
Τερπωλὴν ὀπάσειας ὅλῳ τετράζυγι κόσμῳ·
Καὶ σπονδὴν μακάρεσσι, καὶ εὐφροσύνην Διονύσῳ·
Βάκχος ἄναξ δάκρυσε, βροτῶν ἵνα δάκρυα λύσῃ.
Ὣς φαμένη γνωτῇσι συνέμπορος· ἔστιχε δαίμων·
Καὶ κινυρῷ μέγα θάμβος ἐφαίνετο μάρτυρι Βάκχῳ·
Καὶ γὰρ ἀναΐξας ἐρόεις νέκυς, ὥς ὄφις ἕρπων,
Ἄμπελος αὐτοτέλεστος ἑὴν ἠλλάξατο μορφήν,
Καὶ πέλε νήδυμον ἄνθος· ἀμειβομένοιο δὲ νεκροῦ
Γαστὴρ θάμνος ἔην περιμήκετος. ἄκρα δὲ χειρῶν

p. 437. ed. Herm. et Hoogeveenium de particul. p. 573. ed. Schütz.

v. 159. Bene Falk. pro *βροντὶς* scripsit *βροτέης*.

v. 161 — 163. Sane Homerus repetitam ter caesuram *κατὰ τρίτον τροχαῖον* in *οιο* desinentem vitasset, eodemque modo IX, 85 — 87. tres easdem caesuras in *ουσα*.

v. 170. Amat Nonnus epitheton *τετράζυγος* v. supra v. 108.

v. 178. 179. Vel coecus hic mendum conspiciat, ait Cunaeus. Videre sane Falk. et Scal. quorum ille mederi voluit scribens v. 179. *Ἀκρέμονας*, hic v. 178. *ἄκρα δ' ἐθειρῶν*, quod admitti poterat, nisi subjiceretur mox: *βόστρυχα βό-*

Ἀκρέμονες βλάστησαν· ἐνεῤῥίζοντο δὲ ταρσοί·
Βόστρυχα βότρυες ἦσαν· ἐμορφώθη δὲ καὶ αὐτή
Νεβρὶς ἀεξομένης πολυδαίδαλον ἄνθος ὀπώρης·
Ἀμπελόεις δὲ κόρυμβος ἔην δολιχόσκιος αὐχήν·
Ἰσοφυὴς δ᾽ ἀγκῶνι τιταίνετο καμπύλος ὄρπηξ
Οἰδαίνων σταφυλῇσιν· ἀμειβομένου δὲ κορύμβου
Γναμπτὴρ σκιρτὰ κόρυμβα τύπον μιμεῖτο κεραίης·
Κεῖθι φυτῶν στίχες ἦσαν ἀπείρονες· αὐτοτελὴς δὲ
Ὄρχατος ἀμπελόεις χλοεροὺς ὄρπηκας ἑλίσσων,
Οἴνοπι γείτονα δένδρα νέῳ μιτρώσατο καρπῷ·
Καὶ νέον ἔπλετο θάμβος· ἐπεὶ τότε κοῦρος ἀθύρων
Εἰς φυτὸν ὑψιπέτηλον ἑὸν πόδα λοξὸν ἑλίσσων,
Κισσὸς ἀερσιπότητος ἑὴν δενδρώσατο μορφήν·
Καὶ πέλεν ἀγκύλον ἔρνος ἐπώνυμον· ἀρτιφυῆ δὲ
Ὄρχατον ἡμερίδων σκολιῷ μιτρώσατο δεσμῷ·
Καὶ φιλίοις πετάλοισι κατάσκιον ἔσκεπε κόρσην·
Καὶ πλοκάμοις ἐμέθυσσε φιλακρήτων ἀπὸ φύλλων
Κυδιόων Διόνυσος· ἀεξιφύτοιο δὲ κούρου
Ἄρτι πεπαινομένης ἐδρέψατο καρπὸν ὀπώρης·
Καὶ θεὸς αὐτοδίδακτος ἄτερ ποδὸς ἔκτοθι ληνοῦ
Βότρυν ἐπισφίγγων παλάμης. βεβριθότι καρπῷ
Χερσὶ περιπλεκέεσσι μέθης ὠδῖνα πιέζων,

τρυες ἦσαν. Optime ergo Cunaeus pro vulgato: ἄκρα δ᾽ἐνεῖραν ea posuit quae nos recepimus. Nam de manibus nihil nisi hic.

v. 184. 185. Falk. nonnisi alterum sanat versum: scribens γναμπτῆς κυρτὰ pro γναμπτὴρ σκιρτὰ. Sed bene vidit Cunaeus, in priori quoque emendandum aliqnid restare, dicit igitur: Est odiosa palilogia; lege: ἀμειβομένου δὲ καρήνου pro κορύμβου, fuerat enim et ipse e satyris unus quibus cornua in fronte surgunt.

Πορφυρέης ἀνέφηνε νεόῤῥυτον ὄγκον ὀπώρης·
Καὶ γλυκερὸν ποτὸν εὗρε· καὶ οἰνοχύτου Διονύσου
Λευκὰ διαινομένων ἐρυθαίνετο δάκτυλα χειρῶν·
Καὶ δέπας ἀγκύλον εἶχε βοὸς κέρας· ἡδυπότου δὲ
Χείλεσιν ἀκροτάτοισιν ἐγεύσατο Βάκχος ἐέρσης·
Γεύσατο καὶ καρποῖο καὶ ἀμφοτέροις φρένα τέρπων
Μῦθον ἀγηνορέοντος ἀνήρυγεν ἀνθερεῶνος·
Ἀμβροσίην καὶ νέκταρ ἐμοῦ Διὸς Ἄμπελε τίκτεις,
Ἔρνεα δισσὰ φέρων πεφιλημένα· καρπὸν Ἀπόλλων
Οὐ φάγε δαφνήεντα, καὶ οὐ πίεν ἐξ Ὑακίνθου·
Οὐ στάχυς ὠδίνει γλυκερὸν ποτόν· ἵλαθι Δηώ·
Εἶδαρ ἐγὼ μερόπεσσι, καὶ οὐ πόμα μοῦνον ὀπάσσω·
Ἄμπελε καὶ σέο πότμος ἐπήρατος· ἦ ῥα καὶ αὐτῆς
Εἴς σε καὶ εἰς σέο κάλλος ἐθηλύνθη λίνα Μοίρης·
Εἴς σε καὶ οἰκτίρμων Ἀΐδης πέλεν· εἴς σε καὶ αὐτὴ
Περσεφόνη τρηχεῖαν ἑὴν ἤμειψε μενοινήν·
Καί σε νέκυν ζώγρησε κασιγνήτῳ Διονύσῳ·
Οὐ θάνες ὡς τέθνηκεν Ἀτύμνιος· οὐ Στυγὸς ὕδωρ,
Οὐ φλόγα Τισιφόνης, οὐκ ἔδρακες ὄμμα Μεγαίρης·
Ζώεις μοι γ' ἔτι κοῦρε, καὶ εἰ θάνες· οὐδέ σε Λήθης
Κρύψεν ὕδωρ, οὐ ξυνὸς ἔχει τάφος· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν
Μορφὴν ὑμετέρην ἠδέσσατο γαῖα καλύψαι,

v. 202. Mire sane, neque ex analogiae legibus *οἰνόχυτος* positum est. Sed idem occurrit et alio loco L. XIII, 256. 273. imo v. 431. ej. libri: *νήπιον ἀρτιφύτῳ μεμελημένον εἰσέτι μαζῷ*, nisi forte malis legere: *ἀρτίχυτον*.

v. 211. Bene Falk. pro *καὶ* legi vult *οὐ*.

v. 217. *ζωγρέω* h. l. non derivandum a *ζωὸς* et *ἀγρέω*, ut sit vivum capio, uti est semper apud Homerum, sed a *ζωή* et *ἀγείρω* s. *ἄγρω*, vitam excito.

Ἀλλὰ Φυτὸν σε τέλεσσε πατὴρ ἐμὸς, ὗια γεραίρων·
Σὸν δέμας εἰς γλυκὺ νέκταρ ἄναξ ἤμειψε Κρονίων·
Οὐ Φύσις ὡς γραπτοῖσι Θεραπναίοισι κορύμβοις
Αἴλινον ἀκλαύτοισι τεοῖς ἐχάραξε πετήλοις·
Χροιὴν ἡμετέρην καὶ ἐν ἔρνεσι κοῦρε Φυλάσσεις·
Σῶν μελέων ἀκτῖνα τεὴ κήρυξε τελευτή·
Οὔπω σε προλέλοιπε ἐρευθαλέη σέο μορφή·
Ἀλλὰ τεοῦ θανάτου Ἰμήορος οὔ ποτε λήξω,
Θυομένῳ τεὸν οἶνον ἐπισπένδων ὀλετῆρι
Ἀνδροφόνῳ· οὐδὲ μῶμον Ἀμαδρυάδεσσιν ἀνάπτης
Σοῖς ἐρατοῖς πετάλοισιν· ἀπ' εὐόδμων δὲ κορύμβων
Ἰκμάδες ἡμετέρων με περιπνείουσιν ἐρώτων·
Καρπὸν ἐγὼ μήλοιό ποτε κρητῆρι κεράσσω·
Νεκταρέῳ ποτὲ σῦκον ἐπιστάξαιμι κυπέλλῳ·
Σῦκον ὁμοῦ καὶ μῆλον ἔχει χάριν, ἄχρις ὀδόντων·
Οὐ δύναται Φυτὸν ἄλλο τεαῖς σταφυλῇσιν ἐρίζειν·
Οὐ ῥόδον, οὐ νάρκισσος εὔχροος, οὐκ ἀνεμώνη·
Οὐ κρίνον, οὐχ ὑάκινθος ἰσάζεται ἔρνεϊ Βάκχου·
Ὅττι πολυτρίπτοισι νέαις λιβάδεσσιν ὀπώρης
Σὸν ποτὸν ἄνθεα πάντα δεδέξεται· ἓν ποτὸν ἔσται
Μιγνύμενον πάντεσσι· καὶ εἰς μίαν ἵξεται ὀδμήν,
Ἄνθεσι παντοίοις κεκερασμένον· εἰαρινὴν γὰρ
Κοσμήσει τεὸν ἄνθος ὅλην λειμωνίδα ποίην·

v. 227. Monente sensu et structura sic posui pro ὑμετέρην,

v. 228. Scal. haud absurde: τεῆς κήρυκα τελευτῆς, Sed malui cum Cunaeo nil mutare, sed solummodo verborum et phrasium distinctiones, ut nunc sunt, ponere.

v. 237. Rarissime vel nunquam ἄχρις ita positum videtur a veteribus, ut sit: praeter. Nonnus enim dicere vult: Ficus aeque ac mali gustum habet uva, sed non opus est dentibus ad hanc comedendam, uti ad illa.

Εἶξον ἐμοὶ Κλυτότοξε· πολυθρήνων ὅτι φύλλων
Πενθαλέῳ μίτρωσας ἀπενθέα βόστρυχα δεσμῷ
Αἴλινα σοῖς πετάλοισι χαράσσεται· εἰ δ' ἐνὶ κήπῳ
Στέμμα φέρει Κλυτότοξος, ἐγὼ γλυκὺν οἶνον ἀφύσσω
Καὶ στέφος ἱμερόεν περιβάλλομαι· ἡδυπότην δὲ
Ἔνδον ἐμῆς κραδίης ὅλον Ἄμπελον αὐτὸν ἀείρων·
Εἶξον Ἐρισταφύλῳ Κορυθαιόλος· αἱματόεις γὰρ
Σπένδεις λύθρον Ἄρηϊ, καὶ ἀμπελόεις Διονύσῳ
Βότρυος οἰνωθέντος ἐρευθιόωσαν ἐέρσην.
Δηὼ ἐσυλήθης μετὰ Παλλάδος· οὐ γὰρ ἐλαῖαι
Εὐφροσύνην τίκτουσι, καὶ οὐ στάχυς ἀνέρα θέλγει·
Ὄχνη καρπὸν ἔχει μελιηδέα· μύρτος ἀέξει
Ἄνθεα κηώεντα· καὶ οὐ φρενοθελγέϊ καρπῷ
Ἀνδρομέας ἀνέμοισιν ἀκοντίζουσι μερίμνας·
Ὑμείων γενόμην πολὺ φέρτερος· ἡμετέρου γὰρ
Οἴνου μὴ παρεόντος, ἀτερπέα δεῖπνα τραπέζης·
Οἴνου μὴ παρεόντος, ἀθελγέες εἰσὶ χορεῖαι·
Εἰ δύνασαι Γλαυκῶπι, τεῆς πίε καρπὸν ἐλαίης
Σὸν φυτὸν ἀγλαόδωρον ἐμὴ νίκησεν ὀπώρη,

v. 226. 248. *Αἴλινος* est cantilena quaedam lugubris v. Aeschyl. Agam. 123. cf. Schweigh. ad Athen. XIV. p. 618. d, Eurip. Orest. 1395. ib. Schol.

v. 252. Forsan *κορυθαιόλος* ad Palladem referendum et legendum *αἱματόεν*.

v. 253. Vocem *ἀμπελόεις* pro *Ἄμπελος* novum idotismum Nonnicum appellat Cunaeus; nemo, ait, tam infans aut puer est, ut si civem aliquem designare velit, civicum eum appellet. Perinde enim erit ac si pro imperatore diceret imperatorium, pro paraphraste paraphrasticum. At noster his gaudere visus est. *Ἀμπελόεις* illi est *ἀμπελουργὸς* s. vinitor etc. Ceterum legi vult *σπένδει*.

Ὅττι τεῷ λιπόωντι δέμας χρίουσιν ἐλαίῳ
Ἄνδρες ἀεθλητῆρες ἀτερπέες· αἰνοπαθὴς δέ
Εὐνέτιν ἠὲ θυγάτρα βαλὼν ξυνήονι πότμῳ·
Ἢ τεκέων φθιμένων, ἢ μητέρος, ἢ γενετῆρος
Ἀνὴρ πένθος ἔχων, ὅτε γεύσεται ἡδέος οἴνου,
Στυγνὸν ἀεξομένης ἀποσείσεται ὄγκον ἀνίης·
Ἄμπελε καὶ μετὰ πότμον εὐφραίνεις φρένα Βάκχου·
Πᾶσιν ἐμοῖς μελέεσσιν ἐγὼ σέο πῶμα κεράσσω·
Ἀμφὶ δὲ δένδρεα πάντα κάτω νεύοντα καρήνῳ
Ἴκελα λισσομένῳ κυρτούμενον αὐχένα κάμπτει·
Ὑψιτενῆ δὲ πέτηλα γέρων ἐκλίνατο φοῖνιξ·
Ἀμφὶ δὲ μηλείῃ τανύεις πόδας· ἀμφὶ δὲ συκῇ
Χεῖρας ἐφαπλώσας ἐπερείδεαι· ὑμετέρην δέ
Δμωΐδες ὡς δέσποιναν ἐλαφρίζουσιν ὀπώρην·
Εἴτε τιταινομένων πετάλων ἑλικώδεϊ παλμῷ
Ἀμφιπόλων ὑπὲρ ὦμον ἀνέρχεαι· ἀγχιφύτων δέ
Ἁβρὰ πολυσπερέων ἑτερόχροα φύλλα κορύμβων,
Οἷα σέθεν κνώσσοντος ἐπαιθύσσουσι προσώπῳ
Αὔραις φειδομένῃσι καταψύχοντες ἄηται·
Λεπταλέην ἅτε λάτρις ἐθήμονα ῥιπίδα σείει,
Ψυχρὸν ἑῷ βασιλῆι φέρων ποιητὸν ἀήτην·
Εἰ δὲ μεσημβρίζουσαν ἄγεις Φαέθοντος ἀπειλὴν,

v. 270. Cunaeus probare vult, Nonnum scribere debuisse ἄχθος pro ὄγκος. Non male, sed nunc non id volumus, quid scribere po:uerit Nonnus, sed quid scripserit.

v. 276. 277. Turbatum hunc esse locum vult Lubinus. Immo ipse fuit turbatus, ita censens; plana enim omnia et expedita neque quid mutandum, nisi velis forsan scribere μηλείῃ aut μηλείην et σύκην. Ceterum de phrasi χεῖρας ἐφαπλῶσαι v. Hermann. Orph. p. 816.

v. 286. Graviter accusat Cunaeus Nonnum et h. l. ἀγραμματ-

Σῆς ϛαφυλῆς προκέλευθος ἐτησιὰς ἔρχεται αὔρη,
Δίψιον εὐνάζουσα πυρώδεος ἀστέρα μαίρης·
Ὁππότε θερμαίνει σε θερειγενέος δρόμος Ὥρης,
Θάλπαν σειριόεντι πιαινομένην δρόσον ἀτμῷ·
Ἔννεπε κυδίσων· προτέρας δ' ἔῤῥιψε μερίμνας,
Φάρμακον ἡβητῆρος ἔχων εὔοδμον ὀπώρην·
Καὶ τὰ μὲν ἀμπελόεντος ἀείδεται ἀμφὶ κορύμβου.
Πῶς πέλεν ἡβητῆρος ἐπώνυμος· Ὑμνοπόλων δὲ
Ἄλλη πρεσβυτέρη πέλεται φάτις· ὥς ποτε γαίῃ
Οὐρανόθεν φερέκαρπος ὀλύμπιος ἔῤῥεεν ἰχώρ·
Καὶ τέκε Βακχιάδος ϛαφυλῆς ποτόν· ἐν σκοπέλοις δὲ
Αὐτοφυὴς ἀκόμιϛος ἀέξετο καρπὸς ὀπώρης·
Οὔπω δ' ἡμερὶς ἦεν ἐπώνυμος· ἀλλ' ἐνὶ λόχμαις
Ἀγριὰς ἡβώουσα πολυγνάμπτοισι σελίνοις
Οἰνοτόκων βλάϛησε φυτῶν εὐάμπελος ὕλη,
Ὑγρὸν ἀναβλύζουσα βεβυσμένον ὄγκον ἐέρσης·
Καὶ πολὺς ὄρχατος ἦεν, ὅπη ϛοιχηδὸν ἀνέρπων
Σείετο φοινίσσων ἐπὶ βότρυϊ βότρυς ἀλήτης.
Ὧν ὁ μὲν ἡμιτέλεϛος ἑὰς ὠδῖνας ἀέξων,
Αἰόλα πορφύρων ἑτερόχροϊ φαίνετο καρπῷ·
Ὃς δὲ φαληριόων ἐπεπαίνετο σύγχροος ἀφρῷ·
Καὶ πολὺς ὤθεεν ἄλλος ὁμόζυγα γείτονα γείτων
Ξανθοφυής· ἕτερος δὲ μέλας ἰνδάλλετο πίσσῃ
Περκάζων ὅλον ἄνθος· ἀπ' οἰνοτόκων δὲ πετήλων

σίας, quod *ἄγειν* scripserit pro *φέρειν*; neque ego Nonno patrocinari velim,

v. 290. Falk. vult *διαινομένην*, quod magis cum *δρόσῳ* convenire videtur.

v. 310 — 328. En caesuram tertii pedis trochaicam, quae Grammaticis dicitur *κατὰ τρίτον τροχαῖον*, undecicies se exci-

Σύμφυτον ἀγλαόκαρπον ὅλην ἐμέθυσσεν ἐλαίην·
Ἄλλυ δ' ἀστιχάρακτος ἐπέτρεχεν ὄμφακι καρπῷ
Βότρυος ἀργυρέοιο μέλας αὐτόσσυτος ἀήρ;
Ὄγκῳ βοτρυόεντι φέρων σφριγόωσαν ὀπώρην·
Καὶ πίτυν ἀντικέλευθον ἕλιξ ἔστεψεν ὀπώρης,
Συμφερτοῖς σκιόωσα περισκεπὲς ἔρνος ἰάμνοις·
Καὶ φρένα Πανὸς ἔτερπε· τινασσομένυς δὲ Βορῆϊ
Ἀκρέμονας πελάσασα παρ' ἀμπελόεντι κορύμβῳ,
Αἱμοβαφὴς ἐλέλιξε κόμην εὐώδεα πεύκη·
Ἀμφὶ δέ μιν σκολιῇσι δράκων δινωτὸς ἀκάνθαις
Λαρὸν εὐῤῥαθάμιγγος ἀμέλγετο νέκταρ ὀπώρης·
Καὶ βλοσυραῖς γενύεσσι ποτὸν βακχεῖον ἀμέλξας,
Βότρυος οἰνωθέντος ἐπιστάζων πόμα λαιμῷ·
Πορφυρέην ῥαθάμιγγι δράκων φοίνιξεν ὑπήνην·
Καὶ θεὸς ὑρεσίφοιτος ὄφιν θάμβησε δοκεύων,
Οἰνωπῇ ῥαθάμιγγι πεφυρμένον ἀνθερεῶνα·
Καὶ στικταῖς φολίδεσσι μετάτροπον ὁλκὸν ἑλίξας,
Πετραίην βαθύκολπον ἐδύσατο γείτονα χείην,
Εὔϊον ἀθρήσας ὄφις αἰόλος· εἰσορόων δὲ
Βάκχος ἐρευθαλέης ἐγκύμονα βότρυν ἐέρσης,
Ὀμφαίης ἐνόησε παλαίτερα θέσφατα Ῥείης·
Καὶ σκοπέλυς ἐλάχηνε· πεδοσκαφέος δὲ σιδήρυ
Θηγαλέῃ γλωχῖνι μυχὸν κοιλήνατο πέτρης·

pientem! Quod item cadit in L. VIII. 8 — 23. XI, 154 — 179. IX. 193 206: Tam molles numeri apud Homerum nusquam occurrunt. Neque vero haec aequalitas nimis onerosa est auribus, cum variae occurrant aliae incisiones et verborum pedum vicissitudines.

v. 328. Bene Falk. pro χυτήν proposuit κοίτην! melius Scaliger χείην.

Λειήνας δὲ μέτωπα βαθυνομένων κενεώνων
Τάφρον εὐσταφύλοιο τύπον ποιήσατο ληνοῦ·
Βότρυας ἀμώων νεοθηλέας ὀξέϊ θύρσῳ·
Τεύχων ὀψιγόνοιο τύπον γαμψώνυχος Ἅρπης·
Καὶ Σατύρων χορὸς ἦεν ὁμόστολος· ὧν ὁ μὲν αὐτῶν
Λοξὸς ἔην τρυγόων· ὁ δε βότρυας ἄγγεϊ κοίλῳ
Δέχνυτο τεμνομένους· ὁ δὲ σύμπλοκα φύλλα δαΐζων,
Χλωρὰ φιλακρήτων ἀπεσείσατο λύματα καρπῶν·
Ἄλλος ἄτερ θύρσοιο καὶ εὐθήκτοιο σιδήρου
Δεξιτερὴν ἀσίδηρον ἐπ᾽ ἀκρεμόνεσσι τιταίνων,
Βότρυος εἱλικόεντα κατέκλασεν ἄκρα κορύμβου,
Ὀκλάζων ἐπίκυρτον ἐς ἄμπελον ὄμμα τιταίνων·
Καὶ γλαφυρῷ κενεῶνι χυτὴν ἔστρωσεν ὀπώρην·
Ὀγκώσας σταφυλῇσι μεσόμφαλα νῶτα χαράδρης,
Βότρυας εἱλικόεντας ἐπασσυτέρους θέτο κολπῷ,
Ἐκταδὸν ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ ὡς θημῶνας ἀλωῆς
Πλήσας κόλπον ἅπαντα συνείλεγε κοιλάδι πέτρῃ·
Καὶ σταφυλὴν ἐπάτησε ποδῶν βητάρμονι παλμῷ·
Καὶ Σάτυροι σείοντες ἐς ἠέρα θυιάδα χαίτην,
Ἰσοφυὲς μίμημα διδασκόμενοι Διονύσου,
Στικτὰ περισφίγξαντες ἐπωμίδι δέρματα νεβρῶν,
Βακχείοις ἀλάλαζον ὁμογλώσσου μέλος Ἠχοῦς·
Ποσσὶ πολυσκάρθμοισι περιθλίβοντες ὀπώρην,
Εὔϊον ἀείδοντες· ἐρισταφύλοιο δὲ κόλπου

v. 335. Recepi Cunaei τάφρον pro ἄφρον. Fossa, inquit, pro torculari fuit.

v. 344. Scaliger haud absone ἀπέκλασε; ut vero hiatus vitetur ponere quoque debuit εἱλικόεντος. Sed aliud est, probabile reddere, auctorem ita scribere potuisse aut debuisse; aliud eum ita scripsisse demonstrare.

Οἴνȣ ἀναβλύζοντος ἐπορφύροντο χαράδραι·
Στεινομένη δὲ πόδεσσιν ἀμοιβαίοισιν ὀπώρη
Λευκὸν ἐρευθαλέης ἀνεκήκιεν ἀφρὸν ἐέρσης·
Καὶ βοέοις ἀρύοντο κεράασιν ἀντὶ κυπέλλων·
Μήπω φαινομένων ὅθεν ὕστερον ἐξέτι κείνȣ
Θέσκελον ȣ̃νομα τȣ̃το κεραννυμένῳ πέλεν οἴνῳ·
Καί τις ἀναβλύζων φρενοθελγέος ἰκμάδα Βάκχου
Καμπύλον ἴχνος ἔκαμψε ποδῶν ἑλικώδεϊ παλμῷ·
Δεξιὸν ἐκ λαιοῖο μετήλυδα ταρσὸν ἀμείβων,
Καὶ λασίας ἐδίηνε γενειάδας ἰκμάδι Βάκχου·
Ἄλλος ἀνεσκίρτησε μέθης δεδονημένος οἴστρῳ·
Φρικτὸν ἀρασσομένης ἀΐων μύκημα βοείης·
Καί τις ἀκεσσιπότοιο πιὼν ῥόον ἄσχετον οἴνȣ,
Κυανέην ῥοδόεντι ποτῷ πόρφυρεν ὑπήνην·
Ἄλλος ἄνω τανύων σφαλερὴν ἐπὶ δένδρεον ὀπωπήν,
Ἡμιφανὴς σκοπίαζεν ἀνάμπυκα γείτονα νύμφην.
Καί νύ κεν ὑψιπέτηλον ὀρειάδος εἰς φυτὸν ὕλης
Εἷρπεν ὀλισθηροῖο ποδὸς γαμψώνυχι ταρσῷ·
Εἰ μή μιν Διόνυσος ἐρήτυεν· ἀμφὶ δὲ πηγὰς
Ἄλλος ἐγερσινόοιο μέθης ἑτερόφρονι παλμῷ

v. 361. Falk. ad h. l. ita: Eustath. Il. θ. οἱ παλαιοὶ πρὸ τῆς τῶν ποτηρίων χρήσεως κέρασιν ἐχρῶντο ἀντὶ ἐκπωμάτων, ὡς ἐξ ἄλλων τε δῆλον, καὶ τοῦ Ξενοφῶντος λέγοντος· κέρατα δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· καὶ φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκε· καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· προπίνω σοι, καὶ ἀναστὰς ξυνεξέπιε. Et Scholiast. Nicandri in Alexipharm. οἱ ἀρχαῖοι κέρασιν ἐχρῶντο ἐν τῇ πόσει ἀντὶ ποτηρίων. Hinc Bacchus κεραὸς, ἢ ταυροκέρας. ἢ διὰ τὸ ταυρωτικὸν τῶν πινόντων, τουτέστι τὴν ἀπὸ οἴνου ἰσχὺν ὡς κέρατα ἐχόντων.

Ὑδρηλὴν ἐδίωκεν ἀνείμονα Νηάδα κούρην·
Καί νύ κε νηχομένην λασίῳ πήχυνεν ἀγοστῷ,
Εἰ μή μιν φθαμένη βυθίῳ κεκάλυπτο ῥεέθρῳ,
Μούνῳ οἰνοποτῆρι Διωνύσῳ πόρε Ῥείη,
Λυσσαλέης ἀμέθυστον ἀλεξήτειραν ἀνάγκης.
Πολλοὶ δ' εὐκεράων Σατύρων φιλοπαίγμονι ταρσῷ
Εἰς χορὸν οἰστρηθέντες ἐκώμασαν· ὧν ὁ μὲν αὐτῆς
Θερμὸν ἔχων νέον οἶστρον ὑπὸ φρένα πομπὸν ἐρώτων,
Πήχεϊ λαχνήεντι μέσην ἠγκάσσατο Βάκχην·
Ὃς δὲ νοοπλάγκτοιο μέθης δεδονημένος οἴστρῳ,
Παρθενικῆς ἀγάμοιο σαόφρονος ἥψατο μίτρης·
Αὖ ἐρύων δ' ἐπὶ Κύπριν ἀπειθέος εἵματα νύμφης
Χερσὶν ὀπισθοτόνοις ῥοδέων ἐπαφήσατο μηρῶν·
Καί τις ἀναινομένην ἀνεσείρασε μύστιδα κούρην·
Λαμπάδα νυκτιχόρευτον ἀναπτομένην Διονύσῳ·
Ὃς δὲ περὶ στέρνοις πεφιδημένα δάκτυλα βάλλων
Οἰδαλέην ἔθλιψεν ἀκαμπέος ἄντυγα μαζοῦ·
Καὶ γλυκερῆς Διόνυσος ἑῆς μετὰ κῶμον ὀπώρης
Δύσατο κυδιόων Κυβεληΐδος ἄντρα θεαίνης,
Κλήματα βοτρυόεντα φιλανθέϊ χειρὶ τιταίνων·
Μαιονίην τ' ἐδίδαξεν ἑὴν ἄγρυπνον ἑορτήν.

v. 384. Quid sibi vult αὐτῆς? Forsan αὖθις vel αὖτις, Homericum hoc, ponendum.

v. 390. En unum ex undeviginti Nonni locis, qui hiatu laborare visi sunt (h. l. χειρὶ ὀπισθοδότῳ), quem vero Hermannus sanavit ex Nonno ipso Libb. XL, 647. XXIX, 72; reliquos v. ap. Herm. in Orph. p. 751. sqq.

NONNI DIONYSIACORUM

LIBER DECIMUS TERTIUS.

ARGUMENTUM

LIBRI DECIMI TERTII.

Jupiter Iridem ad Bacchum mittit, ut eum ad bellum contra Deriadem superbum Indorum regem excitet. Iridi Rhea jubente Corybantes vinum ministrant, eoque lingua probe soluta Iris mandata perfert. Pyrrhichus cogit exercitum, cujus principes sunt Actaeon, Hymenaeus, Erechtheus, Aeacus, Aristaeus, (qui mellificio invento deos mulso excipiens a Baccho vinum exhibente victus erat) Ogyrus et Priasus. Enumerat poëta hac occassione data gentes urbesque, quarum incolae illis ducibus Bacchum secuti sint, Homeri navium catalogum imitans. Expeditio ex Lydia et Phrygia suscipitur.

NONNI DIONYSIACORUM
LIBER DECIMUS TERTIUS.

Ζεὺς δὲ πατὴρ προέηκεν ἐς αὔλια θέσκελα Ῥείης,
Ἶριν ἀπαγγέλλουσαν ἐγερσιμόθῳ Διονύσῳ·
Ὄφρα δίκης ἀδίδακτον ὑπερφιάλων γένος Ἰνδῶν
Ἀσίδος ἐξελάσειεν ἑῷ ποινήτορι θύρσῳ·
Ναύμαχον ἀμήσας ποταμήϊον υἷα κεραστὴν,
Δηριάδην βασιλῆα, καὶ ἔθνεα πάντα διδάξῃ
Ὄργια νυκτιχόρευτα, καὶ οἴνοπα καρπὸν ὀπώρης.
Ἡ μὲν ἐρεσσομένων πτερύγων ἀνεμώδεϊ ῥιπῇ,
Δυσαμένη κελάδοντα λεοντοκόμου μυχὸν ἄντρου,
Ἄψοφον ἴχνος ἔπηξεν· ἀφωνήτῳ δὲ σιωπῇ
Σφιγξαμένη στόμα δοῦλον ὀρειάδος ἐγγὺς ἀνάσσης,
Ἵστατο κυρτωθεῖσα· καθελκομένου δὲ καρήνου
Χείλεσιν ἱκεσίοισι πόδας προσπτύξατο Ῥείης·
Καὶ τὴν μὲν Κορύβαντες ἀμειδέϊ νεύματι Ῥείης
Θεσπεσίης ἀρέσαντο παρὰ κρητῆρι τραπέζης·
Θαμβαλέη δὲ πιοῦσα νεηγενέος χύσιν οἴνου,
Τέρπετο βακχευθεῖσα· καρηβαρέουσα δὲ δαίμων
Παιδὶ Διὸς παρέουσι Διὸς μυκήσατο βουλήν·
Ἀλκήεις Διόνυσε, τεὸς γενέτης σε κελεύει,
Εὐσεβίης ἀδίδακτον ἀϊστῶσαι γένος Ἰνδῶν·
Ἀλλὰ τεαῖς παλάμῃσι μαχήμονα θύρσον ἀείρων,

v. 15. Est hoc loco attica quam dicunt correptio, κρητῆρι τραπέζης, quae quomodo Nonno cripi queat, non video. Hermannum, qui optime observavit, Nonnum ab atticis correptionibus abstinere, quique complures locos, quibus adesse videbatur, felicissime emendavit, hic locus latuisse videtur.

Αἰθέρος ἄξια ῥέξον· ἐπεὶ Διὸς ἄμβροτος αὐλὴ
Οὔ σε πόνων ἀπάνευθε δεδέξεται· οὐδέ σοι Ὧραι
Μήπω ἀεθλεύσαντι πύλας πετάσωσιν Ὀλύμπου·
Ἑρμείας μόγις ἦλθεν ἐς οὐρανὸν, ὁππότε ῥάβδῳ
Ὄμμασιν ἀστράπτοντα ποδῶν ἄπο μέχρι κομάων
Βουκόλον Ἄργον ἔπεφνε, καὶ Ἄρεα λύσατο δεσμῶν·
Δελφύνην δ' ἐδάμασσε καὶ αἰθέρα ναῖεν Ἀπόλλων·
Οὐδὲ τεός γενέτης μακάρων πρόμος ὑψιμέδων Ζεὺς
Νόσφι πόνων ἀνέβαινεν ἐς οὐρανὸν ὄρχαμος ἄστρων·
Εἰ μὴ πρῶτον ἔδησεν ἀπειλητῆρας Ὀλύμπου,
Ταρταρίῳ Τιτῆνας ὑποκρύψας κενεῶνι·
Καὶ σὺ μετ' Ἀπόλλωνα, μεθ' Ἑρμάωνα μογήσας,
Μισθὸν ἔχεις καμάτων πατρώϊον αἰθέρα ναίων·
Ὣς φαμένη πρὸς Ὄλυμπον ἔβη θεός· αἶψα δὲ Ῥείη
Παμμήτωρ προέηκεν ἀγέστρατον ἀγγελιώτην,
Πυῤῥίχον ὀρχηστῆρα φιλοσμαράγοιο βοείης,
Φύλοπιν ἀγγέλλοντα κορυσσομένοιο Λυαίου·
Καὶ στρατιὴν πολύμορφον ἀολλίζων Διονύσῳ
Πύῤῥιχος, ἀενάοιο διέδραμεν ἕδρανα κόσμου,
Εὐρώπης δὲ γένεθλα, καὶ Ἀσίδος ἔθνεα γαίης·
Πάντας ἄγων νόστησεν ἐς ἀβροβίων χθόνα Λυδῶν.
Ἀλλὰ πολυσπερέων προμάχων ἡρωΐδα φύτλην,
Καὶ λασίων Σατύρων Κενταυρίδος αἷμα γενέθλης,
Σειληνῶν τε φάλαγγα δασυκνήμοιο γενέθλης,
Καὶ στίχα Βασσαρίδων Κορυβαντίδες εἴπατε Μοῦσαι·
Οὐ γὰρ ἐγὼ τόσα φῦλα δέκα γλώσσῃσιν ἀείσω,
Οὐδὲ δέκα στομάτεσσι χέων χαλκόθροον ἠχώ,
Ὁππόσα Βάκχος ἄγειρε δορυσσόος· ἀλλὰ λιγαίνων

v. 45. Sqq. Imitatur Nonnus Hom. Il. II. 484. sqq.

Ἡγεμόνας, καὶ Ὅμηρον ἀοσσητῆρα καλέσσω
Εὐεπίης ὅλον ὅρμον· ἐπεὶ πλωτῆρες ἀλῆται
Πλαγκτοσύνης καλέουσιν ἀρηγόνα Κυανοχαίτην·
Πρῶτα μὲν εὐθύρσοιο καλεσσαμένου Διονύσου,
Ἀκταίων ταχὺς ἦλθεν ὁμέγνιον αἷμα γεραίρων·
Πατρίδος Ἀονίης ἐπλάσομεν οὖδας ἐάσσας·
Βοιωτῶν δὲ Φάλαγγες ἐπέῤῥεον· οἳ χθόνα Θήβης
Ὤϊκεον εὐπύργοιο, καὶ ἔνδιον Ἐννοσιγαίου
Ἄρνην καὶ Πετεῶνα, καὶ Ὠκαλέην, καὶ Ἐρυθράς;
Ἄρνην βοτρυόεσσαν ἀγαλλομένην Διονύσῳ·
Οἵτε Μίδειαν ἔναιον, ἀειδομένας τε πολίχνας
Εἰλέσιον καὶ Σκῶλον ἁλικρήπιδά τε Θίσβην,
Ὅρμον εὐτρήρωνα θαλασσαίης Ἀφροδίτης·
Καί δάπεδον Σχοίνοιο, καὶ εὐχαίτην Ἐλεῶνα,
Κώπας τ᾽ ἀγλαὸν οὖδας, ὅπη περίπυστον ἀκούω
Ἐγχελύων θρέπτειραν ἐπώνυμον εἰσέτι λίμνην·
Καὶ λάσιον Μελεῶνα, καὶ οἳ λάχον εὔβοτον Ὕλην
Σκυτοτόμου Τυχίοιο τανυκνήμιδα τιθήνην·

v. 50. Pro ὅμουρον rescribere non dubitavi Ὅμηρον.

v. 68. Falk. ad h. l.: ἡ γὰρ λίμνη Κωπαΐς ἐκλήθη. χωρίζει δὲ Ὅμηρος τὰς ἐγχελύας τῶν ἰχθύων, ἐπεὶ οὔτε ἐξ ὀχείας γίγνονται, οὐδὲ σπερματικοὺς, οὐδε ὑστερικοὺς πόρους ἔχουσιν, οὐδὲ εἰς θῆλυ καὶ ἄῤῥεν διακρίνονται. Ἀλλ᾽ αὐτόματοι ἐν πηλῷ συνίσανται ἔκ τινος ἀποῤῥεούσης αὐτῶν, ὑγρότητος, ὡς καὶ ἱστορεῖ Ὀππιανός. Eustath. Il. Φ. vide Oppian Halieut. ά.

Καὶ πέδον Εὐρυάλου χθονίῃ πεφυλαγμένον ὀμφῇ
Ἅρματος ὀψιγόνοιο φερώνυμον Ἀμφιαράου·
Θεσπιέων δὲ πόληα, βαθυκνήμους τε Πλατειάς,
Ὑδρηλήν τ' Ἁλίαρτον ὀρεσσιχύτου ποταμοῖο,
Χεύμασι μεσσατίοισι μεριζομένην Ἑλικῶνος·
Οἵ τ' εἶχον πυμάτην Αὐθηδόνα γείτονα πόντου,
Βαιὴν ἰχθυβολῆος ἀειζώοιο πολίχνην
Ὑγροβίου Γλαύκοιο· καὶ οἳ δυσπέμφελον Ἄκρην
Πατρίδα δαφνήεσσαν ἀσιγήτοιο νομῆος·
Γραίης θ' ἱερὸν ἄστυ καὶ εὐρυχόρου Μυκαλησσοῦ,
Εὐρυάλου μίμημα φερώνυμον ἀνθερεῶνος·
Καὶ χθόνα Νισαίην, καὶ ἐπώνυμον ἄστυ Κορωνοῦ·
Τοῖσι μὲν ἐρχομένοισιν ἑώϊον εἰς κλίμα γαίης
Ἀκταίων πρόμος ἦεν· ἐπ' ἠϊθέοιο δὲ νίκῃ
Πατροπάτωρ Δαφναῖος ἐπέπλατε μάντις Ἀπόλλων·
Βοιωτῶν δ' ἑτέροιο προηγεμόνευεν ὁμίλου,
Εὐχαίτης Ὑμέναιος ἔχων ἀχάρακτον ὑπήνην,
Ἀρτιθαλὴς Βρομίῳ πεφιλημένος· ἐρχομένῳ δὲ
Κούρῳ παιδοκόμος πολιὸς πρόμος οὔνομα Φοῖνιξ
Εἵπετο, Λαοκόωντι πανείκελος, ὃς πάρος Ἄργους

v. 68. Cunaeus legit: Εὐρύαλον χρονίῃ, addens: certum est intelligi Harma, qui est vicus Boeotiae; et χρονίην ὀμφὴν dixit, quia scitum vetus est, ubi per Harma fulguraverit.

v. 69. De voce φερώνυμος v. Herm. Orphica p. 822. ubi edocemur, eam nonnisi recentioribus usitatam fuisse, veteres vero usos esse voce ἐπώνυμος.

v. 77. Sane cum Cunaeo legendum Γραίης pro Γαίης, qui ad hunc et sequ. versum ita: Ad haec investiganda viatico et face opus est: adeo in abscondito latent. Videtur tamen tot ambagibus id quaesivisse, ut mystice nobis indicaret, quod aperte alii de Mycalessi Boeotiae origine et bovis mugitu.

Νηὸς Ἰησονίης ἐπιβήμενος εἰς χθόνα Κόλχων
Σύμπλοος ὡμάρτησε κορυσσομένῳ Μελεάγρῳ·
Τοῖος ἐὼν ἔτι κοῦρος ἔχων παιδήϊον ἥβην
Ἁβροκόμης Ὑμέναιος ἐδύσατο φύλοπιν Ἰνδῶν,
Δινεύων ἑκάτερθε παρηΐδος ἥλικα χαίτην·
Καί οἱ ἐφωμάρτησαν ὁμήλυδες ἀσπιδιῶται·
Οἵ τ' Ἀσπληδόνος ἄστυ, καὶ ὃν χάρις οὔ ποτε λείπῃ
Ὀρχομενὸν, Μινύαο χοροίτυπον ἄλσος ἐρώτων.
Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο θεηδόχον οὖδας ἀρούρης,
Ξεινοδόκου μεθέποντες ἐπωνυμίην Ὑριῆος·
Ηχι γίγας ἀπέλεθρος ἀπειρογάμων ἀπὸ λέκτρων,
Ὠρίων τριπάτωρ ἀπὸ μητέρος ἄνθορε γαίης,
Εὖτε θεῶν τριγόνοισιν ἀεξηθεῖσα γενέθλης
Εἰς τόκον αὐτοτέλεστον ἐμορφώθη χύσις οὔρων·
Αὔλακα νυμφεύσασα τελεσσιγόνοιο βοείης·
Καὶ χθονὸς ἄσπορον υἷα λαγὼν μαιώσατο γαίης·
Οἵ τ' ἔχον ἀγρομένων ξεινηδόκον οὖδας Ἀχαιῶν,
Αὐλίδα πετρήεσσαν ἐέθλιον Ἰοχεαίρης·
Ηχι θεὰ βαρύμηνις ὀρεσσαύλῳ παρὰ βωμῷ
Δέκτο θυηπολίην ψευδήμονος Ἰφιγενείης,

v. 95. Sq. Falk, legi vult: Ὀρχομένου, addens: Hoc Eteoclis caussa dicitur, qui primus Gratiarum templum ibi aedificavit, quod et Theocritus innuit Idyll. XVI, 104. sq.

Ὦ Ἐτεόκλειοι θύγατρες (al. Χάριτες) θεαὶ, ὦ Μινύειον
Ὀρχομενὸν φιλέοισαι, ἀπεχθόμενόν ποτε Θήβαις.

Ego scribere non dubitavi Ὀρχομενὸν: pro — ένων,

v. 96. Cunaeus scribit θεηδόκον et addit: Credo scriptum fuisse pulchra imitatione Homeri:

Οἵ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο θεηδόκον, οὖθαρ ἀρούρης.

Pulchre quidem, an et vere?

Καὶ κεμὰς ἐρεσίφοιτος ἀμεμφεῖ καίετο πυρσῷ,
Ἁρπαμένης νόθον εἶδος ἀληθέος Ἰφιγενείης,
Ἣν Ὀδυσεὺς ἐκόμισσε δολοπλόκος, ὡς Ἀχιλῆος,
Ἐσσομένην πρὸ μόθοιο παρευνέτιν, ἔνθεν ἀκούει
Αὐλὶς ἀνυμφεύτοιο γαμοστόλος Ἰφιγενείης·
Ὁλκάσι δ' Ἀργείων ἐπεσύρισε πομπὸς ἀήτης,
Ἄψοφα μαστίζων ἐχενηΐδος ἄκρα γαλήνης·
Νεβροφόνῳ βασιλῆϊ φέρων παλινάγρετον αὔρην·
Κέρη δ' ὑψὶ μολοῦσα μετάρσιος ἐς χθόνα Ταύρων,
Φρικτὰ κακοξείνων ἐδιδάσκετο θεσμὰ λεβήτων,
Ἀνέρα δαιτρεύουσα καὶ ἀνδροφόνῳ παρὰ βωμῷ
Γνωτὸν ἀλιπτοίητον ἀνεζώγρησεν Ὀρέστην·
Βοιωτῶν τόσος ἦλθεν ἀμετρήτων στόλος ἀνδρῶν,
Ἰνδώην ἐπὶ δῆριν ὁμαρτήσας Ὑμεναίῳ·
Τοῖσι συνεστρατόωντο σοφῇ παρὰ Δελφίδι πέτρῃ
Ἀγχίποροι Φωκῆες ὁμήλυδες· οἳ Κυπαρίσσου
Εἶχον ἕδος· καὶ γαίαν Ὑάμπολιν, ἥν περ ἀκούω
Ἀονίης υἷος οὖδας ἐπώνυμον, ἣ περὶ μορφῆς
Αὐχένα γαῦρον ἄειρε, καὶ ἤρισε Τριτογενείῃ·
Οἵ τε λάχον Πυθῶνα, καὶ ἀμφίκρημνον ἀλωήν,
Κρῖσαν ἀειδομένην, καὶ Δαυλίδα καὶ Πανοπῆα
Γείτονα Βάκχου ἔχοντες· ἐπεὶ δαφναῖος Ἀπόλλων
Κλῆρον ἑὸν ξύνωσε κασιγνήτῳ Διονύσῳ,
Παρνησσὸν δικάρηνον· ἀγειρομένοισι δὲ Δελφοῖς
Πυθιὰς ὀμφήεσσα θεηγόρος ἔκλαγε πέτρη,

v. 116. Sic posui pro ὀψέ, quod otiosum erat.

v. 131. Cunaeus ad h. l.: Mutavit scriptor librarius. Lege pro Δελφοῖς: λαοῖς; hoc aptum est et verum. Convenerant enim illuc ex diversis populis militares copiae, ut sciscitarentur oracula. — Equidem assentirem, nisi obstarent, quae in commentar. myth. ad h. l. dixi.

Καὶ τρίπος αὐτοβόητος· ἀσιγήτοιο δὲ πηγῆς
Κασταλίης λάλον οἶδμα σοφῷ πάφλαζε ῥεέθρῳ·
Εὐβοέων δὲ φάλαγγας ἐκόσμεον ἀσπιδιῶται
Παιδοκόμοι Κορύβαντες ἀεξομένου Διονύσου·
Οἳ Φρύγα κόλπον ἔχοντες ὀρεσσιπόλῳ παρὰ Ῥείῃ,
Νήπιον εἰσέτι Βάκχον ἐκυκλώσαντο βοείαις·
Τόν ποτε, πορφυρέῳ κεκαλυμμένον οἴνοπι πέπλῳ,
Εὗρον ἐνὶ σκοπέλοις κερόεν βρέφος· ἔνθα μιν Ἰνὼ
Μύστιδι παιδοκόμῳ παρεκάθετο, μητρὶ Κορίνθου.
Οἳ τότε πάντες ἵκανον ἀειδομένης ἀπὸ νήσου·
Πρυμνεὺς, εἰλιπόδης τε Μίμας, καὶ ὀρίδρομος
Ἄκμων,
Δαμνεύς τ', ὠκυθόος τε Σακεσπάλος· οἷς ἅμα βαίνων
Σύνδρομος Ἰδαίῳ κορυθαιόλος ἦλθε Μελισσεύς,
Οὓς ποτε, δυσσεβίης κεκορυθμένος ἄφρονι κέντρῳ,
Σῶκος ἁλιζώνοιο πατὴρ νοσφίσατο πάτρης,
Κόμβης ἑπτατόκου μετὰ μητέρος· οἱ δὲ φυγόντες
Κνώσιον οὖδας ἵκοντο· καὶ ἔμπαλιν ἦσαν ἀλῆται
Ἐς Φρυγίην Κρήτηθεν, ἀπὸ Φρυγίης ἐς Ἀθήνας,
Ἀλλοδαποὶ ναετῆρες ὁμέστιοι· εἰσόκε Κέκροψ
Σῶκον ἀπηλοίησε δίκης ποινήτορι χαλκῷ·
Καὶ χθόνα καλλείψαντες ἁλικλύστου Μαραθῶνος,
Νόσιμον ἴχνος ἔκαμψαν ἐς ἱερὸν οὖδας Ἀβάντων,
Κουρήτων προτέρων χθόνιον γένος, οἷς μέλος αὐλῶν,
Οἷς βίος εὐκελάδων ξιφέων κτύπος, οἷς τινι ῥυθμῷ

v. 138. De voce ἐκυκλώσαντο v. Herm. Orph. p. 816.

v. 156 — 150. et 171 — 174. meris dactylis (et vv. 172 — 174 iisdem fere verborum pedibus) constant, quod rarissime apud Homerum iteratis vicibus occurrit. Sed amat Nonnus numeri volubilitatem, neque unum habet versum mere spon-

Κύκλα ποδῶν μεμέλητο, καὶ ἀσπιδόεσσα χορείη·
Τοῖσι συνεστρατόωντο μαχήμονες υἷες Ἀβάντων·
Οἳ λάχον ὀφρυόεσσαν Ἐρέτριαν· οἳ λάχον ἀμφω
Καὶ Στύρα, καὶ Κήρινθον, ἀειδομένης τε Καρύστου
Ἕδρανα· καὶ Δίου κραναὸν πέδον· οἵ τ' ἔχον ἄκρην
Ἄκρυν κυματόεσσαν ἀσιγήτοιο Γεραιστοῦ·
Καὶ Στύγα, καὶ Κτυλαῖον ἕδος, καὶ Σιρίδος ἕδρην·
Μαρμαρίου τε τένοντα, καὶ Ὠγυγίης πέδον Αἴθης·
Τοῖς ἅμα λαὸς ἵκανεν ὁμόστολος· οἷς πέλε πάτρη
Χαλκίς, ὀπισθοκόμων μητρόπολις Ἑλλοπιήων·
Ἑπτὰ μὲν ἡγεμόνες στρατὸν ὥπλισαν· ἀλλ' ἕνα πάντες
Θυμὸν ἔχον κατ' Ἄρηα· καὶ ἀστέρας αἴθοπι βωμῷ
Ζωδιακῆς ναετῆρας ἐμειλίξαντο κελεύθου·
Δῆριν ἰσηρίθμοισιν ἐπιστρέψαντες ἀήταις·
Κεκροπίδας δ' ἐκόρυσσε μόθων ἀκόρητος Ἐρεχθεύς,
Χρύσεον ἀγλαόπαιδος Ἐρεχθέος αἷμα κομίζων·
Τόν ποτε πυρσοφόροιο κατὰ πτύχα παρθενεῶνος
Παρθένος αὐτολόχευτος ἀνέτρεφεν ἄρσενι μαζῷ,
Παιδοκόμος Γλαυκῶπις ἀνήροτος· αἰδομένη δὲ
Παρθενίῳ πήχυνεν ἀήθεϊ κοῦρον ἀγοστῷ
Ἡφαιστηϊάδην· ὅτε δύσγαμος Ἀμφιγυήεις
Ἀλλοίῃ φιλότητι γονὴν ἔσπειρεν ἀρούρης,
Θερμὸν ἀκοντίζων αὐτόσσυτον ἀφρὸν ἐρώτων·

daicum, quales sunt Il. XI, 130. XXIII, 231. Od. XV, 33 XXI, 15. XXII, 175.

v. 170. Non habeo quo explicem versum, uti legitur] in vulgato textu, idem et Scaligero evenit. Correxit ergo ἀλήταις, pro ἀήταις. Felicius Falkenburgius retinuit ἀήταις, pro ἐπιστρέψαντες scribens ἐπιτρέψαντες.

Τοῖος Ἀθηναίων στρατιῆς πρόμος ἦλθεν Ἐρεχθεὺς
Σίφνον ἔχων συνάεθλον ὁμόπτολιν ἡγεμονῆα·
Οἳ λάχον Οἰνώνης γόνιμον πέδον, οἵ τε καρήνων
Γείτονας Ὑμήττοιο μελισσήεντας ἐναύλους·
Καὶ τέμενος βαθύδενδρον ἐλαιοκόμου Μαραθῶνος·
Οἵ τε πόλιν Κελεοῖο, καὶ οἳ λάχον ὅρμον Ἀθήνης,
Ἀγχίαλον Βραύρωνα, κενήριον Ἰφιγενείης·
Καὶ δάπεδον Θορίκοιο, καὶ εὐώδινος Ἀφίδνης·
Οἵ τ' ἔχον ἀγλαόπαιδος Ἐλευσινίην χθόνα Δηοῦς,
Μυστιπόλοι Ταλάροιο καὶ εὐκάρποιο θεαίνης,
Τριπτολέμου γεγαῶτες ἀφ' αἵματος· ὅς ποτε Δηοῦς
Δίφρον ἐχιδνήεντα δι' ἠέρος ἡνιοχεύων
Στικτὰ φερεσταχύων ἐπεμάστιε νῶτα δρακόντων·
Καὶ πολὺς ἔνθα καὶ ἔνθα σιδήρεα τεύχεα πάλλων,
Παισὶ κορυσσομένοισι γέρων ὤρεξεν Ἀχαρνεύς·
Καὶ στίχες Ἀτθίδος ἦλθον ἐπήλυδες· ἐγρεμόθων δὲ
Σὺν δόρι, σὺν ξιφέεσσιν ἐπειγομένων ναετήρων
Εἰς μόθον εὐπήληκες ἐβακχεύθησαν Ἀθῆναι·
Ἐσσυμένων δ' ἐς Ἄρηα λιμὴν ἤχησε Φαληρεύς,
Καὶ πολὺς ἀγγέλλων προτέρην αὐτόχθονα φύτλην,
Χρύσεος ἀπλέκτοισι κόμαις ἐσφίγγετο τέττιξ·
Ἀτθίδα γαῖαν ἔλειπε καὶ Αἰακός, ὃν νόθος ὄρνις
Ἁρπαμένη σπέρμηνε μιγεὶς Ἀσωπίδι νύμφῃ,
Αἰετὸς Αἰγίνης πτερόεις πόσις, ὑψιπέτης Ζεύς·

v. 195. Posui pro *ἐπήλυθιν*: *ἐπήλυδες*, forsan et *ἐπήλυδιν* scribendum, quod deest in lexicis; neque vero a Falkenburgii partibus steterim, *ἐπήλυδος* legentis.

v. 203. sq. En etymologiarum captatorem! Sed ne injusti simus, apponendum videtur, haud omnino eos scriptores, quibus summum venustatis atque elegantiae sensum tribuimus, hoc,

Ἐκ δὲ γάμου πεφάτιστο καὶ Αἰακὸς· ἔξοχα δ' ἄλλων
Χραισμῆσαι μενέαινε κασιγνήτῳ Διονύσῳ,
Μυρμιδόνων δὲ φάλαγγας ἐκόσμεεν ἴδμονι τέχνῃ·
Οἳ πρὶν ἔσαν μύρμηκες ἐφερπύζοντες ἀρέρης,
Ποσσὶ πολυσπέρεσσι μεμηλότες· εἰσόκεν αὐτῶν
Ἐκ χροὸς ὀυτιδανοῖο χαμαιγενὲς εἶδος ἀμείψας,
Φέρτερον εἰς δέμας ἄλλο μετέπλασεν ὑψιμέδων Ζεύς,
Καὶ στρατὸς ἐβλάστησεν ἐνόπλιος· ἐξαπίνης γὰρ
Ἀλλοφυὴς, ἄφθογγος, ἀπόσπορος ἑσμὸς ἀρέρης,
Εἰς βροτὸν αὐδήεντα δέμας μορφώσατο μύρμηξ·
Τῶν πρόμος Αἰακὸς ἦρχεν· ἐν ευτύκτῳ δὲ βοείῃ
Ζῆνα νόθον σοφὸν ἔρνιν ἐπέγραφε σῆμα γενέθλης,
Φειδομένοις ὀνύχεσσιν ἐλαφρίζοντα γυναῖκα·
Καὶ ποταμὸς πυρίκαυτος ἔην σχεδόν· ἄγχι δὲ κούρη
Οἰκτρὰ κατηφιόωσα, καὶ εἰ πέλεν ἄπνοος εἰκὼν,
Δόχμιον ὄμμα τίταινεν, ἅτε στενάχουσα τοκῆα
Ἀσωπὸν βαρύγουνον· ἔοικε δὲ τοῦτο βοῆσαι·
Καλὸν ἐμὸν πόρες ἕδνον ἐμὸν γενετῆρα δαμάσσας·

si quod est, vitium vitasse. Ut enim sexcenta variorum exempla taceam, hoc unum subjungere liceat, quod cum proposito nostro, cum circa Bacchum et vinum nostra omnis vertatur disputatio, convenire quodammodo videtur. Legimus apud Platonem in Cratylo p. 276. sq. T. III. ed. Bip. *Οἶνος δ', ὅτι οἴεσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόντων τοὺς πολλοὺς, οὐκ ἔχοντας.*

v. 208. Miram hanc compositionem: *ποσσὶ πολυσπερέεσσι* sane nonnisi apud Nonnum invenies.

v. 218. Vulgatum *δεὶ πέλεν* haud absurde mutavit Falk. in *δέει πέλεν*; melius tamen rem expediit Cunaeus, scribens *καὶ εἰ πέλεν* etc. etsi, inquit, non vivebat, sed sculpta erat, tamen videbatur etiam tunc deflere patris sui casum.

Κρήτη δ' ἡγεμόνευε πολυγλώσσων ναετήρων
Ἀστέριος φαιδρωπὸν ἔχων δέμας· ἀμφότερα δὲ
Ὅσσον ἔην ἐρόεις, τόσον ἄλκιμος· ὅν ποτε νύμφη
Λυσαμένη Μίνωϊ δαίφρονος ἅμμα κορείης,
Φαισιὰς Ἀνδρογένεια Κυδωναίη τέκεν εὐνῇ·
Ὃς τότε λαὸν ἄγων ἑκατόμπολιν οἴνοπι Βάκχῳ,
Ἵκετο κυδαίνων ἐμφύλιον αἷμα γενέθλης
Πατρὸς ἑοῦ· Σεμέλης γὰρ ἀνεψιὸς ἔπλετο Μίνως
Κάδμου ξυνὰ γένεθλα· πολυσπερέες δὲ μαχηταὶ
Πάντες ἐνὶ σπεύδοντι συνέρρεον ἡγεμονῆϊ·
Οἱ μὲν ἀπὸ Κνωσσοῖο μαχήμονες· οἱ δ' ἀπὸ Λύκτου
Μιλητοῦ στρατίῃσι συνήλυθες· οἷς ἅμα πολλοὶ
Ὑψιλόφου Γόρτυνος ἐθωρήσσοντο πολῖται·
Καὶ ναστοὶ Ῥυτίοιο, καὶ εὐκάρποιο Λυκάστου,
Καὶ χθονὸς Ἰδαίοιο Διός, καὶ ἐδέθλια Θήβης·
Καὶ δάπεδον Κισάμοιο, καὶ ἄστεα καλὰ Κυταίου·
Τοῖος ἀπὸ Κρήτης πρόμος ἤλυθεν· ἐρχομένῳ δὲ
Θερμοτέραις ἀκτῖσι χέων μαντήϊον αἴγλην,
Ἀστερίῳ σελάγιζεν ὁμώνυμος Ἄρεος ἀστήρ,

v. 223. Rarissime apud Nonnum occurrunt brevium syllabarum productiones propter ictum, uti h. l. in ἀμφότερα δέ.

v. 225. Scaligeri lectio σαόφρονος praeferenda videtur vulgatae, cum σαόφρων sit fere epitheton perpetuum virginum: cf. XII. 338.

v. 235. Sic Falk. bene pro Ῥύτροιο, nam Ῥύτιον πόλις Κρήτης. Steph. Byz. h. v.

v. 236. Scaliger: χθονὸς Ὠδαίοιο, Falk: Ἰδαίοιο (pro vulgato Νωδαίοιο) quod praeferendum videtur. Cunaeus pro Θήβης auguratur Τάρβης, is enim est Cretae locus apud Ptolemaeum. Non male.

Νίκης ἐσσομένης πρωτάγγελος· ἀλλ' ἐνὶ χάρμῃ
Νικήσας, νόθον οἶστρον ἀήθεος ἔσχεν ἀρέξης
Νηλής· οὐ γὰρ ἔμελλεν ἰδεῖν μετὰ φύλοπιν Ἰνδῶν
Πάτριον Ἰδαίης κορυθαιόλον ἄντρον ἐρίπνης·
Ἀλλὰ βίον προβέβουλε λιπόπτολιν· ἀντὶ δὲ Δίκτης
Κνώσσιος ἐν Σκυθίῃ μετανάστιος ἔσκε πολίτης·
Καὶ πολιὸν Μίνωα, καὶ Ἀνδρογένειαν ἐάσσας
Ξεινοφόνων σοφὸς ἤλθεν ἐς ἔθνεα βάρβαρα Κόλχων·
Ἀστερίους τ' ἐκάλεσσε· καὶ ὤπασεν οὔνομα Κόλχων
Κρητικόν· οἷς ξένα θεσμὰ φύσις πόρε· παιδοκόμου δὲ
Πάτριον Ἀμνίσοιο ῥόον Κρηταῖον ἐάσσας
Αἰδομένοις στομάτεσσι νόθον πίε Φάσιδος ὕδωρ·
Μοῦνος Ἀρισταῖος βραδὺς ἤϊε λήθιος ἄλλων·
Ὅσσοι γαῖαν ἔναιον ὁμούριον Ἑλλάδι γαίῃ·
Ὃς μέλιτος γλυκεροῖο πολυτρήτων ἀπὸ σίμβλων
Αὐχένα γαῦρον ἄειρε· καὶ οἰνοχύτῳ Διονύσῳ
Ἤρισεν ἀπρήκτῳ μελιηδέος ἐλπίδι νίκης·
Ἀμφοτέροις τ' ἐδίκαζον ὅσοι ναετῆρες Ὀλύμπου·
Ἀλλὰ πάϊς Φοίβοιο νεόρρυτα χεύματα σίμβλων
Ἀθανάτοις ὀρέγων μελιηδέος ἤμβροτε νίκης·
Ὄψι θεοὶ παχὺ χεῦμα φιλοπτόρθοιο μελίσσης
Δεξάμενοι, κόρον ὀξὺν ἀτερπέος εἶχον ἐέρσης·
Καὶ κόρος ἦν μακάρων τρίτατον δέπας, οὐ δὲ τέταρτον
Κιρναμένου γεύσαντο παλιννόστοιο κυπέλλου,

v. 252. Cunaeus vult *νέον πίε*, hoc quidem optime pro *περί*: sed vocem *νόθον* non mutaverim, cum Nonnus ea tam saepe utatur, ut et h. l. eam scriptam fuisse probabile sit.

v. 253. Falkenburgii conjecturam *λοίσθιος* versus 275 tueri videtur.

Καὶ μάλα περ διψῶντες· ἀρυομένοιο δὲ Βάκχου
Ὄμβρῳ ἐϋῤῥαθάμιγγι νόον τέρποντες ἐέρσης,
Εἰς ὅλον ἦμαρ ἔπινον ἀλωοφύτου χύσιν οἴνου·
Καὶ μεθύων γλυκὺν οἶνον ἐθάμβεεν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ
Ἐξ ἑτέρου ποθέων ἕτερον δέπας ἡδέϊ θυμῷ,
Εὐφροσύνην ἀπόρρητον ἔχων θελξίφρονος οἴνου.
Ζεὺς δὲ μελιῤῥαθάμιγγος ἐθάμβεεν ἔργα μελίσσης,
Δαιδαλέην τ' ὠδῖνα φιλοσμήνου τοκετοῖο,
Δῶρον Ἀρισταίοιο· καὶ οἰναχύτῳ Διονύσῳ
Ὤπασε λυσιπόνοιο φέρων πρωτάγρια νίκης·
Ἔνθεν Ἀρισταῖος βραδὺς ἤϊεν εἰς μόθον Ἰνδῶν
Ὄψιμος εὐνήσας πρότερον ὅλον ἅρπαγα πέτρης,
Ἔνδιον Ἑρμείαο λιπὼν Κυλλήνιον ἕδρην·
Οὔπω γὰρ προτέρῃ μεροπηΐδι νάσσατο νήσῳ·
Οὔπω δ' ἀτμὸν ἔπαυσε πυρώδεα διψάδος Ὥρης,
Ζηνὸς ἀλεξικάκοιο φέρων φυσίζοον αὔρην·
Οὐδὲ σιδηροχίτων δεδοκημένος ἀστέρος αἴγλην
Σείριον αἰθαλόεντος ἀναστέλλων πυρετοῖο,
Ἐννύχιον πρήϋνε, τὸν εἰσέτι διψαλέον πῦρ
Θερμὸν ἀκοντίζοντα δι' αἰθέρος αἴθοπι λαιμῷ,
Ἄσθμασι λεπταλέοισι καταψύχουσιν ἀῆται·
Ἀλλ' ἔτι Παῤῥασίης πέδον ᾤκεεν. ἐρχομένῳ δὲ
Λαὸς ἐθωρήχθη βαλανηφάγος Ἀρκὰς ἀλήτης·

v. 265. Cum vocis *μάλα* plerumque ambae corripiantur syllabae, (v. c. Odyss. I, 1) bene Falk. metro satisfecit, addens *περ*, quod deerat.

v. 276. Locus, uti videtur, desperatus; neque satisfecit, quod Lubinus *σόλον* legit, neque Scaligeri *πρότερος μύλον*, cui tamen lubens accesserim, si hujus cum voce *μύλλος*, de qua v. Schneid. Lex. Gr., conjunctio atque affinitas clarius fuerit demonstrata.

Οἵτ' εἶχον Λασιῶνα, καὶ ἄλσεα καλὰ Κυταίε,
Καὶ κραναὴν Στύμφηλον, ἀειδομένην τε πολίχνην
Ῥίπην, καὶ Στρατίην, καὶ Μαντινέην, καὶ Ἐνίσπην,
Παῤῥασίην τ' εὔδενδρον, ὅπη πέδον ἐστὶ θεαίνης
Ἀστιβὲς ἀρχεγόνοιο λεχώϊον εἰσέτι Ῥείης,
Καὶ δάπεδον Φενεοῖο, καὶ Ὀρχομενοῖο τοκῆα,
Ὀρχόμενον πολύμηλον ἐδέθλιον Ἀπιδανήων,
Οἵτ' ἔχον Ἀρκαδίην πόλιν Ἀρκάδος· ὅν ποτε μήτηρ
Καλλιστὼ Διῒ τίκτε· πατὴρ δέ μιν εἰς πόλον ἄστρων
Στηρίξας ἐκάλεσσε χαλαζήεντα Βοώτην·
Τόσσον Ἀρισταῖος στρατὸν ὥπλισεν Ἀρκάδι λόγχῃ
Ἀνδράσι μαρναμένοις νομάδας κύνας εἰς μόθον ἕλκων,
Τόν ποτε Κυρήνη κεμαδοσσόος Ἄρτεμις ἄλλη
Φοιβείῃ φιλότητι λεοντοφόνος τέκε νύμφη,
Ὁππότε μιν Λιβύῃ ψαμαθώδεϊ καλὸς Ἀπόλλων
Ἤγαγε νυμφοκόμῳ μεταναάστιον ἅρπαγι δίφρῳ,
Καί μιν ἔτι σπεύδοντα λιπὼν μαντώδεα Δάφνην
Αὐτὸς ἑαῖς παλάμῃσι πατὴρ θώρηξεν Ἀπόλλων·
Παιδὶ δὲ τόξον ἔδωκε, καὶ ἥρμοσε χειρὶ βοείην
Δαιδαλέην, γλαφυρὴν δὲ καθιεμένην διὰ νώτου
Ὠμαδίῳ τελαμῶνι κατεκλήϊσσε φαρέτρην·
Τῷ δ' ἐπὶ Σικελίηθεν ἑκηβόλος ἦλθεν Ἀχάτης,
Καί οἱ ἐφωμάρτησαν ὁμήλυδες ἀσπιδιῶται,
Κιλλυρίων τ' Ἐλύμων τε πολὺς στρατός· οἵ τε Παλίγγων
Ἕδρανον ἀμφενέμοντο· καί οἳ Κατάνην παρὰ λίμνην
Γείτονα Σειρήνων πόλιν ὤκεον· ἃς Ἀχελώῳ
Τερψιχόρη ῥοδόεσσα βοοκραίρων ἀπὸ λέκτρων
Τίκτεν ἀελλήεντι συναπτομένη παρακοίτῃ·

v. 288. V. 237. legimus ἄστεα.

v. 306. Falk. explendi numeri caussa bene addidit δέ.

Οἵ τ᾽ εἶχον Καμάριναν ὅπη κελάδοντι ῥεέθρῳ
Ἵππαρις ἀστήρικτος ἐρεύγεται ἀγκύλον ὕδωρ,
Ὕβλης θ᾽ ἱερὸν ἄστυ· καὶ οἳ σχεδὸν ᾤκεον Αἴτνης,
Ἧχι πυρὸς κρητῆρες ἀναπτομένης ἀπὸ πέτρης
Θερμὸν ἀναβλύζουσι Τυφαονίης σέλας εὐνῆς·
Οἵ τε δόμους ἐδάσαντο παρ᾽ ὀφρυόεντι Πελώρῳ,
Καὶ δάπεδον νησαῖον ἁλιῤῥοίζοιο Παχύνου,
Καὶ Σικελὴν Ἀρέθουσαν· ὅπη μετανάστιος ἕρπει
Στέμματι Πισαίῳ κομόων Ἀλφειὸς ἀλήτης;
Πορθμεύων βατὸν οἶδμα· καὶ ἀκροτάτου διὰ πόντου
Ἕλκει δοῦλον Ἔρωτος ὑπέρτερον ἄβροχον ὕδωρ,
Θερμὸν ἔχων ψυχροῖο δι᾽ ὕδατος ἁπτόμενον πῦρ·
Τοῖς ἔπι Φαῦνος ἵκανε πυρισφρήγιστον ἐάσσας
Ἰταλίης τριλόφοιο πελωρίδα πέζαν ἐρίπνης,
Τὸν βυθίῳ Κρονίωνι συναπτομένη τέκε Κίρκη,
Σύγγονος Αἰήταο πολύθρονος, ἣ παρὰ λόχμῃ
Ὤκεε πετραίοιο βαθύσκια κύκλα μελάθρου·
Καὶ Λίβυες στρατόωντο παρ᾽ ἑσπέριον κλίμα γαίης
Ἀγχινεφῆ ναίοντες ἀλήμονος ἄστεα Κάδμου·
Κεῖθι γὰρ ἀντιπόρων ἀνέμων πεφορημένος αὔραις
Εἰς χρόνον ᾤκεε Κάδμος ἔχων Σιθωνίδα νύμφην,
Σύμπλοκον Ἁρμονίην ἔτι παρθένον· ἧς διὰ μορφὴν
Γείτονας ἀντιβίους πολεμητόκος ὥπλισε Φήμη·
Ἣν Χαρίτην ὀνόμηνε Λίβυς στρατός· ἁβροτέρη γὰρ
Βιστονὶς ἐβλάστησεν ἐπιχθονίη Χάρις ἄλλη,
Τῆς ἄπο καὶ Λιβύης Χαρίτων λόφος· ἧς ἔτι μορφῇ

v. 336. Praetuli cum Falkenburgio Σιθωνίδα vulgato Εἰθωνίδα; pars enim Thraciae Sithonia fuit appellata.

Ἅρπαγος Ὑσμίνης δεδονημένος ἄφρονι κέντρῳ,
Φρικτὸς ἐρωμανέων ἐκορύσσετο βάρβαρος Ἄρης
Λαὸς ἐρημονόμων Μαυρέσιος· ἀλλὰ Τινάσσων
Χερσὶ χαμαιγενέεσσι Λιβυστίδος ἔγχος Ἀθήνης,
Ἁρμονίης πτολέμιζε προασπίζων παρακοίτης·
Ἑσπερίων δ' ἐφόβησεν ὅλον γένος Αἰθιοπήων,
Σὺν Διῒ θωρηχθέντι σὺν Ἄρεϊ καὶ Κυθερείῃ·
Κεῖθι καὶ ὡς ἐνέπουσι παρὰ Τριτωνίδι λίμνῃ
Ἁρμονίῃ παρέλεκτο ῥοδώπιδι Κάδμος ἀλήτης·
Νύμφαι δ' Ἑσπερίδες λέχος ἔπλεκον· ὧν ἀπὸ κήπων
Κύπρις ὁμοῦ καὶ Ἔρωτες ἐκόσμεον εὔγαμον εὐνὴν
Χρυσείην θαλάμοισιν ἐπικρεμάσαντες ὀπώρην·
Νύμφης δ' ἕδνον ἔρωτος ἐπάξιον· ἦ ῥ' ἀπὸ φύλλων
Ἁρμονίῃ καὶ Κάδμος ἐχεκτεάνῳ παρὰ παστῷ,
Βόστρυχον ἀφνειοῖσιν ἐμιτρώσαντο κορύμβοις
Ἀντὶ ῥόδου γαμίοιο· καὶ ἀβροτέρη πέλε νύμφη,
Χρύσεα δῶρα φέρουσα γέρας χρυσῆς Ἀφροδίτης·
Καὶ μέλος Ἀστραίης κιθάρης ἐπὶ κῶμον ἐγείρας
Μητροπάτωρ σφαιρηδὸν ἑῷ βητάρμονι ταρσῷ
Οὐρανὸν ἀμφελέλιξε Λίβυς κυρτούμενος Ἄτλας·
Καὶ μέλος Ἁρμονίης ἐμελίζετο γείτονι φωνῇ·
Καὶ ζυγίης φιλότητος ἑῆς μνημήϊα νύμφης
Δῶκε ποδῶν ἐπίβαθρα Λιβυστίδι Κάδμος ἀρέξῃ,
Δωμήσας πολίων ἑκατοντάδα· δῶκε δ' ἑκάστῃ
Δύσβατα λαϊνέοις ὑψέμενα τείχεα πύργοις·
Κείνου μνῆστιν ἔχοντες ἐπεστρατόωντο μαχηταί,
Μαρναμένου Βρομίοιο προασπιστῆρες Ἐνυοῦς,
Τικτομένης ναίοντες ἐδέθλια γείτονα Μήνης,

v. 362. Non est cur cum Scaligero pro ἐμελίζετο scribamus ἐπίκωμον.

v. 365. De voce δωμήσας v. Herm. Orph. p. 821.

Καὶ Διὸς Ἀσβύϛαο μεσημβρίζοντας ἐναύλους
Μαντιπόλου κερόεντος· ὅπη ποτὲ πολλάκις Ἄμμων,
Ἀλφειοῦ τριέλικτον ἔχων ἴνδαλμα κεραίης,
Ὀμφαίοις ϛομάτεσσιν ἐθέσπισεν ἑσπέριος Ζεύς·
Οἵ τε ῥόον Χρεμέταο, καὶ οἳ παρὰ Κίνυφος ὕδωρ
Ὤκεον ἀζαλέης, ψαμαθώδεα πέζαν ἀρούρης
Αὐχῆται Βάκαλές τε συνήλυδες· οὓς πλέον ἄλλων
Ἀρεΐ τερπομένους ζεφυρήϊος ἔτρεφεν ἀγκών·
Τόσσος λαὸς ἔην ἑκατόμπολις· ἐρχομένης δὲ
Πληθύος ἡγεμόνευε Κραταιγόνος· ὃν ποτε κούρη
Ἀγχιρόη Χρεμέταο παρὰ πλαταμῶνα τοκῆος
Ψύλλου κουφονόοιο μινυνθαδίῃ τέκεν εὐνῇ,
Νυμφίον ἀγκὰς ἔχουσα θεημάχον· οὗ ποτὲ καρποὺς
Ασθματι διψαλέῳ νότος ἔφλεγε θερμὸς ἀήτης·
Αὐτὰρ ὁ θωρήσσων κορυθαίολον Ἄρεα νηῶν
Ναύμαχον ἐσμὸν ἄγειρεν, ὅπη ποινήτορι θεσμῷ
Ηερίοις ἀνέμοισιν ἀναςήσειεν Ἐνυώ,
Ἱέμενος κτεῖναι φλογερὸν νότον· ἀγχὶ δὲ νήσου
Αἰολίης ϛόλος ἦλθε σακέσπαλος· ἀλλὰ μανέντος
Ἀνδρὸς ἀκοντιϛῆρες ἀελλήεντι κυδοιμῷ
Ὁλκάδα μαςίζοντες ἐθωρήχθησαν ἀῆται,
Συμφερτὴν δονέοντες ἀρήγονα σύμπνοον αὔρην,
Καὶ ϛρατιὴν, καὶ Ψύλλον ἐτυμβεύσαντο θαλάσσῃ·
Θρηϊκίης δὲ Σάμοιο συνέρρεον ἀσπιδιῶται·
Κοίρανος οὓς προΐαλλε βαθυσμήριγγος ὑπήνης
Ἠμαθίων βαρύγουνος ἔχων χιονώδεα χαίτην,
Τιτήνων μελέεσσιν ἐοικότας· οἳ τ' ἔχον ἀμφω
Ἀγχίαλον Μύρμηκα καὶ ἀνθεμόεντα Σαώκην,
Καὶ χθόνα Τεσμερίοιο, καὶ εὐλείμωνος ἀρούρης

v. 377. 384. Ἄρης h. l. i. q. πόλεμος. cf. Eur. Iph. Aulid. 283. ubi est i. q. ϛόλος.

Ἄλσεα Φυσιάδαο κατάσκια δενδράδι λόχμη,
Καὶ ζαθέην Κήρινθον ἀκοιμήτων Κορυβάντων,
Κτίσμα φαϊζομένης Περσηΐδος· ὀππόθι κέρης
Μυσιπόλων δαΐδων θιασώδεές εἰσιν ἐρίπναι·
Οἵ τε πολυγλώχινος ὑπὸ κρηπῖδος ἀρέρης
Βρώτιον ἀμφενέμοντο· καὶ ἃς ὑπὸ γείτονι πόντῳ
Ἀτραπιτοὺς βυθίοιο Ποσειδάωνος ἀκούω·
Τόσσαι μὲν στίχες ἦλθον ὁμήλυδες· ἀρχεγόνου δὲ
Ἠλέκτρης ὁμόφυλον ἐπισώσαντο γενέθλην·
Κεῖθι γὰρ Ἁρμονίην γένος αἰθέρος, αἷμα θαλάσσης,
Ἄρης, Ζεὺς, Κυθέρεια θεῶν χρεισμήτορι Κάδμῳ
Κερδίην ἀνάεδνον ἐδωρήσαντο γυναῖκα·
Τοῖσι κορυσσομένοισι σὺν εὐθύρσῳ Διονύσῳ
Ἠλέκτρης ἀνέτελλε δι' αἰθέρος ἕβδομος ἀστὴρ,
Δεξιὸν ὑσμίνης σημήϊον· ἀμφὶ δὲ νίκη
Πληϊάδων κελάδησε βοῆς ἀντίθροος Ἠχώ,
Γνωτῆς αἷμα φέροντι χαριζομένη Διονύσῳ·
Καὶ στρατιῇ πόρε θάρσος ὁμοίϊον· ἐρχομένων δὲ
Ὤγυρος ἡγεμόνευεν ἐς Ἄρεα δεύτερος Ἄρης,
Ὤγυρος ὑψικάρηνος, ἔχων ἴνδαλμα Γιγάντων·
Τοῦ μὲν ἔην ἄγναμπτον ὅλον δέμας· ἐκ δὲ καρήνου
Αὐχενίου τε τένοντος ὀπισθοκόμων ἐπὶ νώτων
Ἰσοφανεῖς πλοκαμῖδες ἀκανθοφόροισιν ἐχίνοις
Ἔῤῥεον ἰξύος ἄχρι κατήλυδες· εἶχε δὲ δειρὴν
Μηκεδανὴν περίμετρον ὁμοίϊον αὐχένι πέτρης,
Βάρβαρον ἦθος ἔχων πατρώϊον· οὐδέ τις αὐτοῦ
Φέρτερος ἄλλος ἵκανεν ἑώϊον ἐς μόθον Ἰνδῶν
Νόσφι Διωνύσοιο· καὶ ὅρκιον ὤμοσε νίκην

v. 407. Scaliger vult ἐπισώσαντο.

Ἰνδῴην χθόνα πᾶσαν ἑῷ δορὶ μοῦνος ὀλέσσαι·
Καὶ θρασὺς υἱὸς Ἄρηος, ἐὴν Πίμπλειαν ἐάσσας,
Βιστονίης Οἴαγρος ἐκώμασεν ἄστρον ἀρέσσης·
Ὀρφέα καλλείψας ἐπὶ γούνασι Καλλιοπείης,
Νήπιον ἀρτιχύτου μεμελημένον εἰσέτι μαζῷ·
Κυπριάδος τε φάλαγγας ἐκόσμεε Λίτρος ἀγήνωρ
Εὐχαίτης τε Λάπηθος· ἐθωρήσσοντο δὲ πολλοί,
Οἵ τ᾽ ἔλαχον Σφήκειας ἁλίκτυπον ἄντυγα νήσου,
Κύπρον ἐϋπτερύγων θεοδέγμονα νῆσον Ἐρώτων,
Κύπριδος αὐτογόνοιο φερώνυμον· ἧς ποτε Κύπρῳ
Ἄκρα περιγράψας βυθίῃ γλωχῖνι τριαίνης,
Ἰσοφυεῖ δελφῖνι τύπον τορνώσατο Νηρεύς·
Ὁππότε γὰρ γονόεσσα καταῤῥυτος ἄρσενι λύθρῳ
Οὐρανίη μόρφωσε λεχώϊον ἀφρὸν ἐέρση·
Καὶ Παφίην ὤδινε κεραστάδος εἰς χθόνα Κύπρου,
Ἔμφρονα θυμὸν ἔχων ὑπὲρ οἴδματος ἔτρεχε δελφίς,
Ἑζομένην λοφίῃσιν ἐλαφρίζων Ἀφροδίτην·
Οἵ τ᾽ ἔχον ὑδατόεν τε πέδον καὶ ἐδέθλια Σηστοῦ,
Καὶ Τάμασον καὶ Τέμβρον, Ἐρυθραίην τε πολίχνην·
Καὶ τέμενος βαθύδενδρον ὀρεσσαύλοιο Πανάρκτου·
Ἐκ δὲ Σόλων κεκόρυστο πολὺς στρατός· ἐκ δὲ Λαπίθων
Ὕστερον ἣν ἐκάλεσσαν ἐπώνυμον ἡγεμονῆος,
Ὃς τότε λαὸν ἄγειρεν, ἐν εὐθύρσῳ δὲ κυδοιμῷ
Κάτθανε, καὶ κτερέϊστο, καὶ οὔνομα λεῖπε πολίταις·
Οἵ τε πόλιν Κινύρειαν ἐπώνυμον εἰσέτι πετρῶν,
Ἀρχεγόνου Κινύραο, καὶ οὐρανίης πέδον ἕδρης,
Αἰθερίου κενεῶνος ἐπώνυμον· ὅττι πολίτας

v. 431. Sic rescripsi pro ἀρτιχύτῳ: v. quae ad XII, 202. attulimus.

v. 441. Forma κεραστὰς, άδος, alibi non occurrere videtur.

Ἔστρεφεν ἀστράπτοντας ἐπουρανίων τύπον ἄστρων·
Οἵ τ' εἶχον Κρεμάσειαν ἁλιστεφὲς οὖδας ἀρέρης·
Καὶ Πάφον ἁβροκόμων στεφανηφόρον ὅρμον Ἐρώτων,
Ἐξ ὑδάτων ἐπὶ βάθρον ἀνερχομένης Ἀφροδίτης·
Ἧχι θαλασσιγόνου Παφίης νυμφήϊον ὕδωρ
Σέστραχος ἱμερόεις, ὅθι πολλάκις οἶδμα λαβοῦσα
Κύπρις ἀνεχλαίνωσε λελουμένον υἱέα Μύρρης·
Καὶ πέλεν ἀρχεγόνου ποτὲ Περσέος· ᾧ ποτε Τεῦκρος
Καλλείψας Σαλαμῖνα χολωομένου Τελαμῶνος,
Ὁπλοτέρην πύργωσεν ἀειδομένην Σαλαμῖνα·
Λυδῶν δ' ἁβρὸς ὅμιλος ἐπέῤῥεεν· οἵ τ' ἔχον ἀμφὶ
Κίμψον ἐϋψήφιδα, καὶ ὀφρυόεσσαν Ἰτώνην·
Οἵ τε Τορύβιον εὐρὺ, καὶ οἳ Πλούτοιο τιθήνης
Σάρδιας εὐώδινας ὁμήλικας Ἠριγενείης·
Καὶ χθόνα Βακχείην σταφυληκόμον· ἧχί τε κούρη
Ἀμπελόεις Διόνυσος, ἔχων δέπας ἔμπνεον οἴνου,
Ῥείῃ πρῶτα κέρασσε, πόλιν δ' ὀνόμηνε Κεράσσας·
Καὶ σκοπιὰς Ὀάνοιο· καὶ οἳ ῥόον ἔλλαχον Ἕρμου
Ὑδατόεν τε Μέταλλον, ὅπῃ Πακτώλιον ἰλὺν
Ξανθὸς ἀποπλύων ἀμαρύσσεται ὄλβος ἐέρσης·
Καὶ Στατάλων κεκόρυστο πολὺς στρατός· ἧχι Τυφωεὺς
Θερμὸν ἀναβλύζων πυριθαλπέος ἆσθμα κεραυνοῦ
Ἔφλεγε γείτονα χῶρον· ἀελλήεντι δὲ καπνῷ
Αἰθομένοιο Τυφῶνος ἐτεφρώθησαν ἐρίπναι
Γυιοβόρῳ σπινθῆρι μαραινομένων κεφαλάων·
Ἀλλὰ Διὸς Λυδίοιο θυώδεα νηὸν ἐάσσας,
Ἄρειος ἀσίδηρος ἐμάρνατο κέντορι θυμῷ,
Μύθῳ ἀκοντιστῆρι, καὶ οὐ τμητῆρι σιδήρῳ,

v. 457. Nolim cum Scaligero scribere ἐπίβαθρον.

v. 480. Cunaeus vult μύθῳ pro θυμῷ, ut sit elegantior geminatio. Sed vereor, ne argutetur.

Γλώσσῃ ἐρητίων πειθήνιον υἱὸν ἀρούρης,
Ἔγχος ἔχων στόμα θοῦρον, ἔπος ξίφος, ἀσπίδα φωνήν,
Τοῦτο θεοκλήτῳ προχέων ἔπος ἀνθερεῶνι·
Στῆθι τάλαν· φλογόεις δὲ γίγας ὑπὸ μύστιδι τέχνῃ
Ἀῤῥαγέος μύθοιο σοφῷ στηρίζετο δεσμῷ,
Ἀνέρα δειμαίνων κεκορυθμένον ἔμφρονι λόγχῃ,
Γυμνοπέδην ἀσίδηρον ἔχων ποινήτορι μύθῳ·
Οὐδὲ τόσον τρομέεσκεν ὀϊστευτῆρα κεραυνοῦ
Αἰνογίγας πολύπηχυς, ὅσον ῥηξήνορα μύστην,
Γλώσσῃ ὀϊστεύοντα λάλον βέλος· εἶχε δὲ κάμνων
Ἕλκεα φωνήεντα πεπαρμένος ὀξέϊ μύθῳ·
Καὶ πυρὸς ἕλκος ἔχων τετορημένος ἔγχεϊ θερμῷ,
Ἄλλῳ θερμοτέρῳ νοερῷ πυρὶ κάμνε Τυφωεύς,
Καὶ στατὸν ἀστυφέλικτον ἐνερρίζωσεν ἀνάγκη,
Ταρσὸν ἐχιδνήεντα πεπηγότα μητέρι γαίῃ·
Οὐτηθεὶς ἀχάρακτον ἀμαιμάκτῳ δέμας αἰχμῇ·
Ἀλλὰ τὰ μὲν προτέροισιν ἐν ἀνδράσιν ἤγαγεν αἰών
Τοὺς δὲ λίγα κρατέοντας ὑπ' εὐρύθμῳ χθόνα ταρσῷ
Καὶ Γάβιος καὶ Στάμνος ἐπὶ κλόνον ὥπλισαν Ἰνδῶν,
Καὶ στρατὸν ὀρχηστῆρα περισκαίροντα δοκεύων,
Τοῖον ἔπος λέξειας· ὅτι πρόμος ἡγεμονεύει
Εἰς χορὸν, οὐκ ἐπὶ δῆριν, ἐνόπλιον ἄνδρα κομίζων·
Τοῖσι γὰρ εὐχομένοισιν ἀνακρούσασα χορείην
Μυγδονὶς ἐγρεκύδοιμος ἐπὶ κλόνον ἔβρεμε φόρμιγξ·

v. 482 Haud contemnenda videtur Cunaei conjectura τιτήνιον pro πειθήνιον; fuit enim terrae filius Typhoeus; sed minus usitatum videtur illud vocabulum.

v. 505. Amat Scaliger verba ex separatis imo separandis compo-

Ἀντὶ χορȣ̃ πέμπουσα μόθου λακσσόον ἠχώ·
Καὶ πολέμῳ σάλπιγγες ἔσαν σύριγγες ἐρώτων·
Καὶ δίδυμοι Βερέκυντες ὁμόζυγες ἔκλαγον αὐλοί.
Καὶ κτύπον ἀμφιπλῆγα βαρυσμαράγων ἀπὸ χειρῶν
Χαλκείοις πατάγοισιν ἐμυκήσαντο βοεῖαι·
Καὶ Φρύγες ἐστρατόωντο παρ᾽ ἐγχεμάχων στίχα Λυδῶν·

Οἵτ᾽ ἔλαχον Βέδειαν, ἀειδομένην τε Πολίχνην·
Δενδροκόμον τε Μένειαν, εὔσκιον ἄλσος ἀρέρης·
Οἳ Δρεσίην ἐνέμοντο, καὶ Ὄγριμον ὅς τε ῥεέθροις
Μαιάνδρȣ σκολιοῖσι νέον περιβάλλεται ὕδωρ·
Καὶ δάπεδον Δοίαντος ἐπώνυμον· οἵτε Κελαινὰς
Χρυσοχόρȣς ἐνέμοντο, καὶ ἱλαστήρια Γοργοῦς·
Τοῖσι συνεστρατόωντο, καὶ οἳ λάχον ἄστεα ναίειν
Γείτονα Σαγγαρίȣ, καὶ Ἐλέσπιδος ἕδρανα γαίης·
Τῶν πρόμος ἡγεμόνευε, λιπὸν ὀφιώδεα Δίρκην,
Πρίασος Ἀονίης μετανάστιος ἀστὸς ἀρέρης·

sita (v. c. v. 457.); scripsit h. l. *ἐπίκλονον*, neque magis feliciter, quam illic.

v. 511. Quam habuimus lectio, *ἐγχεμόχθων*, fuit rejicienda, neque metrum eam admittit. Quod posuit Scaliger *ἐγχεμάχοιο* eandem ob caussam stare non potest; sed forsan scribere voluit *ἐγχεμάχων*. Falk. *ἐγρεμάθων*, quae verba, quamvis non plura occurrere videantur eorum exempla, tamen ex analogiae legibus efficta sunt. Auctoritatem poetarum antiquissimorum sequerentur voces: *ἐγρεμάχων* aut *ἀγχεμάχων*, aut *ἀγχιμάχων*.

v. 514. Sic Scal. bene pro Ὀγρίμονός τε ῥ.

v. 517. Ingeniose Cunaeus: *ἱερὰ ῥεύματα Γοργοῦς*, ut sit Tithrasus fluvius, prope quem agebant Gorgones,

Ὁππότε γὰρ Φρυγίης πέδον ἔκλυσεν ὕετιος Ζεύς,
Ὀμβρηρεῖς πελάγεσσι χέων ὑψίδρομον ὕδωρ,
Καὶ δρύες ἐκρύφθησαν, ἀκανθοφόροις τ' ἐνὶ βήσσαις
Διψαλέαι πτεραμηδὸν ἐκυμαίνοντο κολῶναι·
Ἰκμαλέον τότε δῶμα λιπὼν κεκαλυμμένον ὄμβρῳ,
Καὶ ῥόον ἠερόφοιτον ἀκοντιστῆρα μελάθρων
Πρίασος Ἀονίης μετανάσσατο κόλπον ἀρούρης·
Ζηνὸς ἀλυσκάζων θανατηφόρον ὄμβριον ὕδωρ·
Αἰεὶ δ' ἀλλοδαποῖσι παρ' ἀνδράσι δάκρυα λείβων,
Μνώετο Σαγγαρίοιο· καὶ ἠθάδα δίζετο πηγήν,
Ἀονίου ποταμοῖο πιὼν ἀλλότριον ὕδωρ·
Ὀψὲ δὲ δύσνιφον οἶδμα, καὶ ὑδατόεσσαν ἀνάγκην
Ζεὺς ὕπατος πρῦνε, καὶ ἐκ Σιπύλοιο καρήνων
Κλυζομένης Φρυγίης παλινάγρετον ἤλασεν ὕδωρ·
Καὶ ῥόον Ἐννοσίγαιος ὅλον μετέθηκε τριαίνῃ
Εἰς βυθίους κευθμῶνας ἀτεκμάρτοιο θαλάσσης·
Καὶ νιφετοῦ κελάδοντος ἐγυμνώθησαν ἐρίπναι·
Καὶ τότε Βοιωτοῖο παλίνδρομον οὖδας ἐάσσας
Πρίασος ὑστερόμητις ἑὴν ὑπεδύσατο πάτρην·
Καὶ γενέτην βαρύγουνον ἀπήμονα πήχεος ὁλκῷ
Νόστιμος ἀγκὰς ἔμαρψεν· ὃν εὐσεβέων χάριν ἔργων
Ζεὺς μέγας ὀμβρήεντος ἀνεζώγρησεν ὀλέθρου,
Βρόντιον ὃν καλέουσιν· ἀπὸ Φρυγίοιο δὲ κόλπου
Πρίασον αὐχήεντες ἐκυκλώσαντο μαχηταί·
Ἀστερίς δ' ἀπάνευθεν ἑοῦ γενέταο μολόντος
Ἀρτιθαλὴς Μίλητος ὁμόστολος ἵκετο Βάκχῳ,
Καῦνον ἔχων συνάεθλον ἀδελφεόν· εἰς τότε Καρῶν
Λαὸν ἄγων ἔτι κοῦρος ἐδύσατο φύλοπιν Ἰνδῶν·

v. 534. Sic optime Scal. pro Ζεύς ὕδατος.

Οὔπω γὰρ δυσέρωτα δολοπλόκον ἔπλεκε μορφὴν,
Γνωτῆς οἶστρον ἔχων ἀδαήμονος· οὐδὲ καὶ αὐτῆς
Ἀντιτύπου φιλότητος ὁμοζήλων ἐπὶ λέκτρων,
Ζηνὶ συναπτομένην ἐμελίζετο σύγγονον Ἥρην
Λάτμιον ἀμφὶ βόαυλον ἀκοιμήτοιο Σελήνης·
Ὀλβίζων ὑπ᾽ ἔρωτι μεμηλότα γείτονι πέτρῃ
Νυμφίον Ἐνδυμίωνα ποθοβλήτοιο Σελήνης·
Ἀλλ᾽ ἔτι Βύβλις ἔην φιλοπάρθενος· ἀλλ᾽ ἔτι θήγην
Καῦνος ὁμογνήτων ἐδιδάσκετο νῆϊς ἐρώτων·
Οὔπω δ᾽ ἀβροκόμοιο κασιγνήτοιο φυγόντος,
Δάκρυσιν ὀμβρηθεῖσα δέμας μορφώσατο κούρη·
Καὶ ῥόον ὑδατόεντα γονήμονος ἔβλυε πηγῆς·
Τῷ δ᾽ ἅμα θαρσήεντες ἐπεῤῥώοντο μαχηταὶ,
Οἳ Μυκάλην ἐνέμοντο, καὶ οἳ λάχον ἀγκύλον ὕδωρ
Εἰς χθόνα δυομένοιο παλιννόστου ποταμοῖο
Μαιάνδρου σκολιοῖο διερπύζοντος ἐναύλων·
Τόσσαι μὲν στίχες ἦλθον· ὁμοζήλῳ δὲ πορείῃ
Λαῶν ἀγρομένων Κυβεληΐδες ἔκτυπον αὐλαὶ,
Μυγδονίης τε πόληος ἐκυκλώθησαν ἀγυιαί.

v. 550. Scal. vult *μομφὴν*; Cunaeus vero *μολπὴν*, addens: ita certe saepe loquitur Nonnus, quum designat *μινυρισμούς* et fractas querelas amantium. Scaliger scribens *μομφὴν* non animadvertit, paulo aliter haec a ceteris referri. Noster enim non ab hac illum, sed ab illo hanc amari ait. Contra alii.

RELIQUORUM NONNI

LIBRORUM

ARGUMENTA.

XIV.

Rhea Bacchi exercitum instruit, Cabiros nempe, Corybantes, Telchines, Cyclopes, Panes Satyrosque (quorum habitus et mores describuntur) Hyades, (a Junone in Centauros versas, quia Bacchum, muliebri forma inter ipsas versantem, educaverant) Centauros, (e Jovis in terram effuso semine ortos, cum cum Venere concumbere voluisset) Nymphas Bassaridesque. Bacchus dux cornu crateris loco et thyrsum tenens praecedit. Agmen proficiscitur. Indi eorumque duces armantur. Furiosae Bassarides invehuntur in hostem, variisque formis usae in Indos saeviunt. Bacchus fluvium sanguine plenum in vinum mutat; quo Indus fluvius animadverso miratur.

XV.

Indi ex illo fluvio bibentes, inde ebrii, temerarii, rabiosi, sui impotentes facti, tandem obdormiscunt et dormientes loquuntur. Bacchus cum exercitu dormientes aggreditur, multos vivos capit, tandem ad formosam nympham, Nicaeam nomine, defertur, venatricem Dianae castitate aequalem, quae ab Hymno pastore

amata et fustra expetita, eundem, mortem ab illa flagitantem, sagitta occiderat. Quo facto Amor ei minatur; omnia lugent Hymni mortem; Adrastea quoque et Diana.

XVI.

Bacchus Nicaea lavante conspecta eam amat amoremque ejus petit, omnia promittens, omniaque offerens. Cui succensens Nicaea respondet, nilque sibi cum eo negotii esse profitetur, minis praeterea additis. Bacchus abiens canem suum alloquitur, ei jubens, ut curiose ac studiose Nicaeae vestigia premat atque persequatur. Antiqua Melia (fraxinus) Baccho consilium dat, ut, uti Jupiter cum Danaë et Semela, cum dormiente concumbat. Nicaea interea Bacchum fugiens, sitiens ad fluvium in vinum mutatum accedit, bibit atque ebria obdormiscit; dormienti Bacchus supervenit. Quo Satyrus animadverso cum Pane de eo, quod viderat, loquitur. Nicaea sero expergefacta luget amissam virginitatem, mortem sibi, Baccho vindictam minatur. — Tandem Teletam parit filiam, (alii dicunt Satyros.) Bacchusque in Nicaeae honorem urbem hujus nominis condit.

XVII.

Iterum Bachus in Indos bellum parans vites plantat et a Broncho hospitio excipitur, quem vini culturam docet. Interea Astraëis Oronti Deriadis genero Bacchi dolum de fluvio

in vinum mutato exponit. Orontes iratus Bacchum ad certamen singulare provocat. Orta pugna Orontes ferociter in Bacchi exercitum saevit, Bacchum quoque aggreditur, sed vulnerare eum non valet. Thyrso Bacchus Orontis thoracem discindit, sed vitae ejus parcit. Orontes indigne ferens ignominiam Sole invocato se ipsum occidit. Quo facto Bacchus ei insultat, exercitumque ejus fundit. Aristaeus Bacchici exercitus saucios curat, sanatque herbis, melle, vino, incantationibus. Canitur epinicium. Blemys, Indorum dux, Baccho supplex, in gratiam recipitur, Aethiopumque rex constituitur.

XVIII.

Bacchus ad Indorum regem Staphylum pergit, qui itidem hospitaliter eum excipit. Staphylus cum Botrye filio et uxore Methe vinum bibunt atque ebrii facti saltant. Fatigati omnes cubitum eunt. Mirum portentosumque Baccho dormienti obvenit somnium. Staphylus moritur. Bacchus Methen consolatur.

XIX.

Methe a Baccho vinum doloris levamen petit atque consequitur. Addit Bacchus promissum, se vitem ex mariti nomine Στάφυλον, uvam ex filii nomine Βότρυν vocaturum, neque sine Methe (ebrietate) unquam commissationem fore. — Bacchus ludos parentales instituit in Staphyli honorem, pretiaque certaminum constituit. Erechtheus Atticus ad citharam fru-

menti Cereris et Triptolemi beneficio originem canit. Oeagrus Thessalus (Orphei pater) Phoebi et Hyacinthi amores canens vincit. Saltant Silenus et Maron; hic Staphylo invocato Ganymedis et Hebes historiam mimice exponit, ille saltat Aristaei cum Baccho coram diis certamen, Baccho vinum ministrante, Aristaeo mulsum *). Maron victor discedit, Silenus vero in fluvium mutatur uti olim antiquior Silenus (satyrus Marsyas) cui, cum ab Apolline in certamine tibiis canendi artis instituto, victus esset, pellis fuerat detracta.

XX.

Bacchus Methen sibi sociam adjungit. — Eris, Rheae specie assumta, Bacchum, ut acrius rem gerat, hortatur. Bacchus bellum parat. Pithus interea Bacchi comes in dolium, πίθον, mutatur atque mutatus gaudet. Lycurgus Dryantiades ferox Arabiae rex, ab Iride, quae Junone jubente Martis formam induerat, ad bellum Baccho inferendum concitatur; eadem quoque Mercurii specie Baccho persuadet, ut inermis cum Lycurgo congrediatur. Quo facto Lycurgus Bacchas fugat; Bacchus ipse in mare ad Nereum Thetidemque confugit. Lycurgus se piscatores missurum, qui Bacchum capiant, minatur.

*) v. L. XIII, 253. sqq.

XXI.

Lycurgus Bacchas persequens inprimis Ambrosiam aggreditur eamque capit. Ambrosia vero Terrae auxilium implorans in vitem mutatur, quae Lycurgum circumplectens quasi vinctum tenet. Bacchae Lycurgo insultant. Neptunus Arabiam tridente concutit; Lycurgus impotens saevit; insuper obcaecatur a Jove. Bacchus praeconem obsequium petentem ad Deriadem mittit, qui contra acerbissime in eum invehens exercitum ad bellum parat.

XXII.

Bacchi exercitus circa Hydaspen vagatur. Thureus ferox in eum convicia jacit; inter epula Indi Bacchum opprimere volunt. Ex Hamadryadibus vero una ad Bacchum transfuga Indorum consilium detegit. — Dolo usus Bacchi exercitus in planitiem fugit ibique hostes fundit. Multos Oeagrus vulnerat, Aeacus vero hostibus circumdatus a Pallade tutatus multos occidit Indos. Idem facit Erechtheus. Indi in Hydaspem compelluntur.

XXIII.

Multi suffocantur; sed et in aquis certamen continuatur. Quidam se ipsos interimunt, alii Hydaspis auxilium implorant. Solus Thureus aufugit cladis nuncius. Bacchi exercitus fluvium transit Hydaspem, qui fratrem Aeolum invocat, ut tempestate excitata Bacchas submergat. Aeolus hoc perficere conatur; sed

Bacchus Hydaspi minatur, denique eum facibus subditis incendit. Quo facto Oceanus graviter offenditur, Najades aufugiunt.

XXIV.

Jupiter litem componit. Hydaspes supplex implorat Bacchi clementiam, praeterita excusat et libenter se Baccho arundinem suam ad fistulas conficiendas permissurum pollicetur. Bacchus ignem exstinguit. — Denuo Deriades pugnam parat; idem facit Bacchus Jove adjuvante. Thureus Deriadi Indorum cladem refert, suadetque ut Brachmanes consultentur. Omnes pugnae illius exitum dolent. Bacchus laetas instituit epulas. Leucus Lesbius Veneris quoddam canit factum; eam nempe ad Palladis colum quodam tempore fila duxisse, et vestimento nexo effecisse, ut amor e Terra evanesceret; quo facto Palladem iratam deos adiisse, Mercurium vero eam derisisse, tandem Venerem ad officium proprium rediisse. — Epulis finitis omnes somno se dedunt, bella et victorias somniantes.

XXV.

Septimus adest et ultimus annus expeditionis indicae. Poëta ob rerum canendarum gravitatem Musam implorat, Bacchumque cum Perseo comparans et utriusque res gestas contemplans huic illum longe praefert. Idem facit Herculis gesta exponens et hic quoque Baccho inferior apparet. Tum Homeri laudibus illud

addit, Bacchum digniorem illi heroëm fuisse; et Musae auxilio iterata vice implorato in exponendo bello Indico pergit. — Insunt episodia ex antiquis astronomicis mythis vel Catasterismis. — Indi nondum luctus obliti sunt; Hydaspes in vinum mutatus est. Baccho quietis impatienti Attes, a Rhea missus, pretiosa affert arma a Vulcano fabrefacta, quorum praestantiam et magnificentiam omnes admirantur. Insculptae sunt Solis, Lunae, Stellarum, Fluminum, Thebarum, Amphionis, Ganymedis, Damaseni cum Dracone congredientis eumque occidentis, Rheae Saturno lapidem porrigentis imagines.

XXVI.

Astute Pallas Deriadem hortatur, ut cum Baccho congrediatur. Deriades undique exercitu coacto duces impellit, inprimis Tectaphum, quem quondam in carcere inclusum filia lacte sua nutriverat. Elephantos quoque Deriades armat.

XXVII.

Tum milites alloquitur atque exhortatur; Bacchum deridet ejusque genitorem. Indi progrediuntur vigore pleni et varie armati. Bacchus exercitum in quatuor disponit agmina eumque oratione alacriorem reddit. Jupiter, Deorum concilio convocato, omnes Baccho opitulari jubet, iisque, qui auxilium recusarent, graviter minatur.

XXVIII.

Aggrediuntur Indi; exoritur proelium. In Indorum exercitu virtute praestant Dexiochus et Corymbasus, qui occisus mortuus quoque loco suo consistit. Unus ex Atheniensibus (qui Erechtheum erant secuti) manibus quoque amissis mire et valide hostibus sese opponit. Cyclopibus progressis Deriadis exercitus in angustias redigitur, multi cadunt, Deriades ipse pugnans hostibus circumdatur.

XXIX.

Juno Deriadi animum inspirat, simul Morrheus in Satyros irruit. Hymenaeus, Bacchi amasius, saevit in hostes. Bacchus vero de Hymenaeo valde sollicitus vulnus ab eo avertere nequit, ideoque misere luget. — Pugna renovata Bacchus Deriadem provocat, nox vero pugnantes dirimit. Mars in somniis Rhea volente monetur, ne Deriadi in posterum auxilium praestet.

XXX.

Marte in Olympum profecto Bacchus hostes aggreditur; Morrheus conviciis stimulat Deriadem, vulnerans simul Eurymedontem, qui saucius patrem Vulcanum in auxilium vocat. Morrheus nonnisi Hydaspis ope Vulcani vindictae se subtrahit. Statim vero denuo progreditur. Tectaphus quoque aggreditur hostes, sed non cadit, moriensque filiae (cf. L. XXVI.) opem implorat. Frustra vero haec planctus la-

crymasque fundit. — Morrheus cum Deriade a Junone excitato irruit in Bacchum, quem fugientem Pallas exhortatur, ut in proelium redeat. — Bacchus obtemperat.

XXXI.

Juno novos nectens dolos primum Proserpinam adit, petitque, ut Furiarum unam in Bacchum mittat. Megaera Bacchum aggredi jubetur. Tum Iris Junonis jussu Somnum quaerit, ut Jovem in soporem conjiciat. Juno denique a Venere cingulum petit, quo Jovem demulceat, ut conjux amore ipsius flagrans, quae Baccho eveniant observare negligat.

XXXII.

Venus Junoni tradit cingulum, quo ornata ea Jovem adit. Jupiter vehementer exardet, e nube cubiculo facto Bacchum nil curat et obdormiscit. Megaera interea Baccho furorem injicit; Deriades in ejus exercitum grassatur, Marte assistente: multi cadunt, permulti fugiunt, in his Bacchus ipse, Silenus et Cyclopes. Aeacus solus resistit. Hamadryades lugent Bassaridas occisas.

XXXIII.

Pasithea Gratiarum una Veneri flores carpens Bacchi furore fugaque exercitus ejus conspecta misericordia tangitur, Veneremque de iis, quae viderat, certiorem reddit. Venus Amori persuades, ut Morrhei erga Chalcomeden Bacchantem amorem excitet. Extemplo Amor

Morrheum vulnerat, qui amore mansuefactus et contristatus querelis puellam prosequitur. — Chalcomede secum ejus amorem considerans ab eo abhorret, a Thetide vero admonetur, ut saltim amorem simulet.

XXXIV.

Turbatus Morrheus circumvagatur. Hysacus servus ejus uxoris Chirobiae, Deriadis filiae, eum commonefacit, eumque quid doleat percontatur. Morrheus doloris caussa relata remedium amoris petit et domi recubans Chalcomeden in somniis quoque videt. — Tum Bacchi exercitu timoris, Deriadis animi pleno congressis, Morrheus undecim Thyades capit, Deriadique pro munere sponsali donat, mox Bacchum se daturum spondens. Deriades eum monet, ne Baccharum pulchritudine capi se patiatur. Bacchae iterum fugantur, et in urbem includuntur; permultae occiduntur. Morrheus Chalcomeden capere gestit, quae amorem simulans tamen aufugit. Morrheus eam clamore prosequitur.

XXXV.

In urbe inclusae multae pereunt Bacchae. Deriades exercitum suum hortatur, ut ab earum pulchritudine sibi caveant. Moriens Baccha animum audientium sermone commovet. Morrheus tandem Chalcomeden consequitur, quae eum, si amore ipsius gaudere velit, arma deponere jubet. Morrheus quaecunque illa

petierit se facturum pollicetur et facit. Venus Marti inermem Morrheum ostendens illum incitat, ut dracone Chalcomedae corpus cingente pudicitiam ejus tueatur. Quo facto Morrheus deterretur. — Mercurius Bacchi specie indutus Bassaridas exhortatur. Jupiter vero Bacchum furentem conspiciens petit a Junone, ut uberis lacte Bacchum sanet. Invita Juno id peragit. Bacchus ad exercitum revertitur, denuoque eum instruit.

XXXVI.

Deriades suos exhortatur. — Interea de Bacchi cum Deriade bello certamine inter ipsos Deos exorto Neptunus contra Solem, Mars contra Palladem, Diana contra Junonem insurgunt. Diana a Junone vulnerata irridetur, ab Apolline vero sanatur. Mercurius pacem restituit. — Deriades pugnam redintegrat. Bacchus bestias quoque in Indorum exercitum immittit, quae elephantos aggrediantur. Bacchus cum Deriade congressus varias induit formas, tandem Deriadem harum mutationum caussa conviciis in ipsum invehentem vitibus implicat. Deriades Bacchum rogat, ut vincula solvat; quo facto rursus in eum saevit et Bacchus nil se terrestribus proeliis contra Deriadem effecturum sentit. Naves igitur parari jubet, sed Morrheus Bacchi consilium deridet suosque excitat. Fiunt

induciae trium dierum ad mortuos sepeliendos.

XXXVII.

Bacchus Ophelti in pugna occiso justa peragit, duodecim Indorum captivos ad ejus bustum immolat, certamina instruit et praemia cursus, luctae, pugilatus etc. proponit atque decernit.

XXXVIII.

Finitis induciis plura apparent prodigia, v. c. eclipsis solis, aquila serpentem ferens. Idmon astrologus ab Erechthèo consultus fausta illa Bacchico exercitui esse declarat, infausta Deriadi. Mercurius eadem Baccho exponit, eique hac data occasione Phaëthontis historiam narrat, qui jam puer parvum sibi fecerit curriculum, deinde adultus patris Solis currum regere volens a patre primum recusante tamen eum obtigerit, mox justa via aberrarit, astra turbaverit, quibus in Phaëtonta insurgentibus Jupiter eum fulmine percutiens in Eridanum dejecerit; quo facto Phaëthon sub aurigae forma cum Eridano in coelum sit translatus, mundi ordo restitutus, Heliades vero illius sorores in arbores electrum stillantes transmutatae.

XXXIX.

Rhadamanes Baccho naves paratas adve-

hunt; Deriades classem suam instruit animumque ei inspirat. Idem Bacchus facit. Pugnatur. Indi circumdantur, Aeacus a Jove imbrem, Erechtheus a Borea procellam contra Indos exorat. Multi caeduntur vel a belluis marinis deglutiuntur. Bacchus Morrheum vulnerat, vulneratum unus ex Brachmanibus sanat. Procellae et imbres Baccho victoriam procurant. Eurymedon Indorum naves incendit, Deriades in continentem fugere cogitur.

XL.

Pallas sub Morrhei specie Deriadi persuadet, ut proelium continuet. Sed et nunc Bacchus eum persequitur, consequitur, tandem trucidat. Deriades exanimatus in Hydaspem fluvium decidit, uxor ipsius Orsoboë et filia Chirobia impense dolent. Bacchi exercitus carmina triumphalia canit, et cum Baccho in Arabiam descendit. Tyrum perveniunt. Poëta hac data occassione Tyri antiquissimam historiam inserit. Hercules Astrochiton*) Bacchum hospitio excipit eique mundi origines et vicissitudines exponit usque ad Tyri fundationem. Bacchus

*) Est hic Hercules Tyrius sive Phoeniceus, solis symbolum, de quo multa exstant anaglypha et monumenta, sed seriori aetati adscribenda.

Astrochitoni craterem, Astrochiton Baccho tunicam donat.

XLI.

Ad Libanum montem progrediens Bacchus ad Beroën venit. Urbis hujus nominis latiorem poëta exhibet descriptionem, exponens situm divitas, vetustatem, fabulas, originem a Beroë nympha et urbem a Venere conditam referens. Venus enim petierat ab Amore ut Bacchum et Neptunum sagitta percuteret, praemium ei promittens, si ambos in Beroës, Veneris et Adonidis filiae, amorem adegisset.

XLII.

Peragit Amor Veneris mandata. Bacchus vehementer incensus Beroën undique sequitur, eam alloquitur, pavet, deam appellat. Beroë superba discedit. Pan Baccho persuadet, ut agricolae forma Beroë compareat. Bacchus hac specie indutus se Beroae servum fore pollicetur, tandem quis sit, aperit. Neque nunc flectitur Beroë. Neptunus ea conspecta pari flagrat amore, amoremque ei profitetur. Venus declarat, certamine procis esse decernendum. Dii spectatum adsunt.

XLIII.

Beroë Baccho magis favet. Rivales mag-

nos faciunt apparatus. Bacchus suos animat. Neptunus graviter in Bacchum invehitur. Exoritur pugna. Neptuni agmina in Bacchas irruunt, ambarum quoque partium animalia inter se dimicant. Precibus Psamathae adductus Jupiter Neptuno victoriam concedit; Bacchumque fulminibus terret. Neptunus Beroën consequitur; Amor vero consolatur Bacchum, Ariadnen illi pollicens.

XLIV.

Bacchus in Graeciam venit. Pentheus ei resistit; Bacchi vero agmina Penthei exercitum fundunt. Penthei mater Agave infausto territa somnio Diis sacrificat. Iterum Pentheus Baccho mortem adeo minatur. Bacchus Lunam (Dianam), Hecaten atque Proserpinam invocat. Luna eum eorum, quae jam peregerit, commonefacit, Proserpina Eumenides Penthei domui immittit; Agave furens ferociter vociferatur.

XLV.

Furore correpta Agave Bacchi orgia recipere vult, Bacchis sese immiscet cum sene Cadmo. Pentheus hoc factum deridet, vini dono male dicit, Cereris dona ei praefert, Bacchum in piratarum manus cecidisse narrat (cum in insulam Naxum ab Jonia trajicere voluerit.) (v. Hy. Homer.) eosque in delphines mutatos

(inde omnes Delphines Baccho sacri.) etc.; tum denuo sese armat. Bacchus servi figuram induit; Pentheus multas capit Bacchas: mire vero hae liberantur. Pentheus flammis circumdatur.

XLVI.

Pentheus furens convicia in Bacchum jacit. Bacchus placide respondet eumque dolo capit. Pentheus muliebri vestimento indutus bacchatur. Agave cum Autonoë sociam se adjungit; Pentheus in leonem conversus a sua matre occiditur, et caput ejus ab ipsa ad Cadmum defertur. Cadmus eum interfectum dolet, similiter Agave, postquam Penthei caput agnovit. Autonoë Agaven, Cadmum consolatur Bacchus.

XLVII.

Athenis Bacchus nemine renitente recipitur. Icarius eum hospitaliter excipit. Cui Bacchus vinum donat, pariter ac rusticis, qui ebrii facti Icarium occidunt. Icarius filiae Erigonae in somniis exitum suum aperit, eaque longa edita querela vitam suspendio finit. Ambo a Baccho in coelum efferuntur. Bacchus venit ad Ariadnen in insula Naxo a Theseo derelictam, ejusque dormientis pulchritudinem miratur. Expergefacta Theseum amissum queritur. Bacchus amore correptus verbis eam sibi con-

ciliat. *) Argos profecto Perseus resistit, quem Juno magis magisque incendit. Perseus sese in Bacchum armat. Ambo se invicem despiciunt. Perseus vero, Bacchum superare non valens, Ariadnen Medusae capite in lapidem mutat. Bacchus contra eandem in coelum evehit; ibi Ariadne fit Maja Dea. Mercurius pacem restituit; Argivi Bacchi cultum recipiunt.

XLVIII.

Bacchus in Thraciam venit; Juno Terram contra eum concitat, quae filios suos in Bacchum armat, bestias videlicet et Gigantes; sed omnes a Baccho vincuntur. Bacchus posthac in Phrygiam transit, ibique Pallenen amans, quae omnes adhuc procos lucta vicerat, eam vincit suamque reddit. — Ad Rheam tandem veniens Auram venatricem conspicit amatque. Aura somniat de amissa virginitate; quo somnio irata superbe se supra Dianam extollit. Dianae hac de re conquestae Nemesis vindictam pollicetur. Bacchus vini fontem provenire jubet, ad quem Aura delata bibit et ebria obdormiscit. Dormienti Bacchus concumbit. Aura vero expergefacta malique certa furit, in se ipsam saevit, a Diana vero irridetur. Nicaea (v. Argum.

*) Bacchi cum Ariadna nuptiae in mysteriis ἱερὸς γάμος dictae.

L. XVI.) eam consolatur. Parit Aura geminos infantes; unum eorum devorat, tum in aqua se submergit et in fontem mutatur. Diana nutrix fit superstitis junioris Bacchi. Bacchus Ariadna in coelum sublata ipse in Olympum revertitur.

COMMENTARIUS

MYTHOLOGICUS.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS

IN LIBRUM OCTAVUM.

V. 1. Θεὸς i. e. Jupiter, qui Semelam gloria futura ei praedicta Bacchum utere ferentem relinquit.

V. 4. Fons fabulae de Semela est in Hymnis homericis VI. XXV. et XXVI. apud Pindarum in Pythicis III, 176 sq. qui sic:

— ἀτὰρ λευκωλένῳ γε Ζεὺς πατὴρ
Ἤλυθεν ἐς λέχος ἱμερτὸν Θυώνᾳ.

cf. Schol. ad Eurip. Hippol. 559. Orph. Hymn. 43. qui est hymnus in Semelam, mysteriis destinatus, multis eam epithetis condecorans, uti assolent hi hymni: v. c. παμβασιλεία, ἐρατοπλόκαμος, βαθύκολπος κ. τ. λ. Semelae historiam tractant Ovid. Metam. III. 253. sqq. Apollod. III, 4, 3. Hygin. (ex veteribus tragicis uti Apollodoris ex poëtis cyclicis) fab. 179. Diod. Sic. III, 63. IV. 2. Eudoc. Violar. p. 118. et 373 ubi ejus genealogiam legimus; Lucian. Dial. Deor. 9. ubi quaedam aliter, quam apud Nonnum: v. c. Semeles domus conflagrat, Mercurius Bacchum e Semela exsecat et defert ad Jovem, qui femore perscisso foetum indit. Quae apud Athenaeum in Semelae historia occurrunt a Nonni narratione discrepantia suis inseremus locis. A reliquis abit Meleager in Anthol. Carm. CXI. quod v. infra ad IX, 28. qui Bacchum non in Jovis femore conditum, sed ab ipsis nymphis statim e cineribus raptum educatumque facit.

V. 5. Apud Pausaniam IX, 35. egimus, primitivam fabulam nonnisi duas cognoscere Horas, quarum nomina fuerint Θάλλος et Κάρπος, quae germinationis nempe et fructuum essent symbola. Posteriore tempore moralis quoque illis indita est significatio et tres anni tempestates (ver enim et aestas in unam coalescebant) nomina accepere Eunomia, Dice et Irene. Sic legimus apud Orph. in hymno 42. cf. Phurnut. de N. D. c. 18. ubi Jovis ex Themide filiae dicuntur. Hyginus f. 153 decem Horarum nomina ab aliis aliter appellatarum tradit, quae quidem varias diei partes et negotia significare videntur. v. c. Auge, Anatole, Musia, Gymnasia, Nimphes, Mesembria, Sponde, Elete, Acte, Dysis. — Latius exponitur Horarum negotium apud Nonnum XI, 486 sqq. (cf. XLII. 284.) ubi quatuor a n n i f i l i a e dicuntur, L. XII. 17. vero mensi unicuique una tribuitur Hora. Cum Orphico consentit Apollod. I, 3. — Nostro loco Horae dicuntur S a t u r n i d a e f a m u l a e, L. XII. duodecim illae s o l i s e t a n n i f a m u l a e et XI, 15. t e m p o r i s f i l i a e, idem sane quod a n n i f i l i a e. Observatum enim est a viris doctis, χρόνον a posterioris aetatis scriptoribus pro anno usurpari: v. Heemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 407. Valken. Diatr. Eurip. p. 135 et quae ille laudat loca v. c. Schol. Aesch. in argum. trag. VII. c. Theb. Eustath. in Il. B. p. 172. 9. Apud Nonnum IX. 11. 12. Bacchus recens natus hedera coronatur ab Horis. Hunc locum Natalis Comes Myth. V, 13. Demarcho tribuit, pro more, perditorum operum, quae nunquam vidit, titulos jactandi; hoc nomine notatus ab Heynio ap. Apollod. p. 263. Ceterum in hac re veterum vestigia legisse Nonnum, credibile, facit Callimachus L. p. 318. Ernest.

— ἐν χοροῖσιν Ὧραι — κισσοφόροις, ἐπὶ διθυράμβοις
Αἱ Διονυσιάδες.

In fabulae auctoribus prae ceteris ponendi Homerus Il. V. 749. VIII. 433 sqq. Hesiodus Theog. 901 — 903. ed. Wolf. Pindarus Ol. XIII. 6. sqq. Artis opera v. ap Winkelmann. monumenti ant. inediti I, 39. II, 33. 39. vers. vernac. Vocabuli ὥρα historiam exposuit Hindenburg. ad Xen. Memor. p. 170 — 177, inprimis 175. Ad Horarum autem Baccho adpictarum notionem plura suppeditat Manso über die Horen und Grazien p. 37. et passim; add. Creuzeri Dion. I. p. 270.

V. 8. De hoc et de aliis Bacchi nominibus v. quae ad IX, 15. attuli.

V. 10. In plantis Baccho sacris post vinum prima est hedera, tum olivarum genus, (frgm. Orph. p. 355. ed. Gesn.) ficus, (Athen. III. p. 78. c. ex Sosibio Laudamonio) mala citrea, (frgm. Orph. 17. ubi χρύσεα μῆλα Ἑσπερίδων in ejus παιγνίοις enumerantur) papaver*), quoque et apium, quod et mortis fuit symbolum, quia ut optime exposuit Vossius ad Virg. Ecl. VI, 68., recordatione mortis animi hilaritatem quasi condire volebant veteres. Osiridi hederam Aegyptios, quomodo Graecos Baccho consecrasse ait Diod. Sic. Diod. Sic. I, 17. p. 50. immo eam Aegiptiorum lingua Osiridis plantam dictam (cf. Plut. T. II. p. 365. D.). Apud Athen. XIII. p. 608. e. legimus: Χαιρέμων ἐν Διονύσῳ:

Χορῶν ἐραστὴς κισσὸς ἐνιαυτοῦ δὲ παῖς. (quo significatur ejus perennitas.) Idem XV. p. 675. d. docet, cur potissimum hederaceis coronis usi sint veteres in compotationibus: cui rei medica subest ratio. Bacchum flores amare docet Ov. Fast. V. 345. — Quod Nonnus v. 12 ait, et apud Scholiasten ad Aristoph. Pac. p. 658. (cf. eundem ae Aristoph.

*) Papavera universe diis χθονίοις sacra fuere: v. Creuzeri Dion. p. 224. et quae ille laudat loca.

Vesp. p. 453. sq.) leginius, dicentem: *κιττᾷν ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυουσῶν γυναικῶν, ἤγουν ἐπιθυμεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἀδήφαγον καὶ πάμφαγον ὄρνεον ἡ κίττα* (i. e. pica) *περίεργον δὲ καὶ εἰς ἐπιθυμίαν.* v. Cornut. de Nat. Deor. c. 30. cf. nostr. obss. crit. ad h. l.

V. 34. Multo simplicius hanc rem enarrat Ovidius Met. III. 273. sqq. Juno his, quas Nonnus refert, ambagibus omissis in Beroës, quae fuerat Semelae nutrix, speciem transformata Semelam adit. — Junonis in Semelam odium depinxit Eurip. in Bacchis 6. sqq.

V. 41. sqq. Martem ab alio quodam scriptore tam foeda exhibitum forma non memini in Olympo versantem, nam quod est apud Homerum Martis epitheton *μιαιφόνος* eo non tam turpata Martis forma significatur. Noster locus arguit Scriptorem a pulchri venustique sensu, qui Graecis optimae aetatis inerat, haud parum alienum.

V. 62. Nostram ait Thraciam, quia a Martis filia Thracia dicta dicitur. Hyg. f. 159. Thracem Martis filium dicit.

V. 65. Bistonia Thraciae regio, a Bistone, Martis et Calirrhoës filio appellata, qui et urbem sui nominis condidit. De Bistonibus v. Apollod. II, 5, 8. cf. Nonn. 340.

V. 67. De Titanibus v. Hes. Theog. 207 — 210 ubi dicti dicuntur a *τιταίνεσθαι* sc. *δόλον* in patrem Uranum; inde sequitur, eos ante notum illud facinus hoc nomen commune non habuisse; quod etiam ex Hes. Theog. 132 sqq. apparet. Alii eos a *τιέιν*, venerari, dictos ajunt. Scribitur eorum nomen vario modo, v. c. *Τιτάς*, *Τιτὰν*, *Τίταξ*, *Τιτηνὸς* f. *ἡ Τιτήνη*, rex, regina.

V. 74. Callistus et Arcadis historiam v. latius expositam apud Ovidium Met. II. 380 sqq. cf. Apollod. III. 8, 2. ib. Heyne p. 666. et 668.

V. 76. Fabulam de Plejadum astro in humero Tauri v. ap. Apollod. III, 10, 1. ib. Heyne p. 682. cf. Hy-

gin. f. 192. qui miram nominis earum etymologiam profert: quia plures erant Πλειάδας dictas. Inprimis vero huc facit Eratosthenes in Catasterism. c. 23. cf. Boeckh. de Gr. Trag. Princc. p. 278. qui plura suppeditat loca huc pertinentia, praesertim ex Euripide.

V. 77. Non confundenda haec Electra, una ex Plejadibus, Atlantis e Plejone filia, (Apollod. III, 10, 1. ib. Heyne p. 735. sq.) quae a Jove compressa Jasionem peperit et Dardanum (Il. Υ, 215 sqq. Apollod. III, 12, 1.) cum ejusdem Atlantis matre, Oceani et Thetidis filia, neque cum Electra, quae fuit Agamemnonis et Clytaemnestrae.

V. 94. Fons fabulae de Ganymede, Trois, cum Ilo et Assaraco, filio est Hom. Il. Υ. 231 sqq. (ubi dii eum rapiunt, ut sit Jovis pincerna) et hymn. Hom. in Ven. 203 sqq. nec ibi a Jove aquilae ministerio sed procella raptus dicitur. Memorabile est Pindari fragmentum apud Schol. Arati p. 72, ed. Buhl., ubi Ganymedes Nili incrementorum auctor dicitur. cf. Eudoc. Violar. p. 95. Apollod. III, 12, 2. II, 5, 9. ib. Heyne p. 383. 741. Ov. Met. X. 143 sqq. Hygin. f. 271. Cic. Tusc. I, 26. Fulgent. Myth. I, 25. Barnes. ad Eur. Troad. 822. Xen. Symp. VIII, 30. Eurip. Iph. Aul. 1054. Cui Xenophontis loco contradicere videntur complura loca, quae Ganymedem a Jove ob pulchritudinem raptum dicunt, neque vero eam primariam esse caussam, ut pincernae munere fungatur. Ait enim Xenophon l. l. *καί ἐγὼ δέ φημι καὶ Γανυμήδην οὐ σώματος ἀλλὰ ψυχῆς ἕνεκα ὑπὸ Διὸς εἰς Ὄλυμπον ἀνενεχθῆναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τοὔνομα αὐτοῦ· ἔστι μὲν γὰρ δήπου καὶ Ὁμήρῳ,*

— — *γάνυται δέ τ' ἀκούων.*

τοῦτο δὲ φράζει, ὅτι ἥδεται δέ τ' ἀκούων· ἔστι δὲ καὶ ἄλλοθί που,

— — *πυκινὰ φρεσὶ μήδεα εἰδώς,*

τοῦτο δ' ἂν λέγει, σοφὰ, φρεσὶ βουλεύματα εἰδώς. ἐξ οὖν συναμφοτέρων τούτων οὐχ ἡδυσώματος ὀνομασθεὶς ὁ Γανυμήδης, ἀλλ' ἡδυγνώμον, ἐν θεοῖς τετίμηται. Contra vero ap. Ath. XIII. p. 566. d. raptus dicitur:

Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.

Add. Ath. XIII. p. 602. e. ib. Soph. frgm. Colch. Eurip. Orest. 1392. Cyclops 575 sqq. cf. quae Boeckhius in libro de Plat. legg. p. 107. hanc rem spectantia congessit. Echemenes ap. Ath. XIII. p. 566. c. Minoem, non Jovem Ganymedem rapuisse ait. Cretenses hanc de Jovis in Ganymedem amore fabulam finxisse dicuntur, ut ipsi, παιδερασταὶ, morem suum illustri exemplo speciosum reddant. Chalcidenses contendebant (ex Graecorum more, omnia preclara sibi suisque regionibus adscribentium) Ganymedem in Euboea a Jove raptum esse. Ceterum constat, primum Mercurium deorum fuisse pincernam, deinde Heben, denique Ganymedem, postquam Hebe Herculi in Olympum recepto laborum praemium uxor data fuerat.

V. 97. De Ariadna ejusque corona a Baccho inter sidera collocata varias variorum recenset fabulas Hyginus poet. astronom. L. II. c. 5. ed. van Staveren p. 432. Nonnus haç de re variis locis agis v. c. XLVIII. sub finem, antequam B. in coelum ascendit:

Οὐδὲ κυδωναίων ἐπελήσατο Βάκχος ἐρώτων
Ἀλλὰ καὶ ὀλλυμένης προτέρης ἐμνήσατο νύμφης,
Καὶ στέφανον πεπίκυκλον ἀποιχομένης Ἀριάδνης
Μάρτυν ἑῆς φιλότητος ἀνεστήριξεν Ὀλύμπῳ.

et XLIII. 425. Ariadna sponsa Baccho promittitur ab Amore v. nostr. Argum. huj. libri; add. L. XLVIII. 590 sqq. ubi Ariadnae anima Baccho in somniis comparet, ejusque levitatem in amando accussat.

V. 99. De Perseo v. Apollod. II, 4, 1. Simonidem

poëtam apud Athen. IX. p. 396. e. ib. Schweigh. et Nonnum passim.

V. 100. Andromedae fabulam refert Apollod. II, 4, 3. ib. Heyne p. 505. Medusae vero idem II, 4 2 sq. De Perseo, Andromeda et Medusa cf. Ov. Met. IV f. 17, 18. de Andromeda inprimis Hygin. f. 64.

V. 114. A Dicte, Cretae monte, Jupiter Dictaeus appellatus ibique a Corybantibus, Cybelae sacerdotibus educatus fertur, vel a Curetibus ut est ap. Apollod. I 1. — Agathocles Babylonius vel Cyzicenus ap. Athen. IX, p. 375 f. 376. a. Jovem ibi natum et a sue lactatum ait. Ap. Hes. Theog. 477. est Λύκτον, quod Heynius, nostram respiciens fabulam, non satis firmis argumentis nixus in Δίκτον mutari vult. Nam fuit et Lyctus Cretae oppidum cf. Plin. H. N. IV, 20. — Amnessus est Cretae fluvius.

V. 119. Κυδωνιὰς μίτρη, mitra vi magica et formam mutandi dote instructa. Κυδὼν fuit urbs Cretae. Κυδωνιὰς quoque est i. q. Ἄρτεμις cf. Orph. hy. 35, 12. et Ephorus ap. Ath. VI, p. 263 f.

V. 136. Danaës Historiam legimus ap. Eurip. Dan. frgm. T. II, p. 400. ed. Barn. Strab. X, p. 746. Alın. Athen. IX. p. 596. e. ubi Simonidis est locus. Apollod. II, 2, 1. II, 4, 1. ib. Heyn. p. 278. Hygin. f. 68. Praeclaram Simonidis Cei elegiam v. ap. Dion. Hal. T. V, p. 221. ed. Reisk. add. Eudoc. violar. p. 32 et 103 — 106. Nominis etymologiam exhibet Eurip. Bacch. v. 20. cf. not. ad 18.

V. 142. Latius enarrant Europae historiam Nonnus 50 sqq. Ov. Met. II, 832 sqq. Hygin. f. 178. Apollod. III, 1, 1, 16. Heyne p. 526. — Fulgentius Myth. I. putat, Europam a Jove raptam in navi, quae tauri picturam habuerit; Palaephatus autem de incredib. c. 16. narrat, Gnosium quendam, nomine Taurum, e

Tyro rapuisse cum alias puellas, tum virginem regiam Europam. En nostrates miraculorum interpretes! —

V. 143. Jo (nam sic jure me posuisse credo pro Ἰώ) ejusque historia satis nota ex Aeschyli Prometheo vincto 561 — 866. cf. Voſs Mythol. Brfe. XII, ep. 17 sq. Add. Nonn. III, 267 sqq. Ov. Met. f. 15, 16. Apollod. II, 1, 3. ib. Heyn. p. 249. sq. 255 sq. Jo symbolum lunae apud Argivos antiquissimum fuisse videtur; v. Eustath. ad Dion. Perieg. 92. Eudoc. Viol. p. 242 sq. Ceterum harum religionum, adeoque epithetorum οἰστρηθεῖσα, κεραςφόρος κ. τ. λ. color ductus e religionibus Isidis; ut in medio relinquamus illud, an Jo eadem sit cum Iside.

V. 149. De Latona v. Scolion elegantissimum apud Athen. XV, p. 694. d. cf. p. 701. c. d. ubi est fragmentum Clearchi Solensis, Aristotelis discipuli. Apollod. I, 4, 1. Callim. Hy. in Apoll. v. 100 sqq.

V. 160. Harmoniae, Martis e Venere filiae, historiam retulit Nonnus L. IV. Apud eundem Harmonia philosophico vel mystico sensu παμμήτωρ vocatur XLI, 276. Praeclare explicuit hanc fabulam Zoëga (li bassiril. antichi di Roma I. Distrib. p. 6 sqq. ad Tab. II.) De Cadmo Nonnus L. IV. multa tradidit, partim ex proprio, uti videtur ingenio, partim ex antiquis scriptoribus hausta, ex iisdem fortasse, e quibus Cadmi historiam retulit Diod. Sic. IV, 2, p. 9. — Ceterum in hoc de Cadmo fabularum circuitu saepissime Cadmilus v. Casmilus ad Samothracium Bacchi cultum pertinens occurrit, *) de quo cum Nonnus plane taceat, quadam loca laudasse sufficiat; v. c. Schol. Apollon. I, 915. Callim. ap. Varr. de L. Lat. VI, 3. Ly-

*) Qui in ἱερῷ λόγῳ i. q. Jacchus, in vulgari fabula Hermes. v. Creuzeri Dion. I. p. 21.

cophr. Cass. 162. cf. 219. ubi idem vocari videtur Cadmus. Strab. X, p. 724. Steph. de Urbb. v. Κάβειρα.

V. 182. Paulo aliter Hyginus ex antiquis tragicis hanc rem narrat f. 179, 167. Pete a Jove, ait Semelae nutrix Beroë, ut sic ad te veniat, quemadmodum ad Junonem, ut scias quae voluptas sit cum Deo concumbere. Nec Ovidium (Met. III, f. 6.) Nonnus sequitur, sua forsan intexens. De alia Beroë, quae urbi ejusdem nominis originem dedit, permulta tradit Nonnus LL. XLI. et XLII, quorum argumenta conff. — Ceterum videri potest Nonnus colorem duxisse ex Homerico Hymno in Cererem 101 sqq.

V. 183. Agenor ex Agriopa Cadmum genuit Hygin. f. 179. et Europam f. 178. cf. Eurip. Bacch. 171.

V. 214. Μίτρη (mitra) fuit redimiculum, quo feminae caput velabant, ita ut simul buccarum tegmen praestaret. v. Serv. ad Virg. Aen. IV, 216. Quod quidem tegmen capitis parum virile habitum. Inde viris non tribuitur, nisi cum significatione vitae mollioris et effusae luxuriei. Hinc Hercules Omphalae famulans mitra velatus: vid. Winkelmanni monim. ant. libr. II, 47. et Philostr. Imagg. p. 808. Olear. ubi de Lydorum mitris. Erat enim Lydorum gestamen et ut quisque populus luxuria pessime audiebat. Hinc apud Virg. l. l. Paris — cum semiviro comitatu — Maeoniâ — mitrâ etc. ubi cf. Heynius. Bacchus a Junone inimica luxu effeminatus declaratur eo, quod mitram gerat ap. Lucian. Dial. Deor. XVIII. cf. Hemsterhus. ad alium Luciani locum D. D. p. 254. Bip. Unde Bacchus graphice θηλυμίτρης dicitur. Sophocli eodem sensu Bacchus est χρυσεομίτρης Oed. tyr. 218. unde ab alio poëta eidem Deo hoc epitheton inditur, v. Antholog. Gr. III, p. 217. Jacobs. Cogitandus autem in his omnibus Bacchus Asiaticus, sive Phrygius, qui

et Lydius, sive Indicus. Et sunt, qui hoc Bacchi vestimentum ab Indis repetendum arbitrentur. Ad oculorum sensum μιτρηφόρον Dionysum adcommodatum v. in Millini Vases antiques tab IX. qui vir ibidem de hac re monuit. Ceterum mitra virorum non usquequaque una eademque. Paris enim pileo incurvo vittis dependentibus fingi solitus, vid. Serv. ad Virg. l. l. Bacchus contra aliique solum redimiculum addito buccarum tegmine gerunt. Quae res vulgo parum tenetur.

V. 217. Fons fabulae de Martis et Veneris amoribus est ap. Hom. Od. Θ, 266 sqq. Eum secuti sunt Ov. Met. IV, 167 sqq. Art. am. II, 561 sqq. Lucian. Deor. Dial. XVII. Hygin. f. 148. Improbat fabulam Plato Rep. III, p. 390, c.; allegorice interpretatur Heraclides Ponticus. —

V. 219. Quia Harmonia est Martis filia.

V. 233. De his nuptiis v. Nonn. v. 88 sqq. cf. Pind. Pyth. III, 155 sqq. Eurip. Bacch. 1329 sq. ib. Barn. et v. 1354. add. Schol. ad Eur. Phoen. 641.

V. 236. De hac Melanippe v. Strabon. VI, p. 406. Hygin. f. 186. — Non confundenda cum Menalippe ab Hercule rapta, uti est ap Jul. Firmicum de err. prof. rel. p. 265 ed. Comelin. — Colorem duxit h. l. Nonnus ex Hom. Il. I, 113.

V. 239. Egregie Dirce cantata, cum Jupiter Bacchum femori insueret, in Eur. Bacch. 518 sqq. cf. Barn. ad 519. Phoeniss. 648. — Sed cur Dirce ἐχιδνοκομος? Bacchus ipse dicitur a poëtis ἐχιδνοκομος quod utrinque ad eum spectat, sive scribas ἐχιδνόκομος, ut sit serpentibus comae implicatis, (v. Nonn. XIV. 234. δρακοντείῳ τρίχα δεσμῷ) sive ἐχιδνοκόμος (ut ἱπποκόμος Herodot. III, 85. et παιδοκόμος ap. ipsum Nonnum XIII. 145) qui viperas alit et curat. Et Maenades Euripidi Bacch.

103. sunt θηροτρόφοι in anguium mentione Ibidem vero capillus serpentibus implicatus exhibetur cf. ibid. v. 697. ibiq. Barnes. Itaque Dirce, tanquam Baccha, est sive ἐχιδνοκόμος, sive ἐχιδνόκομος. Horatius de Baccho Carmm. II, 19, 19. sq. nodo coerces viperino sine fraude crines. Cf. de Dirce Hygin. f. 7 ei 8. et Schol. ad Eur. Phoen. 102.

V. 240. Lernae mentionem injicit Apollod. II, 1, 4.

V. 241. Amymonen Danai filiam a Neptuno amatam refert Apollod. II, 1, 4. Hygin. f. 169. Nonn. XLII, 409.

V. 245. Tyro fuit Salmonei ex Alcidice filia, quae cum Neptuno in Enipeum amasium mutato consuevit. Apollod. I, 9, 8. Fons fabulae est ap. Hom. Od. Λ, 235 sqq. cf. Schol. Lycophr. 175. Peliam e Neptuni complexibus et Neleum filios habuit. v. Brunk ad Sophocl. Fragmm.

V. 246. Enipeus Thessaliae fuit fluvius, quem Tyro Nereis adamavit. v. vers. praec.

V. 272. Typhoeus et Typhon (Typhaon et Typhos) plerumque promiscue a veteribus aeque ac recentioribus ponuntur et in eorum fabula exponenda omnia confunduntur, ita quidem, ut plurimi unum eundemque his nominibus insigniri sibi persuadeant. Sed multo aliter rem sese habere et Typhonem a Typhoeo toto distare coelo haud minus docte quam luculenter Jablonskius (Panth. Aeg. T. III, p. 59—112.) docuit, quem sequens, quae huc facere visa, commodo, uti visum est, ordine digesta apponam. Caeterum ex fabula ipsa accuratius perspecta apparebit magnam inter ipsos intercedere similitudinem, quae ansam confusioni dederit:

Graecus

a) Typhoeus nobis dicatur; i. q. τετυφώμενος, fastu inflatus. (τυφῶς quoque Eur. Phoen. 1161. turbo igneus.)

b) Est monstrum portentosum, cui centum capita; dracones ex humeris enati, nonnunquam et alae. —

c) Juno irata Jovi sola eum sine virili semine peperit; vel ex terra procreavit; vel terra cum Tartaro congressa eum edidit.

d) Inde ejus in Jovem reliquosque deos perpetuum odium, implacabilisque inimicitia.

e) Sedem habuit in Arima Ciliciae vel Syriae (ut ait Strabo) monte et ubicunque vel ignis subterraneus vel terra arida vel ventus ardens animadverteretur v. c. in Catacecaumene Asiae regione.

f) Jovi diisque reliquis bellum intulit, eosque fugavit, ut Aegyptum peterent ibique forma anima-

Aegyptium

α) Typhonem appellemus, quod est verbum Aegyptiacum, significans spiritum malignum deo bono oppositum, innuens ventum nocivum, urentem et pestilentem.

β) Nihil de forma ab humana abhorrente traditur in Aegyptio Typhone.

γ) Rheae cum Saturno et Mercurio congressae filius est, Osiridis Isidisque frater natu minor, Horo et Nephthye (Apolline et Venere) major.

δ) Hinc pro malignitate sua inprimis Osiridi est inimicus regnum ingresso.

ε) Semper in Aegypto fuit et mansit, quanquam multi scriptores, cum Graeco eum confundentes, hunc quoque varias adiisse terras contendant.

ς) Postquam Osiris ab expeditione benefica rediit, Typhon ambitione actus, adjutus LXXII. conjuratis Osi-

lium, assumta delitescerent. Typhoeus quoque in Aegyptum pergit et deos persequens ipsum se deorum primum facere vult.

ridem e medio sustulit, ejusque corpus arcae inclusum Nilo commisit discerptum, abjectis genitalibus. Quibus rebus cognitis Dii coronas sibi detraxerunt. Isis reliquos fratres ab ejus ira occultavit.

g) Tandem Jupiter fulmine ardenti pectus ejus percussit, eique, cum flagraret, montem Aetnam superposuit, qui ex eo adhuc ardere dicitur.

ζ) Postquam paucos dies regnaverat Typhon, ab Horo adjuvantibus diis impugnatus et victus Isidi traditus, ab ea dimissus, tandem denuo debellatus est et supplicium de eo sumtum.

LOCA PROBANTIA:

a) Plut. Is. et Osir. post. init. — Eustathius ad Hom. Il. A p. 157. fin. Typhonem interpretatur πνεῦμα θερμόν.

α) Explicari quidem potest hoc nomen ex lingua Aegyptiaca, ut diximus; sed tamen forsan melius statuamus cum Hellanico, Heschio ap. Ath. XV, p. 680., nomen ejus proprium fuisse Babys v. Bebon, quod Graeci, similem suam fabulam in Aegyptium daemonem malum transferentes in Typhoei nomen mutaverint, ut quidem Typhon, Typhoeus etc. idem nomen neque vero eandem esse personam et fabulam

b) Hygin. fab. 152. Apollodor. I, 6, 3. ib. Heyn. Hesiod. Theog. 820 sqq. — Pind. Pyth. I et VIII. Aesch. Prom. 352. Aristoph. Nub. 535.

c) Stesichorus in Etym. M. v. Τυφωευς. Eustath. in Il. B. p. 345. Hom. Hy. in Apoll. 334 sqq. Hes. I, c. Virg. Georg. I, 278.

d) Apollod. l. c. Hygin. l. c.

e) Hom. Il. B. 781. ib. Schol. et Schol. ad Hes. Theog. 304. Nonn. I, 141. Steph. Byz. v. Ἄριμα, ib. Holst. Graev. lectt. Hesiod. XXII, p. 120. — Pind. Pyth. I, 51. VIII, 10. Inprimis vero Strab. XIII, p. 931. Alm. ubi est Pindari fragmentum et Xanthi Lydi historici, quod exhibuit Creuzerus in fragmm. hist. p. qq.

f) Apollod. l. c. Antonin. Liberal. Metam. f. 28 et 47. Suidas v. Τυφώς. Ov. Met. V, f. 7. Nigidius Figulus ap. Schol. in Germanici Aratea p. 119, 120. Manil. Astron. IV, 580.

appareat. v. Jabl. l. l. p. 102. sq.

β) Herodot. II, 144. et alibi.

γ) Diod. Sic. I, p. 13. Plut. Is. et Osir. p. 353 sq.

δ) Diod. Sic. I, p. 18.

ε) Hoc ex omnibus his locis inter se collatis prodibit.

ς) Diod. l. l. Plut. l. l. p. 357. Nigidius Figulus l. c. Hellanicus l. c.

g) Pind. Ol. IV, 12. et l. l. Apollod. l. l. qui prius in Corycium antrum eum petrusum ait, inde elapsum postea sub Aetna monte conditum.

ζ) Nigidius, Diodorus et Herodotus ll. cc.

Ceterum Nonnum in omnibus fere fabulis, praesertim in primaria sua, omnes paene fabularum formas miscere satis notum, neque in hac nostra a sua discedit consuetudine. cf. ejus LL. I et II et Eudoxus Cnidius ap. Ath. IX, p. 492. d. e. Jul. Firm. de err. prof. rel. p. 243.—De novo Typhoeo v. Nonn. XLVIII, p. 1232, 3. Fuit quoque Typhoëi fabula olim a poëtis sigillatim tractata. Add. Boeckh. de gr. trag. princc. p. 196 sq.

V. 293. Acrisius Danaës pater, Persei avus occurrit in Eurip. frgm. Danaë, ap. Apollod. II, 2, 1. II, 4, 1. Ov. Met. IV, f. 16. Pausan. Corinth. (II.) 23. Eudoc. Violar. p. 32, 334 sqq.

V. 298. Polydorus hic, Cadmi filius non confundendus cum Hippomedontis et Priami ex Hecuba filiis Apollod. III, 4, 2. III, 5, 5.

V. 306. Agaves, Cadmi et Harmoniae filiae historia non in nostri operis cadit terminos. Conferri potest Nonni narratio XXI, 113 sqq. cum Euripidis Bacchis, Ov. Met. III, f. 9, 10, 11, et Hygini f. 184.

V. 322. Proprium hoc Nonno esse videtur; neque enim me alibi legere memini, draconis vel tauri specie Jovem Semelam adiisse. cf. Nonn. 171, 320 sqq. VIII, 343 sq.

V. 347. Clymene haec non Helenae amica (Ovid. Heroid. 17, 267) neque Aristaei Mater (Virg. Georg. IV, 317.) sed Oceani et Tethyos filia, quam Apollo amavit et ex qua Phaëtontem, Lampetiam, Phaëthu-

sam et Lampetusam genuit. cf. Hyginus, qui pluribus locis de variis hujus nominis personis mythologicis v. c. initio, f. 152, 154 etc. Ov. Met. II, f. 4. Hes. Theog. 508, 351. Apud Eudociam in Viol. p. 261. eam Ἴφιος ἡ Μινύου θυγάτρα legimus. Add. Paus. Phoc. (X) 29.

V. 355. Thyone fuit Semelae nomen, postquam mortua inter sidera (vel inter divos) recepta fuit. Plura de ea v. ad v. 409. cf. Charax ap. Anonymum de Incredibil. in Gale opusc. myth. p. 92. Thyonen cum Dione saepissime permutatam esse docuit Creuzerus in Dion. I, p. 241 sq.

V. 367. Ex Ovidii (Met. III: f. 6.) narratione necessario et clarius, quam apud Nonnum prodit, quae sequitur, Semelae mors. Ibi enim Jupiter per Stygis numina Semelae se quidquid illa petierit facturum pollicitus, Semelae precibus vinctas dare manus cogitur. Nonnus nonnisi ὀυ μενέαινεν ἐρίζειν nobis narrat, quasi non statim interrogaremus, quam ob rem non voluerit. Respondet huic quaestioni Scholiasta Eurip. ad Hippol. v. 539, dicens: Ζεὺς ἀπρονόητος γενόμενος τῷ ἔρωτι ἐπείσθη τῇ Σεμέλῃ, τὸ τῶν ἐραμένων ἀναδεξάμενος πάθος.

V. 371. Exstat monumentum egregie gemmae insculptum apud Winkelmannum (monum. antichi in-ed. N. I, 2. et descr. des pierres gr. p. 54, n. 135.) ubi Jupiter magnis alis expansis fulguribus circumdatus ad Semelam venit. Sed alia hujus operis exstat explicatio, quam Boettigerus protulit, τὸν Θάνατον, nempe istam esse formam, qui puellam in flora aetatis avocet; fulgura autem a seriori manu esse insculpta.

V. 374. Ismenus, Beeotiae fluvius, ab Ismeno, Pelasgi filio nomen ducens.

V. 382. Echion Cadmo Thebas condenti ad manum fuit, ab eoque Thebani postea etiam Echionidae dicti. Fuit unus ex quinque illis, qui e draconis a Cadmo occisi dentibus enati superstites fuerunt, Spartae dicti: Eurip. Bacch. 540 et 1273. Scholiasta ad Phoeniss. 949. ait (ex Aeschylo): οἱ περιλειφθέντες τῶν Σπαρτῶν ἦσαν Χθόνιος, Οὐδαῖος, Πέλωρος, Ὑπερήνωρ καὶ Ἐχίων, ὃς ἔγημεν Ἀγαυὴν, τὴν Κάδμου θυγατέρα, ἐξ ἧς ποιεῖ Πενθέα. Alius fuit Echion Thebarum rex, cujus filia se sacrificandam dedit ad Deos Thebis reconciliandos. Fuit et Echion Argonautarum praeco. v. Hygin. f. 176. Apollod. III, 4, 1, sq. Ov. Met. III, f. 1. Forsan hic idem cum nostro, cum Nonnus in operis decursu praesertim L. XIII. plures Argonautas simul Bacchi aequales faciat. Clemens vero Alexandrinus Strom. I, p. 382, Pott. de aetate expeditionis Argonautarum sic: ἀπὸ δὲ Διονύσου ἐπὶ Ἡρακλέα καὶ τοὺς περὶ Ἰάσωνα ἀριστεῖς τοὺς ἐν Ἀργοῖ πλεύσαντας συνάγεται ἔτη ἑξήκοντα τρία.

V. 383. Aristaeus Apollinis et Cyrenes filius usum mellis et lactis et oleae plantationem invenit: ejus historiam v. ap. Nonn. XIII, 253. V, 215. XIX, 240. XXIV, 83. XXIX, 181. e quibus locis id quoque apparet, Nonno Solem et Phoebum sive Apollinem et Hyperionem persaepe unum eundemque esse (uti et XVI, 115.) Cf. Virg. Georg. IV, 317. Athen. XIV, p. 643 b. ib. Schweigh. Barn. ad Eur. Bacch. 1368 et Schol. ad Aristoph. Equ. p. 534 ubi quoque primus silphii culturam invenisse dicitur. Apud Diod. Sic. IV, 81, p. 229 sqq. et ap. Pind. Pyth. IX, 115 dicitur et Νόμιος et Ἀγρεύς. Add. Apoll. Rh. II, 509. Oppian. Cyneget. IV, 267.

V. 384. sqq. Nephele fuit Athamantis uxor, Phrixi et Helles mater. Sed hic ei narrationi nondum erat locus,

nisi Semela fuit omnium rerum gnara et futuri praescia. Ceterum in idem vitium incurrentem videmus Nonnum L. V, 487. coll. v. 269. — Apollod. I, 9, 1. de Nephela loquitur.

V. 403. Apud Apollodorum III, 4, 3. Ζεὺς παραγίνεται ἐφ' ἅρματος — καὶ Σεμέλη διὰ τὸν φόβον ἐκλείπει; Addit Apollodorus, reliquas Cadmi filias famam vulgasse, Semelam cum mortali homine concubuisse, ideoque a Jove quem conjugem mentita sit, fulmine tactam. Apud Ovidium Met. III, f. 6. corpus mortale tumultus non tulit aethereos; apud Nonnum denique, pompae amantem, ὤλετο τερπομένη λόχιον μόρον.

V. 406. Apud Cornutum de N. D. c. 2. et Lucianum Dial. Deor. IX. dicitur ἑπταμηναῖος, apud Apollod. l. l. ἑξαμηναῖος.

V. 409. Semelen inter superos statim post mortem relatam cum Nonno Pindarus Ol. II, 44. tradidit. Apollodorus vero III, 5, 3. (ib. Heyn.) Bacchum matrem suam ex Orco in coelum duxisse ait, Thyonen exinde nominatam. Cui assentit (referens quidem, non judicans) Pausanias II, 31, 2. 37, 5. Haec est celebris illa Bacchi κατάβασις εἰς ᾅδου. Bacchus enim multis in terra rebus peractis, Peutheo punito, ipsoque inter Deos recepto, quod ἀριστείαν*) peregerit, divina mente

*) In Bacchi ἀριστείᾳ plerumque haec traduntur: 1) quod per triennium Proserpinae concubuerit; quod vitis per triennium sub terra occulti symbolum est: 2) Ejus τιτανομαχία Lycophr. Cass. 208. ib. Tzetz. 3) Ejus γιγαντομαχία, ubi deorum πρόμαχος est, leonis formâ; diis fugientibus hirci formâ assumta delitescit; 4) quod cum ex India revertenti Thraciae (vel Arabiae) rex Lycurgus restitisset, eum pervicerit. Hom. Il. VI, 130. sqq. Attamen ante victoriam sub aquis in Thetidis, uti ajunt, sinu (quod allegorice interpretantur de vino aquae affusione temperato) latere coa-

matris recordatus, quae ipsum pariens interierat, ex Orco illam reduxit. Pompa solenni, Hermete νεκροπομπῷ, Satyris Silenisque comitantibus ad Orci portam, quae fuit specus prope Troezenen, Argolidis urbem, intrat, Thyonenque ad Deorum sedes transtulit. De Semelae nomine variae sunt veterum sententiae. Fulg. Myth. II, p. 194. male ita illud explicabat, ut sit quasi σῶμα λύον i. q. corpus solutum. Ex recentioribus Clerici celebris facta est opinio, qui ad Hes. Theog. v. 940 ait: Nomen Semelae forte fuit Zemela, quod virginem viro maturam apud Thalmudicos sonat. Diodorus Siculus III, 61. ex antiquis scriptoribus haec refert: Σεμέλης γένεσιν ἐις Φυσικὰς ἀρχὰς ἀνάγουσιν, ἀναΦαινόμενοι Θυώνην ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τὴν γῆν ὠνομάσθαι καὶ τεθεῖσθαι τὴν προσηγορίαν· καὶ Σεμέλην μὲν ἀπὸ τοῦ σεμνὴν εἶναι τῆς θεοῦ ταύτης τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τιμήν. Θυώνην δὲ, ἀπὸ τῶν θυομένων ἀυτῇ θυσιῶν. Semelam quoque dictam ἀπὸ τοῦ σεύειν τὰ μέλη, quod vinum membra faciat vacillantia nonnulli contenderunt. Sed quid etymologiis immoremur, diu post nomen, quod explicare student, inventis? cf. Schol. in Apoll. Rh. I, 636. Diodorus Sic. V, 52, p. 367. ait Semelam prius fulmine percussam esse, quam pareret, ut Bacchus duobus immortalibus prognatus censeretur. Artemidor. Oneirocr. II, 8. ait: ὀυδεὶς κεραυνωθεὶς ἄτιμός ἐστιν, ὅθεν γε καὶ ὡς θεὸς τιμᾶται. cf. Schol. ad Eurip. Hippol. 559.

ctus fertur. v. Apollod. III. 5. cf. Nonn. XX. sub finem. Sed et in Thracum Pataecis numerabatur et in navibus collocatus mari imperitans atque ex eo invocatus fingebatur. V. Creuz. Dion. I. p. 247. sq.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS

IN LIBRUM NONUM.

V. 3 Inde Bacchi epitheta *μηροτραφὴς*, *μηροτρεφὴς* (quae etiam ad indicam fabulae originem spectare possunt) *μηροῤῥαφὴς*, *εἰραφιώτης* (quod mire ap. Eudoc. in Viol. p. 221. explicatur *ἀπὸ τοὖέριν φαίνειν καὶ ἀφιέναι*). Orph. Hy. 47, 2. 51, 5. Hom. Hy. 26, 17. Diod. Sic. III, 63. V, 52. Apollod. III, 4, 3. Aristid. T. I, p. 52. Jo. Clericus in Hes. Theog. 490, qui ipsam in femur insuti fabulam ex Phoenicum sermone diligenter atque erudite explicat. — Operae pretium esse videtur mirum Tiresiae commentum apponere, quo eandem fabulam explicare studet ap. Eurip. in Bacch. 288—297. (cf. Boeckh. de gr. trag. Princc. p. 316, 320.)

> Ἐπεί νιν ἥρπασ' ἐκ πυρὸς κεραυνίου
> Ζεὺς, ἐις τ' Ὄλυμπον βρέφος ἀνήγαγεν νέον,
> Ἥρα νιν ἤθελ' ἐκβαλεῖν ἀπ' ὀυρανοῦ.
> Ζεὺς δ' ἀντεμηχανήσαθ', οἷα δὴ θεός·
> ῥήξας μέρος τι τοῦ χθόν' ἐγκυκλουμένου
> αἰθέρος, ἔθηκε τόν δ' ὅμηρον ἐκδιδοὺς
> Διόνυσον Ἥρας νεικέων· χρόνῳ δέ νιν

βροτοὶ τραφῆναί φασιν ἐν μηρῷ Διός,
ὄνομα μεταστήσαντες ὅτι θεᾷ θεὸς
Ἥρᾳ πόθ' ὡμήρευσε, συνθέντες λόγον.

Sed si hujus fabulae de Baccho Jovis femori insuto, originem spectamus, omnis fere evanescet dubitatio de indica Bacchici cultus origine, quamquam de fabula, uti ad nos pervenit, hoc minime dixerim. Neque enim illud tantummodo argumento esse potest, quod ab antiquissimis scriptoribus testimonia nobis supersunt, quae Bacchum in India natum testantur; sed nostris quoque temporibus comperimus, antiquam esse in India fabulum de mirabili quodam monte Meru; (v. Fr. Schlegel üb. d. Spr. u. Weisheit d. Ind. p. 193. Ancient history of Hindostan T. II, p. 250. Fra Paol. d. S. Bartol. Syst. Brahm. p. 154 sqq. 139 sqq. 217 sqq.) Quid quod et ipsa thebaica fabulae forma originem ex oriente indigitat? Bacchum nempe Jovis filium esse ait ex Semela. Semela vero est Cadmi (i. e. hominis ex oriente oriundi, קדם) filia. v. Kanne Mythol. d. Grchen. p. XXXI. Dis est orientalibus numen quoddam; Herodot. I, 131 ait: οἱ Πέρσαι τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέονται. Sic et in Indorum fabulis aëris dominus Diwespeter (lat. Diespiter) dicitur. Graeci vero originis ex oriente serioribus temporibus obliti nomen Jovis (Ζεὺς) a ζῆν et θεὸς a θεῖν currere et ponere) derivabant. Ceterum de hoc nomine v. Herodot. II, 52. ib. Wessel. Procl. ad Tim. Plat. L. II, p. 95. (Pseudo-) Aristot. de mundo c. 7. Orph. frgm. 39. ubi sic:

ἔστιν δὴ πάντων ἀρχή, Ζεύς· Ζεὺς γὰρ ἔδωκε
ζῷα τ' ἐγέννησεν. καὶ Ζῆν' αὐτὸν καλέουσι,
καὶ Δία τ' ἠδ', ὅτι δὴ διὰ τοῦτον ἅπαντα τέτυκται.

Sed audiamus testes antiquissimos, ut appareat e Graecis ipsis plures fuisse, qui poëtico velamine quodam-

modo sublato rem clarius viderent. Diodorus quidem Siculus (II, 38, p. 115 ib. Wesseling.) res Indiae exponens Bacchum eo venisse ex mente hujus regionis incolarum refert. Ibi cum magnis vexati ardoribus Bacchi milites peste interirent, ducem in montana copias deduxisse, ubi aëris atque fontium medela morbo sint liberati. Deinde pergit: *ὀνομάζεσθαι δὲ τῆς ὀρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρὸν, καθ' ὃν ὁ Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τοὺς Ἕλληνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παραδεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις, τετράφθαι τὸν Διόνυσον μηρῷ.* — Bacchum posthac, pergit referens Diodorus, fructus varios et vinum quoque Indis tradidisse, condidisse urbes, deorum cultum, leges ac judicia instituisse. cf. Nonn. XIII, init. Sed cum hac narratione conferri potest fabula quaedam Indica apud Paullinum a S. Bart. in Syst. Brahman. p. 103. qua ea quae Diodorus posuisse videtur, infringantur et quae sic habet: In sacro illo deorum monte Mahameru (Mero) domicilium constituisse Ischwaram (qui alibi et Schiwa et Devanishi, quod nomen ad *Διόνυσον* proxime accedere Paullino videtur (v, p. 133.) cum tabula gemmis variegata, in qua media lotus, innato triangulo, unde omnia gignantur, quaecunque haec rerum natura contineat; qui idem deus *τῆς παλιγγενεσίας παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ* ab Hermia Comment. Mscr. Platonis Phaedr. nominatur praeses. v. Creuzeri Dionysum I, p. 94. cf. Arrian. Ind. I, 4. Sed Diodorus ipse quae supra argumentis destituta posuerat, L. III, 62, p. 551. retractat, dicens: *δείκνυσθαι δὲ παρ' Ἰνδοῖς μέχρι τοῦ νῦν τόν τε τόπον, ἐν ᾧ συνέβη γενέσθαι τὸν Θεὸν καὶ προσηγορίας πόλεων* (de his v. Bayeri hist. regni Bactr. p. 3, 4.) *ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον. καὶ πολλὰ ἕτερα διαμένειν ἀξιόλογα τεκμήρια τῆς παρ' Ἰνδοῖς γενέσεως, περὶ ὧν μα-*

κρὸν ἂν εἴη γράφειν. Accedit, quod et Plinius et Curtius quibus sane ex antiquissimis monumentis haurire licuit, Graecorum quasdam fabulas de Baccho ex India originem trahere contendant. Ille enim H. N. VI, 21. ita: Nec non et Nysam urbem plerique Indiae adscribunt, montemque Merum Libero patri sacrum, unde origo fabulae, Jovis femore editum fuisse, hic vero L. VIII, 10: Sita est (urbs Nysa) sub radicibus montis, quem Meron incolae adpellant. Inde Graeci mentiendi traxere licentiam, Jovis femine Liberum patrem celatum. v. ibi Freinsh. et Arr. Ind. V, 9.— Sed Arrianus exp. Al. V, 1, 9, rem plane convertit, dicens: τὸ δ' ὄρος Μηρὸν ἐπωνόμασε Διόνυσος, ὅτι δή κατὰ τὸν μῦθον ἐν μηρῷ τῷ τοῦ Διὸς ηὐξήθη. — Hemsterhusio (ad Lucianum) videtur ista fabella ex more orientalium nata, quibus ex femore sati et liberi idem significent. Quod idem statuit et Clericus ad Hes. Theog. 940. dicens: Solent Phoenices ortum cujuspiam ab alio verbis exprimere, quae sonant latine: egressus est ex ejus femore: quod perinde est ac: eb eo genitus est, vel: ab eo est oriundus, ut liquet ex Genes. XLVI, 26. Hinc nata fabula de Baccho Thebano a Jove ortum ducente: circumstantiae enim fictae sunt a Graeculis, ut rationem redderent locutionis, quam ignorabant. Vera quidem quae ultimo loco posuit Clericus cum multis in rebus, tum praecipue in Bacchico cultu. Sed haec non satisfaciunt. Statuendum potius videtur, cultum Bacchi ex India in Asiam, ex Asiam in Europam migrasse; nam ille ἐνθουσιασμὸς, qui quam maxime huic cultui inest, symbola mystica et multae aliae res Graeciam non redolent. Graeci potius id quod factum est, plane inverterunt, et quod ad eos ex India venit, a se in Indiam translatum esse narrabant. Quid vero de iis dicamus, qui uti Schneiderus ad Arr.

Ind. I, 7. contendere audent, eos qui expeditionem Bacchi in Indiam solummodo historicis Alexandri M. tribuant, non plane errare? Idem quoque Fréret (Mem. de l'ac. des Inscr. T. XXIII, p. 227) asseruit, Strabonis verbis: „ὅτι δ' ἐστὶ πλάσματα ταῦτα τῶν κολακευόντων Ἀλέξανδρον" seductus, parum reputans, Strabonem nonnisi Macedonum Alexandri cum Baccho comparationem innuere posse. Sane multo prius Graeci hanc fabulam in suam rem converterunt. Strabo XV, p. 687 sq. ed. Cas. Megasthenem quidem historicum (qui circa 304. a. C. vixit, quique a Seleuco ad Sandracottem Prasiorum Gangem accolentinm regem missus postea historiam Indicam IV. libris conscripsit, cujus nonnisi fragmenta exstant) ait fidem antiquis de India narrationibns derogare jussisse; at Herculis res gestas et **Bacchi** cum paucis quibusdam credidisse, quum reliquorum magna pars interque eos Eratosthenes fabulosa ea et minime credenda arbitrarentur. Atque omnia ista de Baccho, Hercule et Prometheo figmenta eorum esse, qui Alexandro adulari studeant, primum ex eo liquere, quod scriptores non concordent, sed alii ea referant, alii ne ullam quidem eorundem mentionem faciant. Neque vero probabile esse, res adeo illustres et ambitione plenas non esse auditas, et si essent auditae, non videri vero simile, eas memoratu dignas non fuisse aestimatas, praesertim a fide dignissimis scriptoribus. Deinde per quos Herculi et Baccho ad Indos transeundem erat, eos nullum certum signum habere, quo ostenderent, illos per eam terram transiisse, etc. — At quum Strabo l. l. praeter alia et locum Euripidis (qui est in Bacchis 14 — 18) qui centum fere annos ante Alexandri expeditionem vixit, in testimonium afferat, jam dudum apud Graecos de Baccho in Orientem expeditionibus tradi-

tionem exstitisse, (Bacchus enim ibi gloriatur, se Medos, Persas, Bactrianos, Arabiam universamque Asiam peragrasse:) Macedonibus nihil tribui posse videtur, quam eos aliquam fidem traditioni veteri addidisse. Grata vero fuit Alexandro ista de Baccho narratio, ne milites aemulatione quadam rerum a Baccho gestarum longinquiorem cum eo militiam detrectarent, ut patet, ex Arr. Exp. V, 2: 1. cf. Sancta Crucii (Sainte-Croix) examen criticum historicorum Alex. M. edit. 2 p. 90. — Ceterum bene Nic. Schow l. supr. cit. p. 5. ait: Novimus Dionysi Indica seriori aetate ex historia expeditionis. Alex. M. in Indiam a poëtis ornata (neque vero ficta) fuisse; hunc seriorum poëtarum ornatum nullibi in Nonni Dionysiacis reperimus: quare, eum ex vetustioribus saltem fontibus hausisse, vero haud absimile videtur. Nostram quae est apud Nonnum fabulam tradidere Ov. Met. Apollod. Hygin. ll. cc.

V. 10. Inde Bacchum *διμήτορα* dictum constat. Alias vero hujus epitheti rationes Diodorus Siculus refert; primam quidem L. IV, 4. p. 17. *Διμήτορα δ' αὐτὸν προσαγορευθῆναι λέγουσι διὰ τὸ πατρὸς μὲν ἑνὸς ὑπάρξαι τοὺς δύο* (intelligi vult Proserpinae et Semeles filios) *Διονύσους, μητέρων δὲ δυεῖν.* Addit haec verba sane memorabilia: *Κεκληρονομηκέναι δὲ τὸν νεώτερον τὰς τοῦ προγενεστέρου πράξεις. διόπερ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους, ἀγνοοῦντας μὲν τ' ἀληθὲς, πλανηθέντας δὲ δία τὴν ὁμωνυμίαν, ἕνα γεγονέναι νομίσαι Διόνυσον.* — Addere potuit, inde has fabularum permixtiones maximam partem esse enatas. Altera explicatio est apud eundem III, 61. p. 346. ubi alios aliam hujus nominis caussam tradere docet; *Μιᾶς μὲν καὶ πρώτης γενέσεως ἀριθμουμένης, ὅταν τὸ φυτὸν εἰς τὴν γῆν τεθὲν λαμβάνῃ τὴν αὔξησιν. δευτέρας δ' ὅταν καρποφορῇ, καὶ τοὺς βότρυας πεπαίνῃ.*

ὥςε τὴν μὲν ἐκ γῆς, τὴν δ' ἐκ τῆς ἀμπέλου γένεσιν τοῦ θεοῦ νομίζεσθαι.. — Tertium praeterea ortum Baccho affinxerunt nonnulli, quo ex Jove et Cerere sit prognatus, quem postea a terrigenis discerptum concinnatis denuo membris Ceres regenerarit. (Manifeste Zagrei fabulam h. l. indigitari nemo est qui non videat.) Sed et hujus fabulae rationes, ut ita dicam, physicae a nonnullis sunt prolatae, quas si lubet latius expositas vid. ap. Diod. l. c. p. 347 sq. ego paucis defungar: vitis a terra (Cerere) et imbre (Jove) augmentum nacta, vinum (Bacchum) producit. Fructus a terrae cultoribus (Titanibus) vindemiatur, sed terra (Ceres) vitem post vindemiationem et putationem ad pristinum fertilitatis vigorem reducit. cf. Phurnut. de N. D. c. 30. in Gale opusc. mythol. p. 220. Sic alii terram Thyonen i. q. Semelen appellatam ferunt. (v. quae supra ad VIII. 409. attulimus.) — Bis e Jove procreatus fingitur Bacchus, quod in Deucalionis diluvio et vitis perierit, et denuo postea regerminarit.

V. 11. De Baccho partu edito vide fontem unde posteriores fluxere narrationes in Homerici Hymni in Bacchum fragmento 25, 1—5. Sed ubi locorum Bacchum natum sive editum dicamus? Patrae; Achajae urbs, eum sibi vindicavere teste Pausania VII, 18. Et Elei (Diod. Sic. V, 52. p. 367.) et Naxii et qui Eleutheras incolunt, ut ait Diod. III, 65. p. 358 sq. ubi versus hos addit ex hymno Homerico 26. quem ex Wolfii lectione quarto versu auctum quantum huc pertinet adscribam:

Οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ (Theocr. Idyll. XXVI, 33. cf. Strabo XIV, p. 947. Alm.) σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσσῃ
Φάσ', οἱ δ', ἐν Νάξῳ, Δῖον γένος, Εἰραφιῶτα,
Οἱ δέ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ ποταμῷ βαθυδινήεντι

Κυσσαμένην Σεμέλην τεκέειν Διὶ τερπικεραύνῳ,
Ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν, ἄναξ, σὲ λέγουσι γενέσθαι·
Ψευδόμενοι. σὲ δ' ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Πολλὸν ἀπ' ἀνθρώπων, κρύπτων λευκώλενον Ἥρην.
Ἔϛι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλῃ,
Τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτοιο ῥοάων·

(Sed duorum versuum extremorum auctor esse dicitur Herodorus poëta, qui post Alexandrum vixit, ap. Schol. Apoll. Rh. II, 1215. cf. Hy. Hom. ed. Hermann. p. 153.) Afri quoque Bacchi incunabula sibi arrogabant et Linus antiquissimus poëta*) Bacchum Ammonis ex Amalthea filium ait ab hoc, ut uxoris Rheae insidiis eum subtraheret, in urbem Nysam esse translatum, ubi in antro ab Aristaeo et Minerva sit educatus, vinum plantarit, Titanes debellarit, Ammonis oraculum instituerit, omnes terrae partes cultiores reddiderit, tandem Deus pronunciatus sit. Sed et distinguenda sunt loca prioris et secundi partus.

V. 12. Inde *κισσοκόμης* Bacchus dictus, et *φιλοϛέφανος*, Liberum enim patrem primum omnium imposuisse capiti suo coronam ex hedera a veteribus dictum est. Fabula Indica multum circa hanc rem versabatur. Arr. Ind. V. — Cornutus (vel Phurnutus) de nat. Deor. ap. Gale p. 219. similitudinem hederae cum vite esse caussam ait, cur Bacchus hederam amare dicatur, et quod haederae baccae respondeant uvis. De Horis in hoc versu v. Creuzeri Dionys. I. p. 273. et quae ad VIII, 5. annotavimus.

V. 14. Similia his et fontem forsan hujus fictionis v. ap. Eurip. in Bacchis 99 sqq. (quos versus sic disponendos esse docuit Boeckhius de graec. trag. princc. p. 317.)

*) Uti refert Dionysus Milesius ap. Diodorum Sic. III, 67.

ἔτεκεν δὲ (Ζεὺς) — — — —
στεφάνωσέν τε δρακόντων στεφάνοις, ἔνθεν ἄγραν θηροτρόφοι Μαινάδες ἀμφιβάλλονται πλοκάμοις.

cf. Nonn. IX, 130. Bacchum serpentibus coronatum imitatur Ampelus ap. Nonn. XI, 58 sq. cf. Creuz. Dion. I, p. 281 sq.

V. 15. Similia Bacchi epitheto ταυροφυὴς multa occurrunt praesertim apud Orphicum v. c. idem ταυροφυὴς (quod uti ταυρογενὴς ad ea pertinere videtur quae sunt apud Nonnum VIII, 322. vel potius ad Bacchum Ammonis filium, cujus cultum Linus in Thraciam intulit) ταυρομέτωπος (Orph. hy. 45, 1.) ταυρόκρανος, ταυροκέφαλος. Lucian. dial. deor. IX, extr. etiam κεράσφορος, δίκερως, ταυρωπός, κεράς et ap. Nonnum infra v. 27. βρέφος εὐκεράοιο φυῆς ἴνδαλμα σελήνης. Hujus fabulae physicam reddere tentarunt rationem Diod. Sic. III, 62 sq. Phurnutus l. c. c. 30. p. 215; Athen. II, 38. c. ait: ἀπὸ τοῦ κατὰ μέθην δὲ κατασήματος καὶ ταύρῳ παρεικάζουσιν τὸν Διόνυσον, καὶ παρδάλει, διὰ τὸ πρὸς βίαν τρέπεσθαι τοὺς ἐξοινωθέντας. cf. quae Creuzerus V. S. ad h. l. in Dionyso contulit p. 7 sqq. et 20. quibus et Nonn. XII, 204. nonnihil lucis addere videtur, nec non Eur. Bacch. 1157. ubi simpliciter ταῦρος dicitur Bacchus. Huc quoque pertinent Athen. XI, p. 476. ib. Schweigh. Eurip. Bacch. 100, 918 sqq. 1015. ib. Barn. Plut. Is. et Osir. p. 364. E. Euphorion in Schol. ad Arat. Phaenom. v. 173. et Plut. quaest. graec. p. 299 B. — A Diodoro Siculo (IV, 4) docemur, Bacchum cornutum fictum esse confusione ejus cum Sabazio Phrygio, qui symbolum fuerit agriculturae, nocturnis sacris celebratum; hunc enim primum bobus jugo imposito sementem fecisse, inde cornutam ejus frontem fictam. Tale symbolum fuit et Hebon, Campaniae deus, viri taurique formam habens, qui in nummis Siculis nonnunquam

occurrit. cf. Creuzeri Dionys. p. 278 et quem ille laudat Eckhelium D. N. V. I, p. 136 sqq. — Aegyptiorum deus Amun (Jabl. Panth. Aeg. p. 179 sqq.), lucis, tenebris oppositae, symbolum, arietis gestabat cornua, quae et Bacchi frontem nonnunquam condecorabant. — In hymno orphico 51, 2. in quadraginta quatuor Bacchi epithetis (insatiabilis enim cognominibus imponendis Orphicorum poësis) etiam ταυρόκερως appellatur, et mystico quoque sensu accipiendus Βούκερως ille Ἴακχος in fragmento Sophocl. ap. Strab. XV. p. 687. Cas. cf. Porphyr. de abst. 5, p. 285. — In vase antiquo contra, quod excudi curavit Creuzerus ad Dionysum tab. V. Bacchus conspicitur humana forma, taurino capite pedibusque, armatus clava Plejadesque ducens. Sed non tauri tantummodo formam poëtae Baccho adscribunt. Leonem eum Horatius in gigantum pugna canit. Od. II, 19, 23. Nonnus XL, 40 sqq. pantheram, eundem, leonem, ursum, flammam, aprum, bovem, arborem, aquam ostendit cum Deriade Indorum rege pugnantem. Apud Eurip. in Bacch. 1913. chorus ei occinit:

> φάνηθι ταῦρος ἢ πολύκρανος γ' ἰδεῖν
> δράκων, ἢ πυριφλέγων
> ὁρᾶσθαι λέων.

Bacchus tauri forma occurrit in antiquissimis magnae Graeciae numis, v. Eckhel. sylloge numism. I, p. 37 sqq. Humanam ibi faciem barbatam habet. Ex his omnibus patet, cornua proprie sigillatim Baccho Proserpinae filio convenire. Ceterum αἰολόμορφον hymnus Orphicus 49, 5. Bacchum nuncupat, quo, uti videtur, indigitet, multifarie succum in plantis e terra progerminantibus, a cujuscunque natura variari. — Simulacrum Bacchi varium fuit. De antiquissima Bacchi

*) V. ad h. l. Creuz. Dion. I. p. 278. sqq.

Lesbii forma orbiculata s. circulari ad ollariorum Deorum similitudinem accedente v. Creuz. Dion. I. p. 249 sq. Effingebatur nudus, ut vini, ait Phurnutus de N. D. c. 30. p. 216, naturam ostenderet, quae secreta revelat: item puer imberbis et laetus cum corniculis in fronte: nonnunquam senex et calvus. Eudoc. Viol p. 120. πλάττεται νεὸς καὶ πρεσβύτης διὰ τὸ πάσῃ ἡλικίᾳ πρόςφορος εἶναι. Exstat simulacrum Bacchi Indici μιτρηφόρου, sinistra manu diotam gerentis, ex qua merum effundit. v. Millin Peintures de Vases antiques Tab. IX. et quae ille p. 21. addit. De Baccho clavam gerente et stolato, ejusque significatione v. Creuzeri Dion. I, p. 268 sq. Macrobius Saturn. I. Liberi, inquit, patris simulacra partim puerili aetate partim juvenili fingebantur: praeterea barbata specie; senili quoque. Coronabatur pampinis, hedera et ficulneis frondibus. Pampino quidem et ficu, ut quidam dicunt, ex memoria Nympharum Staphylae et Sycae: (de Syca Nonnus nihil; neque Staphylam cognoscit; sed Staphylum de quo L. XVII. passim v. ej. libri argum.) hedera vero ex memoria Cissi pueri, qui omnes fuerant in has plantas conversi. Effictus est quoque insidens currui pampineo et triumphans, pantheris modo, modo tigribus et lyncibus vectus. Baccho quoque attribuitur crocota v. Schol. Aristoph. Ran. 46. *)

V. 16. Pro Δράκονον quod et Stephanus Byz. habet,

*) Celebres erant Bacchi statuae Alcamenis, Myronis, Polycleti et post hos Scopae, Lysippi et Praxitelis 364. a. C. n. — Exstat quoque Bacchi hellantis imago thorace induti in opere anaglypho quod Romae servatur. (Villa Albani: v. Hirt. arthaeol. Bilderb. I. Tab. X. n. 11.) Apud Ausonium (epigr. 30.) marmoreum Bacchi signum (i. e. statua) pantheum, omnium deorum argumenta gerens, occurrit.

partus secundi locum appellat Theocritus Idyll. 26, 33. Δράκανον, quod et legimus in Hymno Homerico l. c.

V. 17. Mercurium Bacchum ulnis gestantem (Paus. III, 11 et 18. V, 17.) egregie in opere anaglypho sculptum videmus apud Zoëgam, (bassirilievi I, Tab. III, p. 20 sqq.) ibi vero Mercurius non per aërem volat, ut est apud Nonnum, sed festinanter currit, chlamyde indutus, petaso tectus. Bacchi infantis corpus fere totum fasciis est involutum.

V. 18—22. Nunc demum Mercurius Baccho nomen Dionysi indit? Unde jam diu omnes fere quae loquuntur Personae hoc nomen noverunt? A Nonno divinandi facultatem facillime illis concedente. Sed hic locus erit, quo de Bacchi nominibus (πολυώνυμος enim jure dicitur ap. Soph. Antig. 1115.) universe et de singulis disputemus. Sunt quidem plura, qnae nonnunquam epitheta tantum sunt, sed ea tantum primo loco ponenda, quae et absque alio Bacchi nomine apposito occurrant. Si enim illud agere vellem, ut omnia, quae vel in solis Orphicis hymnis Baccho adtribuuntur epitheta, recenserem et exponerem, laborem non minus longum quam supervacaneum susceperim. Eorum tamen epithetorum mentionem injiciam, quae vel sensum quendam mysticum vel alio modo Bacchi naturam exprimentem continere videantur, omissis plerisque, quae Baccho ab iis locis, quibus colebatur, *) addi solebant. A nomine Dionysi initium faciam, reliqua alphabetico ordine prosecuturus.

Διόνυσος et Διόνυξος dictus, ὅτι κέρασι γενώμενος ἔνυξε τὸν Διὸς μηρόν. Eudoc. Viol. p. 118 et p. 119 e Phur-

*) V. c. dicitur Bacchus Ogygius deus ap. Ovid. Heroid. X, 49. quia praecipue Thebis colebatur, Ogyges vero Thebarum rex et conditor fuisse traditus est.

nuto de N. D. c. 30. Δάνυσος, παρὰ τὸ διαίνειν ἡμᾶς ἠδέως, vel Διάλυσος i. q. Λυαῖος, liber pater vel ἀπὸ τῦ Διὸς ὑετοῖς κεράννυσθαι, ὅ ἐςιν ὕδασιν. Etym. M. h. v. Plat. in Cratylo p. 406. c. jocose ait: ὅ τε γὰρ Διόνυσος εἴη ἂν ὁ διδοὺς τὸν οἶνον, Διδοίνυσος. Nonni hujus nominis explicationem alibi occurrere non memini. Alias profert Barnesius ad Eurip. Bacch. 2. dicens: Nysa putatur mons Indiae, Du autem vel Dy (Dis) sonat dominum. Δεῦνος certe apud Indos regem significat: Δεῦνον δὲ τὸν βασιλέα λέγουσιν οἱ Ἰνδοί, inquit Juba apud Etymologum. Et Tzetzes: Κατὰ Ἰνδοὺς δὲ Δεύνυσσος, Δεῦνος καὶ ἄναξ Νύσσης. Nostris temporibus Indorum Bacchum, qui Shiwa dicitur, etiam Devanishi dictum comperimus, quod ad Dionysi nomen proxime accedit; et Nishada dictum locum ubi Devanishi sit natus. cf. Creuz, Dion. I, p. 258. Nonnulli autem Νῦσα per metathesin pro Sina (Sinai) ponunt, ut quidem Judaeorum Mosen per gentilium Bacchum figurari putarunt docti homines haud pauci. Prior explicatio verissima esse videtur, quod multa antiquorum confirmare videntur loca. Philostratus in vita Apollon. Tyan. II, 8, p. 56, πλησίον ἡ Νῦσα τὸ ὄρος ἐφ' οὗ ὁ Διόνυσος πολλὰ, οἶμαι καὶ θαυμάσια πράττει. Herodot. III, 97. Αἰθίοπες, — οἱ περὶ τὴν Νύσην τὴν ἱρὴν (πόλιν) κατοίκηνται, καὶ τῷ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὁρτὰς — τέρματι μὲν χρέωνται τῷ αὐτῷ, τῷ καὶ οἱ Καλάντιαι Ἰνδοί. Hyginus, (ex tragicis) f. 179. Bacchum a Niso nutritore hoc nomen accepisse refert. Plurimi tamen in eo conveniunt, a Nysa urbe vel a Nysa nutrice hoc nomen derivandum esse. Ubinam vero est Nysa? Non est fere terra veteribus cognita, quae non hujus nominis urbem habuerit. (v. c. Thracia ap. Eudoc. in Violar. p. 118. cf. quae ad Bacchi nomen Osiris attulimus.) Sed

vix dubitari potest, quin, cum indicus sit fabulae fons, et nomen sit indicum, quamquam alii et in hac fabulae parte rem invertant, Nysam vel Nyssam urbem in India a Dionyso conditam esse contendentes v. c. Arr. Ind. V, 9. Διονύσου μέν γε καὶ Νύσσα πόλις μνῆμα εὐ φαῦλον τῆς στρατηλασίης, καὶ ὁ Μηρὸς τὸ ὄρος, καὶ ὁ κισσὸς ὅτι ἐν τῷ ὄρει τούτῳ φύεται. Idem l. c. I, 4 sqq. ait: Νυσαῖοι δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γένος ἐστὶν, ἀλλὰ τῶν ἅμα Διονύσῳ ἐλθόντων ἐς τὴν γαῖαν, των Ἰνδῶν. De Nysa et derivato inde nomine Διονύσου v. Heyn. ad Apollod. p. 563. Rittershus. in Oppian. Cyneg. I, 27. De urbe Nysa v. Mannert. Geogr. V. p. 38. et 142, Ptolemaeo eadem esse videtur quae nunc Nagar.

Αἰθιοπαῖς (in frgm. Anacreontis apud Hesychium s. h. v. cf. Fischeri Anacr. p. 410.) vel i. q. nigricans, propter αἴθοπα οἶνον vel quia in Aethiopia e Jovis femore natus dicebatur.

Ἀγαθοδαίμων; v. Philonidem medicum ap. Ath. XV. p. 459.

Ἀκρατοφόρος Phigaliae, Arcadiae urbe, dictus teste Paus. Arc. (VIII) 39.

Ἀκερσεκόμης ap. Coluthum in Ἑλένης Ἁρπαγῇ. 40.

Αἰγοβόλου v. Αἰγοβόρου Βάκχου templum fuit in Boeotia; Paus. Boeot. (IX) 8. Hirci enim Baccho sacrificari solebant in ejus festis; hinc (a τράγοις) tragoediam nomen accepisse notum est. Jam Semele mactat hircum ante Bacchum natum ap. Nonn. VII, p. 210, 23. ἐσσομένης σταφυληκομον ἐχθρὸν ὀπώρης (legendum videtur σταφυληκόμου). cf. not. ad VIII, 409.

Αἰσυμνήτης dictus in priscis Samothraciae religionibus testibus Aristot. Polit. III. 10. p. 196. ed. Conring., Hesych., Suida v. τύραννος., Beger Thes.

Brand. T. I, p. 90. In Achaja Paus. Ach. (VII.) 20, 21. cf. Creuzeri Dionysum I, p. 257 sq. et quae ille laudat loca.

Ἀνθεύς. Ἀρεύς. Paus. Ach. (VII.) 20, 21.

Inter Anaces quoque Dionysus fuit apud Athenienses, et Zagreus, Eubuleus et Dionysus Tritopatores dicti. v. Cic. de N. D. III, 21. cf. Creuzeri Dion. I, p. 160 sq.

Ἀξίτης v. Ἀσκίτης ab ἀσκὸς et Πολίτης fuit apud Heraeos. Paus. Arc. (VIII.) 26.

Bacchus. Inde Graecis et Latinis permulta verba vel Bacchi cultum vel furorem quendam bacchicum significantia. Schol. ad Aristoph. Equ. p. 311. eum appellatum dicit ἀπὸ τοῦ βακχέειν ululare et incondite clamare, uti Bacchae solebant. Βάκχος fuit quoque ὁ κλάδος, ὃν οἱ μῦσαι φέρουσι, et στέφανος; et κλαῦθμος apud Phoenices v. Eudociae Viol. p. 87. eadem ait p. 123. Bacchum ἀπὸ τοῦ βάζειν dictum. Imo et Indorum Shiwa nonnunquam Bagis (Bacchi nomini nomen simillimum) dicitur. —

Βακχεῖος praesertim in Thracio cultu ἀπο τῶν συνεπομένων Βακχῶν Diod. Sic. IV. V. p. 18. Paus. Corinth. (II.) 2. ib. Facius. Dionysum Βακχεῖον a Dionyso Semelae distinguendum esse posuit Creuzerus in Dion. I. p. 252. et probabit Vol. II.

Βακχευτὰς v. Antipatri epigr. 27. T. II. Anal. p. 116.

Βρόμιος. Phanodemus ap. Athenaeum XI. p. 465. a. b. not. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. p. 821. παρὰ τὸ βορὰ (ὧν δηλαδὴ ὁ γενεσιουργὸς τῶν καρπῶν) βόριμος, καὶ ὑπερθέσει βρόμιος. — βρόμος οἰκεῖος τοῦ πυρὸς ἦχος. — Juliani exstat epigramma de zytho, Anthol. I, 59, 5. Τῷ σὲ χρὴ καλέειν Δημήτριον οὐ Διόνυσον,
Πυρογενῆ μᾶλλον καὶ βρόμον οὐ Βρόμιον.

Exstat fragmentum Dithyrambi pindarici hoc nomen habentis, apud Dion. Halic. *περὶ συνθέσεως ὀνομάτων* ed. Reiske V. p., 155. sq.

— — — Δεῦτ'
ἐπὶ κισσοδέταν θεον,
ὃν Βρόμιον ὄντ' ἐριβόαν βροτοὶ καλέομεν,
γοιον ὑπάτων τε πατέρων μέλπομεν,
γυναίκων τε Καδμείαν Σεμέλαν.

Explicat hoc nomen Eudocia in Viol. p. 87. (cf. p. 119) Βρόμος καλεῖται διὰ τὸ τοὺς πατοῦντας τὸν οἶνον, ἐκθλίβειν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ πρώτους χρῆσθαι. εἶτα καὶ τοὺς ἕως μέθης μετὰ ταῦτα χρωμένους ἀφιέναι ταῖς ἐν τοῖς πότοις παιδιαῖς. et paullo infra: ὅτι τῆς Σεμέλης κεραυνωθείσης ἡρπάγη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ — ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, βρόμῳ καὶ ἤχῳ βροντῆς. — cf. Eurip. plurimis locus, inprimis Bacch. 141. ib. not. — Et Brumus dictus apud Romanos, inde Brumalia Dionysi mense Novembri.

Bonus Deus; cf. Philochorum historicum et Grammaticum ap. Athen. II. p. 39. et Philonidem medicum ap. eund. XV. p. 675. b. ib. Schweigh. Bonus Deus et Canobus et Eubuleus et priscus Serapis dictus v. Hesych. v. Εὐβουλεὺς cf. Gesn. ad Orph. Hy. 28, 8. 41, 2. 71, 3. Creuz. Dion. I. p. 228.

Βασσαρεύς: a Bacchantibus quae et Βασσαραί Orph. Hy. 44, 2. Hic fuit barbatus, neque pulcher Thebanus adolescens. Hor. Od. I. 18. Alii dicunt hoc nomine vindemiatorem insigniri. Phryx Bacchus aliis Bassareus dicitur, quia vulpium vel caprearum pellibus corpus velare solebat.

Γιγὼν dictus Secundum quosdam i. q. χορευτής v. Creuz. Dion. I. p. 245. cf. Etym. M. v. Γιγωνίς coll. Steph. Byz. v. Γιγών.

Δενδρίτης v. Creuzer. l. l. p. 246.

Δημιουργος v. mundi opifex; Procl. ad Plat. Tim. p. 165. cf. Creuzeri Dion. I. p. 40. coll. 65.

Δημήτριος; quia Ceres Bacchi (Proserpinae filii, uti Rhea avia Semeles) nutrix fingitur; ejus videlicet Bacchi qui et Zagreus dicitur. Soph. Antig. 1232.

Διμήτωρ v. Ath. II. p. 39. b. ib. Alexin poetam comicum. cf. quae attuli ad huj. libri v. 10.

Διθρύτης: quia antrum Nysaearum nympharum duo januas habuisse dicitur.

Διθύραμβος; v. Athen. I. p. 30. b. et ap. eund. XI. p. 465. a. Phanodemi fragmentum. Diod. Sic. III. 61. p. 346. f. διὰ τὸ δύο θύρας ἐμβαίνειν, vel potius quia, ut vinum prodeat, bis e tenebris vitae limen transgredi debet, e terra nempe enascens et e torculari prodiens. Barnes. ad Eur. Bacch. 526. „quasi Jovi Nymphae vel ipse Jupiter ob illum assutum femori et jam in lucem proditurum sibi inclamasset: λῦθι ῥάμμα, λῦθι ῥάμμα!“ Contorta sane explicandi ratio! Neque multo melior vel potius verior haec ap. Phurnutum de N. D. c. 30. Διθύραμβος ὁ Διόνυσος ἐκλήθη πότερον διὰ τὸ δίθυρον τὸ ςόμα ποιεῖν, διά τε τὸ ἀναφαίνειν καὶ ἐκφερομυθεῖν ποιεῖν τὰ ἀπόῤῥητα, ἢ ὡς αὐτὸς ἂν ὁ ποιῶν ἐπὶ τὰς θύρας ἀναβαίνειν τοὺς νεοὺς, ἢ ἐκβαίνειν εἰς αὐτὰς καὶ ἐκπίπτειν καὶ διασαλεύειν τὰ κλεῖθρα. — Dithyrambi primum hymni in Bacchum κύριον fuisse videntur cf. quatuor egregios Archilochi versus in Anthologia cf. quae Astius (Grundrifs der Philol. p. 93 — 95) tum de hoc Bacchi nomine, tum de dithyrambico carminum genere contulit.

Διόβακχος, Ἰόβακχος; hoc quidem in orgiis, acclamando; illud praeter ap. Nonn. IX, 182. nusquam inveni, et hoc quoque loco Ἰόβακχον legendum videtur. v. nostras animadvv. gramm. crit. ad h. l.

Δουσάρης apud Arabes i. q. οἰκοδεσπότης v. Creuzeri Dion. I. p, 258.

Εἰρήνη, cujus nominis Phurnutus de N. D. c. 50. hanc profert rationem: τῶν ἡμέρων δένδρων ἐπίσκοπο; ἃν καὶ ἐστὴρ θεὸς. ἐπεὶ καὶ διὰ ταῦτα σπονδὰς ποιοῦνται. δενδροκοποῦνται γὰρ αἱ χῶραι ἐν τοῖς πολέμοις. ἐν Εἰρήνῃ δὲ τὰ τῶν εὐαχιῶν θαλλει, οἷς ἀναγκαιοτατον ὁ οἶνος ἐςι.

Ἐλελεὺς a Bacchantium clamore, quae et Eleleides vocatae.

Εὔϊος, v. Athen. VIII. p. 563. b. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. p. 841. c.: Εὔϊος Βάκχου ἐπίθετον παρὰ τὸ μεθίεσθαι τοὺς παλαιοὺς εἰς εὐφροσύνην καὶ ἄνεσιν ἐν τῷ τιμᾷν τὸ θεῖον. τὸ μὲν πότον ἐκαλεῖτο μέθυ; καθ' ὃ δηλαδὴ μεθιέμεθα. καὶ ὁ τοῦτο δοὺς θεὸς Μεθυμναῖος, καὶ Λυαῖος, καὶ Ἔυιος, καὶ Ἥϊος, ὡς καὶ μὴ σκυθρωπὸς καὶ σύννους, ἱλαρός. cf. Eur. Bacch. 141. ib. not.

Εὐανθὴς, floridus, ut vult Dalechampus ad Ath. XI. p. 465. a. ubi sunt Phanodemi verba; sed mavult Schweigh. scribi Ἐυαντα, ut sit nominativus Εὐάν, a Bacchantium exclamatione εὐὰν cf. Etym. M. p. 553. l. 46. Ov. Met. VI. 15. Sed apud Athenaeum quae est vulgata lectio non rejicienda videtur, cum Bacchus apud Euripidem frgm. incert. 169, 1. Φιλανθὴς et alio loco Φιλοςέφανος cognominetur.

Ζαγρεύς; proprie Jovis filius cum Proserpina draconis forma congressi v. Schol. Pind. ad init. Od. VII. Isthm. et Tzetz. in Lycophr. v. 355. Diod. Sic. V. 75. p. 419. III. 63. IV. 4. ubi Sabazius dicitur. (Schol. ad Aristoph. Vesp. p. 432.) Bacchum Zagrea a titanibus discerptum refert Nonnus VI. 174. Simili modo Aegyptiorum Osiris a Typhone laceratus dicitur. ap. Diod. Sic. I. 21. p. 58. cf. III. 61. p. 347. Quae Osiridis fabula famae de Baccho ne-

cato originem dedisse videtur: v. Creuz. Dion. l. p. 236. Apud Euripidem in Bacchis 1189. dicitur ὁ ἄναξ ἀγρεὺς, ubi Barnesius sic: scribi forsan posset Ζαγρεὺς, nam sine dubio hoc nomen Bacchi ob venationes illius fingebatur a ζα epitatico et ἀγρεὺς venator etc. Apud Nonnum Ζαγρεὺς dicitur πρότερος Διόνυσος X. 294. cf. V. 564. sqq. παλαιγενὴς Διόνυσος VI. 64. sqq. XLIV. 255. dicitur Ζαγρεὺς Διόνυσος XLVII. 29. ἀρχεγόνος Ζαγρεὺς de Icario Atheniensi dicitur eod. L. q. 65. Ζάγρεος εὔϊον ὕμνον ἀνακρούων Διονύσῳ· XLVIII. 26. Bacchus Ζάγρεϊ πανείκελος dicitur. ib. 960. sqq. de nymphis Marathonidibus dicitur: (cf. Argumentum libri XLVIII. sub finem) ἀρτιτόκῳ δὲ

Δαίμονι νυκτιχόρευτον ἐκούφισαν Ἀτθίδα πεύκην·
Καὶ θεὸν ἱλάσκοντο μεθ' υἱέα Περσεφονείης,
Καὶ Σεμέλης μετὰ παῖδα· θυηπολίας δὲ Λυαίῳ
Ὀψιγόνῳ στήσαντο, καὶ ἀρχεγόνῳ Διονύσῳ·
Καὶ τριτάτῳ νέον ὕμνον ἐπεσμαράγησαν Ἰάκχῳ,
Καὶ τελεταῖς τρίσσῃσιν ἐβακχεύθησαν Ἀθῆναι,
Καὶ χόρον ὀψιτέλεστον ἀνεκρούσαντο πολῖται,
Ζαγρέα κυδαίνοντες ἅμα Βρομίῳ καὶ Ἰάκχῳ·

cf. quoque Eur. Cretens. frgm. II, 12. Orph. frgm. ined. 22. ed. Herm. ubi ita de Διονύσῳ loquitur Olympiodorus ut Zagrea eum intellexisse manifestum sit. Add. Eudociae Violar. p. 121. et 124. Macrobius L. I. in Somn. Scip. c. 12. Ipsum autem, ait, Liberum patrem Orphaici νοῦν ὑλικὸν suspicantur intelligi. Ideo in illorum Sacris traditur Titanio furore in membra discerptus et frustis sepultis rursus unus et integer emersisse. Quibus consona apparent haec Servii in Virg. Georg. I, 166. Hinc est, quod dicitur Osiridis membra a Typhone dilaniata Isis cribro superposuisse. Nam idem est Liber pater in cujus mysteriis vannus est, — quem Orpheus a

Gigantibus dicit esse discerptum. — Ceterum cf. Creuzeri Dionysum I, p. 16, 18.

Ἥλιος, ὃν Διόνυσον ἐπίκλησιν καλέουσιν. — Εἷς Ζεύς, εἷς Ἀΐδης, εἷς Ἥλιος, εἷς Διόνυσος. Sic est in frgm. Orph. 4. Simili modo Φάνης dicitur Orph. fr. 7. Eudoc. Viol. p. 413. Jablonskius in Panth. Aeg. I, p. 130 ait: Orphici atque mystae, in quorum traditionibus latent placita atque praecepta theologiae Graecorum antiquissimae, Bacchum nihil aliud esse dictitabant, quam Solem. Quam in rem multa ex prisca illa Graecorum theologia allata videri possunt apud Macrobium Sat. I, 18. Vid. quae infra ad XII, 54. attulimus.

Ἰατρὸς et Ὑγιάτης dicitur ab Atheniensibus oraculi monitu apud Mnesitheum vel (uti Schweighäuserus in Indice auctorum vult) Alexin comicum in Athen. Deipn. II, p. 136. a. cum quo nomine conjungendum Ἰήϊος*) ap. Athen. VIII, p. 363 b.

Ἱλαρὸς dicitur ab Ephippo Comico ap. Ath. l. c.

Ἴακχος. Schol. ad Aristoph. Ran. v. 324. p. 228. ait: μία τῶν μυστηρίων ἐγκάς ἐστιν, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάδουσι, πολυτιμήτοις δὲ ἐν ἕδραις, καθὸ συνίδρυται τῇ Δημήτρι ὁ Διόνυσος· εἰσὶ γοῦν οἵπερ φασὶν αὐτὸν Περσεφόνης εἶναι, οἱ δὲ τῇ Δημήτρι συγγενέσθαι. ἄλλοι δὲ ἕτερον Διόνυσον εἶναι τὸν Ἴακχον οἱ δὲ τὸν αὐτόν. pag. anteced. Eustathii legimus verba: Ἴακχος ὁ ἐπὶ τῷ Διονύσῳ ἦχος, παρὰ τὸ ἰάχειν (Hermannus ad Orph. hy. 48, 3. ait: Ἴακχος est hymnus bacchantium, non ἰαχὸς quod sciam) καὶ Ἴακχος αὐτὸς ὁ Διόνυσος ὁμονύμιος. Arr. exp. Al. II, 16 sq.: οἱ Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ Κόρης σέβουσιν, — καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς (hymnus) τούτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ ἐπά-

*) Ἰήϊος quoque est Apollinis cognomen apud Aeschylum in Agamemnone v. 147. ubi significat jaculatorem.

δεται. Jacchus in mysteriis Eleusiniis dictus, Cereris enim (quae Romae et Libera dicta, et cum Baccho unum idemque habuit templum) et Bacchi cultus in his mysteriis conjuncti v. Ruhnk. ad Hom. hy. in Cer. 126. Valk. ad Herod. VIII, 65. Hesych. h. v. —A Κόρῃ forsan nomen ejus Κοῦρος, vel a juvenili Bacchi Thebani forma. cf. Cas. ad Ath. V, p. 213, d.

In Καβείροις quoque Dionysus occurrit v. Creuzeri Dion. I, p. 231. cf. 151.

Καδμεῖος Δ., qui fuit ἄγαλμα διπετὲς, stipes nempe ligneus, cum eo fulmine, quo icta est Semela, de coelo delapsus. Vide Paus. Boeot. XII, cf. Creuzeri Dionysum I, p. 251.

Καταπωγὼν i. e. barbatus. Diod. Sic. III, 62, p. 350: διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι μέχρι τῆς τελευτῆς ἐπιμελῶς ἀνατρέφειν τοὺς πώγωνας; idem IV, 5. p. 19: Δίμορφον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν, διὰ τὸ δύο Διονύσους γεγονέναι, τὸν μὲν παλαιὸν Καταπώγωνα (Casaub. Sat. Poes. I, c. 2, p. 49.) διὰ τὸ τοὺς ἀρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν· τὸν δὲ νεώτερον ὡραῖον (Aristoph. Ran. 397. ib. Schol.) καὶ τρυφερὸν (Euseb. Chron. p. 29: γράφεται θηλύμορφος διά τε ἄλλας αἰτίας καὶ διὰ τὸν μιξόθηλυν στρατόν.) καὶ νέον. Ἔνιοι δὲ λέγουσιν, ὅτι τῶν μεθυόντων διττὰς διαθέσεις ἐχόντων, καὶ τῶν μὲν ὀργίλων, τῶν δὲ ἱλαρῶν γενομένων, δίμορφον ὠνομάσθαι τὸν θεόν. — Est et apud Pausaniam IV, 19. Bacchus γένεια ἔχων. Imaginem Bacchi barbati v. ap. Begerum Thes. Brand. T. I, p. 15 et 432.

Λαμπτὴρ. v. Pausan. in Achaic. XXVII, 1. quod nomen cohaeret cum nomine Πυρίσπορος, et a quo festum quoddam circa Pellenen celebratum Λαμπτηρία dictum, ubi et templum habuit Bacchus. cf. id. VII, 27.

Ληναῖος (torcularius, a ληνός.) Diod. Sic. III, 62, IV, 5. Leneus est Bacchi socius ap. Nonn. X, 400.

Λυαῖος et **Λύσιος** a λύω. Paus. Boeot. (IX) 16. Praesertim in Thebaica fabula.

Λιμναῖος ab Athenarum loco λίμναι, paludes, ubi aedem habebat Bacchus. v. Phanodemum ap. Ath. X. p. 437. d. e. id. ap. Ath. XI, p. 465, a. ubi et nominis origo explicatur.

Λικνίτης. De hoc nomine v. Spanh. ad Callim. in Jov. 48. et in Cer. 137. Squire ad Plut. Is. et Os. p. 88 sq. Est illud λίκνον, unde Λικνίτης Bacchus, mystica vannus Jacchi (Virg. Georg. I, 166.) purgationis animarum symbolum, et σκάφη dicta, in qua Bacchus infans portatus. Qui in pompis hanc vannum portabant, λικνοφόροι dicti. Differt ab hac vanno cista mystica, quae fuit corbis clausa in Orgiorum celebratione circumlata, ubi in foliis ficulneis jacebat φάλλος *), inerat quoque ὄφις παρείας de quo v. Schol. ad Aristoph. Plut. p. 73. De vanno et cista mystica cf. Zoëgam (Bassirilievi ant. di Roma III, p. 59. et IV, not. 126.) add. Creuz. Dion. I, p. 255 sq.

Liber, id quod Graecis λυαῖος. Seneca de tranqu. an. XV. sub fin. (cf. de benef. 8.) „Liber, inquit, pater non ob licentiam linguae dictus est inventor vini: sed quia liberum servitio curarum animum asserit, vegetatque et audaciorem in omnes conatus facit. Sunt qui dicant, quod in liberis civitatibus coleretur, eum liberum esse appellatum.“ Miram hujus nominis caussam profert Augustinus de civ. Dei VI, 9. Apud Virg. Georg 1, 7. Liberum cum Cerere annum ducere legimus. — Bacchus liberator occurrit et in Thracio de Baccho mytho et in Indica mytho-

*) De phallo v. Lucian. de Dea Syr. p. 97. et 99. ed. Bip. T. IX. cf. Clem. Alex. προτρεπτ. p. 29. ed. Potter. add. Creuz. Dion. I. p. 233.

logia est Rama populorum liberator v. Jones üb. d. Götter Griechenl. Ital. u. Ind. p. 219. versionis Kleukerianae. cf. Sancta-Crucii examen criticum etc. ed. 2, p. 589. add. Creuz. Dion. I, p. 240 sq.

Μάσαρις Bacchus apud Cares dictus, cujus nominis caussam v. in Steph. Byz. loco, quem ad huj. lib. v. 147. adscripsimus.

Μεθυμναῖος (a μέθυ.) Ath. VIII, p. 363 d. Plut. Symposiac. III, 2. p. 648. c. d. Eustath. ad Odyss. γ' p. 135. l. 32 sqq. Et a Methymnis dictus esse potest.

Μουσαγέτης. Eurip. Bacch. 408. ib. Barn. Eur. Jon. 552. ib. not. et 1125. Alterum ex Parnassi capitibus Baccho sacrum fuit. Nonn. XIII, 159. De Baccho, qui in Parnasso cum puellis Delphicis saltat choreas agens v. Eurip. Hypsip. fr. 1. cf. Diodori locum quem ad x. 28. adscripsimus. Apud Athen, II, p. 38 d. Philochori legimus verba: Διονύσου τροφοὶ αἱ Νύμφαι, ubi Schweighäuserus: Quod omnes vulgo hic dabant Μοῦσαι, id non modo constanti veterum traditioni repugnabat, Nymphas Bacchi nutrices perhibenti etc. Sed contra Creuzerus in Dionyso p. 64: Recte ille quidem ad hunc locum: quodsi tamen alibi Musarum nomen in Bacchi nutricibus dictum legas, non miraberis, si cogites Bacchum et Lydum nonnunquam dici et circa Lydica versatum, Lydos denique Nymphas dixisse Musas teste Suida s. Νύμφαι et Steph. Byz. s. Τόῤῥηβος. Caeterum constat Melpomenae et Thaliae tragoediae comoediaeque musis bacchica addita esse attributa, cum tragoedia pariter ac comoedia e Bacchi cultu enatae sint.— Cf. Zinserlingii Pythagoras-Apollon. p. 17. sq.

Μειλίχιος, apud Naxios Ath. III, p. 78. c. ex Sosibio Gramm.

Μελπόμενον Βάκχον et Κισσὸν colebant Acharnae,

Athenarum ἐπιμὸς. Paus. Att. (1) 31, quod nomen cum Baccho Musageta cohaerere videtur.

Μελαναίγίδι Βάκχῳ ab Hermionensibus certamina instituta. Paus. Cor. (II) 35.

Μύςης Διόνυσος colebatur in Arcadia prope Tegeam. Paus. Arc. (VIII.) 54.

Μώρυχος Δ. Simulacrum Bacchi, Hermae instar. V. quae de hoc nomine monuit Creuzerus l. c. p. 251.

Νοῦς ὑλικὸς dictus Liber pater apud Orphicos docente Macrobio in Somn. Scip. I, 12.

Νυσαῖος v. Νύσιος a Nysa nutrice, vel monte, vel urbe. Inde et Sileni Nysigenae dicti. Catull. 64, 312.

Νυκτέλιος ab orgiis noctu celebratis. Nonn. IX 114. Ov. Met. IV, 15. Celebrabantur cum magno musices strepitu. Plut. Quaest. Symp. IV, 5. Hesychio est νυκτελεῖν i. q. τελεῖν ἐν νυκτί. Dramatica fuere haec orgia vel mimica actio, Jovem repraesentans sub draconis forma cum Proserpina coëuntem, dicta ἱερὸς γάμος. Paus. Att. (1) 40.

Οἰκουρὸς ap. Lycophr. v. 1246. i. q. οἰκοδεσπότης.

Ὀλύμπιος. Hoc accepit a Jove ipso ἐπίθετον, quia in bello contra Gigantes Jovem adjuverat, quamquam a matre mortali partu editus Diod. Sic. IV, 15.

Osiris (Diod. Sic. I, 11 et 14.) i. e. Sol et Sirius et Phanes Eumolpus ap. Diod. l. c. Ἀςροφανῆ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρωπόν; cf. Macrob. Sat. I, 18. Herodot. II, 144. coll. 42. Ὄσιρις δὲ ἐςὶ Διόνυσος κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν, Add. Plut. Is. et Os. T. II, p. 364. d. Schol. ad Oppian. Halieut. III, 48. Σείριος οὐ μόνον ὁ ἥλιος ἀλλὰ καὶ ὁ ἀςὴρ τοῦ κυνός. Euseb. praep. ev. III. 11, p. 115. Serv. ad Virg. Georg. I, 166 — Osiris, ap. Diod. Sic. I, 15. Thebas Aegypti urbem centum portarum condidisse dicitur. Nonne et hoc in caussis fuit, quare Bacchus Graecorum (ut ille fuit

Aegyptiorum) Thebis Boeotiae natus etse creditus est? Graecae cum Aegyptia fabula comparationem v. ap. eund. I, 23. ubi haec primitiva dicitur fabula, graecae vero proferuntur rationes physicae. Sed quod de Graecorum Baccho, idem fere de Aegyptiorum Osiride relatum legimus L. I, c. 15. τραφῆναι (τὸν Ὄσιριν) τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐν Νύσῃ πλησίον Αἰγύπτου, Διὸς ὄντα παῖδα καὶ τὴν προσηγορίαν ἔχειν, παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀπὸ τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τόπου, Διόνυσον μετονομασθέντα. cf. III, 63, 76. paullo infra et IV, 2. Aegypto Nysam attribuit, Herodotus vero II, 146. Aethiopiae. Porro L. I, c. 17. narrat, peragrasse Osiridem cum magno exercitu totum orbem hominibus frequentatum (solos Aethiopes bello non invadentem III, 3.) et plantationem vitis ac tritici hordeique sementem et zythi potus ex hordeo confectionem IV, 2. *) homines edocuisse. Osiris quoque pariter ac Bacchus III, 70. πρὸς πᾶν χρήσιμον εὑρετικὸς dicitur. Sed ad hunc Diodori locum, cum quo Tibull. I, 8. consentit, Jablonskius Panth. Aeg. T. I, p. 130. optime monuit, Aegyptios nequaquam credidisse Osiridem vitis esse inventorem et datorem. Latius ille caussas hujus rei exponit; nobis Plutarchi locum de Is. et Os. p. 353. apposuisse sufficiat, dicentis, ante Psammetichi regis aetatem Aegyptios neque bibisse neque etiam diis libasse vinum, ὡς οὐ φίλιον θεοῖς, ἀλλ' ὡς αἷμα τῶν πολεμησάντων ποτὲ τοῖς θεοῖς, ἐξ ὧν οἴονται πεσόντων καὶ τῇ γῇ συμμιγέντων ἀμπέλους γενέσθαι. — Et hoc quidem cum universa orientis philosophia quam maxime cohaeret. — Denique ap. Diod, I, 19. Osiris ex nomine Nysae Arabiae urbis, ubi educatus fuerat, ejusdem nominis urbem in India condidisse

*) V. epigramma, quod adscripsimus ad Bacchi nomen Βρομος.

ibique hederam plantasse dicitur; quibus accedit quod L. I, c. 96, legimus: τὴν Ὀσίριδος τελετὴν τῇ Διονύσου τὴν αὐτὴν εἶναι. Ceterum nomine Osiridis non semper unam eandemque personam (Dionysum) insigniri *) patet ex Diod. Sic. I, 25. ubi relatum legimus, quosdam Osirim modo Sarapin, (sed et Sarapis Dionysus dictus) modo Dionysum, modo Plutonem (qui uti Dionysus in θεῶν χθονίων numero fuit) Ammonem, Jovem, non raro Pana esse contendere. Jablonskius quidem in Panth. Aeg. I, p. 134 sqq. contra Salmasium probat, Osiridem non Bacchum esse, sed Solem. Sed et Sol dictus Bacchus, ergo quoque eum Osiride comparari potest, cum quo illi, uti vidimus, tot sunt communia, quod et ipse fatetur. Jabl. p. 120—130. cf. Schlichtegrollius (Auswahl vorz. Gemmen aus der Stosch. Sammlung I, p. 34 sqq.) ubi etiam de Typhone.— Mirum est, Nonnum Aegyptium nihil fere de Bacchi cum Osiride affinitata referre, nisi L. IV, 269 sqq. ubi sic de Cadmo:

— — — καὶ Αἰγυπτίου Διονύσου
Εὔια φοιτητῆρος Ὀσείριδος ὄργια φαίνων
Μύσιδος ἐννυχίας τελετὰς ἐδιδάσκετο τέχνης. —

Οὐροτάλ apud Arabes; Herodotus enim III, 8 sic: Διόνυσον δὲ θεὸν μοῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην, ἡγῶνται εἶναι — οὐνομάζουσι δὲ τὸν Διόνυσον Οὐροτάλ, τὴν δὲ Οὐρανίην Ἀλιλάτ. Solis notionem in hoc nomine inesse judicat Seldenus de diis Syris II, p. 175 sq.

Ὀρθὸς B. apud Athenienses. v. Philochorum Ath. II, p. 38. c. V, p. 179. e. Hoc nomen ad vini mixtionem spectare docuit Creuzerus in Dion. I, p 273.

Ὀρίβακχος. Oppian. cyneg. I. Sine dubio a montibus, in quibus Bacchae vagabantur.

*) Tibullus I, 7. 40. Osiridem et Bacchum fratres geminos facit.

Πρίαπος apud Lampsacenos Ath. I, p. 30 b. — Apud Strabonem XIII, p. 587. Cas. Priapus Bacchi et Nymphyae filius dicitur, et ap. Paus. IX, 30. Bacchi et Veneris filius; secundum alios Bacchus Hymenaeum ex illa suscepit. cf. Lucian Dial. Deor. XXIII ib. Schol. graec. et Hemsterh. add. Eudoc. viol. p. 120.

Πυριγενής et Πυρίσπορος, Ignigena Ov. Met. IV 11. Orph. hy. 44. Diod. Sic. IV. cf. Eur. Bacch. 519, 3. Anthol. Gr. XXXII, T. IV, p. 90. ed. Jacobs. Creuzeri Dion. I, p. 252 sqq. Facile quisquis hujus fabulae caussam mythologicam reddat; ea vero non contenti veteres alias protulerunt v. c. Strabo XIII, p. 432 Cas. a regione Mysiae κατακεκαυμένῃ, ubi vinum optimum natum fertur; alii dicunt ὅτεὸ οἶνος πυρὶ ἴσον ἔχει μένος. addi potest igne (solis calore) vinum maturescere. Fuit et Methymnaeorum fama, Bacchnm cum fulmine de coelo esse delapsum.

Σοράδειος i. e. οἰνοποιὸς apud Indos ait Chares Mytilenaeus, qui περὶ Ἀλεξάνδρου ἱστορίας scripsit ap. Ath. I, p. 27 d.

Σαβάζιος; Scholiastes ad Aristoph. Aves p. 583. hoc nomen ita explicat: Διόνυσος καὶ Σαβάζιος εἷς ἐστι θεός. ἔτυχεν δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης παρὰ τὸν γινόμενον περὶ αὐτὸν θειασμόν. τὸ γὰρ εὐάζειν οἱ βάρβαροι σαβάζειν φασίν. ὅθεν καὶ τῶν Ἑλλήνων τινὲς ἀκολουθοῦντες τὸν εὐασμὸν σαβασμὸν λέγουσιν — ὁ αὐτὸς δὲ Ὕας *) καὶ Εὔϊμος καλεῖται. (nisi forsan Εὔϊος legendum, vel Εὔϊμος idem est quod Εὔϊος.) Idem Schol. ad Arist. Vesp. p. 432. ait: Σαβάζιον τὸν Διόνυσον οἱ Θρᾷκες καλοῦσι, καὶ σαβοὺς τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν **) (forsan: τοὺς

*) De hoc cf. Plutarchus de Isid. et Osirid. p. 493. plura exhibet Creuzerus in Dion. I. p. 269. sq.

**) Bacchus ipse quoque Sabos dictus in Asia minore, idem

ἱερεῖς αὐτοῦ.) cf. id. ad Lysistraten p. 861. Orph. Hy. 47, 1. ib. Gesn. Diod. Sic. IV, 4. Theophilus Comicus ap. Ath. X, p. 417, b. Davisius in Cic. N. D. III, 23. — Semper barbatus apparet, vestimentis ad pedes defluentibus: inde patet barbaram eo nomine hujus fabulae significari formam. Ceterum de Sabazio facile quis singularem conscriberet librum sufficiat h. l. pauca haec Strabonis verba addidisse X, p. 721. Alm. καὶ ὁ Σαβάζιος δὲ τῶν Φρυγιακῶν ἐστι καὶ τρόπον τινὰ τῆς (μεγάλης) μητρὸς τὸ παιδίον, παραδιδόμενος τοῖς Διονύσου καὶ αὐτός.

Σαώτης Δ. dictus ap. Troezenios v. Paus. Cor. (II.) 31, 37.

Σάραπις quoque Aegyptiorum cum Baccho χθονίῳ cohaeret, uti docuit Creuzerus Dion. p. 97 sqq. p. 130.

Συκίτης quasi ficuum patronus ap. Sosibium Grammat. sn Ath. Deipn. III, p. 78, c. ib. Schweigh. add. loca quae laudavit Creuzerus l. c. p. 252.

Tina v. Tinia i. e. patera, dictus Bacchus Etruscis: v. quae Creuzerus ad hoc nomen attulit in Dionyso I, p. 263. Apud eosdem in diis conjugalibus habitum esse Bacchum demonstravit idem l. c. p. 240 sq. (Aristoph. in Nub. v. 1477. ludit in voce Δῖνος).

Θρίαμβος. Varro de ling. lat. p. 69. Bip. Diod. Sic. IV, 51. Arr. Exp. Al. VI, 28, 2. — Diod. Sic. IV, 5. ait sic dictum ἀπὸ τοῦ πρῶτον τῶν μνημονευομένων καταγαγεῖν ἀπὸ τῆς στρατείας θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ἐξ Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν λαφύρων. Eudoc. Viol. p. 121: ἀπὸ τοῦ θροεῖν καὶ ἰαμβίζειν. Triumphum Bacchum ex idea primitiva recte appellari patet; triumphus enim est victoria, quam vis vitam vegetam reddens et regenerans de materia et

qui Zagreus. Noctu colebatur uti et in magnae Graeciae coloniis, Cumis, Crotone, Sybari.

morte naturae in temporis circuitu reportat.

Χοοπότης. Sic Possis Magnesius historicus ap. Ath. XII. p. 533. e.

Χοιροψάλης Δ. a Sicyoniis dictus. Vid. hujus nominis explicationem ap. Clem. Alex. προτρεπτ. p. 33. ed. Potter.

Ψίλας. Pausanias I ac. (III) c. 19. ait: Amyclis venerantur Bacchum, quem bene uti videtur Ψιλᾶς vocant; ψιλὰ enim Doribus sunt alae; vinum autem homines extollit eorumque animum elevat, uti ala avem. Vid. quae contra haec Heynius in antiquar. Aufs. I, p. 80. In monumentis Herculanens. T. V, tab. 7, occurrit imago Bacchi hederacea corona ornati, alisque instructi.

De Bacchi cognominibus quoque conferri potest, Ael. Var. hist. III, fin. Innumera fere Bacchi epitheta invenies apud Orphicum in Hymnis 29, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, Lith. 258, Fragm. 4, et 28, 7. Eurip. Bacch. 144, 151, 282. ib. Barn. 546, 553. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. p. 821. Operae sane facturus est pretium quisquis haec loca perlegerit, secumque horum epithetorum sensum reputaverit. Clarius inde atque insignius Graecorum ingeniorum apparebit fecunditas; patebit inprimis illud, quam longe Orphica illa mystica poesis a simplice et pulchri tantum studiosa graecorum optimae aetatis poësi differat, et quam varie haec de Baccho fabula ad omnia fere quae ad vitam et religionem spectarent, sit relata. En quaedam horum epithetorum: πρωτόγονος (in Orphicis mysteriis, v. orphicos hymnos passim*) διφυής,

*) Quia omnis generationis est symbolum, et sub hoc quidem idem quoque est cum Amore (unde et ἔρως dictus Orph. Hy. 51.) qui secundum Plat. Symp. 6, 2 deorum est anti-

τρίγονος et τριφυὴς (Indicus videlicet, Zagreus et Thebanus, vel uti Gesnerus vult: natus ex Proserpina, Semele, femore patris sui.) ἀστροφανὴς (Sic Eumolpus in Bacchicis ap. Diod. Sic. l. 11.) χρυσοκόμης (Eur. Bacch. 455, 494. Eudoc. Vol. p. 121, ibid. Hoc cognomen proprium fuit omnibus diis, qui formosi fingebantur v. c. Apollini, Amori: Pind. Ol. VI, 71. VII, 58.) οἰκουρός (v. Creuz. Dion. l. p. 258 seq.) cum quo conjungendum περικιόνιος (quia columnas Cadmeae arcis vite circumdata contra incendium et ruinam munivit. v. Orph. Hy. 45. ib. Gesn. cf. Eur. Phoen. 654 seq. ib. Vol. et Valk.) ἄῤῥητος (cujus natura fando enarrari nequit; inde hic epithetorum cumulus) κισσόβρυος, ἀρήϊος, ἁγνὸς, ὠμάδιος (quod fertur humeris Silenorum et Satyrorum? vel quod thyrsum solet gestare humero, et saepe suspensum inde cantharum? Illa vero explicatio ab Hermanno praefertur. An legendum ὁρμάδιος, — forte: impetuosus? Gesn. Sed v. Creuz. Dion. l. p. 267 seq. ubi derivatur ab ὠμὸς ex Porphyrio de abstin. p. 224. et conjungitur cum epitheto ταυροφάγος) τριετὴς (a trietericis sacris, quae primum instituta videntur, quod tertio anno, quo surculus depositus est, tricesimo mense videtur perfecta vitis. Gesn. Eandem ob caussam Bacchus cum Proserpina per tres annos concubuisse dicitur in hy. Orph. 52, 5; inde et χθόνιος *) dictus videtur.)

quissimus, cum quo et nomen ἠρικαπαῖος commune habet; de cujus nominis significatione permulta tradidere viri docti, sed satis erit legisse, quae Gesn. ad Hy. 5. attulit, cujus disputationis summa eo redit, ut sit hortorum vernus quidam praeses, auctor fertilitatis fecunditatisque, idem alias Priapus, idem Sol, Bacchus idem.

*) Bacchum χθόνιον et ἰθυφαλλικὸν eundem esse docuit

ἀμφιετὴς (a festis annuis; qualia fuere Dionysia, Lenaea etc. εὐβουλεὺς (Plut. Sympos. Probl. VII, 9. p. 1271. ed. Steph.: οἱ δὲ πάμπαν, ἀρχαῖοι, ὡς οὐδὲ τοῦ Ἑρμοῦ δεόμενον τὸν Διόνυσον, αὐτὸν Εὐβουλῆ, καὶ τὴν νύκτα δι᾽ ἐκεῖνον εὐφρόνην προςεῖπον. cf. Hesych. h. v. et Gesn. ad Orph. hy 28, 8. 41, 2. 71, 3.) παντοδυναςὴς, παιὰν· θυρσεγχὴς, σκιρτητὴς, φιλοσέφανος, χαριδότης, ἀμφιθαλὴς, ῥηξιχθὼν (vulgo Orph. hy. 49. ῥοχθίζων, quod Gesnerus ad ebriorum clamores et ructus refert) μαινόλης (cf. Phurnutus de N. D. c. 30. et Eur. Herc. fur. 1519.) τελετάρχης, μιτρηφόρος (B. Phrygius) χοιρομανὴς, θεῶν πατὴρ ἠδὲ καὶ υἱὸς, πολυπάρθενος (ob Baccharum multitudinem) πλουτοδότης (Schol. Aristoph. Ran. 479.) ἐφάπτωρ, ἐπάφιος; (ambo cognomina derivanda a. v. ἐφάπτομαι, quasi contrectator, ut sit Gesnero ad Orph. hy. fr. 15. docente i. q. πανσίλυπος et φιλάπονος. Dictus et θηλύμορφος. (quod aut cum ἠρικαπαίῳ fere idem est, aut uti Eusebius (Chron. p. 29.) ait: διὰ τὸν μιξόθηλυν ςρατόν.) Finem imponemus huic justo forsan longiori diatribae de Bacchi nominibus et epithetis, postquam memorabilem adscripserimus hymnum (ceterum nequaquam in antiquioribus ponendum) qui nonnulla satis memoria digna continere videtur, quemque nobis servavit Eudocia in Viol. p. 123.

Μέλπωμεν βασιλῆα Φιλεύϊον, εἰραφιώτην·
Ἀβροκόμην, ἀγροῖκον, ἀοίδιμον, ἀγλαόμορφον·
Βοιωτὸν, βρόμιον, βακχεύτορα, βοτρυοχαίτην·
Γηθόσυνον, γονόεντα, γιγαντολέτην, γελόωντα·
Διογενῆ, δίγονον, διθυραμβογενῆ, Διόνυσον·
Εὔϊον, εὐχαίτην, εὐάμπελον, ἐγρεσίκωμον·

Creuzerus in Dion. I. p. 237. coll. 234. ex Eudocia et Clemente Alex.

Ζηλαῖον, ζάχολον, ζηλήμονα, ζηλοδοτῆρα·
Ἤπιον, ἡδυπότην, ἡδύθροον, ἠπεροπῆα·
Θυρσοφόρον, Θρῆκα, θιασώτην, θυμολέοντα·
Ἰνδολέτην, ἱμερτὸν, ἰοπλόκον, εἰραφιώτην,
Κωμαστὴν, κεραὸν, κισσοστέφανον, κελαδεινόν·
Λυδὸν, ληναῖον, λαθικηδέα, λυσιμέριμνον·
Λύστην, μαινόλιον, μεθυδώτην, μηριόμορφον·
Νυκτέλιον, νόμιον, νεβρώδεα, νεβριδόπεπλον·
Ξυστοβόλον, ξυνὸν, ξενοδώτην, ξανθοκάρηνον·
Ὄργιλον, ὀβριμόθυμον, ὀρέσκιον, οὐρεσίφοιτον·
Πουλυπότην, πλαγκτῆρα, πολυστέφανον, πολύκαμον·
Ῥηξίνοον, ῥαδινὸν, ῥικνώδια, ῥηνοχορῆα·
Σκιρτητὴν, σάτυρον, σεμεληγενέτην, σεμελῆα·
Τερπνὸν, ταυρωπὸν, τυῤῥηνολέτην, ταχυμήνιν·
Ὑπνοφόβην, ὑγρὸν, ὑμενήϊον, ὑλήεντα·
Φηρομανῆ, φρικτὸν, φιλομειδέα, φοιταλιώτην·
Χρυσοκέρων, χαρίεντα, χαλίφρονα, χρυσεομίτρην·
Ψυχοπλανῆ, ψευστὴν, ψοφομηδέα, ψυχοδαΐκτην·
Ὤριον, ὠμηστὴν, ὀρεσιτρόφον, ὠρεσίλοιπον·

V. 28. Non occurrit apud alium hujus fabulae scriptorem nomen patris nympharum Nyseidum Lamus hic; qui Herculis ex Omphale filius dicitur, occurrit etiam apud Nonn. XXIV, 50, XLVII, 645. Nonnus eundem Lamum Hyadum patrem, quae Bacchi fuerint nutrices, appellat XIV, 147, ita ut Nonnum ne nostro quidem loco Nyseidas nymphas intelligi voluisse credamus, nam Hyades in Bacchi nutricibus quoque ponuntnr ap. Schol. Hom. Il. XVIII, 486. a Pherecyde Atheniensi. Ceterum ap. Nonn. L. XIV, v. 154 sqq. mira de Bacchi recens nati forma praedicat quae h. l. apponemus:

— — — ἀρτίτοκος δὲ (sic enim leg. vid.)
Πῆ μὲν ἔην ἐρίφῳ πανομοίϊος, ἔνδοθι μάνδρης
Κρυπτόμενος· δολιχῇ δὲ δέμας πυκνάσατο χαίτῃ

Ἀλλοφανης· δολίων δὲ χέων βληχηθμὸν ὀδόντων
Ἴχνεσιν αἰγείοισι νόθην μιμησατο χηλὴν·
Πῆ δὲ γυναικείην Φορέων ψευδήμονα μορφὴν
Μιμηλὴ κροκόπεπλος ἐν εἵμασι φαίνετο κουρὴ
Ἀρτιφανής κ.τ.λ. ut Junonem falleret, sed frustra.

Apud Hesychium ἔριφος, Bacchi cognomen apud Lacedaemonios, occurrit. Hoedum uvarum hostem, Baccho sacrificari solitum constat.) Apud Diodorum V, 52. trium nympharum nomina, quae Bacchum in insula Naxo educasse dicuntur, legimus, Φιλίας nempe, Κορωνίδος et Κλεΐδος. Hesiodus inter Bacchi nutrices recenset Κλεεΐαν eo versu, qui Theonis diligentia servatus legitur in Schol. ad Arati Phaen. v. 177.

— — — Νύμφαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι
Φαισύλη, ἠδὲ Κορωνίς ἐϋστέφανός τε Κλεεία.

Ceterum hanc narrationem de Baccho nymphis Nyseidibus, sed a Jove ipso, allato primus exhibet hymnus Hom. in Bacch. XXVI. Conferendi sunt Callixenus Rhodius ap. Athen. VI, p. 200, c. Philochorus ap. eund. II, 38, d. ib. Schweigh. Apollod. III, 4: 3. Lucian. dial. deor. IX, 2. Hygin. f. 179. 182. Philochori quidem hujus fabulae explicatio haec est: τὸν Ἀθηναίων βασιλέα μαθόντα παρὰ Διονύσου τὴν τοῦ οἴνου κρᾶσιν, πρῶτον κεράσαι διὸ καὶ ὀρθοὺς γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω πίνοντας, πρότερον ὑπὸ τοῦ ἀκράτου καμπτομένους καὶ διὰ τοῦτο ἱδρύσασθαι βωμὸν Ὀρθοῦ Διονύσου ἐν τῷ τῶν Ὡρῶν ἱερῷ. αὗται γὰρ καὶ τὸν τῆς ἀμπέλου καρπὸν ἐκτρέφουσι. πλησίον δ' αὐτοῦ καὶ ταῖς Νύμφαις βωμὸν ἔδειμεν, ὑπόμνημα τοῖς χρωμένοις τῆς κράσεως ποιούμενος. καὶ γὰρ Διονύσου τροφοὶ αἱ Νύμφαι (vulgo leg. Μοῦσαι· v. ad h. l. Creuzerum in Dionyso p. 64. add. Diod. Sic. IV, 4. φασὶ δὲ καὶ αὐτὰς Μούσας τῷ συναποδημεῖν; sed h. l. non nutrices ejus dicuntur, paulo post enim Silenum Bacchi τροφέα et παιδαγωγὸν appellat.) λέγον-

ται. — Exstat et Meleagri epigramma, Anthol. carm. CXI. unde patet Bacchum a Semelae morte statim Nymphis traditum fictum esse a quibusdam:

Αἱ Νύμφαι τὸν Βάκχον, ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλαθ' ὁ κοῦρος,
Νίψαν ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
Τοὔνεκα σὺν Νύμφαις Βρόμιος φίλος, εἰ δὲ μιν ἄγρης
Μίσγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

De nymphis Bacchi nutricibus cf. Burmann ad Ov. Met. III, 314. et Is. Casaub. de satyr. poësi p. 35.

V. 38. Ut varias narrationes concinnaret, Nonnus hunc filiarum Lami furorem finxisse videtur. Alibi enim non occurrit.

V. 54. Praeter hos, quos tractamus libros Inus historia occurrit ap. Nonn. V, 557, XXXIX, 104. Fuit Ino tertio Athamantis uxor: ap. Nonn. V, 557. secunda dicitur, Nephele prima, Themisto tertia. Cum Nonno faciunt Apollodorus et Philostephanus ap. Schol. Iliad. VII, 86. hactenus, quatenus Nephele superstite Ino superinducta pellex. *) Fabulae fons est ap. Hom. Odyss. V, 333 sqq. Ejus historiam ex antiquis tragicis aliter quam Nonnus narrat Hygin f. 2. aliter quoque Pindarus Ol. II, 51 sqq. Ipsam cum filio Melicerta (Leucotheam et Palaemonem Eud. Viol. p. 276.) canunt, non enarrantes ejus historiam, hymni orphici 73 et 74. Cum Nonno eosdem auctores (veteres cyclicos) secuti videntur Apollodorus III, 4, 3. cf. I, 9, 1. Zeno Cittiaeus ap. Ath. V, p. 186, d. ib. Schwgh. Possis Magnesius historicus ap. eund. VII, p. 296, c. Eudoc. Viol. p. 238. Pausan. Lac. (III.) 24. Att. (I) 44 et 22. Eurip. Medea 1284. ib. Schol. et Bacchae passim; Philostràt. icon. II, 16. Tzetzes ad Lycophr.

*) Inde corrigenda Saxii Tab. III. regni Thessalici, ubi laudato Apollodoro, Ino primo loco, ante Nephelam, ponitur. Ibidem vitiose scriptum legitur Phryxus, pro Phrixus.

329 ait, in insula Tenedo Palaemoni liberos esse sacrificatos; de mystico Inus cultu v. Liban. orat. 19, p. 225. Exposuit etiam duobus modis hanc fabulam Scholiasta ad Aristoph. Vesp. p. 532.

V. 56. De Melicerta praeter ea, quae ad Inus historiam attulimus, et quae in hoc Nonni libro sequuntur, conferri potest idem XXXIX, 230, XLIII, 452 Possis Magnesius l. c. eum mutato nomine Glaucum appellat; p. autem 257, a. legimus alios dicere, Melicertae amore flagrantem Glaucum in mare se praecipitasse. Melicerta deus Marinus Graecis dictus Palaemon, Romanis vocabatur Portunus s. Portumnus. Ovid. Fast. VI; 574. Cic. N. D. II, 26. quasi sit portuum tutor. In memoriam Inus et Melicertae ludi Isthmici instituti dicuntur (ap. Apollod. III, 4, 3.) alii in Neptuni honorem eos celebratos ajunt.

V. 67. Hoc quoque loco, uti assolet Nonnus Solem cum Phaëtonte confundit.

V. 68. Junonem quoque ταυρώπιδα fingit Nonnus? Mire sane; sed eadem symbolica inesse videtur notio, quae apud Jovem et Bacchum.

V. 77. Penthei historiam universam complectitur Euripidis tragoedia Bacchae, ubi quoque conferendae sunt notae ad actus primi initium, ad vv. 1068 et 44, ubi Barnesius laudat Theocriti Idyllium Ληνάι v. 26 Ἐξ ὄρεος πένθημα καὶ οὐ Πενθῆα φέροισαι, videri enim nomen ei inditum futuri casus προσημαντικόν. Sic et Eur. Bacch. 568. Πενθεὺς δ' ὅπως μὴ πένθος εἰσοίσει δόμοις. cf. 508. Mortem Penthei latius descriptam legimus vv. 1023—1050. v. 1153. dicitur e dracone natus cum tamen nonnisi e dracone nati Echionis filius fuerit. — Apud Ovid. Met. III, 714. Pentheus matri aper videtur, ap. Euripidem leo. cf. Nonn. XLIV. et quod addidimus argumentum. Clarius ex hac fabula, quam

ex ullo alio loco apparebit, Nonnum nequaquam tragicos, sed antiquos potius poëtas epicos et cyclicos prioresque esse secutum Alexandrinos, quamquam non potuerit non fieri, ut etiam cum tragicis multis in rebus consentiret. Apollod. III, 5, 2. Philostr. icon. I, Virg. Aen. VII, 385 sqq. Senec. Oedip. 404 — 508.

V. 81. Galatea Nerei et Doridis filia a Polyphemo amata Acidem ei praetulit, quo iratus ille in Acidem immani saxo conjecto eum occidit. cf. Nonn, VI, p. 196 sq. et alibi, ubi semper est Dea marina, neque de ejus historia quidquam affertur. add. Ov. Met. XIII, 742.

V. 97. Nusquam alibi, quam apud Nonnum h. l., p. sequ. et XIII, 141. Mystis ita occurrit, ut sit personae nomen, Bacchum gestantis.

V. 102. De antris Bacchicis, postea in Bacchi festis celebratis, et de Bacchicorum ludorum crepundiis v. Socratem Rhodium ap. Athen. IV, p. 148. l. c. cf. Paus. V, 19. ubi hoc antrum in celeberrima illa arca Cypseli effictum fuisse legimus. Ceterum antrorum Bacchicorum mentio per totam hanc fabulam latissime patet; quem locum, notionis, quae in ea re inest, respectu habito illustravit Creuzerus in Dionyso T. I, p. 297. sq.

V. 107. Bacchus ludens ejusque ἀθύρματα varie postea celebrata sunt; cf. Clem. Alex. προτρεπτ. p. 15. ed. Potter: Ὀρφεύς φησιν ὁ Θρᾴκιος·

Κῶνος, καὶ ῥόμβος καὶ παίγνια καμπεσίγυια,

Μῆλα τε χρύσεα καλὰ, παρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων —

Addit, ἀςράγαλον, σφαῖραν, ςρόβιλον, ἔσοπτρον, πόκον. Apud Arnobium adv. Gent. IV, p. 485. (in bibl. max. patrum T. III.) in Bacchi crepundiis enumerantur tali, speculum, turbines, volubiles rotulae, teretes pilae et virginibus aurea sumta ab Hesperidibus

mala; apud Irenaeum quoque corollae. His vero locis de Baccho ludente et inter lusum a Titanibus oppresso, atque discerpto sermo est.

V. 40. cf. Eur. Bacch. 141. et quae ad Bacchi nomen Evius attulimus.

V. 114. Num h. l. jam Bacchi orgia? Immo vero Cybelae (vel Sabazii) noctu celebrata; sed erat magna quaedam similitudo inter Cybelae et B cchi orgia; saepius enim conjunguntur; v. c. Eurip. Bacch. 996. *περὶ σὰ Βακχι᾽ ὄργια, ματρός τε σᾶς* et vv. 76—79. De hac similitudine v. Böttigerum in Archaeol. Museum I, p. 80. Quantae beatitudini initiationem sibi esse Graeci censuerint ex innumeris patet locis, optime vero ex Eurip. Bacch. 73 sqq. Add. 486. ib. Barn. 133, 58, 693. Ex Eur. Jone 550. et Eudoc. violar. p. 122.

V. 116 sq. *Ῥόπτρον* fuit instrumentum musicum Corybantum, uter inflatus cum annulo aureo, qui loris vertebatur et in aërem vibrabatur. Apollon. Rh. I, 1109. Diogenes tragicus in Semele tragoedia ap. Ath. XIV, p. 636, a. Octo Saltatores et saltatrices Bacchicas, *θύρσῳ, ῥόπτρῳ* et *κυμβάλοις* exstructas v. ap. Zoëgam (bassirilievi I, Tabb. V et VI, p. 24. Apud Strabonem X, p. 719. legimus: *Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ μνησθεὶς τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν παλαιῶν καὶ τῶν ὕστερον, μεταβὰς ἀπὸ τούτων φησί·*

σοὶ μὲν καταρχὰς, μάτερ, πάρα
μεγάλοι ῥόμβοι κυμβάλων,
ἐν δὲ κελλάδων κρόταλα
αἰθομένα δὲ δαῒς ὑπὸ ξάνθῃσι πεύκαις·

τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἀποδεχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τῶν παρὰ τοῖς Φρυξὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοικείων ἀλλήλοις. Cymbala erant concava, atque inter se concussa tinnitum acutum da-

bant et pungentem veluti animos. Ov. Met. V, 704. Fast. IV, 189.— Zoëga bassiril. ad Tab. XIII et XIV. putat, tympanum, cymbala et crotala (Eud. Viol. p. 369. Eur. Bacch. 58 et 124 sqq.) ad id in Cybeles cultu esse usurpata, ut clangore malos daemones pellant. Sed Symbola potius illa putanda. Quare enim Dea ipsa tympanum semper manu gestabat? Respondet Augustinus de civitate Dei VII, 24. dicens: quod tympanum habeat, significari esse orbem terrae. Aliis tympano in ejus manu significari videtur Rheae in Attyem pastorem amor, quia tympana, crotala etc. pastorali vitae sint propria.

V. 122.— 124. De thyrso multi scriptores multa protulerunt. Equidem paucis defungar, cum hac in re non inter se discrepare videantur. cf. Diod. Sic. III, 64. Seneca in Herc. fur. ait: tectam virenti cuspidem thyrso gerens; et Justinus Martyr loco quodam: *αἱ Βάκχαι διὰ σχήματος εἰρηνικοῦ τὰς λόγχας ἐν τοῖς θύρσοις περιφέρουσιν*. Eodem modo Nonnus loquitur; Bacchi vero hostibus semper miraculum videtur, quod Bacchae thyrso tantum efficere valeant. Thyrsus vocatur Eur. Bacch. 25 et 80. *κίσσινον βέλος* et v. 308. *βάκχιον κλάδος*. Thyrsi enim hastile ramulus vitis fuit, foliis hederaceis obvolutus. Inter folia latuit cuspis. Catull. nupt. Pel. et Thet. 256. Ov. Met. XI, 9. Dicitur *ὁ θύρσος* et *τὸ θύρσον*, ut est in epigrammate quod Barnesius ad Eur. Bacch. 80 laudavit. Ov. Met. XIII, 33. pampinam hastam thyrsum appellat. Operae pretium facturus est, qui de thyrso Schneideri appendicem ad Lex. Gr. h. v. perlegerit, cum quo ego cum maxime et in eo facio, quod contendit, in bacchico cultu (neque voro alibi) *τὸν θύρσον* et *τὸν νάρθηκα* promiscue usurpari; quod etiam patet ex proverbio illo, quod infra subjecimus, quodque nonnunquam

ita effertur; πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι etc. Thyrsi speciem gemmis expressam v. ap. Periz. ad Ael. V. H. III, 18. cf. quoque Musgravius ad Eurip. Bacch. 703. In pompa bacchica Ptolemaei Philadelphi a Callixeno Rhodio descripta ap. Ath. V, p. 201, e. thyrsus nonaginta cubitorum circumferebatur. De hac pompa pluribus loquitur Zoëga bassiril. II, p. 55. Tab. VII, ubi etiam magnus crater bacchicus conspicitur, de quo vid. Creuzeri Dionysum T. I, p 86 sqq. ubi optime de illo disputatum est; solum hoc addam, Zoëgam quoque craterem a Sileno portatum exhibere l. c. II, Tab. X. — Ceterum de θυρσοφορίᾳ tritum illud proverbium: πολλοὶ μὲν θυρσοφόροι, παῦροι δὲ Βάκχοι: de iis dictum, qui cum virtutis insignia gerant, vera tamen virtute carent. cf. Plat. Phaedon. Sect. 13.

V. 126, 127. Νέβριδες occurrunt ap. Eur. in Bacch. 24. ubi Bacchi dicuntur vestimentum cf. 176. et Schol. ad Eur. Phoen. 798. οἱ μαινόμενοι τὸ δέρμα αὐτῶν κατατέμνοντες, ποικίλον ποιοῦσιν· οἱ σώφρονα μανίαν μαινόμενοι τῷ κατασίκτῳ τῆς νεβρίδος σοφίζονται τῆς μανίας το σχῆμα. Apud Diod. Sic. I, 11. haec verba memorabilia legimus: φασὶ δέ τινές καὶ τὸ ἔναμμα αὐτῷ τὸ τῆς νεβρίδος ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρων ποικιλίας περιῆφθαι. cf. Eurip. Hypsipyle ap. Macrob. Saturn. I, 18. Eudoc. Viol. p. 122. ait: αἱ δὲ Διονυσιακαὶ νεβρίδες, τὴν τῶν σαφυλῶν ἐν χρόᾳ αἰνίττονται πολυειδείαν· πολύχροοι γὰρ καὶ αἱ νεβρίδες, καὶ ποικίλαι τοῖς σίγμασιν. ἢ καὶ τὸ τῶν μεθυόντων ὑπεμφαίνουσιν ἀγεννές. — — ἢ καὶ διότι ποικίλοι τὰ εἰς νοῦν διὰ τὸ εὐμετάβολον, οἱ μεθύοντες. Sed his omnibus, video, noster locus non plane explicatur. Neque ego quid Nonnus versu καὶ—καθάψας ibi velit satis intelligo. Obtulit se quidem locus Aristot. in Poet. c. XXI, §. 12, p. 55. ed. Herm. Λέγω δὲ οἷον, ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον καὶ ἄσπις πρὸς

Ἄρην· ἐρεῖ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. cf. Herm. not. et Wyttenbach. ad selecta hist. Graec. p. 375. Sed et hic parum praesidii, neque huic loco ad nostrum interpretandum multum tribuo. Similes locos v ap. Nonn. XI. 233. 353.

V. 133. Idem narrat Apollod. III, 4, 3.

V. 141. Orphicus Phanes h. l. positus videtur pro Solis Deo cujus formam Mercurius assumserit, uti et v. 157.

V. 146. Nonnus Bacchum h. l. nonnisi κερασφόρον υἷα appellat, Apollodorus vero ait III, 4, 3. *) Διόνυσον δὲ Ζεὺς εἰς ἔριφον ἀλλάξας τὸν Ἥρας θυμὸν ἔκλεψεν etc. inde ab Inone, cui Juno injecerat rabiem, Mercurium Bacchum ad Nymphas Nyseidas in Asia habitantes detulisse, ibique Bacchum vite inventa a Junone furiosum redditum, pererrasse Aegyptum et Syriam; primum illum a Proteo Aegyptiorum rege receptum, tum in Cybelam Phrygiae montem delatum, furore liberatum esse a Rhea, quae mysteria eum docuerit III, 5, 1.

V. 147. Cum tam arcto juncti sint vinculo Bacchi et Rheae cultus, paullo latius de ea hac data occasione disseremus **). De Rheae nominibus v. Barn. ad Eur. Bacch. 79. Dicta est primum magna mater, tum Cybele, Cybebe et Cybe (Serv. ἀπὸ τοῦ κύβεσθαι τὴν κεφαλὴν, quod sacerdotes facere solebant. Schol ad Il. VI, 130.) Steph. de urb. v. Μασταύρα ait: Μᾶ δὲ τῇ Ῥέᾳ εἵπετο, ᾗ παρέδωκεν ὁ Ζεὺς τὸν Διόνυσον

*) Cf. Nonn. XIV. 154. sqq. quem locum ad v. 228. huj. libri adscripsimus.

**) Rhea nomen habere dicitur a ῥεῖν. quod ex ea Saturni (Κρόνου, quasi ab ἐκ et ῥεῖν) uxore et Deorum matre omnia effluxerint; vel ut alii volunt, a ῥεῖν, cum impetu ferri ut est ap. Demosth. de cor. p. 272. ed. Reisk.

τρέφειν· καὶ ἡ Μᾶ παρὰ τῆς Ἥρας ἐρωτηθεῖσα, τίνος εἴη τὸ βρέφος, Ἄρεος ἔφη. καὶ παρὰ Καρσὶν ὁ Διόνυσος Μάσαρις ἔνθεν ἐκλήθη. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἡ Ῥέα Μᾶ. καὶ ταῦρος αὐτῇ ἐθύετο παρὰ Λυδοῖς, ἀφ' ἧς ἡ πόλις (Μάσαυρα). Dicta et Agestis, Angistis etc, (Strabo X, p, 719.) Δινδυμένη (Herodot. I, 80. Apoll. Rh. I. 1125. a monte Phrygiae Dindymo. Virg. Aen. IX, 617.) Pessinuntia (Apulej. Metam. 11, p. 262.), Isis (ib.), Berecyntia (Virg. Aen. VI, 784.), Sipylene (in nummis Smyrnaeis. Eckhel. doctr. num. vett. II, p. 534.), Phasiana (Arr. peripl. pont. Euxini p. 9.); Mater Deum magna Idaea (Liv. XXIX, 8, al. 10.), Γῆ, Tellus dicitur Urani conjux, Rhea Saturni uxor Jovisque mater, nonnunquam Ops, quae Romae separato a Tellure sacraria habuit; Migale (forsan i. q. μεγάλη; unde ludi Megalesia. Fasti praenest. ap. Foggini p. 108.) Πλακιάνη quoque, Ἀνδειρήνη, Ἀσπορήνη, Mygdonia, Κιμμερὶς θεὰ etc. a variis locis, quibus colebatur; etiam ἰσοδρόμη μήτηρ. Quidam Cererem quoque cum Rhea confundunt: Pausan. VIII, 37. Clem. Al. προτρ. II, p. 13. Orph. Arg. 22. ej. Hymn, 40. praesertim Eurip. Hel. 1318. ib, Barn.: quia Δημήτηρ nihil aliud sit quam δᾶ (dorice, pro γῆ) μάτηρ. Eur. Bacch. 275 sq. — Dicitur et Hippa Bacchi nutrix cf. Procl. in Plat, Tim. II, p. 124, 25. Orph. Hy. 48; et Macris Nonn. XXI, 192. Hyades quoque in Bacchi nutricibus recenset Ov. Fast. V, 167. Pherecydes Atheniensis ap. Schol. Hom. Il. XVIII, 486. cf. Sturzii Pherecydea p. 114. et Plejades idem Pherec. ap. Schol. Germanici qui Arati phaenomena in latinum sermonem transtulit, ad v. 255, p. 65. ed. Buhlii. cf. Creuz. Dion. I, p. 275. De Cybela ejusque cultu v. quoque Lucret. II, 598—642.

§. 162. Corybantum a Curetum *) historia separari nequit, nam ab omnibus fere scriptorihus vel conjunguntur vel promiscue ponuntur, vel ita distinguuntur apud hunc, ut apud illum contrarium plane audias. Inquiramus primum in Corybantes. De his quidem Diod. Sic. V, 49 ait: eos nomen accepisse a Corybante, Jasionis e Cybele filio, qui matris Deorum cultum in Asiam transtulerit, matrisque sacra cum lymphatico furore obeuntes Corybantes de se nominarit. Sed jam hymni Orphici, qui, nisi antiquissimi sunt, antiquissimas tamen saepissime nobis fabulas servasse videntur, jam Strabo in longa de ambobus diatriba nesciunt, quomodo Corybantas a Curetibus separent, et Nonnus hac quoque in fabula summa imis confundens deprehenditur. Audiamus vero testes. Primum Orph. Hy. 38. docet: Corybas, qui et Κυρβᾶς, duos fratres occidisse fertur. Apud Nonnum XLVI. 16. Jupiter Corybantum pater dicitur, cum tamen iidem, docente alia fabula, tympana prope Jovem recens natum pulsarent, ne Saturnus infantis vagitum audiret. Hymnus vero Orphicus 30. Curetibus talia indit epitheta, ut Bacchi orgiorum comites fuisse appareat, nihil addens de Corybantibus, quod statim fit hy. 37. cf. Eurip. Bacch. 120, 122. ib. Musgr. Strabo X, p. 723. Alm. hoc nos edocet: Ὁ δὲ τὴν Φορωνίδα σέψας (leg. γράψας, qui Hellanicus fuit, vel ut alii volunt Hecataeus) αὐλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρῆτας λέγει· ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκασπίδας. ὁ δ᾽ οὐ τοὺς Κουρῆτας λέγει, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκείνους δὲ Κουρῆτας. (eg. monente Casaub. Κρῆτας) Ut paucis Strabonis sententiam complectar: alii volunt, Mi-

*) Curetes quidem jam ap. Hom. Il. IX. 5. 30. occurrunt sed nequaquam his, quos tractamus, similes, sed gens bellicosa circa Calydonem Aetoliae urbem pugnans.

nistros Rheae a Titanibus datos esse Corybantes; Curetes apud Cretenses dicti Jovis alumni et custodes. Quidam novem Telchines Rhodios, qui Rheae in Cretam proficiscenti fuere comites, ibique Jovem educabant, Curetes vocant; Corybantes contra esse daemones Minervae ex Sole filios; eosdem aliis esse Saturni filios, aliis Jovis e Calliope; iidemque Cabiri dicuntur. cf. Bacchi nomina s. v. Καβεῖροι. Cabiris ab aliis a Berecyntio monte Cabiro nomen indutum fertur; contra ea Curetes Hecates dicuntur ministri iidemque Corybantes, quod nomen accepere ἀπὸ τοῦ κορύπτοντες βαίνειν ὀρχηστικῶς. (Idem nomen Casaubonus mire derivat, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τὸ κόρυ βαίνειν, cum nulla sit corporis motio μανικωτέρα.) Diatriba haec est ap. Strab. X, p. 710—726. Alm.— Curetes nonnullis sunt viri muliebri habitu, Graecis κόραι dicti. Quid vero sibi vult Ovidius Met. IV, 282. dicens: largo satos Curetas ab imbri? Antiquam sane fabulam ob oculos habet, cujus tamen nusquam inveni vestigia. Cf. de iisdem Schol. ad Aristoph. Lysistr. p. 872. et ad Pac. p. 641. Nonnum XIII, 136—158. Apollod. I, 3. ib. Heyn. p. 36. Sturz ad Pherecydis frgm. p. 152. Ap. Hygin. f. 139. Corybantes tympanum invenisse dicuntur ap. Eur. Bacch. 124. sq.

V. 188. In numis Cycicenis apud Eckhelium Doctr. num. vett. II. p. 451. et in numis Lydiae III. p. 94. Bacchus conspicitur a Centauris bigis vectus.

V. 214. In Ortygia insula nata est Diana, Apollo in Delo, Hom. hy. in Ap. 16. Alii vero volunt Delum, in qua Latona et Dianam et Apollinem enixa sit, alio nomine Ortygiam esse dictam. Spanh. ad Callim. hy. in Apoll. 59. et Del. 255: Sed optime Wolfius illum, quem laudavi, Homeridae versum uncis inclusit, nam eundem legimus in hymno Orphico 34,

5. ubi suo loco stare videtur. Ceterum e comparatione homerici hymni et Orphicorum 33 et 34. optime dignosci poterit, quanta intercedat differentia inter homericam illam poësin simplicem et orphicam epithetis intumescentem et fere oppressam.

V. 228. Idem narrat Apollodorus I, 3, 5, qui tamen Homerum contradicere confitetur, Vulcanum Jovis ex Junone filium dicentem.

V. 232. De Maja Plejade, Atlantis e Pleione filia, quae Jovi Mercurium peperit, Arcadis quoque nutrix fuit, ideoque a Junone persecuta a Jove vero in stellam mutata est vid. Hom. Hy. in Merc. Hes. Theog. 938. Nonn. XXXVIII. 587 et XLVII. 703. Apollod. III. 10. 2. Schol. ad Odyss. XXIII. 198.

V. 245. Athamantis, Aeoli filii et patris Phrixi et Helles, historiam latius expositam v. ap. Ath. XIII. p. 560. d. Schol. ad Aristoph. Nub. p. 138. quae plane a Nonni narratione discrepat. Ibi enim Athamas, cui Nephele dea Phrixum et Hellen pepererat, eam relinquit, et mortalem ducit uxorem. Nephele irata punit ejus regionem ariditate. Nova Athamantis uxor persuadet iis, quos ille ad consulendum de hoc malo Apollinem miserat, (e medio nempe tollere Nephelae liberos cupiebat) ut renunciarent, nonnisi Nephelae liberis sacrificatis Deos propitios fore. Athamas eos a gregibus arcessi jubet, sed aries humana voce consilium hoc illis aperit. Aufugiunt arieti inequitantes; prope Abydum in mari Helle suffocatur. Phrixus Colchida venit ibique arietem χρυσόμαλλον Marti et Mercurio sacrificat. Athamas denique ad Jovis aram paene ipse mactatus vix ab Hercule servatur. — Conscripserat Sophocles duas tragoedias, Athamantis nomine inscriptas. cf. Hygin. f. III. qui eodem modo, quo Nonnus fabulam refert; paullo aliter Apollodorus I,

9, 1 sq. ib. Heyne p. 153 sqq. Pausan. Att. (I) 44. Boeot. (XI.) 34.

V. 251. Pythonem sergentem post diluvium Deucalionis terrae limonetum, Juno in Latonam e Jove gravidam misit. Latona fugiens in mare se praecipitat eodemque loco Neptunus statim Delum insulam emergere jubet. Latona in ea servata atque occulta fuit. Apollo, quem pepererat, sagittis a Vulcano acceptis serpentem occidit eoque facinore ludis Pythicis originem dedit. Pellem serpentis superinduit tripodi oraculi Delphici. Ov. Met. I, 415 sqq. Hygin. f. 140. add. quae Heyne ad Apollod. I, 4, 1. p. 44 sqq. ex mythi fontibus contulit. v. c. Callim. hy. in Delum.

V 271. Quid sit πανοπηΐς φωνὴ haud decernere autim; nisi forsan vox vaticinans intelligenda sit cum Πανόπη ap. Hes. Theog. 250. sit una ex Nerei filiabus, omnibus vero Diis Deabusque marinis (quod docti observarunt viri) insit vaticinandi donum.

V. 287. Corycides nymphae a Parnassi antro Corycio nominatae, cui Corycia nympha ab Apolline amata ibi habitans nomen indiderat. cf. Barn. ad Eur. Bacch. 339. Pausan. Phoc. (X) 6, 32. Sophocl. Antig. 1140. ib. Schol. Apud Apollod. I, 6. Corycium antrum in Cilicia fuisse legimus. Describitur ap. Strab. XIV, p. 670 sq. et IX, p. 417. Cas. et ap. Pomp. Melam. I, 13.

V. 305. Themistus historiam refert quoque Apollod. I, 9, 2. Hygin. f. 1. Filii Themistus sunt Plinthius et Orchomenus (Hyg. f. 231.) Sed differunt scriptores in enarrandis Athamantis uxoribus, utrum Ino an Themisto prior fuerit. Nonnus Apollodorum magis vel potius Apollodori fontes sequitur; sed et ab Hy-

gini fab. IV. parum differt. — Hypsus pater Themistus occurrit ap. Hygin. f. 239 et 243.

V. 517. Non confundendus hic Porphyrio cum Gigaate ejusdem nominis a Jove et Hercule interfecto Apollod. I, 6, 1. Pind. Pyth. 8, 15. Hor. Od. III, 4, 854.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS
IN LIBRUM DECIMUM.

V. 35. De Eumenidum vi atque immanitate non exstat clarior imago, quam quae in Aeschyli Eumenidibus conspici potest; frustra alius scriptor illam superare conaretur, nisi horrorem potius, quam sensum ejus, quod sublime est et grave, excitare velit. Ceterum de Eumenidibus suo more egerunt Apollodorus I, 1. Fulgent. Mythol. I, p. 164.— Hes. Theog. 85 sq. eorum nomina nondum novit, sed qui Argonautica conscripsit Orphicusv. 966.— Aeschylus ap. Schol. Lycophr. 406. eas noctis filias dicit cf. Orph. hy. 68, 69.

V. 54. Sic Hygin. f. 4. ubi vero Juno furoris caussa est, quae, quaecunque Jovis amores adjuvarent, odio prosequebatur, nec innocentibus familiarum partibus parcebat.

V. 76. Fabulae de Leucothea origo est apud Homerum Od. V, 333 sqq. ubi Eustathius ita: Ἀθάμας κατὰ μῆνιν Ἥρας τὰς φρένας ληφθεὶς, ἐπεὶ ἔθρεψε τὸν Διόνυσον, ἀναιρεῖ τὸν Λέαρχον, ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν λοιπὸν ἔμελλε παῖδα διαχειρίσασθαι, βαστάζει αὐτὸν ἡ μητὴρ Ἰὼ καὶ διὰ τοῦ λευκοῦ πεδίου τῆς Μεγαρίδος θεύσασα, ὅ ἐστι δραμοῦσα, ὅθεν καὶ Λευκοθέα ἐκλήθη, συγκατέῤῥιψεν ἑαυτὴν τῷ βασταζομένῳ παιδὶ ἐς θάλασσαν. Nonnus igitur ex eodem, ex quo Eustathius, fonte hausisse videtur.

V. 92. Cythaeron pastor in Boeotia vivens Jovi, ut Junonem iratam sibi reconciliaret, consilium dedit, ut novas simularet nuptias. Quod cum optime evenisset a Jove grato in montem mutatus est, qui postea Baccho sacer fuit. Juno inde Cythaeronia et Jupiter

Cythaeronius dictus. cf. Nonn. XV, 15. XLIV, 87. XLV, 39. Apollod. III, 5, 1.

V. 105. De Glauco variae ac diversae narrantur fabulae; quas hoc loco omnes explanare nil attinet. Nonnus de eo loquitur XXXV, 73. XXXIX, 99. XLIII, 211, et v. 387. docemur, Glaucum cum Melicerta non eundem esse, ut quidam volunt (idem docet Parthenii versus ap. Gell. N. A. XIII, 26. Γλαύκῳ καὶ Νηρεῖ καὶ εἰναλίῳ Μελικέρτῃ) XI, 143. cf. Apollod. I, 9, 3. cujus fabulae fons est Hom. Il. VI, 119, add. Apollod. III, 1, 2. III, 3, 1. ib. Heyne p. 544. — Eudocia in Viol. p. 97 sq. de tribus Glauci nomen gerentibus loquitur, de Glauco Atheniensi piscatore, de Glauco Minois filio et de Glauco marino; rem separatione confundens. cf. Ov. Metam. XIII, 961. Philostr. icon. II, 15. Varia ex variis auctoribus de Glauco commemorantur ap. Ath. VII, p. 296. ubi Nicanor Cyrenaeus in Μετονομασιῶν libro vel libris cum Nonno consentit, plurimi ab eodem et inter se dissentiunt: v. c. Theolytus Methymnaeus in carminibus Bacchicis, Promathidas Heracleota, Euanthes poëta epicus, Mnaseas, Aristoteles, Possis Magnes, Alexander Aetolus, Aeschrion Samius. Sed adeat Athenaeum ipsum qui omnes de Glauco variorum fabulas cognoscere velit; cff. Palaeph. 28. Eustath. ad Hom. Od. p. 205. Tzetz. ad Lycophr. p. 107. Hygin. fol. 199. Fulgent. Myth. II, 12. Glaucus haud longe ante Aeschylum in deos publicos receptus dicitur, tamen Apoll. Rhod. I, 1310. eum jam Argonautis vaticinantem finxit. Add. Eur. Orest. 564. ib. Schol. Strab. IX, p. 621. Alm. — Scripserat Aeschylus tragoediam nomine Γλαῦκος ποντιος, non confundendam cum alia ejusdem poëtae: Γλ. ποτνιεὺς, de quo Strabo l. c. p. 627. cf. Virg. Georg. III, 266. ib. intprr. —

V. 120. Vid. Apollod. I. 9. 2. III. 4. 3.

V. 140. Κυβεληΐδος Ῥείης i. e. Rheae in Cybelo Phrygiae monte versantis.

V. 144. Maeonia antiquitus locorum intervallo discrepabat a Lydia. Sed a poëtis haec nomina permutantur. Bacchus ibi veneratus inde Maeonius dictus. De Maeonia multa contulit Creuzerus in fragmm. hist. antt. T. 1. p. 146 sq.

V. 148. 159. De Silenis Satyrisque testimoniorum et fabularum multitudine paene obruimur, itemque fabularum de iis explicationibus. Optime horum μύθων circuitum explicatum legimus a Creuzero in Studiorum P. II, p. 224—334. Nos quidem id agemus ut, cum arctissimis cum Bacchicis rebus haec fabula cohaereat vinculis, paullo latius in eam inquiramus, quam in plurimas alias, ita quidem, ut primum de harum fabularum fontibus, deinde de Satyrorum Silenorum nomine, tum de fabula ipsa, denique de ejus significatione et sensu loquamur.

I. De Silenis Satyrisque Homerus nihil, quamquam Homerida in Hy. in Ven. 265. Primus Hesiodus eorum facit mentionem in fragmento quod est apud Strab. X, p. 471. Cas. ubi peleponnesiacos Deos silvestres eos appellat, nil addens de eorum forma. Apud Pindarum in fragmento ed. Schneider. p. 85. e Paus. Lac. (III) 35 Silenus dicitur Μαλεάγονος, Bacchi nutritor; apud Orphicos in Hy. 53. Silenus satyrus Silenorum princeps dicitur. De Sileno κατ' ἐξοχὴν v. Bionem sine dubio Proconnesium (quod Creuzerus demonstravit l. c. p. 259.) ap. Ath. Epit. II, 6. p. 170. ed. Schwgh.; Theopompum Chium ap. Aelian. V. H. III, 18. ib. Perizon.; inde Aristotelem in Eudemo s. de anima ap. Plut. in consol. ad Apollon. T. I, p. 453. ed. Wyttenb.; Ciceronem Tusc. disp.

I, 48. Virgil. Ecl. VI. (qui antiquae Sileni majestati satyricum quid addidit.) Athen. I, p. 20, e. Aristoclem ap. eund. XIV, p. 630. Diod. Sic. I, 4, 5, 16. III, 71, p. 375. ubi longa est narratio de Sileno, cujusdam insulae rege, qui in lumbis caudam habuerit, unde tota ejus posteritas signum hoc gestaverit. Hic cum Silenis suis Bacchi comes fuisse fertur.

II. Silenos nomen accepisse ait Eudocia Viol. p. 120. ex Phurnuto de N. D. c. 30. ἀπὸ τοῦ σελαίνειν καὶ σείεσθαι ἐν τῷ ληνῷ. Scribitur enim Σειληνὸς; sed et Σιληνὸς saepissime occurrit quod derivatur a σιλὸς i. e. homo naris retorsi s. simi; sunt qui a calva vertice splendente, a σέλας dictos putent, veluti et homines calvi, ut luna splendente vertice, σελήνια dicti sunt. cf. Schweigh. ad Ath. II, p. 45. Dicti sunt et Δαίμονες Διονύσου et θῆρες Eur. Cycl. 620. et teste Galeno ap. Hippocr epidem. 6. a Joniis et Φῆρες dicti Satyri, et τίτυροι (Eustath. ad Il. XVIII, p. 1214. Schol. Thecar. III, 2. inde et libidinosi ficti: Schol. ad Aristoph. Thesmoph. p. 775. cf. Etymol. M., cujus auctor a σάθη (i. e. membrum virile) eos dictes ait, Phurnulus vero l. c. ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι i. e. quod rideant. Plinii (H. N. VIII, 60.) vestigia prementes et Solini 27.) nonnulli Satyrorum originem a simiis derivarunt. Nomen Sileni fuit et πάππος (Pollux Onomast. p. 207. ed. Seber.) et παππίδιον. (Juliani Caesares, ubi vid. Ez. Spanh. Epreuve des remarques p. 28.) Occurrit quoque apud Athenienses Σειληνὸς Ἄκρατος, cujus imaginem v. ap. Zoëgam l. c. I, tabb. V et VI, p. 24. Zoëga hunc eundem esse contendit, qui apud Athen. II, 3. dicatur Ἀκρατοπότης et ἀγαθὸς δαίμων ap. Diod. Sic. IV, 3. et Schol. ad Aristoph. Equ. 85, et Vesp. 573.

III. Sileni et Satyri apud recentiores fere non di-

stinguuntur neque Gesnerus (de Silenis, in Comm. soc. scient. Gott. IV.) antiquam et novam fabulae formam satis distinguit, in colligendo ceterum satis diligens. Ortus Silenus e matre terra, nullo cum viro congressa. Nonn. XXIX, 261. Apud Servium ad Virgilium e sanguine Urani virilitate privati et e terrae gremio natus dicitur. Sileni et Panes Hermetis quoque filii dicti. Silenus a Pindaro frgm. incert. p. 73. Najadis conjux dicitur. Clemens Alex. protrept. p. 24. eum secundum Arcadicam fabulam patrem Apollinis Nomii fuisse refert. Satyrorum patrem Mercurium dicit Nonnus XIV, 113. eorundem Silenum patrem ait Lycophron Chalcidensis ap. Ath. X, p. 420. cf. Porphyr. de vita Pythag. 16. Cic. N. D. III, 23. Phryx Silenus a Tertulliano de anima c. 2. cum Aegyptiorum Hermete, Orpheo, Musaeo et Pherecyde Pythagorae praeceptore in sapientiae divinae traditoribus recensetur, qui ab antiquis dii sint appellati. Diodorus III, 11. ex Dionysio Milesio (Ol. 65.) Silenum antiquum sacrae urbis Nysae regem appellat; eundem VI, 4. praeceptorem Bacchi in optimis artibus III, 71. addens (quod supra diximus) ab eo Silenos, ejus posteros caudam hereditate accepisse. Igitur aetate Pindari Sileni jam caudati fingebantur. Sileni sunt aliis Satyri natu majores, barbati Paus. I, 23. Silenos ceterum Satyrosque praecipuos habere partes in Bacchico comitatu pertritum est. (Romanis fuere Fauni Silvanique proprii.) Formam Sileni describit Nonnus XI, 352. In monumentis antiquis vel ferula nitens vel asino insidens repraesentatur v. Perizon. ad Ael. V. H. III, 18. ubi ex utroque genere gaemmae. Ov. Met. IV, 26. de eo ait:

Quique senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet et pando non fortiter haeret asello.

Ferula illa dicitur graece νάρθηξ; est baculus oblongus cavus et recipiendo igni aptus (v. Aesch. Prom. passim) quo inprimis Bacchus et ministri ejus uti solebant: v. Barn. ad Eur. Bacch. 147. Perizonius l. l. speciem ejus expressam exhibet. — Silenorum habitum descripsit Nonnus XLIII, 342. Satyrorum habitum et formam idem XIV, 129 sqq. Fingitur quoque Silenus thyrsum humero, cantharum manibus gestans, Eur. Bacch. 130. Ceterum, ut universe loquamur, ejus forma antiquissima est humana; serior aetas (jam hymnus Orphicus 53.) cornua illi caprique pedes addit; semper est barbatus et calva vertice, nonnunquam auribus arrectis. Lucianus in Baccho c. 2. caudâ Bacchi nutritorem non instruxit, rariusque ea conspicitur in veterum numis et gemmis. Apud Diodorum Sic. I, 18. Satyros Osiridi quoque orientem versus proficiscenti comites sese in Aethiopia adjunxisse legimus.

IV. Jam ut ad hujus symboli significationem accedamus, videamus primum, quid ex ipsa Sileni figura eruerint viri docti. Vertex calvus, splendens, saepe floribus coronatus allegorice significare dictus est sphaerae coelestis coronam stellarum; barba: nubes pendentes atmosphaerae inferioris; caput ergo: imaginem aetheris atque aëris; Silenus ipse imago est animi, vitam per rerum universitatem spirantis. Haud minus miro modo quidam nostri temporis scriptor Silenum sacchari symbolum esse vult, omnes antiquitatis fabulas ad elementa physica reducens. Optimam sane ingressuri sumus viam, si Creuzero potissimum duce (l. c.) fabulae vim atque significationem hoc modo circumscribamus: Silenus antiquissimis temporibus medium quasi tenuit inter deos et homines, naturae suae excellentia; sed forma corporis medium

fuit inter hominem et bestiam, eoque ironiae quasi symbolum atque principium factus. Se fortunarum vitaeque contemtorem exserit, immo mortis laudator exsistit, hominumque conditionem dum in vivis versantur, miserrimam praedicat. Ebrietas cum prophetiae (sit venia Tertulliani verbo) spiritu conjuncta ei propria (Theopomp. ap Athen. epit. II, 6.) Liberum se atque quietis ac otii amantem ubivis exserit, silvis ergo, montibus pratisque immoratur. Libertatem quam ipse amat etiam hominibus procurat, nec non felicitatis et boni eventus auctor est. Senec. de ira III, 22. Artemid. Oneirocr. II, 37. Liberos amat, inde Bacchi, nutritor dictus. Eur. Cycl. 142. Nemesian. Eclog. III, 27. Silentii quoque amans est; loquens vero seriis sermonibus jocum interponit. Julian. Caesares p. 314. ed. Spanh. — Chororum sacrorum dux apparet in hymnis orphicis. Porphyrius ap. Eus. praep. evang. III. ait: ὁ Σ. σύμβολον τῆς πνευματικῆς κινήσεως, οὐκ ὀλίγα συμβαλλομένης τῷ παντί. Quae Gesnerus I. c. p. 52. ita explicavit: Credo intelligere eum motum, qui est a vento vel qui ventum efficit. Melius Casaubonus de satyr. poësi p. 62. ed. Rambach.: Silenum motus a spiritu proficiscentis, qui ad rerum universitatem plurimum conferat, de quo ait poëta: spiritus intus alit, esse symbolum. — Fingebant praeterea veteres, eundem liberos reddere homines non tantum a vitae miseriis et servitute sed et a vita ipsa. Ergo et imago ejus saepissime in urnis et lucernis sepulcralibus conspicitur. — Satyrorum naturam neque melius neque brevius depingere possum, quam Eudociae verbis, in violario p. 119 dicentis: ἐκστάσεως σύμβολον οἱ Σάτυροι.

V. 178. Hanc Ampeli historiam unus e veteribus refert Nonnus; ubicunque enim fere ante Nonnum

ἄμπελος invenitur, nihil est praeter nomen appellativum. Zoëga quidem l. c. II, Tab. 7, p. 51. refert, in antiquo Sarcophago nomen Ampeli esse inventum. Sed cum ejus aetatem non definire possit, facile crediderim, si hoc nomen ad nostram Ampeli historiam spectavit, ex Nonno eam sumtam esse; non enim est veri simile, omnes qui hanc narraverint fabulam aut saltim ejus mentionem fecerint antiquiores plane esse deperditos. Zoëga l. c. personarum Bacchicarum imagines ex operibus anaglyphis quae hodieque Romae restant nobiscum communicavit, et juxta barbatum Bacchum Ampelum nobis monstrat. Winkelmannus primus post longum tempus Ampelum in memoriam artificum et artium amatorum revocavit, ceterum non satis apte Bacchi genium eum appellans. Ampelum esse Satyrum adolescentem patet ex Nonn. XI, 187. X, 309. In opere, cujus imitationem nobis exhibet Zoëga, caudulam habet Ampelus, quae non item expressa est in imagine ipsa. — Alius occurrit Ampelus apud Ovidium Fast. III, 409 sqq. qui nostro primam suppeditasse ideam videtur:

Ampelon intonsum, Satyris Nymphaque creatum
Fertur in Aoniis Bacchus amasse jugis.
(Tradidit huic vitem pendentem frondibus ulmi,
Quae nunc de pueri nomini nomen habet.)
Dum legit in ramo pictas temerarius uvas.
Decidit: amissum Liber in astra vehit.

ubi exinde Vindemiator dictus fuit. — Tryphon Grammaticus Alexandrinus ap. Ath. III, p. 78 Ampelum Oxyli ex Hamadryade sorore filium dicit, nihil praeterea addens. — Nonno igitur nostro jure quidem, si minus primam hujus fabulae ideam, tamen hanc ejus formam et exornationem adscribere possumus, et sane egregie hanc provinciam administrasse eum

dicere possemus, nisi et in hoc praeclaro ἐπεισοδίῳ nonnullis in locis ingrata quaedam prolixitas a Graecorum venustatis studio abhorrens et oblita τοῦ μηδὲν ἄγαν nos offenderet.

V. 226. Pactolus Lydiae fluvius aurum in sabulis secum ducere credebatur ex quo Midas in eo se laverat, vel potius quia vere ex Tmolo monte aurum devehebat; v. Herodot. V, 101. coll. VI, 125. inde ap. Ath. V, p. 203. c. χρυσοῤῥόας dicitur. Apud Nonnum XII, 120. cum Baccho ob ereptum illi Ampelum dolet. De Pactolo v. etiam Eur. Bacch. 154. ib. Barr.

V. 232. Mygdonia fuit Phrygiae pars; idem nomen gerebat et Macedoniae regio et Bithynia.

V. 233. Tres musicos celebres habuit Phrygia, Hyagnidem, Marsyam ejus filium (male enim eum Hyginus Oeagri, Apollodorus autem et Palaephatus Olympi filium faciunt) et Olympum Marsyae et discipulum et amasium *), de quibus eorumque inventis v. Plut. de Musica et Telesten poëtam ap. Ath. XIV, p. 616. f. ib. Casaub. Ac Hyagnis quidem in marm. Arund. Ep. X. tempore Erichthonii Celaenis, Phrygiae urbe, tibias modosque Phrygios primus reperisse traditur. Marsyas non modo alios modos invenit (Pausan. Phoc. p. 873.) sed auctor etiam fistulae, quae cera adglutinatur, exhibetur ap. Ath. IV, p. 174. XIV, p. 624. b. cf. Spanh. ad Callim. H. in Dian. 245. Marsyae autem fabulam v. ap. Herodotum VII, 26. Diod. Sic. III, p. 335 sqq. ib. Wessel. Palaeph. f. 48. ib.

*) Sic Hyg. f. 165. Pater vero Marsyae dicitur Olympus ab Apollod. I. 4. 2. ed. Heyn. Olympus a Jove Dionyso praeficitur tanquam praeceptor ap. Diod. III. 72. Diversus videtur ab hoc Herculis filius, Olympus, et Euboeae ap. Apollod. II 7. 8. cf. Pind. Fragmm. p. 149. ib. Heyn. Plat. Symp. p. 102. ed. Wolf. Plat. Jon. p. 34. ed. Müller.

Fischer. Fulgent. III, 9. qui mystice fabulam interpretatur; cf. Eur. Iph. Aulid. 577. ib. Brodaeus. Apud Servium ad Virg. Aen. III, 20. legimus, Marsyam in tutela liberi patris, eundemque (ad IV, 58) civitatibus in foro positum libertatis esse symbolum, quod etiam de Silenis Satyrisque (quibus Marsyas adnumeratur) dicitur. Nostro loco Nonnus Marsyam indigitare videtur, vel potius Hyagnis ab eo cum Marsya confunditur. Simili modo L. XIX, 316. Silenus cum Apolline certasse et pelle detracta insolentiam luisse dicitur; cf. Paus. Cor. (II) 22. — Memorabile sane est, in tabula secunda operis, vasorum antiquorum effigies exhibentis, quod nuperrime Parisiis Millinii cura prodiit, conspici Marsyae cum Apolline certamen, ubi Apollo Bacchi formam habet, Satyrus tibiis canens petulanter sub quercu consedit, Bacchae variis instrumentis instructae Musarum deum transformatum comitantur.

V. 253 — 255. Hyacinthus Pieri et Clius filius ab Apolline Zephyroque amatus fuit. Zephyrus cum Hyacinthum aliquando cum Apolline disco ludentem conspexisset, discum flatibus suis capiti Hyacinthi adegit eumque occidit. Apollo Hyacinthum in florem ejusdem nominis mutavit. Hyacinthi res ad Apollinis Amyclaei religiones pertinent. De illo hujus amasio vide Heynium in Antiquar. Aufsätze T. I. cf. Nonn. XXIX, 95. Ov. Met. X, 162 sqq. ib. Gierig ad v. 215. Apud Ath. XV. p. 683. e. ib. Schwgh. natus dicitur Hyacinthus flos ex Ajacis cruore quod et Ov. Met. XIII, 595. refert. V. quos laudat Fischerus in indice ad Palaephatum v. Ὑάκινθος.

V. 261. Pelopis historia huc referenda ex Pindaro Ol. I, currus est Oenomai etc. Ganymedes, quanquam h. l. Tantalides dicatur, non est filius sed ex posteris Tantali.

V. 310. Sic Ida mons a prisco Trojanorum rego Teucro nominabatur.

V. 314. Cf. quae ad VIII, 371. attulimus.

V. 322. Magnesia h. l. Thessaliae regio; nam Admetus Thessaliae rex fuit; ceterum hoc nomine et Joniae urbs appellata et duae Lydiae urbes, quarum altera ad Sipylum dicitur v. Mannert. Geogr. d. Gr. u. R. III, 267 et 372.

V. 338. Narcissi, Cephisi et Liriopes filii historiam nemo non novit. Fusius de eo egit Ov. Met. III, 393. sqq. cf. Lucian. ver. Hist. II.

V. 374. Jovem cum Alpheo luctantem alibi non legi.

V. 389. De Pane ejusque in Nympham Syringem amore v. Ov. Met. I, f. 18. Hom. Hymn. in Pana; Herodot. II, 145. Aeschyl. Pers. 447. Eur. Jon. 492. Athen. X, p. 455. a. ubi Castorionis in Pana poëma legendum, et Scolion, XV, p. 694. d. Hygin. f. 196. — Pan quoque, ut in Bacchi comitatu adversus Indos proficiscentis, (Nonn. XXXII, 277. sic in Osiridis comitibus orbem peragrantis recensetur ap. Diod. Sic. I, 18. immo ex ejus nomine Chemmis urbs, (Panos urbem incolae interpretabantur) in Thebaide appellata fuit. Pana eum dictum ajunt, quod sub ipso universa rerum natura colatur, sive mundus. Alio modo nomen explicatur in Hymno Homer. in Pan. 45 — 47. Apud Lucianum Dial. Deor. 22. Pan de se ipse ait: καὶ ὁ Διόνυσος οὐδὲν ἐμοῦ ἄνευ ποιεῖν δύναται ἀλλὰ ἑταῖρον καὶ θιασώτην πεποίηκέ με. καὶ ἡγοῦμαι αὐτῷ τοῦ χοροῦ. De Syringe v. Achill. Tat. VIII, 6.

V. 401. Cissus puer, coram Baccho saltans, lapsu mortuus, ab eoque in hederam mutatus narratur a Nonno XI, sub fin, XII, 97. X, extr. neque alibi nisi ap. Macrob. Sat. I. hanc fabulam relatam legi.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS

IN LIBRUM UNDECIMUM.

V. 30. Heliadum, (quarum nomina Lampetusa, Lampetia et Phaëthusa) Phaëthontis sororum historiam, quae fratre in Eridanum delapso nimium lugentes in populos, eorumque lacrymae in electrum mutatae sunt, quivis ex Ov. Met. II, 325 sqq. novit. Noster quoque eandem nonnunquam attingit, v. c. XXIII, 93. XXVIII, 9 et sub fin. XLII, 454. cf. Eubulum comicum ap. Ath. XIII, p. 568. — Strabo V, p. 329. Alm. fabulam esse hanc narrationem ait.

V. 49. Hermus fluvius ap. Nonn. XII, 126. δονακώδης dicitur, qui locus admonet Homerici Il. XVIII, 576. Fuit hic fluvius nobilitatus in rebus Lydiis, urbesque ejus terrae ab eo dictae, ut Hermopolis et Hermocapetium. Quam in rem numi consulendi eorumque doctus interpres Eckhelius D. N. V. I, p. 101.

V. 117. Μητρυιή h. l. est Juno.

V. 121. Maronem semper in Bacchi comitibus invenimus v. c. Nonn. XIX, 157, 196, 293. saltantem et ebrium uti et XVIII, 110, 49. Bacchi aurigam XXI, 280. in expeditione Indica occurrit XXIII, 208. XLIII, 74, 335. XLII, 20. Maron est apud Homerum Od. IX, 196. Euanthei filius, Euantheum vero Ariadne Baccho pepererat. Hesiodo est Maro Oenopionis filius, Nonno vero Sileni. cf. Eur. Cycl. 141. ib. Barn. Et Ma-

ron fuit in Osiridis (Bacchi Aegyptiorum) comitibus; τῆς περὶ τὴν ἄμπελον φυτείας ἐμπειρίαν ἔχοντα eum vocat Diod. Sic. I, 18. ubi de Marone in universum consulendus Wesseling. et quos ille laudat auctores, qui haud parum inter se discrepantes deprehenduntur. Dedit Maron nomen vino Mareotico ut ait Ath. I, p. 33. d. ib. Cas. et Schwgh. Ejus nomen quoque tulit Μαρεία fons et oppidum prope Alexandrinam, ibid. et Μαρωνεία in Thracia v. Diod. Sic. I, 20.

V. 127. Βασσαρίδες, Βάσσαραι v. Βασσάραι (illud habet Schneiderus in Lex., hoc Athenaeus V, 28, p. 266. Schw.) οὕτω καλούμεναι διὰ τὸ βάσιν ἐπ' ἀρᾷ ποιεῖσθαι τὸ μανιώδες. Eudoc. Sacerdotes fuere Bacchicae vel universe mulieres Bacchantes. De vi vocis est locus primarius Eustathii ad Il. Ξ. p. 989, 18 sqq. cf. Lycophron vers. 771. ibiq. Tzetza, cui Βασσάρα idem est, quod πόρνη. Et digna est quae in eam rem consulatur Stephani disputatio in Vol. IV. Thes. L. Gr. s. h. v. Add. Callixenus Rhodius ap. Ath. V, p. 199, d. Pers. Sat. I, 101. Hoc loco de his aliisque Bacchi comitibus, exceptis iis, quos jam tractavimus, agendi erit occasio. Bacchi comitatus θίασος dictus, i. e. congregatio hominum rei divinae, maxime vero Bacchi gratia coeuntium; cf. Schol. ad Aristoph. Plut. p. 53. ad Thesmoph. p. 767. ad Ranas p. 225; quid θίασος et unde nominatus sit v. etiam ap. Ath. VIII, p. 362, e. f qui ita: τοὺς μὲν οὖν θιάσους ἀπὸ τοῦ θεοῦ προςαγόρευον καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς οἱ Λάκωνες σιούς φασι. cf. Eur. Bacch. 56. ubi Barn. ait: alii θύασος scribunt παρὰ τὸ θύω. Eustath. ad Il. IV, p. 465, l. 10. θίασος, ait, est ὀργιάζων ὄχλος. add. Eur. Jon 552. Phoeniss. 802. De universo Bacchi θιάσῳ locus classicus est Artemidori Oneirocrit. L. II, c. 37, p. 216. ed. Reiff. Phurnut. c. 30. quocum Eudocia consentit. cf.

Suid. s. Βάκχαι ib. interprett. VariaBaccharum nomina occurrunt in Eur. Bacchis 305. Et Μακέται dictae a Macedonia, quondam Macetia v. Cas. et Schwgh. ad Ath. V, p. 198, e. — Μαίναδες Diod. IV, 3. Θύαδες, Lenae (a ληνὸς torcular), Mimallones, Nonn. XXI, 184. XVII, 29. (ap. Ov. Amor. I, quoque Mimallonides, et ap. Eud. Viol. p. 87. et 118. Μιμάλλοντες) cf. Hesych. h. v. — Suidas eas sic dictas ait ἀπὸ τῆς μιμήσεως; neque defuere, qui ex oriente hoc nomen derivarent; v. c. Almeloveenius ad Strab. X, p. 718. ex Hebraico ממללין loquaces vel a ממל torcular, ut sint eadem quae ληναί. Mimallones in Tmolo Phrygiae monte habitare ait Eur. Bacch. 55. dictae et Λυδαί ap. Eud. Viol. p. 87, 118. Et Euades dictae Bacchae. Ceterum in Bacchi comitibus fuere quoque Βάκχοι. Bacchicum pompam egregie descriptam legimus ap. Eur. in Bacch. 75 — 169. et a Callixeno Rhodio ap. Ath. V, p. 196, a — 201, e. ubi celebris illa a Ptolemaeo Philadelpho instituta describitur. Baccharum apparatum v. ap. Eur. B. 34, 180, 829. ib. Barn. et argum. in Act. I. Bacchas solutis capillis procedere solitas ait Eur. B. 494 sq. ib. not. — Eudoc. Viol. l. c. refert: κατέχουσι χερσὶν αἱ μὲν, ἐγχειρίδια αἱ δὲ, ὄφεις. τοῦτο δὲ πρὸς αἴνιγμα τοῦ καὶ θηριώδεις καὶ φονικοὺς εἶναι τοὺς μεθύοντας. Multa de earum lascivia atque petulantia dicuntur v. c. Eur. B. 225:

την Ἀφροδίτην πρόσθ' ἄγειν τοῦ Βακχίου·

(ferocitatis signa sunt epitheta ῥιψαύχενες Bacch. 156, 863. et ὠμοφάγοι 139) Sed vide eund. v. 314 sqq. et 938 sq. ubi edocemur, non universe ac simpliciter hoc esse statuendum. Bacchas divinari ait Schol. ad Eur. Hec. v. 123; invulnerabiles easdem contendit Eur. Bacch. 760. Sed apud Nonnum haud paucae vul-

nerantur, XVII, sub fin. immo vero occiduntur v. c. XXXIV, 248. Optime Baccharum gestus et furores descripsit Eur. Bacch. 676 — 767. habitum earum v. 829 — 833. Strabo ed. Alm. X, p. 715 sqq. comites Bacchi appellat etiam Idaeos Dactylos, qui eundem educasse dicuntur ap. Paus. V, 8. De Idaeis Dactylis v. Eudoc. Violar. p. 103. ibique fragmentum ex Phoronide, antiquo Hellanici poëmate cyclico; Schol. ad Apoll. Rhod. I, 1129. Clem. Alex. Strom. I, p. 306 sq. Euseb. praep. ev. I, Heyn. ad Apollod. I, 1, 2, p. 15 sq. Crobylum comicum ap. Ath. I, p. 15. f. ib. Casaub.

V. 131. Atymnius, de quo Nonnus XII, 220. ubi de ejus morte; XIX, 182. XXIX, 28. Apollinis amasius fuisse videtur, ut Ampelus Bacchi: XI, 258 Φοῖβος Ἀτύμνιος occurrit. Fuit Atymnius Jovis e Cassiopea filius a Sarpedone amatus. Apollod. III, 1, 2; fuit et Atymnius Emathionis filius e nympha quae Πήγασις est appellata q. v. ap. Qu. Smyrn. III, 300. Sed qualis noster?

V. 132. Abaris Scytha qui Apollinis ad Hyperboreos profectionem cecinerat, ideo ejus sacerdos factus est. ab eoque vaticinandi dotem accepit et sagittam, cui insidens aërem pervolare poterat. E Pelopis ossibus Minervae statuam fecerat, quam Trojanis vendidit, iisque persuasit, eam ipso efficiente de coelo esse delapsam. Hoc postea celebre fuit Palladium. De Abaride est locus classicus Herodoti IV, 36. cf. Harpocration h. v. et Lycurgi fragmentum ap. Eudociam in Violar. p. 20. Alter fuit Abaris a Perseo, tertius ab Euryalo occisus.

V. 143. Non hic de eodem, de quo supra Glauco deo marino, sermo est, sed de Sisyphi et Meropes filio, Magnesiae rege, qui equas humanis carnibus

nutriebat. Venus irritata illius erga ipsam quoque impietate, furiosas reddit equas, ut Glaucum ipsum devorarent. Hygin. f. 273. ait: Quadrigis vicit Iolaus Iphicli filius Glaucum Sisyphi filium, quem equi mordici distraxerunt.

V. 146. Bellerophontis historia satis nota. Fons fabulae est ap. Hom. Il. Z. 155 sqq. — 205. Apollodorus II. 3. 1. de ejus lapsu nihil tradit. cf. II, 4, 2. neque Eunicus comicus ap. Ath. XI, p. 497, b. Semper fere Pegasus cum Bellerophonte conjunctus occurrit, apud Homerum vero nondum nominatur in hac fabula Pegasus, quamquam Bellophoron Chimaeram devincit v. 183. ominibus fidens. Eustathius ideo ait, Homero omnino ignotam fuisse de Pegaso fabulam. Sed hoc quidem non probavit. Hesiodus enim de eo ut de antiqua fabula loquitur in Theog. v. 278. Primo eum alatum deprehendimus apud Pindarum Ol. XIII, 122. et insignius idem de eo dicit Euripides in fragmento ap. Schol. ad Arist. Pac. 75: ἄγ' ὦ φίλον μοι Πηγάσου πτερόν. Notum est Pegasum inter astra vel in coelum relatum. Pind. l. l. v. 131.

τὸν δ' ἐν Οὐλύμπῳ φάτναι
Ζηνὸς ἀρχαῖαι δέχονται.

In antiquissimis siderum tabulis alis caret. Eratosth. catast. 18; etiam in nummis nonnunquam alae absunt. v. Spanh. de usu et praest. num. diss. 5. XI, p. 275. Latius rem exposuit Vossius myth. Br. I, p. 245.

V, 228. Hylae historiam v. ap. Apollod. I, 9, 19. ib. Heyn. p. 185. Hygin. f. 14 et 271.

V. 251. Simili modo subridere ait Zoëga personam Bacchicam, quam Ampelum putat, juxta Bacchum barbatum. (Bassirilievi III, Tab. XVII, maschere bacchiche p. 70.)

V. 259. Therapnis Dioscuri et Helena nati dicun-

tur. Sed quid sibi volunt Therapnae hoc loco? Hyacinthus fuit Amyclaeus: Amyclae vero haud procul aberant a Therapnis. Inde et ap. Ovid. Fast. V, 223 legimus: sanguis Therapnaeus i. e. Hyacinthi pueri Amyclaei, ut est ap. Nonn. XII, 160. ubi v. nostr. annot.

V. 271. 275. Is quem h. l. Neptunus amasse dicitur, (quod et Pindarus ait Ol. I, 39. cf. 64.) quamquam et aliis locis v. c. XX, 140. eadem occurrat fabula, a Nonno tamen neque illo loco suo nomine appellatur. Est ille Pelops, Tantali filius, cujus historiam cum Hippodamiae historia conjunctam apud plures poëtas atque mythographos legimus. Fuit Hippodamia Oenomai Elidis regis filia, quam pater nonnisi ei se uxorem daturum spoponderat, qui celeritatis certamine instituto illam vicisset. Victus vero capite poenas dabat. Hippodamiae pulchritudinem contemplantes plurimi equorum agitationis obliti erant. Pelops vero a Neptuno adjutus eam vicit et uxorem accepit. Quo facto Oenomaus mortem sibi ultro conscivisse dicitur. Cf. Diod. Sic. IV, 73. qui uberius rem tractat; add. Apollod. II, 4, 2. ib. Heyn. p. 294. Schol. Lycophr. 156. Apoll. Rhod. I, 752 Eur. Iph. in Tauris 822 sqq sqq. Similis de Atalanta et Hippomene historia narratur.

V. 301. Inepte de cantilena ad vinum loquitur, cum vinum nondum habeat, quia ex ipso Ampelo mortuo illud provenire debuit. Neque res melius se habet, si statuamus, Nonnum dicere voluisse: Nunquam aderis laetis illis compotationibus, quas nos celebrabimus, cum e corpore tuo mutato vinum prodierit. Contorta haec, imo perversa, dicendi esset ratio!

V. 358. Bacchum inprimis fanatico cultu prosequebantur, qui in Tmolo monte habitabant.

V. 363. *Λάκων νέος* est Hyacinthus. Amyclae enim in Laconia sitae.

V. 364. Latius de Cyparisso ab Apolline dilecto loquitur Ovidius Met. X, f. 4. traditque, illum Amyclae filium, ex insula Cea oriundum, cervum auro gemmisque ornatum, Nymphis sacrum et sibi magnopere carum per imprudentiam sagitta transfixisse; cujus morte deinceps tantis doloribus sit affectus, ut sibimet manus inferre violentas conaretur. Hunc autem Apollo ex imminenti periculo liberans mediis haerentem cruciatibus in arborem sui nominis transmutavit.

V. 384. Haec quoque de Calamo Carpoque fabula Ampeli historiae simillima, Nonno propria esse videtur, cum scriptores antiqui eam ignorent. Ceterum has fabulas mire et diligenter dilatavit Nonnus, in sui ingenii operibus exornandis atque expoliendis libentissime commorans, ita quidem, ut justo latiora jure videri possint. *)

V. 392. De Jasione cf. Nonn. XLVIII, 678. ubi agricola dicitur. V. quoque Diod. Sic. V, 48. Origo fabulae quaerenda ap. Homerum Od. V, 125. ubi a

*) Cum Nonnus tantopere amans deprehendatur fabularum de mutatis formis, fuerit hoc pro indicio, eum prae ceteris sectatum esse fontes posteriorum scriptorum, Alexandrinorum inprimis, ex quibus etiam Ovidius profecit. Nostra certe opinio de hoc fabularum genere sero demum exorto penitius examinanda videtur esse, priusquam indidem judicandorum poetarum rationes ducantur.

Nic. Schow l. l. p. 8. ait: „Hunc mythum, qui ex mysteriis esse videtur, et allegoriam haud inelegantem continet, aliunde, nonnullis forsitan quoad dictionem poeticam mutatis a Nonno descriptum suspicamur". Non est quod inter nos concertemus, cum uterque nostrum testimoniis antiquitatis sit destitutus.

Cerere amatus et in amplexus acceptus a Jove fulmine percutitur. Add. Theocr. III, 50 sq. ubi Schol. Jasionem Cretem facit, Minois e Phronia Nympha filium. Ex iis nuptiis natus Plutus. Hes. Theog. 968 sq. atque exinde allegoriam subfuisse fabulae satis apparet. v. quae his addidit Heyn. ad Apollod. III, 12, 1. p. 736. sq.

V. 496. Alludit Nonnus ad Zephyrum et Hyacinthum.

V. 470. De Adonide v. Platonem comicum, qui paullo ante Aristophanem vixit, ap. Ath. X, p. 456, 4. et Nicandrum Colophonium ap. eund. II, p. 69, b. coll. XIII, p. 566, d. Ov. Met. X, f. 16 et 17. Bion. Idyll. I, et Eud. viol. p. 24.

V. 508. Phaëton h. l., quod committere assolet Nonnus, a Sole non discernitur.

V. 518. Maronides, Bacchantes a Marone dictae.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS

IN LIBRUM DUODECIMUM.

V. 34. Phanes ex Orphicis satis notus v. c. Argon. 13 sqq. Hymn. 5, 1, et 8. Frgm. VI, VII, VIII, ib. Gesn. Versus ex Argonauticis hi sunt memorabiles:

— Κρόνου ὃς ἐλόχευσεν ἀπειρεσίοις ὑπὸ κόλποις
Αἰθέρα, καὶ διφυῆ, πυρσαπέα κυδρὸν Ἔρωτα,
Νυκτος ἀειγνήτης υἷα κλυτόν· ὃν ῥα Φάνητα
ὁπλότεροι κλήζουσι βροτοὶ· πρῶτος γὰρ ἐφάνθη.

v. ad h. l. Gesnerum, Eschenbachium et Hermannum. Ex his quoque, quos laudavi, locis apparebit, Phanetem i. e. Solem, qui et Dionysus vocatur et Jovem dictum esse; quod novum, si eo indigeremus, esset exemplum, orphicam poësin et mythologiam avide quotcunque potuerit ideas in unum contulisse, neque quod Graeci optime aetatis tam egregie observarunt, illud μηδὲν ἄγαν, Delphico templo adscriptum sibi quoque dictum putasse, cum epithetorum farragine et pompa deos suos fere, ut ita dicam, obruerent.

V. 36. De Hyperione Titane, Solis deo antequam in tartarum dejectus fuit v. Hes. Theog. 134. Orph. Arg. 1222. Hy. 7, 2. ubi idem est qui Ἥλιος. fr. 8, 27. Ceterum mire variant immo confundunt veteres hujus nominis significationem. Nunc enim est sol ipse, nunc solis pater; hoc quidem ap. Stesichorum in Ath. XI, p. 469, e. et ap. Mimnermum in Ath.

XI, p. 470, b. illud est in Odyss. I, 24 et 8. Sed fortasse rem expediemus si cum veteribus Grammaticis statuamus, vocem Ὑπερίων in his Homeri locis esse nonnisi formam breviorem pro Ὑπεριονίων.

V. 45. De Ophione v. ipsum Nonnum II, 575. XLI, 319, 24. ubi Phoeniciis litteris fatalia vaticinia mundi exarasse dicitur, unde forsan ap. Senecam in Oed. 485. eum Cadmi comitem deprehendimus. Proprie quidem inter Gigantes a multis cum Titanibus confusos numeratur v. c. Claud. Pros. III; 328.

V. 46. Hujus fabulae fons est in Hes. Theog. 176 sqq. Ceterum de Saturno ejusque fabula conf. Nonn. VII, 221 sqq. XVIII, 227 sq. XXIV, 234. XLI, 68. qui a vulgari narratione non discedit. In hymno Orphico 12, 2. dicitur Titan, ut ap. Hes. Theog. 137.

V. 57, 59. Antiquam fabulam h. l. respexisse videtur Nonnus, sed quos adire mihi licuit scriptores, ii hanc quidem silentio praetereunt, nisi forte illud cum nostro loco cohaereat, quod Pitys olim puella fuerat, quam amaverat Pan simul et Boreas. Quae quoniam Pani magis favebat a Borea illisa in scopulum mortem obibat: at ne tota interiret, Tellus ex eo quod reliquum erat, πίτυν (pinum) produxit. v. Broukh. ad Prop. I, 18, 20. Ovid. Heroid. V, 137. Lucian. Dial. Deor. 22. ib. Hemsterh. cui πειθοῖ legi volenti equidem non assentio.

V. 63. Deucalionis historia fuit docente Eudocia in Viol. p. 108. apud Hesiodum in πρώτῳ καταλόγων et apud Hellanicum ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Δευκαλιωνίας. V. eam ap. Nonn. III, 200 sqq. VI. sub fin. Apollod. I, 7, 2. Hygin. f. 153. Ovid. Met. I, 10 et 11.

V. 73. Harpalyces historiam varie varii tradunt; noster secutus est Hyginum vel potius Hygini fontes ad fabb. 206, 240. Aliam Harpalycen v. f. 45. Ari-

stoxenus, philosophus peripateticus ap. Athen. XIV, p. 619 e. ait: Harpalycen virginem quae Iphicli amore flagraret ab eo spretam moerore mortuam esse.

V. 76. De Philomela fabulam latius exposuit Ovid. Met. VI, 412 sqq. Hygin. f. 45. Apollod. III, 14. 8. ib. Heyne p. 842. Eur. Herc. fur. 1022. Fons fabulae est ap. Hom. Od. T. 518. ubi de Aëdone Pandari filia similis narratur fabula. (v. Schol. ad h. l. ex Pherecyde Lerio.) Varias ejusdem fabulae narrationes, quas inter se comparare huc non attinet, v. ap. Nonn. II, 150. Anton. Liber 40. Tzetz. Chil. VII, 142. Eustath. ad Odyss. p. 710. Pausan. in Att. p. 13, 100. Phoc. p. 807. De hac fabula quoque insignis exstat narratio apud Thucydidem II, 29. quoniam ea res arctissime copulata cum rebus Atticis.

V. 80. Sipylus fuit Niobes filius in lapidem mutatus; (ejus dico Niobes quae fuit Tantali filia.) v. Nonn. II, 158. (alia est Phoronei filia et Argi Pelasgique mater XXXII, 66 sq.) Apud Nonnum XIV, 271 sqq. Niobe lapis Bacchum in Indiam proficiscentem alloquitur. Antiquissima est haec fabula, a poëtis et artificibus certatim celebrata: cf. Hom. Il. XXIV, 602 sqq. ubi v. Schol. ex Euphorione. Eudoc. Viol. p. 306. Paus. Att. (I.) 21. Ov. Met. VI, 146 sqq. ib. Burm.; Callim. in Apoll. 122. Apollod. III, 5, 6. et quae larga ibi manu sparsit loca Heynius p. 587 sqq. (Est et Sipylus Lydiae oppidum ap. Ath. XIV, p. 625 f.) Add. Pind. El. I, 62. Eur. Iph. Aul. 952. ib not. — Xanthum etiam Lydum e veteribus rerum scriptoribus Sipyli Niobesque res attigisse Parthenio auctore monstravit Creuzerus in Historr. graecc. fragmm. p. 189 sqq. ubi de hujus fabulae fontibus locisque monuit. Nominis forma est dorica pro θεὸ-

πυλος, uti Σιβύλλα pro θεοβούλη. (βουλὴ Doricis quoque βόλλα.)

V. 85. A nullo antiquo scriptore ex iis, qui hodieque restant, nisi ab Ovidio Met. IV, 55 sqq. tractata est Pyrami et Thisbae fabula, et ficta videretur ab ipso Ovidio, nisi Hyginus (f. 242.) quem ex antiquis tragicis hausisse scimus, eam attingeret. Haesitanti, quid de vocibus ὑγρὸν ὕδωρ statuerem, occurrit locus Nonni VI, sub fin. ubi ex annexis patet, Thisben fluvium esse aeque ac Pyramum, quem Ciliciae fluvium refert Apollod. III, 1, 1. Θίσβην Boeotiae urbem πολυτρήρωνα nobis enumerat Homerus in navium catalogo Il. II, 502. Nonnus XIII, 61

V. 87. De Smilace Crocoque v. Ov. Met. IV, 283; apud alium antiquitatis scriptorem non legere hanc fabulam memini. cf. Nonn. XXXII, 89.

V. 90. Apollodorus duas foeminas Atalantae nomen gerentes confundit v. I, 5, 2. III, 9, 1 et 2. ib. Heyn. p. 119, 677. Ea de qua Nonnus h. l. loquitur, est Jasi filia, apri Calydonii venatrix. Ov. Met. VIII, f. 5. Fabulae de hoc apro fons est ap. Hom. Il. IX, 530, sqq.

V. 93, 94. Obscurum quidpiam inest his versibus, quod revelare frustra studui.

V. 104. Θαλύσια fuere festum messorium, in quo Cereri frugum primitiae offerebantur. Θαλυσιὰς κούρη vero h. l. nihil aliud esse videtur quam Hora aestatis, vaticinia videns cf. Nonn. XI, sub fin.

V. 131. Prope Sangarium Ganymedes natus fuit, inde Sangarius puer dictus.

V. 150. De rhythmo v. Barn. ad Eur. Bacch. 159, et ad Iph. Aulid. 576. et quae ille laudavit loca, ubi de Phrygio, Lydio, Dorico, Aeolico et Jonico modis latius disputatur.

V. 152. Aon Neptuni filius ex Apulia fugiens in Boeotiam venit ibique in montibus ab ipsius nomine Aoniis dictis habitabat. Hi musis erant sacri, quae inde et Aonides vocantur. — Ismenus est Boeotiae fluvius, ab Ismeno Asopi et Meropes filio dictus Apoll. III, 12, 6. Diod. IV. 74. Paus. IX. 20. Plut. de fluv. c. 2.

V. 161. Παῖς Ἀμυκλαῖος est Hyacinthus; Amyclae Laconiae urbs ab Amycla Niobes filia (cui aeque ac Meliboeae Apollo pepercerat) nomen accepit. Amyclis celebre Apollinis templum fuit Strab. IV. p. 278. cas.

V. 202. De vitis atque vini inventione varias narrationes et fabulas tradit Athenaeus L. II, p. 35. Ab Oeneo vocatum vinum ajunt Nicander Colophonius et Melanippides Melius. (cf. Nonn. XLIII, 58 sqq.) Ex Theopompo et Hellanico refert I, p. 34, 8. inventam vitem Olympiae juxta Alpheum; alii primum Plinthino Aegypti oppido inventam tradunt; Hecataeus vero Milesius ap. eund. II, p. [illegible], a, b. in Aetolia vitem uvis onustam natam esse ex caudice quem pepererat canis narrat. Vitem ab Erythraeo mari a Baccho in Graeciam delatam Philonides refert L. XV, p. 675, a. ap. eund. Diod. Sic. I, 15. (ib. Wessel.) de Osiride Aegyptiorum Baccho tradit: *εὑρετὴν δ' αὐτὸν γενέσθαι φασὶ τῆς ἀμπέλου, περὶ τὴν Νύσην, καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ ταύτης καρποῦ προςεπινοήσαντα, πρῶτον οἴνῳ χρήσασθαι* *), *καὶ διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν*

*) Wesselingius vero ad h. l. ita: Atqui nullae erant in Aegypto vites, propterea incolae aut vino ex hordeo facto aut aliunde importato utebantur, si fides Herodoto II, 75 et III. 6. (quidni? Nisi forte hoc considerandum est, Herodotum nonnisi Aegyptum inferiorem et mediam nosse, Diodorum vero etiam superiorem. Ceterum cui in universum major sit fides habenda, dubitari nequit.) Neque Reges id ante Psammetichum bibebant, natum, uti

τε φυτείαν τῆς ἀμπέλου, καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου καὶ τὴν συγκομιδὴν αὐτοῦ καὶ τήρησιν. — Naturam vitem quoque inter alias plantas sponte progerminasse nonnullorum inter Graecos opinio fuit, quam v. ap. Diod. Sic. III, 61. ubi Diodorus universe varias apud Graecos famâ celebratas narrationes de rebus Bacchi recenset, e quibus quae huc facere videntur ad L. IX, 13. inseruimus. Ait praeterea: Vitem sponte enatam probant vites hodieque multis in locis ultro natae.

V. 295 sqq. Videtur haec fabula desumta esse ex antiquissimo quodam poëmate plane deperdito.

V. 337. Variae ἅρπαι celebres fuerunt apud veteres. Primum ea, qua usus Saturnus Urani patris genitalia abscidit, quam Strabo XIV, p. 966. Telchinas illi fabricasse ait; tum ea, qua Hercules Argum occidit; ea deinde, qua Perseus Medusae caput amputavit; denique ἅρπην quoque Terpsichore musices et saltationis musa manu tenebat.

V. 338. Vindemiae labores apud veteres usitatos in egregio opere anaglypho quod hodieque Romae restat effictos nobis exhibet Zoëga, (bassiril. V, Tab. 26.) opus vero illud non ad Bacchum ejusque cultum respicit.

V. 355. Egregios quosdam de vini viribus locos ex antiquis poëtis, ex Diphilo comico, Eubulo, Philoxeno, Chaeremone tragico, Jone Chio, Epicharmo, Panyasi, et Bacchylide servavit Athenaeus II, p. 35, 36, 40. ubi cf. Schweigh.

V. 358—363. Ad hunc locum conferenda Pindari,

ferebant, ex eorum sanguine, qui Deos olim pessimo ausu oppugnarunt, docente Plutarcho T. II. p. 355. B. Sed vitem regioni non plane defuisse indicant querelae Judaeorum Num. XX, 5. — Vinum ab Aegyptiis voce ἔρπις appellatum docent Eustath. et Tzetzes ad Lycophr. 579. —

Aeschyli, Sophoclis, Hermippi, Theopompi et Philoxeni egregia fragmenta ap. Ath. XI, p. 476. ib. Schwgh. add. Nonn. XIV, 240.

V. 382. Facile ex etymologia ortam videmus fabulam; Rhea Baccho amethystum dat contra μέθην i. e. ebrietatem. — Sed haec μέθη infra XIX, 21. persona est, quae v. 27. Bacchum patrem, filium et conjugem appellat. —Nomen μέθης acutius quam verius Seleucus et Aristoteles derivant ap. Ath. II, 3. a μετὰ τὸ θύειν, et VIII, 16. a μεθιέναι, quod magis placet. De μέθῃ et Μέθῃ plura sciremus, si exstaret Theophrastri liber περὶ μέθης, aliquoties laudatus ab Athenaeo, quos locos collegit Meursius in Theophrasto p. 37. Ejus vestigia fortasse legit Pausanias Eliac. 24. a quo Μέθη in fano repraesentata refertur, tanquam ποτηριοφόρος. Unde credibile fit hanc Deam nonnunquam cum Baccho exhiberi in veteribus monumentis. Quod quidem in explicanda illa pompa crateris Bacchici nuper suspicatus est Zoëga li bassiril. sect. I. Ad hanc rem non nihil facere videtur Diodori Siculi locus IV, 3. (cf. Philonides medicus ap. Ath. XV, p. 665, d.) ib. Wessel.: Φασὶν ἐπὶ τῶν δείπνων ὅταν ἄκρατος οἶνος δίδοται πᾶσιν, ἐπιλέγειν ἀγαθοῦ δαίμονος, ὅταν δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον δίδοται κεκραμένος ὕδατι, Διὸς σωτῆρος ἐπιφανεῖν. τὸν μὲν γὰρ οἶνον ἄκρατον πινόμενον μανιώδεις διαθέσεις ἀποτελεῖν· τοῦ δ᾽ ἀπὸ Διὸς ὄμβρου μιγέντος τὴν μὲν τέρψιν καὶ τὴν ἡδονὴν μνειν, τὸ δὲ τῆς μανίας καὶ παρκλύσεως βλάπτον διορθοῦσθαι. Huc quoque referendus locus IV, 4. de ferula (νάρθηξ) Baccho attributa. Ceterum noster locus lucem accipiat 1) ex veterum sententiis de vi annulorum et magica et physica, quas suppeditat Kirchmannus de annulis c. 21. cf. Böttigerum in Sabina P. II, p. 162, ed. 2. qui ibi laudat Lucian. [opp. T. III, c. 17 et 38. 2) ex

loco classico Heliodori Aethiop. V, 13. ubi *ἀμέθυσος* dicitur, et praeter cetera quae ibi de eo praedicantur, illud legitur: *ὐ γὰρ ἐπιψεύδεται τὴν προσηγορίαν, ἀλλ' ἀληθῶς ἀμέθυσος τῷ φέροντι γίγνεται, νηφάλιον ἐν τοῖς συμποσίοις διαφυλάττουσα.* cf. Corayi nota p. 178. qui plura in hanc rem ex Plinio Plutarchoque affert. Etenim Plutarchus ex lapidis colore ejusdem nomen deduxerat. Plinii autem locus est H. N. 37, c. 9, sect. 40, p. 78 4.ed. Hard. ubi est: eas gemmas Magorum vanitas resistere ebrietati promittit. Ad quem locum Harduinus ex Alberti magni L. ll. de miner. p. 228. haec de amethysto in medium profert: Operatur autem contra ebrietatem, ut dicit Aaron, et facit vigilem.

COMMENTARIUS MYTHOLOGICUS
IN LIBRUM DECIMUM TERTIUM.

V. 1. Accedimus nunc quidem ad expeditionem Indicam, sed non prius quam in libro XXIII. Bacchum Indiam intrantem videmus, ideoque D. Heinsius Nonnum jure quidem prolixitatis arguere atque accusare videtur, neque abs re judicare, episodiis ejus opus carere, cum totum sit episodium. Sed Nonnum nequaquam absque omni ordine, via ac ratione progredi, ex conspectu omnium ejus librorum, quem opello nostro addidimus, apparebit. — De Bacchi in Indiam expeditione hoc loco quaedam attulisse juvabit, quae lucis nonnihil fabulae universae afferre videntur. — Hanc expeditionem descriptam legimus in Euripidis Bacchis 13 sqq. ubi Bacchus ipse suas referens res gestas plures nominat, quos adierit populos, quorum Nonnus nullam fecit mentionem; apud Strabonem quoque I. p. 33. Cas. et apud Diodorum Siculum L. IV. Bacchi in Arabiam expeditionem similem Indicae refert Arrianus exp. Al. M. VII. 20. cum quo loco conferri potest, quod posuit Nonnus XVII. p. 436. 15. Quam saepe animadvertimus inter Bacchum et Aegyptiorum Osiridem similitudinem, ea intercedit et hoc loco. Sed num cum viris doctis statuamus, Bacchum hominem fuisse, qui Graecos, inprimis vero Thraces Boeotosque vini culturam do-

cuerit; quod beneficium grato accipientes animo, harum terrarum incolae divino illum honore sint prosecuti? Quod vero ad Bacchi vestigia in India, Aegypto etc. occurrentia attinet, num cum iisdem ponamus, Graecos terrarum orbe latius cognito et alibi quoque vini culturam videntes similemque Bacchi cultui cultum, Bacchum suum orbem terrarum peragrantem in Indiam quoque victrici exercitu descendentem indeque triumphantem reversum finxisse, cum tritum quidem id notumque sit, Graecos, uti postea Romanos, in omnium quas adierint gentium diversissimis religionibus suas invenisse fabulas suumque cultum? Quibus addi potest, quod Diod. Siculus L. I. 23. p. 65 sqq. tradidit, ubi historiam Bacchi Graecorum ita enarratam legimus, ut prodeat, Orpheum factum quoddam tanta celebritate minime dignum carmine celeberrimum reddidisse, et humanis casibus fere quotidianis divinum quid fingendo attribuisse, eumque hoc quidem ex Graecorum more fecisse, qui omnes fere heroes et Deos sibi vindicaverint. (Sed operae pretium facturus est qui totum perlegerit locum, ibique contulerit Wesselingium, qui laudat Euripidis Bacchas v. 27.)

Speciosa quidem haec, vera non item. Quicunque enim antiqui cujusdam cultus vel *μύθου* cognoscere vult originem, ejus ritus antiquissimos prius, utpote certius ad finem ducentes, consulat necesse est, quam fabulas, saepissime seriore aetate ad ritus, de quorum significatione vera non amplius inter omnes constaret, explicandos inventas. Jam vero Bacchi inter Graecos cultum primum in Thracia antiquissima, Macedoniam, Thessaliaeque maximam partem complectente et Boeotiae contigua floruisse constat, circa Rhodopen Haemumque montes, Brigum (qui postquam in

Asiam migraverunt Phryges dicti) Pieriaeque floridas regiones. Videmus asiatica pompa celebrata orgia, asiaticam musicam, tibiarum nempe, tympanorum cymbalorumque strepitus, asiatica denique symbola atque attributa; omnia Asiam antiquam, imo Indiam redolent, quod item cadit in nomen Dionysi, (de quo supra), in currum, cui pantherae adjunctae, quarum quoddam genus, pulchris distinctam maculis pellem gerens (Unze) hodieque Indi septentrionales cicurant, quodque vinum amare credebatur, et quarum nomen Bocharto (Hieroz. I, 3. 8. p. 800 sqq.) teste orientale est, quamquam graeci pantheram sic dictam affirment, quia sit Πανὸς θὴρ. Quid quod et antiquissima Bacchi forma nequaquam formoso Thebarum deo similis, sed barbata in antiquioribus monumentis ac formis (uti est in antiquissima imagine, quam Platonem prius nunc rectius Bacchum indicum appellarunt antiquarii; v. Hirt. archaeol. Bilderb. I. Tab. X. 2. ex Museo Pio-Clementino) capite semivelato, cornua simul gestans (sed haec quidem nonnisi in Naxiorum numis barbatus habet Bacchus v. Hirt. p. 79.) Asiam ei patriam designant? Clarius vero Graeci ipsi idem testantur. Cur enim Arrianum, cur Strabonem (locis ad IX, 3. laudatis) non audiamus, quibus optimorum fontium usus patuit, cur Dionysium Milesium nihili faciamus, qui Ol. 65. floruit, quem Diodorus Siculus per totum fere librum tertium sequitur, praesertim vero capp. 51. et 65., quique scripserat κύκλον ἱςορικὸν libris septem absolutum (teste Suida et Schol. Apollon. III. 20.) in eoque opere veterum fabulas diligentissime fuerat executus, omniaque exposuerat, quae Bacchum, Amazonas, Argonautas, bellum Trojanum et id genus alia spectant, additis fabulatorum (τῶν μυθογράφων) et poetarum carminibus; cur non

respiciamus ea, quae tam aperte Euripides in Bacchis posuit, praesertim v. v. 181. sq.

Πενθ. Ἦλθες δὲ πρῶτα δεῦρ', ἄγων τὸν δαίμονα;

Διόν. Πᾶς ἀναχορεύει βαρβάρων τάδ' ὄργια. — cur aures obturemus, si ex India nostra quoque aetate narrationes nobis traduntur *), qualem tradidit doctissimus Jones, (asiatic researches T. I, p. 257. vers. vernac. p. 219.) antiquam de liberatore gentium gigantumque domitore Rama fabulam esse apud Indos, qui ex septentrionalibus Indiae partibus a monte Meru urbi Nischada (Nysae?) propinque descenderit. (l. c. p. 222. cf. p. 207). Hunc, quem Indi dicunt Rama deum idem scriptor in poemate qui nomen est Ramajan, Nonni Dionysiacis persimili, celebrari ait, eumque eandem esse trinitatis (Trimurti) Indicae partem, quae et Shiwa (vis divina destruens atque regenerans) interdum Bagis (Bacchus?) appelletur. Shiwa quoque indicus tauri forma occurrit, qualis Baccho a poetis nonnunquam tribuitur. Accedit quod Graeci ipsi (Diodor. Sic. lll. 65. I, 15.) nonnunquam Bacchum in Nysa Arabiae monte natum dicant, ibique vel in Assyria (i. e. Asia interiore **) Bacchi cultum ortum esse. Quis porro maximam quae intercedit similitudinem inter Bacchum et Aegyptiorum Osiridem, (v. quae ad hoc Bacchi nomen diximus) Persarum Mithram, Phoenicum Syrorumque Adonidem et deum qui Indis Shiwa dicitur non agnoscet? Sed sufficiat haec monuisse, ut agnoscatur, prima

*) Quas quidem seorsim spectatas nihil probare posse concedo, cum de earum antiquitate et γνησιότητι non satis certi simus.

**) Arabiae enim Assyriaeque nomine omnes meridionales et septentrionales Asiae partes insigniebant Graeci prisci geographiae minime gnari.

hujus fabulae stamina in Asia quaerenda esse *), neque absque ratione id dici posse, Graecos, qui ex India septentrionali et ex ea quidem regione, quae nunc dicitur Cachemire, Bacchi acceperint cultum, tempore insequenti rem plane invertisse et ab ipsis Bacchi cultum in Indiam translatum tradidisse, utpote qui avari quodammodo essent in adjudicandis sibi diis religionibusque. Ceterum nequaquam id negaverim, Thraces jam antea deum quendam habuisse, cui ob quandam, vel minimam, cum Baccho orientali similitudinem omnia, quae ipsis tradita fuerint adscriberent. Neque hoc quoque infitias iverim, Thebis hominem ex Cadmi posteris vixisse, qui vini culturam in Graecia crebriorem fecerit; sed in hunc sane contulerunt fabulas, quas ex Oriente acceperant, neque vero ipsi fabulam primitivam et cultum finxerunt, quod ex cultus hujus natura demonstrari potest. Sed jure quidem summo quis interroget, qua via hunc Bacchi cultum ex India in Graeciam venisse dicamus? Cui quidem prouti nobis res desiderare videtur, respondebimus. — Verum est, non prius quam in Euripidis Bacchis Bacchi in Indiam expeditionem occurrere. Ibi vero non est triumphus bello feliciter gesto, sed pompa potius solennis, qualem Persarum Dschemschid v. Giamschid duxisse dicitur, ut gentes populosque orgia sua atque mysteria doceret. Ex Asia in Thraciam vite translata, neque vero prius, fabula de Baccho vini deo increbrescere potuit, vel potius fingi; nam Graeci ideas philosophiae naturam indagantis (quam physiologiam dixere) vel religionis non uti traditae illis fuerant retinere atque in suas recipere solebant, sed, quod jam antiquus Aegyptius quidam sacerdos Soloni apud Plat. in Timaeo p. 22. b.

*) Cf. et add. quae monuimus ad Nonn. IX 3. et 18 sqq.

objecit, fabularum (*μύθων*) ita amantes erant, ut, paullo postquam aliquam illarum idearum accepissent, ob mythicas narrationes, quibus illam involverent, id quod fabulae occasionem dederat, apud populum fere e memoria evanesceret et fabula, quam invenerant, primaria illis cultus pars esset. Ex India quidem non recta via in Graeciam migravit cultus, sed a gentibus interjacentibus, Babyloniis, Assyriis, Phrygibus, ad Thraces Graecosque pervenit, *) ita, ut Indorum ideam, quae ea esse videtur, quam in Shiwa deo illi exprimunt, ne puram quidem atque illibatam acceperint.

V. 2. Iris quidem plerumque non Jovis sed Junonis imperia perficere solet, sed tamen in Iliade quibusdam locis Jupiter ad exsequenda ministeria Iride utitur v. c. Ω, 144. Θ, 398 Λ, 185. Ο, 157. Iris ab Hesiodo Theog. 265 sq. Thaumantis ex Electra filia dicitur, uti est ap. Nonn. XXXVI, sub fin. Thaumas vero a nonnullis prosopopoeia aquarum dicitur, quae iridem oriri faciant.

V. 3. Aliud, immo contrarium huic loco et versui 20. legimus ap. Nonn. XXXI, 93 sq.

— — *εὐσεβίῃ δὲ μεμηλότας ἔκτανεν Ἰνδοὺς,*
οὓς τάχα **) *πασιμέλουσα Θέμις μαιώσατο μαζῷ.*

V. 5. Contradicit huic loco Arrianus exp. Al. VI, 3, 8. dicens: *τὸν Διονύσου ἐπ' Ἰνδοὺς στόλον οὐκ ἐμέμνηντο γενέσθαι ναυτικὸν*, cf. quoque Argumenta LL. XXXVI, XXXIX. Dionysiacorum.

V. 6. Deriadis genus cecinit Nonnus L. XXVI sub fin:

*) Cf. Creuzeri Dionys. I, p. 63.

**) Nisi *τάχα* ap. Meleagr. 12, 14, not. significaret profecto, corigerem: *ποτέ*.

Πάντων δ' ἡγεμόνευεν ἐς Ἄρεα κοίρανος Ἰνδῶν,
Ὅν διερῇ φιλότητι πατὴρ ἔσπειρεν Ὑδάσπης,
Ἀστρίδος εὐώδινος ὁμιλήσας ὑμεναίοις
Κούρης Ἠελίοιο. κ. τ. λ.

V. 7. Quid effecerit Bacchus, sive quid effecisse dictus sit, docet Arrianus Exp. Al. VI, 3, 10. Φιλῳδοί, εἴπερ τινές ἄλλοι, Ἰνδοί. καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ Διονύσου ἔτι, καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων κατὰ τὴν Ἰνδῶν γῆν.

V. 8. En Iridem alatam, quae Homero πόδας ὠκέα (B. 790.) vel ποδήνεμος (Γ, 121.) vel ὠκέα (Ψ, 198.) simpliciter dicitur! Neque obstat, quo minus eam non alatam credamus Il. Θ, 398. et Λ, 185. Hy. in Cer. 314. epitheton χρυσόπτερος, quod demonstravit Vossius, (myth. Br. T. I, p. 143 sq.) qui universe de diis alatis conferendus. Sed tamen nondum expedita videntur omnia, quandoquidem Vossii sententiam minus late patere voluerunt alii, v. c. Boettigerus, Schlichtegrollius.

V. 17. Elegantem sane poëtam, qui Deam vino se inebriantem et Jovis mandata mugientem fingit!

V. 27. De Argo v. Apollod. II, 1, 3. ib. Heyn. p. 247 sq. p. 253 sq. Hygin. f. 145. Ov. Met. I, 713 sqq.

V. 28. Delphyne est Draco Pytho v. Apollon. Rhod. II, 708. (ib. Schol.) qui eam Δελφύνην πελώριον vocat, quod Spanhemius in Δελφίνην mutandum censet ex Tzetz. ad Lycophr. p. 43. Inde Apollo dictus creditur Δελφίνιος. Cui sententiae accedit Brunkius ad Apollon. l. l. De alia Delphine, Jovis in antro Corycio custode v. Apollod. I, 6, 3. ib. Heyn.

V. 37. De Pyrrhicho cf. praeter Nonnum XXVIII. sub fin. XIV, 34 sqq. etiam Aristoxenum philosophum peripateticum ap. Ath. XIV, p. 630, c. f. Unum e

Curetum numero et Silenum Pyrrhichum invenimus ap. Paus. in Lacon. (III) 25.

V. 45. Bene Falkenburgius ad h. l. ita: Hinc convincitur Nicandri interpres, qui non distinguit Satyros a Silenis in Alexipharmacis: οὗτοι οὓς ἡμεῖς σατύρους λέγομεν οἱ ἀρχαῖοι σιληνοὺς ἐκάλουν, ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν, ὅ ἐςι λοιδορεῖν.

V. 54. Num hoc loco de eodem Actaeone sermo est, cujus mors L. V. describitur? Si consideramus versum 82. nostri libri, ubi avus ejus paternus Apollo dicitur; (Apollo enim fertur Aristaei pater, cujus filius Actaeon fuit) statuendum videtur, Nonnum illo loco ὕςερον πρότερον, quod vocant, commisisse et casum illum post expeditionem narrandum fuisse. Id quod ipse Nonnus indigitat L. V, 269. De Actaeone cf. Apollod. III, 4, 4. ubi ex Acusilao relatum legimus periisse Actaeonem μηνίσαντος τοῦ Διὸς ὅτι ἐμνηςεύσατο Σεμέλην et Paus. Boeot. (IX) 2. ait Semelae connubium Actaeoni a Diana praereptum. Cf. eund. Phoc. (X) 30. Ov. Met. III, 131 sqq. Hygin. f. 180 sq. Diod. Sic. IV. extr. Ceterum Nonnus quoque jam L. VIII, 386. de Actaeonis morte quasi de re praeterita loquentem facit Semelam.

V. 64. Falk. ad h. l. ita: Ἡ γὰρ λίμνη Κωπαΐς ἐκλήθη; χαρίζει δὲ Ὅμηρος τὰς ἐγχελύας τῶν ἰχθύων, ἐπεὶ οὔτε ζῶα τίκτουσιν, οὐδέ σπερματικοὺς, οὐδὲ ὑςερικοὺς πόρους ἔχουσιν, οὐδέ εἰς θῆλυ καὶ ἄῤῥεν διακρίνονται. ἀλλ' αὐτόματοι ἐν πηλῷ συνίςανται ἔκ τινος ἀποῤῥεούσης αὐτῶν ὑγρότητος, ὡς καὶ ἱςορεῖ Ὀππιανός. Eustath. Il. Φ. vide Oppian. Halieut. ά.

V. 67. De Tychio σκυτοτόμῳ v. Il. VII, 219 — 21. ubi Ajaci scutum fabricasse dicitur.

V. 68. Qualis est hic Euryalus? Num is qui semper cum Niso Trojano occurrit, utpote huis conjun-

ctissimus, de quo tam multa exstant testimonia v. c. egregium illud ἐπεισόδιον in Virg Aen. IX, 176 sqq. Hom. Il. B, 565. Ath. XIII, p. 564 f.? Minime hoc statuendum videtur, nam hi quidem post bellum trojanum superstites Bacchi comites nequaquam fuisse possunt. Priorem Nisum Bacchi nutricium nobis nominat Hyginus f. 131. Sed Apollodorus I, 9, 18. Euryalum Mecisti filium nobis in Argonautis, eundemque adversus Ilium proficiscentem I, 9, 13. refert, imo in Epigonis recenset III, 7, 2., nos vero jure quidem Meleagrum (v. quae ad v. 89. attulimus) mox subsequentem eundem cum Argonauta Meleagro esse statuere credimus *), ergo et Euryalum hunc Argonautis adnumerare non dubitamus.

V. 69. Plurima sunt; quae tradiderunt veteres de Amphiarao ejusque oraculo et curru: nos paucis defungamur. Primum ejus mentionem injicit Herodotus I, 46. Fuit Thebaici belli heros, Oiclis filius (Pausan. Lac. 12.) vates inprimis ἐγκοιμήσει (incubationibus) oracula edens, (Paus. Cor. 13.) prope Orobum hiatu terre absumtus cum curru. Paus. Att. 34. Cor. 23. Ji qui oraculum Amphiarai consulebant arietis sacrificati velleri incubantes in somnis edocebantur. Ad nostrum locum, praesertim de Amphiarai curru, explicandum, plurimum facit locus Strabonis IX, p. 619. Alm. quem, cum sit maximi momenti, integrum adscribemus: ὡς δ' αὔτως καὶ τὸ Ἅρμα, τῆς Ταναγραϊκῆς κώμη ἔρημος, περὶ Μυκαληττὸν ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἅρματος λαβοῦσα τοὔνομα ἑτέρα οὖσα τοῦ Ἅρματος τοῦ κατὰ Ἀττικὴν —. — ἐνταῦθα δὲ ἡ παροίμια τὴν ἀρχὴν ἔσχεν, ἡ λέγουσα ὅποτε δι' Ἅρματος ἀστράψῃ (i. e. docente Eustathio ὀψέ ποτε, καὶ διὰ χρόνου ἀδήλου.) ἀστραπήν τινα σημειουμένων κατὰ χρησμὸν τῶν λεγο-

*) Cf. quae ad VIII, 382 ex Clem. Al adtulimus.

μένων Πυθαϊςῶν, βλεπόντων ὡς ἐπὶ τὸ Ἅρμα, καὶ τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς, ὅταν ἀςράψαντα ἴδωσιν. ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας· καθ' ἕκαςον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας ἀπὸ τῆς ἐσχάρας τοῦ Ἀςραπαίου Διός. ἔςι δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. Περὶ δὲ τοῦ Ἅρματος τοῦ Βοιωτικοῦ, οἱ μὲν φασὶν ἐκπεσόντος ἐκ τοῦ ἅρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τοπον οὗ νῦν ἐςὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἅρμα ἔρημον ἐνεχθῆναι περὶ τὸν ὁμώνυμον τρόπον. cf. Pausan. Boeot. 19. et Steph Byz. s. v. Ἅρμα: quorum hic cum Eustathio ad Il. B. p. 256. diversam a reliquorum forma narrationem habet. Ait enim Stephanus: Ἅρμα —ἐκλήθη ἀπὸ Ἀμφιαράου τοῦ ἅρματος· ἐνταῦθα γὰρ καταφυγεῖν φασι μετὰ τοῦ ἅρμοτος, καὶ οὐκ ἐκδοθῆναι τοῖς διώκουσιν ὑπὸ τῶν κατοικούντων. Permulta de Amphiarao Apollodorus tradit, in apri Calydonii venatoribus eum numerat I, 8, 2. in Argonautis I, 9, 16. et L. III, 6, 1 sqq. reliquam ejus historiam persequitur.

V. 73. Anthedonis mentionem facit Homerus H. B. 508. Haliarti ib. 505. Sed universe h. l. monendum videtur, Nonnum in rebus geographicis saepissime Homeri navium catalogum sequi, quem contulisse juvabit.

V. 77. De Mycalesso v. Strab. IX, p. 619. Alm.

V. 84. Hymenaeus, nuptiarum sive conjugii praeses, alias Bacchi et Veneris filius (eadem allegoria Priapum eorundem parentum filium vocat) per totum Nonni XXIX. librum occurrit; ibique v. 33. Phlegyae filius dicitur; Libro XXXIII, 78. Uraniae (Veneris?) filius vocatur, apud Athenaeum XIII. p. 603, d. Licymnius Chius poeta Argynni amasium Hymenaeum fuisse ait. Sed hic forsan a Bacchi filio distinguendus. — Bacchus quoque in Diis conjugalibus occurrit. v. Virg. Aen. IV, 57. cf. Creuzeri Dion. I, p. 240.

V. 87. Egregium opus anaglyphum Argus fabricationem exprimens v. ap. Zoëgam l. c. VII, Tab. 45. (villa Albani.) cf. Eudoc. viol. p. 79.

V. 88. Jasonis historiam permulti auctores tractant. Praeter Orphica et Apollonium Rhodium itemque Valerium Flaccum v. Pind. Pyth. IV, Apollod. I. 9. 16. sqq. ib. Heyne p. 172. sqq. Diod. Sic. IV. 40—55. Alexandridem Comicum apud Athen. EI, p. 242 f.

V. 89. Meleagri historiam, Argonautae celeberrimi, apri Calydonii venatoris, qui a matre Althaea quamvis longe ab ipso distante injecto in ignem fatali titione interemtus est, multi scriptores veteres referunt. v. c. Apollod. I, 8, 1—5. Diod. IV, 54. Ovid. Met. VIII, 270 sqq. Hygin. f. 171—174. Ant. Liber. fab. 2. Philostrat. jun. Icon. 15. cf. Aeschyl. Choëph. v. 601 sqq. Add. Zoëga l. c. VIII, Tab. 46. (Morte di Meleagro) p. 217 sqq.

V. 99. Orion Jovis, Neptuni et Mercurii filius fuit. Hi enim Dii una profecti et apud hominem pauperem, Hyraeum nomine, diversati in hospitalitatis praemium id quod peteret se facturos pollicebantur. Filium ille optavit, sed uxore mortua despoponderat novum matrimonium. Dii, ut pellem bovis, quem ad ipsos excipiendos mactaverat, adferret, postulant. Tum ea in aquam demersa filium Hyraeo exinde fore promittunt, si studiose illam custodiret. Orion inde enatus magnus factus est viator, ita ut Dianam in artis certamen provocaret, quae vero scorpione in eum misso eum interimit. A Jove deinde Orion in stellam, nives ac procellas advehentem, mutatus est. Sic, vel simili modo ejus historia narratur ab Hygino f. 195. Apollod. I, 4. cf. ib. Heyne, et quos ille laudat locos, Diod. Sic. IV, 85. qui hoc quoque loco, uti saepissime, nullo auctore laudato tantummodo se τὰ μυ-

ϑολογούμενα relaturum ait; Nonnus passim, v. c. IV. 338. III, 3. XLVIII, 400.

V. 107—109. V. Eurip. Iphig. Aulid. 115; ubi vero non Ulysses adducit Iphigeniam, sed haec cum Clytaemnestra litteris arcessitur. v. 114. cf. Aeschyl. Agam. 149.

V. 118. Notissima est lex sacrorum in Taurica regione, ut peregrini, qui maris tempestate eo delati fuissent, mactarentur.

V. 124. Hyampolis occurrit ap. Hom. Il. II. 521. Herodot. VIII, 28. Strab. IX, p. 637. Paus. Phoc. (X.) 35. Steph. Byz. h. v.

V. 131. Parnassus et δικόρυφος dictus, alter vertex Baccho, alter Apollini sacer erat. cf. Eur. Bacch. 307, 408, 559. Ion. 552. Herc. fur. 790. — Bacchus Delphis quoque colebatur, ideoque Cunaei lectio λαοῖς pro Δελφοῖς non simpliciter recipienda videtur *).

V. 132 — 134. In lyrico poëta petram clangentem, tripodem loquentem, fontem sapientem facilius ferremus, quam in epico. Nonnus forsan colorem duxit ex Callim. Hy. in Del. 286. quod attinet tripodem loquentem. Sic enim Callimachus l. l

Γηλεχέες, θεράποντες ἀσιγήτοιο λέβητος.

Quod fontem sapientem attinet, cogitari et tolerari potest ὕδωρ μαντικὸν, idque etiam recte dici potest σοφόν.

V. 140, 141. Cf. L. IX, 99.

V. 147. Homerus quidem Il. XI, p. 427 sqq. Socum Hippasi filium ab Ulysse interfectum refert; sed non eundem et nostrum esse dixerim. — Socus et Mercurii fuit cognomen.

*) Schol. Apoll. Rh. ad. II. 713. itemque Etym. M. h. v. tradunt, quoniam ἡ λάρναξ i. e. navis Deucalionis hic adhaeserit, inde montem dictum esse Λαρνασσὸν, unde paullatim factum sit Παρνασσός.

V. 148. Combe cognomine Ophias (ab Ophio patre) arma aënea invenisse fertur cf. Ov. Met. VII, f. 15.

V. 171. Hic Erechtheus e progenie antiquissimi Erechthei esse videtur, qui et Erichthonius dictus fuit. — Cf. Il. II, 547 sq. 559. — Hyginus f. 46. eum Pandionis filium appellat, fata ejus posteriora narrans. De Erichthonio e Vulcani seminis effusione nato v. eund. f. 166. quem Nonnus XLI, 61. Vulcani et terrae filium appellat. Apollodorus III, 12. 2. et 14, 6. seriorem Dardani filium vocat. cf. Eudoc. Viol. p. 159. Pausan. Att. (I.) 18. Not. ad Eurip. Jon. 267. ed. Barn. Erechtheus vel Erichthonius dictus fertur ἀπὸ τῆς ἐρίδος καὶ χθονός. Vulcanus enim, quae trita est fabula, cum Minerva concumbere voluit. Sed cum Dea repugnaret pudicitiamque defenderet, semen Vulcani in terram decidit, unde puerum natum nomen traxisse dicunt. Ov. Met. II, 552 sqq. Hygin. f. 166.

V. 185. De Celeo Triptolemi patre, qui Cererem hospitio excepit v. Nonn. XIX, 91. XXVII, 285. XLVII, 48. Apollod. I, 5, ib. Heyn. p. 61. Fons fabulae quaerendus in Homerico Hymno in Cererem 96 sqq. ubi copiosius exposita est.

V. 190. De Triptolemo v. Apollod. I, 5. ib. Heyne p. 64. — Triptolemus Osiridi quoque orbem terrarum peragranti socium se adjungit serendarum frugum caussa ap. Diod. Sic. I, 18 sq. cf. V, 68.

V. 200. Cunaeus ad h. l. ita: Rem vulgatam nos docet, Athenienses veteres fuisse τεττιγοφόρους (ut significarent, se esse αὐτόχθονας). Hoc enim et Thucydides jam ante, et multi alii dixere. Sed quomodo ait solutos fuisse et fluitantes eorum crines? Hoc falsum est; haerebant enim cicadae in crinium nexu, quem graecus interpres Thucydides κρώβυλον in viris, in foeminis κόρυμβον *), in pueris σκόρπιον fuisse dictum

*) Κόρυμβος ex ipsa bacchica planta nomen accepit, quando-

scribit. Non erat igitur cur plexos fuisse negaret Nonnus. Ceterum congerebantur utrinque capilli in conum, ut quasi structura quaedam videretur. Juvenalis in satyris:

— — tot adhuc compagibus altum
Aedificat caput. — "

Conferenda hac de re Creuzeri fragmm. antt. hist. p. 234. add. Winkelmann. monum. antichi inediti I, p. 54. Thuc. I, 6. Anacr. XLIII, 16. ib. Fischer. Antipater Sidonius in Anthol. Gr. n. 27. ib. Jacobs. p. 35. Athen. XII. 5 et 30.

V. 201 — 203. Aeacus fuit Jovis ex Aegina filius, rex insulae Oenopiae s. Oenones, quam Aeginam e matris suae nomine appellabat. Morbo pestifero rempublicam vastante Jupiter formicas (μύρμηκας) in homines mutavit, qui ab Aeaco Myrmidones dicti sunt. Ob justitiam et prudentiam imperii a Plutone Aeacum Minoi et Rhadamantho socium additum esse tritum est. cf. Hygin. f. 52. Apollod. III, 12, 6. ib. Heyne p. 767 sqq. Plat. Gorg. §. 172, ed. Heind. Melius suo more Strabo nominis Myrmidonum caussam exponit L. VIII, p. 576. Alm. dicens: Μυρμιδόνας δὲ κληθῆναι φασὶν οὐχ ὡς ὁ μύθος, τοὺς Αἰγινήτας, ὅτι λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοιντο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ· ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρόπον ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐπισπείροιεν etc. ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασι οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. Servius vero ad Virg. Aen. II, 7. ait: Aeacus cum in arbore formicas vidisset, optavit tot sibi socios evenire, et statim formicae in homines versae sunt: sed hoc fabula est. Nam Eratosthenes dicit Myrmidonas a rege Myrmidone dictos. — Duplicem quoque hujus fabulae narrationem profert Eudocia Viol. p. 297 sq.

quidem proprie est uva hederacea, deinde capillus, ad uvae hederaceae similitudinem compositus.

V. 214 sq. Cf. Nonn. XI, 135.

V. 220. De Asopo v. Apollod. I, 9, 3. III, 12, 6. ib. Heyne p. 768 sqq. Fuit Oceani et Tethyos filius. Jupiter eum in fluvium mutavit, quia in Jovem bellum paraverat, postquam filia ipsius Aegina a Jove gravida fuerat facta.

V. 223. Asterius, Cretae rex, Minois pater ap. Apollod. III, 1, 2. Cretes pater dicitur; I, 9, 16. in Argonautis numeratur Cometae filius dictus et alius Asterius I, 9, 9. Nelei ex Chloride filius dicitur; Nonnus eum L. XXXVII, 46. a Cretae monte Δικταῖον appellat.

V. 229. Minos ap. Hyginum f. 41. Jovis ex Europa filius. Latius exposuit Minois historiam, sed duos Minoës confundens Apollod. III, 1, 2 sqq. ib. Heyne p. 535, 537.

V. 286. De Parrhasia v. Strab. VIII, p. 595. Alm. a Parrhasio Arcadiae monte dicta. — Steph. ad Callim. hy. in Jov. 14.

V. 296. Callistus s. Calistus s. Helices (v. Nonn. XXXVI, 71. II, 124.) historiam v. ap. Apollod. III, 8, 2. ib. Heyne p. 666. Ov. Met. II, f. 8. Eandem cum Arcade filio in coelum receptam fulgere in astris septentrionalibus tritum est.

V. 300. Cyrene nympha Penei fluvii filia ab Apolline rapta in Asiam translata est, ubi Aristaeum peperit. Hygin. f. 161.

V. 313. Alii scribunt Melpomenem (Hyg. f. 141.) Sirenum fuisse matrem, alii Steropen, alii Calliopen, noster Terpsichoren. Sirenas jam antiquissimis temporibus notas fuisse videmus ex Odyss. XII, 156 sqq. Varie mutata fuit per temporum decursum a poëtis earum forma; aliis sunt ex foeminis et piscibus, aliis ex foeminis et avibus compositae, apud Plin H. N.

X, 49. in avibus fabulosis numerantur, ap. Ov. Met. XV, f. 9. faciei humanae adjunctum est corpus plumatum et avium pedes. cff. Nonnus XVII, 217 sq. et Hegesippus comicus ap. Ath. VII, p. 290, d.

V. 324. De hac fabula v. Nonn. XXXVII, 171. XLII, 105 sqq. Fulgentius Myth. III, extr. suo more miris etymologiis hanc fabulam explicat, inter alia dicens: Alpheus Graece quasi ἀληθείας φῶς id est veritatis lux. Arethusa vero quasi ἀρετίσα, id est, nobilitatis aequitas!

V. 328. Faunus aliis est Pici filius, prisci Latii regis; Saturni, quem majoribus suis adnumerabat, cultum instituit, Picumque atque suam sororem et conjugem Faunam inter Deos retulit. Romani eum ut Deum colebant, sub Fatuelli quoque nomine, cum ejus uxore Fatua, quam primam fanarum i. e. dearum credebant. (Ab hac Fatua derivandae videntur, quae nunc dicuntur gallica lingua Fées, ital. Fate, sing. Fata. Fatae in numis et inscrr. id quod Parcae v. Eckhel. catal. mus. Vindob. n. 15. Gruteri Thesaur. inscrr. p. 98 et 1015. Muratori Insc. p. 89.) Fatua illa tam fidelis fuerat marito, ut eo mortuo sponte se solitudini et silentio daret. Inde Romanae mulieres festum in ejus honorem celebrabant, quo durante morem Fatuae post mariti mortem imitabantur. Dicta est et bona Dea et Senta. — Fauni Silvanique erant Dii Romanorum silvestres. — Fanae vel fatuae nympharum genus, a quibus fanum nomen obtinuit. Varro Faunos a fando dictos scribit, quod in silvestribus locis soliti fuerint fari. — Nonnus praeter nostrum locum, ubi Jovis e Circe filium Faunum appellat, permulta de eo tradit per totum librum XXXVII.

V. 329. Non est in Italia Peloris, sed in Sicilia, ergo legendum docente Cunaeo Σικελίης.

V. 330. Circes historiae partem quilibet ex Odysseae L. X. novit, reliquam v. ap. Hes. Theog. 957, 1011. Apollod. I, 9, 24. I, 9, 1. Orph. Arg. 1205, 1215. Ov. Met. XIV, f. 1, 5, 6. Fulgentius Mythol. II, p. 190. ait suo more: Circe manus dijudicatio vel operatio nuncupatur, quasi χειρῶν κριτή. etc.

V. 331. Πολύθρονος dicitur Circe a permutatis sedibus. E Sarmatia enim pulsa petiit insulam Aeaeam, vel ut alii volunt Campaniae promontorium, quod postea Circaeum dictum est.

V. 335. Cadmum in Libya centum urbes condidisse refert Nonnus v. 365. cf. Euhemerum Coum mythographum ap. Athen. XIV, p. 658. f. et Zoëgam l. c. I. p. 11.

V. 339. Cur Harmonia Charite dicta? Equidem in hoc nomine vestigia retineri arbitror Cabiriarum religionum, in quibus frequentatur eorum nominum usus, quibus beneficii, gratiae, laetitiaeque notio inest, ut Χάρων, quae est etiam Plutonis vetus appellatio, ut Χαριδότης, quod nomen Baccho antiquitus inditum, ut Εὐβουλεὺς apud Orphicos. Hinc repetenda ipsa Χάρις Homerica, Vulcani conjux, Vulcanus enim ad Cabiros pertinet. Eodem autem referendus Cadmus cum Harmonia.

V, 351. Hespero tres fuerunt filiae, Aegle, Arethusa et Hesperethusa; possidebant mala, a dracone, quem Hercules occidit, custodita. v. Timachidam grammaticum et Aristocratem ap. Ath. III, p. 82, d, e.

V. 359. Astraeum Crii filium, Aurorae patrem fuisse refert Hesiodus Theog. 376 sqq. Hygino praef. est Terrae et Tartari filius. Sed haec locum nostrum non explicant. Melius forsan Nonnus ipse, qui L. VI, p.

182. Cereri vaticinantem Astraeum fingit. *Ἀστραίη κιθάρη* ergo erit cithara s. carmen vaticinans.

V. 361. De Atlante v. Hes. Theog. 509, 517. Apollod. I, 2, 3. III, 10, 1. ib. Heyne p. 681 sq. Ov. Met. IV, f. 16. cf. Albricus de deor. imagg. p. 326. ed. Comel.

V. 395. Aemathion Tithonis et Aurorae filius, latro crudelis ab Hercule occisus fertur. Regio, in qua versabatur, Thessaliae et Macedoniae pars, Aemathia dicta est, s. Emathia. Apollod. II, 5, 11. ib. Heyne p. 422. qui fabulae fontes monstravit. v. c. Hes. Theog. 984. Ap. Nonn. III, p. 86. est *Ἠμαθίων* Electrae filius.

V. 401. *Περσηῒς* Hes. Theog. 956. Apollod. I, 9, 1. III, 1, 2. fuit Solis uxor. Apud Homerum, Odyss. X, 139. est *Πέρση*.

V. 406—408. De hac Electra v. Nonn. III, ubi latius quae h. l. sequuntur exposita sunt.

V. 429. Oeagrus Thraciae rex, Musae Calliopes maritus fuit, ex qua Orpheum genuit. Hebrus Thraciae fluvius ab eo Oeagrus dictus. cf. Nonn. XXII, 168. Hermesianax ap. Ath. XIII, p. 597. b. ib. Schweigh.

V. 435. Amores alatos, uti et alios Deos alatos in antiquissimis scriptoribus non occurrere demonstravit Vossius. (Mytholog. Briefe T. II, p. 30.)

V. 441. En Cyprum cornutam! Ni fallor ob promontoria sic dicta fuit, an ab armentis, an vero sensum mysticum nos augurari vult Nonnus?

V. 445. Lapithae gens Thessaliae inculta ab Aeolo et Lapithe Apollinis filia originem ducens. Primi equos domuerant et ad Pirithoi et Hippodamiae nuptias cum Centauris congressi sunt. Hyg. f. 33. Athen. XIV, p. 613, a. Apollod. II, 5, 4. Eudoc. Viol. p. 275.

V. 460. Myrrha, Cinyrae filia, Adonidis mater in myrrham mutata est. Cinyras Paphum condidit. v. Heyne ad Apollod. III, 14, 3. Hygin. f. 164. Sed f. 58. eadem dicitur Smyrna. Hi vero loci minime sibi contradicunt, nam Graecis σμύρνα et μύῤῥα uti σμίλαξ et μίλαξ unum idemque est. Add. Ov. Met. X, 298. ib. Burmann. et Verheyk ad Antonin. Liberalem p. 224 sq. et praecipue in disputatione de dialecto p. 299 (ibid.).

V. 467. Ἠριγένεια substantivi nominis proprii significationem habet quoque ap. Hesiodum Th. 381. Nomen substantivum appellativum est apud Nonnum XI, 269. ubi significat auroram.

V. 505. Mygdonia Asiae minoris fuit regio. Μυγδονὶς φόρμιγξ est cithara Lydia aut Phrygia. Mygdonia Macedoniae quoque pars appellata fuit. v. Herodot. VII, 123. cf. Gattereri libr. de Thracia Herodotea et Thucydidea.

V. 508. Berecynthus Phrygiae mons Cybelae sacer, ergo h. l. intelligendae Phrygiae tibiae. cf. memorabilem locum Fulgentii Mytholog. L. III, p. 204 sq. ed. Comelin.

V. 521. De Priaso v. Nonn. XXXVII, 591.

V. 548. Caunus Byblidis frater dicitur apud Hyginum f. 243. Fuit et Cariae oppidum nomine Caunus v. Ath. III, p. 76, a. XIV, p. 621, a. Ov. Met. IX, f. 11.

V. 556. De Endymione v. Licymnium Chium poëtam lyricum ap. Athen. XIII, p. 564, c, d. cf. Fulgent. Mythol. II, p. 198.

CORRIGENDA.

P. 9. l. 1. leg. Lycophron p. 26. v. 157. l. *μόλῃ.* p. 42. v. 28. l. *ποταμηΐσι.* p. 45. v. 84. l. *λωϊτέρῃ.* p. 46. v. 115. l. *ἐντύνουσα.* p. ead. v. 120. l. *καμπύλον.* p. 59. v. 5. l. *θεράποντα.* p. 68. v. 207. in fine add. distinctio major. p. 71. p. 289. l. *θαύματι.* p. 73. l. 3. ab ult. l. *εἶδας.* p. 95. v. 323. l. *στενάχουσι.* p. 101. v. 473. l. *ὑψόθεν.* p. 106. v. 39. l. *γνώσεαι.* p. 141. v. 384. l. *θωρήσσων.* p. 147. v. 541. l. *βαρύγουνον.* p. 158. l. 2. ab ult. del. non. p. 172. l. 1. l. legimus. p. 173. l. 3. ab ult. l. ad. p. 184. col. 1. l. 25. leg. 166. sqq.. p. 216. l. 15. l. *ὅτι ὁ.* p. 224. l. 10. l. flagrantem. p. 228. l. 4. ab ult. l. sibi. p. 234 l. 3. l. serpentem lin. 4. l. e limo natum. p. 237. l. 8. l. *Νηρῆϊ.* p. 272. l. 8. l. *ἅρμα.*